

Kanton Sarajevo
Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo

Izvještaj o razvoju Kantona Sarajevo za 2020. godinu

Direktor:
Faruk Muharemović, Mr.dipl.ing.arh.

Sarajevo, oktobar 2021. godine

ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA KANTONA SARAJEVO
www.zpr.ks.gov.ba

DIREKTOR

Faruk Muharemović, Mr.dipl.ing.arh.

KOORDINACIJA I OBRADA

Sektor za planiranje društveno-ekonomskog razvoja

RADNI TIM

Ermina Ćatić, dipl.ecc.

Emina Kašmo, dipl.ecc.

Ilda Tanjo, MA biologije-ekologije

Ajla Husić, MA ecc.

Nihada Smajić, ekonomski tehničar

Vedran Krehić, B.Sc

Mirna Lujnović MA biologije-ekologije

Edin Trgo, elektrotehničar elektronike

Članovi KOR-a

Ermina Ćatić, Zavod za planiranje razvoja KS

Emina Kašmo, Zavod za planiranje razvoja KS

Ilda Tanjo, Zavod za planiranje razvoja KS

Ajla Husić, Zavod za planiranje razvoja KS

Nihada Smajić, Zavod za planiranje razvoja KS

Džejna Agić, Ministarstvo pravde i uprave

Miralem Dedović, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku raseljena lica i izbjeglice

Elma Klico, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo

Azemina Njuhović, Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade

Muamer Kukan, Ministarstvo saobraćaja

Derva Husejnović, Ministarstvo za boračka pitanja

Arina Bejdić-Kršo i Amela Ferhatović, Ministarstvo zdravstva

Nedžad Borišić, Ministarstvo kulture i sporta

Amela Rokša, Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša

Nurija Memić, Ministarstvo privrede

Nihad Kozlić, Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša

Elvedina Ademović, Ministarstvo finansija

Amira Silajdžić, Ministarstvo unutrašnjih poslova

Timur Gadžo, Zavod za informatiku i statistiku KS

Muamer Mahmutović, Privredna komora KS

Harun Rizvanbegović, SERDA

Sadržaj

Uvodne napomene	5
Izvršni sažetak	6
I Makroekonomski pokazatelji	15
1. Kanton Sarajevo u Federaciji BiH	15
2. Nivo razvijenosti KS u FBiH i općina u KS	17
3. Demografske karakteristike	19
3.1 Stanovništvo i gustina naseljenosti	19
3.2 Starosna struktura stanovništva	22
3.3 Vitalne karakteristike stanovništva	24
4. Ekonomski razvoj	25
4.1 Makroekonomske karakteristike	25
4.1.1 Bruto društveni proizvod	25
4.1.2 Tržište rada	28
4.1.3 Vanjskotrgovinska razmjena	35
4.1.4 Investicije	37
4.2 Registrovani poslovni subjekti	39
4.3 Rezultati poslovanja poslovnih subjekata (preduzeća)	40
4.3.1 Analiza izvrsnosti granske privrede Kantona Sarajevo	46
4.3.2 Analiza po djelatnostima	49
4.4 Komunalna privreda	55
4.4.1 Poslovanje kantonalnih javnih komunalnih preduzeća i javnih komunalnih preduzeća	55
5. Društveni razvoj	58
5.1 Obrazovanje	58
5.2 Socijalna zaštita	63
5.2.1 Boračka zaštita	68
5.2.2 Socijalno uključivanje	69
5.3 Zdravstvo	72
5.4 Kultura	76
5.5 Sport	77
5.6 Civilna zaštita	79
5.7 Sigurnost građana	80
6. Javna infrastruktura	81
6.1 Vodosnabdijevanje	83
6.3 Energetska infrastruktura	85
7. Zaštita okoliša	88
7.1 Institucionalni i zakonodavni okvir	88
7.2 Zrak	89
7.3 Voda	90
7.3.1 Snabdijevanje vodom i zaštita izvorišta	90
Centralni vodovodni sistem kojim upravlja KJKP „Vodovod i kanalizacija“	90
7.3.2 Odvodnja otpadnih i oborinskih voda i uređenje vodotoka	92
7.3.3 Poplave	92
7.4 Otpad	93
7.5 Prirodno naslijeđe	94
7.6 Energijska efikasnost	94
7.7 Okolinske dozvole i strategijske procjene uticaja na okoliš	95
8. Analiza budžeta i javne administracije	96
8.1 Analiza javnih prihoda i rashoda	96
8.2 Program javnih investicija	97
II Implementacija Strategije	99

Uvod.....	99
9. Struktura strategije	99
10. Kratki sažetak Akcionog plana Strategije razvoja Kantona za 2020-2022. godinu	102
11. Ukupan pregled provedbe strategije za 2020. godinu	105
12. Pregled provedbe po ciljevima i prioritetima za 2020. godinu	108
13. Pregled financijskih ulaganja za 2020. godinu	119
ANEKS	122
Pregled tabela	162
Pregled grafova	164
Web stranice korištene u izradi Izvještaja	164

Klasifikacija djelatnosti (KD 2010)

- A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov
- B Vađenje ruda i kamena
- C Prerađivačka industrija
- D Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija
- E Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnost sanacije okoliša
- F Građevinarstvo
- G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala
- H Prevoz i skladištenje
- I Djelatnost pružanja smještaja te priprema i usluživanje hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)
- J Informacije i komunikacije
- K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja
- L Poslovanje nekretninama
- M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti
- N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti
- O Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje
- P Obrazovanje
- Q Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite
- R Umjetnost, zabava i rekreacija
- S Ostale uslužne djelatnosti
- T Djelatnost domaćinstava kao poslodavaca; djelatnost domaćinstava koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe
- U Djelatnost vanteritorijalnih organizacija i tijela

Uvodne napomene

Izveštaj o razvoju Kantona Sarajevo pripremljen je prema Programu rada Zavoda za planiranje razvoja KS za 2020. godinu i u skladu je sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH i Uredbom o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH.

Osnovni cilj je da prezentira cjelovit pregled situacije i napretka KS u 2020. godini. Izveštaj treba da posluži Vladi KS kao putokaz u procesima u narednom periodu.

Izveštaj je sveobuhvatan, analizira ekonomski, društveni, infrastrukturni i okolišni aspekt razvoja, u periodu od 2014. do 2020. godine. To je svojevrsna situaciona analiza koja se naslanja na Strategiju razvoja KS i time obezbjeđuje kontinuitet u analizi i izvještavanju sveukupnog razvoja. Urađen je prema preporučenoj metodologiji „Godišnji izvještaj o razvoju s izvještajem o provedbi strategije, prijedlog minimalnog sadržaja izvještaja“, ILDP, 2017.

Izveštaj se sastoji od dva dijela. Prvi prikazuje nivo razvijenosti Kantona Sarajevo u FBiH, analizira makroekonomske karakteristike, poslovne subjekte i komunalnu privredu, osnovne karakteristike obrazovanja, socijalne zaštite, zdravstva, kulture, sporta, civilne zaštite i sigurnosti građana, kao i javnu infrastrukturu i zaštitu okoliša.

Drugi dio predstavlja implementaciju projekata i aktivnosti iz Strategije u 2020. godini, trend mjerljivih indikatora postavljenih na nivou strateških ciljeva i prioriteta za 2014, 2015., 2016., 2017., 2018., 2019. i 2020. godinu i implementaciju po strateškim i prioritetnim ciljevima.

Na kraju u Aneksu je dat tabelarni pregled planiranih i realizovanih aktivnosti po strateškim prioritetnim ciljevima, mjerama, projektima, kao i nosiocima implementacije, strukturi i izvoru finansiranja i vrijednosti planiranih i realizovanih sredstava u 2020. godini.

Postupku izrade Izveštaja predhodile su faze prikupljanja podataka o provedenim aktivnostima, njihovoj finansijskoj strukturi, izvoru sredstava, odnosno implementaciji Strategije razvoja Kantona Sarajevo do 2020. za 2020. godinu.

Izveštaj se zasniva na relevantnim statističkim podacima publikovanim od strane Federalnog zavoda za statistiku, Zavoda za informatiku i statistiku KS, JU Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo, kao i Izveštajima o radu ministarstava Kantona Sarajevo, Zavoda za javno zdravstvo KS, Zavoda zdravstvenog osiguranja KS, Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH, Federalnog zavoda za programiranje, Finansijsko-informatičke agencije i Porezna uprava Federacije BiH).

Proces izrade podržao je Projekat integriranog planiranja razvoja (ILDP), zajednička inicijativa Vlade Švicarske i Razvojnog programa Ujedinjenih naroda (UNDP) u Bosni i Hercegovini.

Poseban doprinos pripremi Izveštaja o razvoju dali su članovi Kantonalnog odbora razvoj za implementaciju Strategije razvoja KS do 2020.

Izvršni sažetak

I Makroekonomski pokazatelji

Ekonomski razvoj

- Kanton Sarajevo na području Federacije BiH se pokazuje kao značajno područje koncentracije ekonomskih potencijala (stanovništvo, zaposlenost, nezaposlenost), kao i efekata razvijenosti (stepen zaposlenosti, obim vanjsko-trgovinske razmjene). To je najveći obrazovni, zdravstveni i turistički centar u Federaciji BiH. Prema indeksu razvijenosti od 2,04 Kanton Sarajevo je iznad prosjeka razvijenosti Federacije BiH i rangiran je na prvo mjesto u Federaciji BiH. Prema BDP/pc u iznosu od 17.779 KM Kanton Sarajevo je 1,7 puta razvijeniji od prosječnog BDP/pc Federacije BiH.
- U odnosu na zemlje EU¹, BDP/pc u KS je niži od prosječnog BDP/pc u EU za 7,6%. Posmatrajući druge zemlje iz regiji, zaključuje se da su Slovenija (BDP/pc 22.980 eura) i Hrvatska (BDP/pc 13.330 eura) imale veći BDP/pc, odnosno manju razliku u nivou BDP/pc u odnosu na prosjek EU, a Crna Gora, Srbija, Sjeverna Makedonija i Albanija imale su manji BDP/pc.
- Sredinom 2020. godine na području Kantona Sarajevo živi 421.127 stanovnika, od kojih je 283.965 radno sposobno. U strukturi radne snage učešće zaposlenih u 2020. godini je 70,3%, ili 1,3% manje nego prethodne godine, dok je učešće nezaposlenih bilo 29,7% ili 8,1% više nego u 2019. godini.
- Stepenn zaposlenosti ukupnog stanovništva u Kantonu Sarajevo u 2020. godini je 35,7% i u odnosu na prethodnu godinu bilježi smanjenje za 1,3%. Stopa nezaposlenosti aktivnog stanovništva u Kantonu Sarajevo, u 2020. godini je iznosila 29,7%, i u odnosu na 2019. godinu povećana je za 6,7%. Prosječna neto plaća isplaćena u Kantonu Sarajevo krajem 2020. godine iznosila je 1.179 KM i veća je 2,3% u odnosu na prethodnu godinu.
- U 2019. godini djelatnosti sa lokacijskim kvocijentom iznad 2, koji pokazuje veći stepen specijalizacije i razvoja sektora (zaposlenosti), su djelatnost informacije i komunikacije (J) i poslovanje nekretninama (L).
- U toku 2020. godine ukupan izvoz roba i usluga sa područja Kantona Sarajevo ostvaren je u vrijednosti preko 1,3 milijardi, što je za 8,3% manje u odnosu na 2019. godinu. U istom periodu ostvaren je uvoz u vrijednosti od oko 4,1 milijarde KM, što je za 16,5% manje u odnosu na 2019. godinu.
- Ostvarene investicije u nova stalna sredstva u 2019. godini na području Kantona Sarajevo iznose preko 1 milijarde KM, što je smanjenje za 0,6% u odnosu na 2018. godinu.
- Na području Kantona Sarajevo djeluje 39.577 registrovanih poslovnih subjekata (pravna i fizička lica) što je više za 2,4% u odnosu na 2019. godinu kad je broj registrovanih poslovnih subjekata bio 38.668.
- Bilansne obrasce o poslovanju u 2020. godini u Kantonu Sarajevo predalo je 7.720 poslovnih subjekata koji knjigovodstvo vode u skladu sa kontnim okvirom za privredna društva (preduzeća), što je za 0,8% više manje u 2019. godini.
- U 2020. godini poslovni subjekti su ostvarili gubitak u iznosu od 323 miliona KM što je 10,6% više nego prethodne godine kada je gubitak iznosio 292 miliona KM.
- Najveći broj poslovnih subjekata u 2020. godini registriran je u tercijarnom sektoru uslužnih djelatnosti (4.190), i u odnosu na prošlu godinu bilježi smanjenje za 1,6%. Najmanji broj poslovnih subjekata bilježi primarni sektor i u odnosu na prethodnu godinu broj poslovnih subjekata se povećao za 9,1%.
- Ostvaren je prihod u fiskalnoj 2020. godini u iznosu od preko 17 milijardi KM i u odnosu na prethodnu godinu bilježi smanjenje za 13%.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat>

- Rashod je ostvaren u iznosu od oko 18,3 milijardi KM i smanjen je za 12,8% u odnosu na 2019. godinu. Dobit je ostvarena u iznosu od preko 970 miliona KM i smanjena je za 14,8% u odnosu na prethodnu godinu. Gubitak bilježi povećanje u odnosu na 2019. godinu za 10,6%.
- Analiza izvrsnosti granske privrede Kantona Sarajevo putem BEX indeksa pokazuje da u posmatranom periodu ne postoje djelatnosti koje su poslovale izvrsno. Tu spadaju djelatnosti koje posluju sa vrhunskim rezultatima. Djelatnost koja posluje vrlo dobro je djelatnost O (Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje) i to u periodu od 2015. do 2018. godine.
- Djelatnost J (Informacije i komunikacije) posluje dobro u cijelom posmatranom periodu (2014.-2018.). Djelatnost O (Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje) posluje dobro u 2014. godini, u 2015. djelatnost R (Umjetnost, zabava i rekreacija) i djelatnost Q (Djelatnosti zdravstvene socijalne zaštite) u 2017. i 2018. godini posluje dobro. U 2018. godini djelatnost E (Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnost sanacije okoliša) i N (Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti) počinju da posluju dobro. Poboljšanje se može očekivati samo ako se pristupi unapređenjima.
- U 2014., 2015., 2016., 2017. i 2018. godini djelatnosti A, B, C, D, F, G, H, I, L, M, P, R, S ostaju na istom na istom rang u poslovne izvrsnosti (granično područje između dobrog i lošeg), poslovna izvrsnost je pozitivna, ali nije zadovoljavajuća. Potrebno je pristupiti ozbiljnim unaprijeđenjima. Djelatnosti E (Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnost sanacije okoliša), N (Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti) i Q (Djelatnosti zdravstvene socijalne zaštite) u 2018. godini prelaze na veći rang poslovanja tj. počinju da posluju dobro.
- U okviru glavnih industrijskih grupacija u Kantonu Sarajevo u 2020. godini, u odnosu na 2019. godinu, pad proizvodnje zabilježen je u svim grupacijama; intermedijarnim proizvodima (14,8%), proizvodnji kapitalnih proizvoda (23,0%), energetske industriji (2,4%), proizvodnji trajnih proizvoda za široku potrošnju (35,9%) i proizvodnji netrajnih proizvoda za široku potrošnju (8,3%).
- Prema podacima FIA-e, u 2018. godini u sektoru građevinarstva registrovano je 496 preduzeća, što je za 4 preduzeća, odnosno 0,8% manje u odnosu na 2017. godinu.
- Prema datim podacima poslovni subjekti iz oblasti trgovine imaju najveće učešće od 31,4% u ukupnom broju poslovnih subjekata na području Kantona Sarajevo.
- U 2020. godini Kanton Sarajevo je posjetilo 136.304, odnosno 79,6% turista manje u odnosu na 2019. godinu, pri čemu je smanjenje broja stranih turista iznosilo 85,2%, a domaćih turista 43,5%. U Kantonu Sarajevo u 2020. godini iskorištenost kapaciteta iznosila je 6,9% i znatno je manja od iskorištenosti u 2019. godini, kada je iznosila 26,5%.
- Broj pravnih lica u Kantonu Sarajevo u oblasti informacija i komunikacija u 2018. godini iznosio je 505 i bilježi povećanje u odnosu na prethodnu godinu za 5,2%. U 2018. godini u ovom sektoru je zaposleno 10.625 lica, što je za 5,1% veći broj zaposlenih nego u 2017. godini.
- Komunalna preduzeća u KS u 2020. godini ostvarila su ukupan prihod od 314.826.591 KM koji je manji za 4,9% u odnosu na 2019. godinu. U istom periodu, ostvareni ukupni rashodi iznose 344.384.938 KM i manji su za 3,4% u odnosu na 2019. godinu. Gubitak na kraju 2020. godine iznosi 37.640.971 KM i veći je za 17,7% u odnosu na 2019. godinu. Gubitak prema Bilansu uspjeha ostvarila su KJKP-a: Vodovod i kanalizacija, Park, Tržnice i pijace i GRAS.

Društveni razvoj

- U Kantonu Sarajevo u 2020. godini, bilo je 68 predškolskih ustanova, a predškolskim obrazovanjem je obuhvaćeno 5.454 djece Kantona Sarajevo. U odnosu na prethodnu godinu u Kantonu Sarajevo u 2020. godini može se uočiti povećanje broja predškolskih ustanova za 11,5%, kao i broja djece obuhvaćene predškolskim obrazovanjem za 9,1%.
- Na početku 2020/2021. školske godine, na području Kantona Sarajevo djeluje 92 škola redovnog devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja sa 1.719 odjeljenja, koje pohađa 37.790 učenika i u kojima nastavu obavlja 2.897 nastavnika.
U osnovnom obrazovanju Kantona Sarajevo u školskoj 2020/2021. godini u odnosu na 2019/2020., povećan je broj odjeljenja za 2,9%, broj učenika povećan za 1,0% kao i nastavnika za 5,8%, dok je broj škola ostao isti.
- Na početku 2020/2021. školske godine, u Kantonu Sarajevo radi 40 škola srednjeg obrazovanja, 36 za redovno, 3 za specijalno srednje obrazovanje i 1 vjerska škola. Škole pohađa 14.825 učenika, 14.213 redovno, 127 specijalno srednje obrazovanje i 485 učenika vjerske škole. Nastavu obavlja 1.605 nastavnika, 1.524 u školama redovnog srednjeg obrazovanja, 50 u školama specijalnog srednjeg obrazovanja i 31 nastavnika u vjerskim školama. U školskoj 2020/2021. godine broj škola srednjeg obrazovanja u Kantonu Sarajevo u odnosu na 2019/2020. godinu je ostao isti, dok se broj odjeljenja povećao za 1,5%, nastavnika za 1,1% i učenika 0,6%.
- U Sarajevu u 2020/2021. školskoj godini djeluje 31 visokoškolska ustanova, od toga je na Univerzitetu u Sarajevu 23 visokoškolske ustanove, 4 su privatne visokoškolske ustanove i 3 vjerske visokoškolske ustanove. U Sarajevu je u 2020/2021. upisano 26.008 studenata, od toga je na Univerzitetu u Sarajevu 22.080 studenata ili 84,9% (od čega je 17.934 redovnih ili 81,2%), dok je na privatnim visokoškolskim ustanovama upisano 3.249 studenta ili 12,5% (od čega je 3.155 redovnih ili 97,1%). Na vjerskim visokoškolskim ustanovama je upisano 679 učenika ili 2,6% (od čega 346 redovnih ili 51,0%). U školskoj 2020/2021. godini u Sarajevu broj studenata na visokoškolskim ustanovama se blago povećao u odnosu na 2019/2020. godinu.
- U toku 2020. godine registrirano je ukupno 25.351 korisnika prava za koje se izdvajaju finansijska sredstva po osnovu Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, što predstavlja 6,0% stanovnika Kantona Sarajevo. U odnosu na 2018. godinu, smanjen je broj korisnika oblika materijalne pomoći zaštite za 17,1%.
- Ukupno izdvojena sredstva po osnovu zakona u 2020. su iznosila 61.283.976 KM, a prosječna mjesečna naknada po korisniku 201,4 KM. U 2020. izdvojeno je 3,3% više sredstava po osnovu zakona u odnosu na 2019., dok se prosječna naknada po korisniku povećala za 24,5%.
- Prema evidenciji Javne Ustanove Kantonalni centar za socijalni rad, u KS je u 2020. godini bilo 29.967 korisnika socijalne zaštite po kategorijama evidentiranim u nadležnim općinskim službama socijalne zaštite, što je više za 21,1% u odnosu na 2019. godinu.
- Visina prosječno mjesečnih realizovanih sredstava za korisnike socijalne zaštite u 2020. godini je 1.549.501 KM i u odnosu na mjesečni prosjek u 2019., veća je za 8,9% ili ukupno u 2020. na godišnjem nivou je isplaćeno 18.594.012 KM.
- Na području Kantona Sarajevo u 2020. godini evidentirano je prosječno mjesečno 4.328 korisnika u kategoriji civilnih žrtava rata koji su ostvarili prava na materijalne pomoći. U odnosu na 2019. godinu broj ovih korisnika je smanjen za 3,8%. Na ime materijalnih prava korisnicima prosječno mjesečno je isplaćeno 1.122.962 ili ukupno u 2020. na godišnjem nivou je isplaćeno 13.475.544 KM. Prosječno realizirana sredstva po korisniku su 259,5 KM.

- Evidentirano je 11.494 korisnika u kategoriji zaštite porodica sa djecom koji ostvaruju prava na materijalnu pomoć, te je na ime tih prava isplaćeno prosečno mjesečno 2.434.535 KM ili godišnje 29.214.420 KM, što po korisniku iznosi 211,8 KM. U odnosu na 2019. godinu broj ovih korisnika je smanjen za 30,3%, a iznos sredstava po korisniku je povećan za 4,5%.
- Na temelju primjene Federalnih propisa i propisa Kantona Sarajevo ukupno je bilo 18.358 korisnika boračko invalidske zaštite, lične i porodične invalidnine. U odnosu na 2019. godinu, broj korisnika je smanjen za 1,1%.
- U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, novčanu naknadu je u 2020. godini koristilo 3.619 nezaposlenih lica, odnosno 5,7% od ukupno nezaposlenih lica u KS. Pravo na zdravstveno osiguranje koristilo je 49.863 lica (10,3% više u odnosu na prethodnu godinu).
U 2020. godini evidentno je povećanje broja korisnika zdravstvenog osiguranja, kao i povećanje broja korisnika novčane naknade po osnovu nezaposlenosti u KS u odnosu na 2019. godinu za 40,1%.
- Ukupan broj nezaposlenih mladih u 2020. godini se povećava kao i broj ukupno nezaposlenih (4.750 više u odnosu na 2019. godinu). To dovodi i do povećanja učešća mladih u ukupno nezaposlenim sa 22,3% u 2019. na 23,2% u 2020. godini. U ukupnom broju zaposlenih lica u Kantonu Sarajevo, žene predstavljaju udio od 45,7%.
- Broj zaposlenih žena se blago smanjio u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu za 1,3%. S druge strane, broj nezaposlenih žena se povećao u 2020. godini u odnosu na prethodnu za 6,4%. u Kantonu Sarajevo. Posmatrano prema spolu, u KS više je nezaposlenih žena nego muškaraca. Stopa nezaposlenosti ženske radne snage je manja od nezaposlenosti muškaraca.
- U 2020. godini stopa nataliteta je bila 9,9 promila i manja je za 3,9% u odnosu na prethodnu godinu, dok je stopa mortaliteta iznosila 12,5 promila i veća je za 19,0%, što rezultira prirodnim priraštajem od negativnih 2,5 promila, koji je preko 8 puta veći u odnosu na prethodnu godinu. Vrijednost stope dojenačke smrtnosti je 5,5 promila u 2020. godini što je kategorija vrlo niskog dojenačkog mortaliteta.
- Ukupan broj oboljenja u Kantonu Sarajevo u 2020. godini je iznosio 518.062 što ukazuje na povećanje broja oboljelih za 22.191 u odnosu na 2019. godinu.
- Opšta/porodična/obiteljska medicina je osnovna disciplina u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i kamen temeljac mnogih zdravstvenih sistema u Evropi. Porodičnu medicinu u 2020. godini je pružalo ukupno 192 radna tima, te na jedan radni tim u prosjeku dolazi 2.194 stanovnika KS, što je smanjenje u odnosu na situaciju u 2019. godini (190 timova porodične medicine, na jedan tim u prosjeku dolazilo 2.213 stanovnika KS).
- Ukupni posteljni kapaciteti zdravstvenih ustanova koje su pružale bolničku zdravstvenu zaštitu stanovništvu Kantona Sarajevo i stanovništvu Federacije BiH koje je gravitiralo Univerzitetskom kliničkom centru Sarajevo u 2020. godini iznosio je 1.885 postelja, dok je broj bolničkih postelja na 100.000 stanovnika u 2020. godini za Kanton Sarajevo iznosio je 447,6.
- U Kantonu Sarajevo u 2020. godini u javnom sektoru zdravstvene djelatnosti bilo je ukupno 7.764 zaposlenih što je povećanje za 3,2% u odnosu na prethodnu godinu.
- Broj ljekara u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u odnosu na prethodnu godinu se povećao za 12,8%, a broj stomatologa je ostao isti. Broj pacijenata koji se dodjeljuju jednom doktoru porodične medicine je smanjen za 11,2% u odnosu na 2019. godinu. Jedan ljekar porodične medicine u 2020. godini imao je 85 stanovnika manje nego u 2019. godini. U 2020. godini evidentirano je 6 (0,2%) stanovnika više na jednog stomatologa nego što je to bio slučaj u 2019. godini.
- Prema evidenciji Zavoda zdravstvenog osiguranja KS na dan 31.12.2020. godine na obavezno zdravstveno osiguranje bilo je prijavljeno 423.779 osiguranih lica, što je za 0,8% manje u odnosu na stanje iskazano na isti dan prethodne godine. U strukturi osiguranih lica 311.639 su osiguranici (nosioci osiguranja) ili 73,5%, a članova porodica osiguranika je 112.140 ili 26,5%.

- Kapaciteti kulture nisu ravnomjerno raspoređeni na području Kantona Sarajevo. Najveća koncentracija objekata kulture se nalazi na području užeg centra Grada, tako da stanovništvo općina ima različite mogućnosti pristupima kulturnih sadržaja.
- Kantonalna Uprava za civilnu zaštitu se kao osnovni nosilac stručnih poslova u oblasti zaštite i spašavanja u Kantonu uspješno realizovala poslove i zadatke. U toku 2020. godine Profesionalna vatrogasna brigada (PVB) Sarajevo je imala ukupno 1.985 intervencije, od čega najveći broj požara 1.494, jedna eksplozija, 490 ostalih intervencija (raznih tehničkih intervencija, obezbjeđenja društvenih, političkih, kulturnih i sportskih manifestacija, koje su se održavale na području Kantona).

Vezano za stanicu Aerodrom koja djeluje u okviru Drugog operativnog sektora, važno je istaći, da je osim na požarnim i tehničkim intervencijama bila angažovana i na intervencijama obezbjeđenja prilikom zračnih operacija koje podrazumijevaju polijetanje i slijetanje aviona na Međunarodni aerodrom Sarajevo.²

- U toku 2020. godine evidentirano je 66 događaja sa obilježjem krivičnog djela, u kojima je učestvovalo 48 maloljetnih lica. U odnosu na 2019. godinu smanjen je broj maloljetnih lica za 21 ili 30,4%, dok je broj događaja sa obilježjem krivičnog djela smanjen za 8 ili 10,8%.

Javna infrastruktura

- Željeznice FBiH su u 2019. godini, u odnosu na godinu prije, ostvarile lošije rezultate u sektoru prijevoza putnika i u sektoru prijevoza robe.
- U toku 2020. godine, u Kantonu Sarajevo prevezeno je ukupno 142 hiljada tona robe, što je u odnosu na količinu prevezene robe iz 2019. godine više za 46,4%.
- U avio saobraćaju Federacije BiH, u toku 2020. godine, došlo je do smanjenja međunarodnog prometa aviona za 59,7% u odnosu na 2019. godinu. Ukupno je prevezeno 464.123 putnika, što je za 73,1% manje u odnosu na godinu ranije. Međutim, kod međunarodnog prijevoza tereta nastavljen je negativan trend iz prošle godine, te je zabilježen pad obima prevezenog tereta za 5,3% odnosno ukupno je prevezeno 1.601 tona tereta.
- Prema zvaničnim statističkim pokazateljima u odnosu na broj stanovnika, u KS je priključeno oko 98% stanovnika na vodovodne sisteme. Snabdijevanje pitkom vodom na području općina Stari Grad, Centar, Novo Sarajevo, Novi Grad, Ilidža, Vogošća i općine Trnovo (olimpijskih planina Bjelašnice i Igmana) obezbjeđuje se, najvećim dijelom (87%) eksploatacijom podzemnih voda iz aluvijalnih naslaga u Sarajevskom polju. Vrijednosti sadašnje specifične potrošnje vode domaćinstava iznose oko 120 l/st. dan, a privrede oko 64 l/st. dan.
- U Kantonu Sarajevo u 2019. godini je isporučena energija u iznosu od 4.795,49 GWh, od čega je: električna energija u iznosu od 1.436,16 GWh ili 29,94%, prirodni gas 1.215,73 GWh ili 25,35%, čvrsta goriva 524,88 GWh ili 10,94% i naftni derivati 1.618,72 GWh ili 33,75%. Ukupna potrošnja energije u Kantonu Sarajevo u 2019. godini, u odnosu na 2018. godinu, je bila veća za 59,27 GWh ili 1,3%.

Zaštita okoliša

- U oblasti zaštite okoliša u 2020. godini vršena je primjena i priprema kantonalnih propisa, vezanih za pojedine komponente okoliša, od zraka, vode, prirode, buke, upravljanja otpadom, uključujući pripremu strateških planskih dokumenata i realizaciju okolišnih projekata. Doneseni su sljedeći programirani propisi iz nadležnosti Vlade Kantona Sarajevo:

² Izvještaj o radu Kantonalne uprave civilne zaštite KS

Odluka o donošenju Plana upravljanja Zaštićenim pejzažem „Bentbaša“;

Na sjednici održanoj dana 30.07.2020. godine Vlada KS donijela je Plan upravljanja Zaštićenim pejzažem „Bentbaša“ za period 2020.- 2030. godine i Odluku kojom se isti usvaja (Sl. novine KS, broj 31/20).

Odluka o donošenju Plana upravljanja Spomenikom prirode „Vrelo Bosne“;

Vlada KS je na sjednici održanoj dana 15.10.2020. godine donijela Plan upravljanja Spomenikom prirode „Vrelo Bosne“ za period 2020.-2030. godine i Odluku kojom se isti usvaja (Sl. novine KS, broj 43/20).

Također, u februaru 2020. godine Vlada KS je usvojila „Studiju o urbanim ventilacionim koridorima i uticaju visokih zgrada“ koju je izradio WS Atkins International Limited za potrebe izrade Zelenog akcionog plana (ZAP/GCAP). U toku su završne aktivnosti na izradi i usvajanju Zelenog akcionog plana (ZAP/GCAP).

Iz nadležnosti MPUGZO KS doneseni su sljedeći propisi: Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu (Sl. novine KS, broj 37/20) i Pravilnik za utvrđivanje uslova za provođenje Javnog poziva za finansiranje/sufinansiranje projekata neprofitnih organizacija i udruženja iz oblasti zaštite okoliša sredstvima Budžeta KS.

- U 2020. godini, posredstvom Zavoda za javno zdravstvo KS koji upravlja stanicama za automatski monitoring kvaliteta zraka u KS, raspisani su tenderi koji se odnose na nabavku neophodnih rezervnih dijelova za automatske stanice, opreme za uzorkovanje čestičnih tvari (PM), opreme za pripremu uzorkovanja i prateće opreme mobilne stanice, te nabavku još jedne automatske stanice koja će biti smještena na području općine Vogošće.
- U Budžetu KS za 2020. godinu osigurana su sredstva za subvencioniranje gasnih priključaka na postojeću infrastrukturu „Sarajevogasa“ sa ciljem stimulanja upotrebe prirodnog gasa kao ekološki podobnog energenta. Objavljeni su javni pozivi za rekonstrukciju postojeće gasne instalacije i javni pozivi za nove priključke na gasnu instalaciju, te su objavljene konačne rang liste kandidata za subvencioniranje troškova izgradnje novih priključaka stambenih objekata na distributivnu mrežu i kandidata za subvencioniranje troškova rekonstrukcije unutrašnje gasne instalacije.
- Vlada KS je u januaru 2020. godine usvojila „Elaborat uspostave Centra za upravljanje kvalitetom zraka u Kantonu Sarajevo“ s ciljem uspostavljanjem kvalitetne organizacione strukture, osiguranja stručnog kadra, te dobivanje relevantnih i pravilno vrednovanih podataka o kvalitetu zraka.
- U 2020. godini, KJKP „VIK“ je bio izvođač rekonstrukcije 4082 m vodovodne mreže. U cilju poboljšanja vodosnabdijevanja potrošača iz javnog centralnog sistema u 2020. godini pripremljena su projektna rješenja, revizije projekata, obrada tender dokumentacije u sklopu investicionih radova, poslovi nadzora na izvođenju cjevovoda i dr. Također, radilo se na implementaciji „Projekta detekcije curenja i smanjenja neprihodovane vode (NRW Projekat)“. Od strane KJKP „VIK“ u 2020. godini ukupno je popravljeno 2839 kvarova na vodovodnoj mreži.
- Federalno ministarstvo okoliša i turizma je 28.01.2020. godine izdalo okolinsku dozvolu za PPOV Butile koja važi 5 godina, a dana 25.12.2020. godine KJKP „VIK“ je dobio upotrebnu dozvolu. U 2020. godini je po prvi put od kako je izvršena rekonstrukcija PPOV Butile produkcija plina se odvijala kontinuirano, te je proizvedeno 959.454 m³ biogasa, što je u prosjeku 79.954,5 m³ biogasa mjesečno.
- U okviru „Projekta uvođenja odvojenog prikupljanja otpada u individualnim stambenim objektima u Kantonu Sarajevo“ u toku 2020. godini je rađeno na realizaciji četvrte faze koja predviđa nabavku 2000 kanti od 240 l, 2000 kanti od 120 l, 60 kontejnera od 1.100 l. U ovom projektu KJKP „Rad“ realizuje i program edukacije vezano za selektiranje i reciklažu otpada, dok se putem NVO sektora realizuju kampanje na prevenciji i smanjenju količina otpada.

- Aktivnosti pretvaranja deponije Smiljevići u RCUO u 2020. godini su nastavljene putem Ministarstva komunalne privrede i infrastrukture iz razloga što je Vlada KS donijela Zaključak kojim se isto zadužuje za poduzimanje svih potrebnih aktivnosti i mjera rada upravljanja nad deponijom Smiljevići. Dozvola za upravljanje otpadom za RCUO „Smiljevići“ izdata je 12.06.2020. godine, a koja pored Vodne dozvole Agencije za vodno područje rijeke Save od 19.12.2019. godine i Okolinske dozvole Federalnog ministarstva okoliša i turizma od 25.03.2020. godine, predstavlja osnov za postupanje u okviru RCUO „Smiljevići“ u narednom petogodišnjem periodu.
- U 2020. godine Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo je pripremio Prostornu osnovu PPPPO RCUO Smiljevići i istu dostavio na mišljenje MPUGZO KS. Također, za predmetni plan izrađen je i dostavljen MPUGZO KS na mišljenje Prednacrt Izvještaja o strategijskoj procjeni uticaja na okoliš pripremljen sa dva varijantna rješenja tretmana otpada. MPUGZO KS je dostavilo Mišljenje u kojem se opredijelilo za varijantu mehaničko-biološke obrade otpada koja će se dalje razraditi u Nacrtu Izvještaja.
- MPUGZO KS zajedno sa Kantonalnim Zavodom za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo i Prirodno-matematičkim fakultetom u Sarajevu su u 2020. godini nastavili sa aktivnostima na realizaciji projekta izrade „Elaborata/Stručnog obrazloženja za proglašenje zaštite prioritetnih pojedinačnih spomenika prirodne baštine iz oblasti hidro-geološkog i geomorfološkog spomeničkog naslijeđa Kantona Sarajevo“. U toku 2020. godine okončana je procedura izrade „Elaborata upravljanja šumskim ekosistemima za potrebe izrade Prostornog plana područja posebnog obilježja Zaštićeni pejzaž „Trebević“, a u okviru projekta „Postizanje očuvanja biološke raznolikosti kroz uspostavljanje i efikasno upravljanje zaštićenim područjima i izgradnju kapaciteta za zaštitu prirode u BiH“ su nastavljene aktivnosti na pripremi Studije valorizacije prirodnih cjelina Misoča i Čemerska planina u funkciji uspostavljanja novog zaštićenog prirodnog područja.
- U okviru realizacije Projekta „Zeleni ekonomski razvoj“ i u 2020. godini sa UNDP-ijem je nastavljena uspješna saradnja na provođenju mjera povećanja energetske efikasnosti u javnim objektima. Vlada KS i MPUGZO KS su zajedno sa UNDP-ijem i javnim objektima obezbijedili značajna sredstva za energetske sanacije devet javnih objekata u KS i nastavak aktivnosti na priključenju na sistem daljinskog grijanja ukupno četiri javna objekta.
- U periodu 01.01.-31.12.2020. godine riješeno je 40 zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole. Izdato je 29 rješenja o okolinskoj dozvoli, četiri rješenja o odbijanju zahtjeva, jedan zaključak o obustavi postupka, jedan zaključak o prekidu postupka i pet zaključaka o odbacivanju zahtjeva. U 2020. godini zaprimljeno je osam zahtjeva za utvrđivanje potrebe provođenja strategijske procjene uticaja na okoliš, pri čemu je u skladu sa članom 5. Uredbe o strategijskoj procjeni uticaja planova i programa na okoliš za IDRP „Luke“ na području općina Ilijaš utvrđena potreba vršenja strategijske procjene uticaja na okoliš, za pet planova nije utvrđena obaveza, dok je za dva plana zatražena dopuna dokumentacije. U toku su četiri postupka vršenja strategijske procjene uticaja na okoliš za planove prostornog uređenja: IDRP „Sportsko rekreaciono područje Bjelašnica“, UP „Igman Veliko polje“, PPPPO RCUO Smiljevići i RP „Gornje Telalovo polje I“.

Javne finansije

- U periodu 01.01. do 31.12.2020. godine ostvareni su prihodi i primici u iznosu 1.135.335.825 KM, a izvršeni rashodi i izdaci u iznosu 1.131.563.325 KM. Na osnovu ostvarenih prihoda i primitaka i izvršenih rashoda i izdataka ostvaren je suficit u tekućoj godini u iznosu od 3.772.500 KM. U periodu 2014-2020. godine najveći udio ostvarenih prihoda se ostvarivao preko poreznih prihoda, od 80,8% u 2014. godini do 62,8% u 2020. godini, a ostvareni prihodi od poreza su manji za 5,8% u odnosu na ostvarenje 2019. godine. Kad je riječ o budžetskim rashodima, evidentan je rast sa 1.042.264.463 KM u 2019. na 1.131.563.325 KM u 2020. godini.
- Ukupan broj projekata javnih investicija (tekućih i kandidovanih) u 2020. godini je 198 i veći je za 22,2% u odnosu na ukupan broj projekata u 2019. godinu. Ukupna planirana vrijednost projekata javnih investicija (tekućih i kandidovanih) u 2020. iznosi preko 1.367 miliona KM što je povećanje za 24,6% u odnosu na 2019. godinu.

II Implementacija Strategije

- Izvještaj o implementaciji Strategije razvoja KS do 2020. godine prati efekte njene implementacije predstavljanjem postignutih rezultata (aktivnosti), odnosno uočenih problema u realizaciji, te pruža uvid u realizaciju pet definisanih razvojnih strateških ciljeva. Izvještaj o implementaciji Strategije pruža uvid u realizaciju pet definisanih razvojnih strateških ciljeva, uz praćenje efekata implementacije Strategije na stepen razvoja kantona.
- Opća ocjena je da je kod strateškog cilja 1 u postizanju šest prioriternih ciljeva u 2020. godini zabilježeno poboljšanje većine pokazatelja u odnosu na 2014. godinu. Poseban značaj i razvoj u odnosu na prethodne godine je u pokrivenosti uvoza izvozom, broju poslovnih subjekata, broju zaposlenih, kao i u osnaživanju ITK sektora gdje svi pokazatelji bilježe povećanje.
- Kod strateškog cilja 2 u postizanju tri prioriterna cilja u 2020. godini zabilježeno poboljšanje većine pokazatelja u odnosu na 2014. godinu. Raste zaposlenost, sredstva aktivnih mjera za zapošljavanje daju efekte, stopa zaposlenih žena i mladih se povećala, razvija se poduzetnička infrastruktura. No i dalje je stopa nezaposlenosti iznimno visoka.
- Opća ocjena je kod strateškog cilja 3 je da je došlo do izvjesnog napretka u stvaranju uslova za uključiv društveno ekonomski rast ali i dalje je oko 45% stanovnika po nekom osnovu socijalno isključeno. Reforma sistema zdravstvene zaštite pokazuju negativne tendencije u pravcu smanjenja obuhvata stanovnika po jednom ljekaru, kao i po stomatologu. Opremljenost kompjuterima osnovnih škola je unaprijeđena, ali pokazuje se nešto slabija opremljenost srednjih škola kompjuterima i pristupa učenika internetu.
- Strateški cilj 4 u posmatranom periodu od 2014. do 2020. godine prema indikatorima bilježi i pozitivne pomake, ali i pomake koji ne idu u ciljanom pravcu. Zaštita okoliša, prostora, prirodnih i infrastrukturnih resursa u poslijeratnom periodu nije bila prioritarno pitanje za tranzicijsku zemlju kakva je Bosna i Hercegovina, dok u posljednjih par godina svijest o zaštiti i poboljšanju okoliša iz godine u godinu se mijenja na bolje. Unaprijeđenje i razvoj infrastrukture je sigurno i dalje cilj koji traži veća ulaganja od ostvarenih u ovom periodu.

- Strateški cilj 5 u posmatranom periodu od 2014. do 2020. godine prema indikatorima bilježi i pozitivne pomake, ali i pomake koji ne idu u ciljanom pravcu. Pitanje održivosti javnih finansija, povećanje kapitalnih ulaganja iz budžeta KS, jačanje razvojnih kapaciteta administracije, rast izvoza su ciljevi koji se kraću prema zadatim. No, pitanje zahvatanje sredstava iz EU fondova, korištenje instrumenta zemljišne politike, brendiranje KS, saradnja nevladinog i vladinog sektora su sigurno ciljevi koji zahtjevaju veći angažman svi aktera u KS.
- Ukupna planirana vrijednost Strategije razvoja Kantona Sarajevo do 2020. je 1.397.257.700 KM. Od toga za realizaciju Strateškog cilja 1. planirano je 10,1% (141.529.000 KM), Strateškog cilja 2. planirano je 5,4% (74.918.000 KM), Strateškog cilja 3. planirano je 33,1% (462.300.900 KM), Strateškog cilja 4. planirano je 50,1% (700.317.500 KM) i Strateškog cilja 5. planirano je 1,3% (18.192.300 KM).
- AP 2020-2022. planirana je implementacija projekata za koje su potrebna sredstva u iznosu od 696.676.806 KM što čini 49,9% ukupnog indikativnog finansijskog okvira (1.397.257.700 KM).
- Planiranim sredstvima u iznosu od 696.676.806 KM, za period 2020-2022. godina, najviše se odnosi na projekte Strateškog cilja 4 (63,1%), zatim Strateškog cilja 3 (16,3%), te Strateškog cilja 1 (16,0%). Na projekte Strateškog cilja 2 i Strateškog cilja 5 predviđeno je 4,5% ukupnih sredstava za period Akcionog plana.
- Okvirna potrebna sredstva za realizaciju Strategije u 2020. procijenjena su na 242.139.390 KM. Vrijednost realizovanih projekata/aktivnosti iznosi 70.045.540 KM, odnosno 28,9%. Od ukupno realizovanih sredstava u iznosu od 70.045.540 KM, najviše se odnosi na projekte Strateškog cilja 4 (42,8%), zatim Strateškog cilja 3 (24,4%), Strateškog cilja 2 (16,2%), te na projekte Strateškog cilja 1 (14,9%) i Strateškog cilja 5 (1,7%).
- Sredstvima u 2020. godini, u odnosu na planirano, realizovalo se:
 - 78,7% sredstava planiranih za Strateški cilj 1,
 - 167,2% sredstava planiranih za Strateški cilj 2,
 - 51,6% sredstava planiranih za Strateški cilj 3,
 - 17,2% sredstava planiranih za Strateški cilj 4,
 - 8,0% sredstava planiranih za Strateški cilj 5.
- Za nepunih pet godina (2016 ., 2017., 2018., 2019. i 2020.) implementacije Strategije utrošeno je oko 491 milion KM, odnosno 35,1% od ukupno planiranih sredstava za cijeli period implementacije Strategije do 2020.
- Posmatrajući strukturu po strateškim ciljevima, od 141,5 miliona KM sredstava planiranih za Strateški cilj 1, u navedenom periodu je realizovano oko 72,7 miliona KM, odnosno 51,4%. Za Strateški cilj 2. do sada je utrošeno oko 48,8 miliona KM, što je 65,1% od ukupno planiranih sredstava (74,9 miliona KM). Za projekte/aktivnosti Strateškog cilja 3. utrošeno je oko 163,9 miliona KM, odnosno 35,5% od ukupno planiranih sredstava (462,3 miliona KM), dok je od 700,3 miliona KM ukupno planiranih sredstava za Strateški cilj 4. do sada utrošeno oko 200,8 miliona KM, odnosno 28,7%. Za Strateški cilj 5. do sada je utrošeno preko 4,7 miliona KM, što je 26% od ukupno planiranih sredstava (skoro 18,2 miliona KM).
- Od ukupno 242,1 milion KM planiranih sredstava (Akциони plan 2020-2022.), u 2020. je realizovano oko 70,05 miliona KM, odnosno 28,9%.
- Posmatrajući prema strukturi finansiranja u 2020. od ukupno realiziranih sredstava 70.045.540 KM, iz Budžeta KS je 34.683.568 KM, odnosno 39,8%, iz sredstava Općina u iznosu od 667.310 KM ili 14,6%, te 34.694.663 KM iz Drugih izvora finansiranja (budžeti viših nivoa vlasti, fondovi, grantovi, donacije....) što je 23,1% od ukupno realizovanih sredstava.

I Makroekonomski pokazatelji

1. Kanton Sarajevo u Federaciji BiH

Ekonomsku i društvenu poziciju Kantona Sarajevo velikim dijelom određuje činjenica da je Sarajevo glavni grad Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine. Glavni gradovi predstavljaju administrativno-političke centre, finansijske centre, obrazovno-naučno-istraživačke centre i centre kulturnog života države. Sarajevo je za BiH centar po svim prethodno nabrojanim osnovama. Budući da su u Sarajevu locirane ambasade, konzulati, poslovna predstavništva inostranih kompanija i uredi međunarodnih organizacija (Svjetska banka, MMF, različite organizacije Ujedinjenih nacija) efektivna tražnja na području Kantona Sarajevo je znatno veća u poređenju sa ostalim kantonima i regijama u BiH.

Tabelarni pregled ilustruje osnovne potencijale Kantona i Federacije BiH, te daje komparaciju Kantona u odnosu na FBiH.

Tabela 1. Osnovni pokazatelji Kantona Sarajevo i FBiH 2020.

Pokazatelji	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Odnos Kantona Sarajevo i Federacije BiH
Površina	1.277,30	26.110,10	4,9
Broj stanovnika	421.172	2.184.680	19,3
Gustina naseljenosti	329,7	83,4	395,4
Stanovništvo ispod 15 godina	66.294	314.266	21,1
Radni kontingent (15-65 godina)	282.343	1.513.497	18,7
Stanovništvo iznad 65 godina	72.918	356.917	20,4
Stopa nataliteta (na 1.000 stanovnika)	9,9	7,9	
Stopa mortaliteta (na 1.000 stanovnika)	11,9	11,9	
Stopa prirodnog priraštaja (na 1.000 stanovnika)	-2,0	-4,0	
Broj zaposlenih	150.451	520.162	28,9
Broj nezaposlenih	63.496	323.244	19,6
Radna snaga	213.947	843.406	25,4
Stepen zaposlenosti ukupnog stanovništva (%)	35,7	23,8	
Stepen zaposlenosti radnog kontingenta (%)	53,3	34,7	
Stopa nezaposlenosti (%)	29,7	38,3	
Društveni bruto proizvod (u 000 KM) ³	7.466.637	22.999.471	32,5
Društveni bruto proizvod po stanovniku ⁴ - BDP/pc u KM ⁵	17.757	10.502	1,7
Registrirani poslovni subjekti	39.577	114.867	34,5
Prosječna neto plaća u KM	1.179	956	1,2
Ostvarene investicije (u 000 KM)	1.023.661	3.250.134	31,5
Broj turista	136.304	305.890	44,6
Vrijednost uvoza (u 000 KM)	4.069.274	11.680.597	34,8
Vrijednost izvoza (u 000 KM)	1.308.666	6.871.411	19,0
Stepen pokrivenosti uvoza izvozom (%)	32,2	58,8	54,7
Broj učenika osnovnih škola (školska 2020/2021.)	37.790	174.938	21,6
Broj učenika srednjih škola (školska 2020/2021.)	14.213	71.458	19,9
Broj studenata (školska 2020/2021.)	26.008	55.835	46,6

Izvor: Analitičko dokumentaciona osnova Zavod za planiranje razvoja KS. Podaci se odnose na 2020. godinu, ako nije drugačije naznačeno.

³ Podaci od 2019. godine („Izveštaj o razvoju KS u 2019. godini“)

⁴ BDP u odnosu na stalno stanovništvo

⁵ Podaci od 2019. godine („Izveštaj o razvoju KS u 2019. godini“)

Kanton Sarajevo, površinom od 1.277,3 km² jedan je od prostorno manjih kantona na području Federacije BiH, zauzima svega 4,9% teritorije Federacije BiH. Sredinom 2020. godine na području Kantona živi 421.172 stanovnika, što je 19,3% populacije Federacije BiH.

Sarajevski kanton, sa prosječnom gustom naseljenosti od 329,7 st/km², oko 3,9 puta je iznad prosječne gustine naseljenosti Federacije BiH i njen je najgušće naseljen kanton.

Stopa nataliteta KS veća je u odnosu na FBiH za 2,3 promila, dok je stopa mortaliteta veća za 0,4 promila. Stopa prirodnog priraštaja u Kantonu Sarajevo je negativna i iznosi -1,9 promila, dok u FBiH iznosi -3,8 promila.

Krajem 2020. godine u Kantonu je bilo 150.451 zaposlena lica, što je najveća koncentracija (28,9%) radnih mjesta u FBiH. Stepenn zaposlenosti ukupnog stanovništva Kantona je 35,7% što je za oko 12% veće od ostvarenog stepena u FBiH.

U istom periodu, na području Kantona bilo je 63.496 nezaposlenih, što je 19,6% nezaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine. Stopa registrovane nezaposlenosti u Kantonu iznosi 29,7% i manja je od registrovane u FBiH za oko 8%.

Na području Kantona Sarajevo u 2019. godini ostvarena je vrijednost BDP u iznosu od oko 7 milijardi KM, što je 32,5% društvenog bruto proizvoda ostvarenog u FBiH. Prosječno ostvareni društveni bruto proizvod po stanovniku je 17.757 KM, i prema ovom pokazatelju razvijenosti, Kanton je 1,7 puta razvijeniji od prosjeka FBiH.

Na području Kantona Sarajevo ostvareno je 31,5% ukupnih investicija u FBiH.

Ukupno registrirani poslovni subjekti na području Kantona, njih 39.577, predstavljaju 34,5% poslovnih subjekata Federacije.

U 2020. godini u Kantonu Sarajevo boravilo je 136.304 turista, što predstavlja 44,6% ukupnog broja turista koji su posjetili Federaciju BiH (305.890 turista).

U toku 2020. godine u Kantonu Sarajevo ostvaren je uvoz u vrijednosti od oko 4,1 milijardi KM, što je 34,8% ukupnog uvoza Federacije BiH, koji iznosi 11,7 milijardi KM. U istom periodu ukupan izvoz roba i usluga sa područja Kantona Sarajevo ostvaren je u vrijednosti od 1,3 milijarde KM, odnosno 19,0% ukupno ostvarenog izvoza Federacije BiH koji je iznosio 6,9 milijardi KM. Stepenn pokrivenosti uvoza izvozom u Kantonu Sarajevo je 32,2%, i manji je od ostvarenog stepena u Federaciji BiH koji iznosi 58,8%.

Na početku 2020/2021. školske godine, na području Kantona Sarajevo je 37.790 učenika osnovnog obrazovanja, što je 21,6% od ukupnog broja učenika osnovnog obrazovanja Federacije BiH (174.938). Škole srednjeg obrazovanja pohađa 14.213 učenika, što je učešće od 19,9% u Federaciji BiH. Na području Kantona Sarajevo upisano je 26.008 studenata, što je 46,6% od ukupnog broja studenata Federacije BiH.

2. Nivo razvijenosti KS u FBiH i općina u KS

Prema svim raspoloživim pokazateljima, Kanton Sarajevo u okviru Federacije Bosne i Hercegovine, a i države BiH, predstavlja značajno područje koncentracije osnovnih ekonomskih potencijala (stanovništvo, zaposlenost, nezaposlenost), kao i efekata razvijenosti (stepen zaposlenosti, obim vanjsko-trgovinske razmjene). Najveći bruto domaći proizvod po stanovniku u Federaciji BiH se ostvaruje u Kantonu Sarajevo. To je najveći obrazovni, zdravstveni i turistički centar u Federaciji BiH.

Sumarni prikaz relativnih nivoa razvijenosti kantona u odnosu na prosječnu razvijenost Federacije BiH da će se preko indeksa razvijenosti. U tabeli su dati indeksi razvijenosti za kantone i Federacije BiH, na osnovu koji su kantoni i rangirani u odnosu na Federaciju BiH.

Metodologija proračuna indeksa razvijenosti u Federaciji utvrđena je prema „Uredbi o izradi indeksa razvijenosti u Federaciji Bosne i Hercegovini“ (Službene novine FBiH broj 17/19).

Prema indeksu razvijenosti u Federaciji, kategorizacija jedinica lokalne samouprave (JLS) radi se u pet skupina, a kantona u tri skupine, pri čemu viši broj skupine znači nižu razinu razvijenosti.

Tabela 2. Kategorizacija kantona i JLS

Skupina	Vrijednost JLS indeksa	Skupina	Vrijednost indeksa na nivou kantona
I	>1,25	I	>1,25
II	<1,00, 1,25>	II	<0,60, 1,25>
III	<0,75, 1,00>	III	<0,60
IV	<0,60, 0,75>		
V	<0,60		

Tabela 3. Nivo razvijenosti Federacije BiH po kantonima u FBiH 2020 (FBiH=1,00)

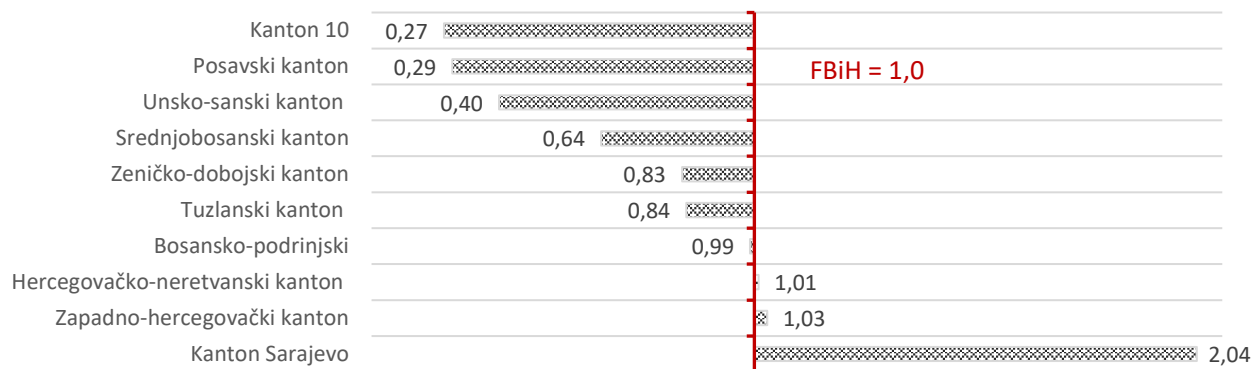
Naziv	Prihod od poreza na dohodak pc 2020	Stepen zaposlenosti 2020	Kretanje stanovništva 2013-2020	Učešće starog stanovništva 2013-2020	Stepen obrazovanja radne snage 2020	Indeks 2020	Rang	Grupa
Kanton Sarajevo	3,06	2,32	1,83	0,8	1,63	2,04	1	I
Zapadnohercegovački kanton	0,66	0,82	0,95	0,82	1,93	1,03	2	II
Hercegovačkoneretvanski kanton	1,15	1,11	0,75	0,56	1,35	1,01	3	II
Bosansko-podrinjski kanton Goražde	1,16	1,8	0,41	0,31	1,06	0,99	4	II
Tuzlanski kanton	0,67	0,88	0,97	1,01	0,73	0,84	5	II
Zeničko-dobojski kanton	0,53	0,94	0,90	1,26	0,71	0,83	6	II
Srednjobosanski kanton	0,19	0,62	0,84	1,29	0,55	0,64	7	II
Unsko-sanski kanton	0,07	0,00	0,78	1,51	0,00	0,40	8	III
Posavski kanton	0,16	0,15	0,00	0,65	0,62	0,29	9	III
Kanton 10	0,00	0,05	0,04	0,00	1,24	0,27	10	III

Izvori: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH u 2020. godini

Po rangu razvijenosti Kanton Sarajevo je i dalje na prvom mjestu, dok je na posljednjem, 10. mjestu, Kanton 10. Prema indeksu razvijenosti Kanton Sarajevo je dva puta veći od prosjeka razvijenosti Federacije Bosne i Hercegovine. Također, Hercegovačko-neretvanski kanton i Zapadnohercegovački kanton bilježe veći indeks u odnosu na Federaciju.

Vrijednost indeksa na nivou kantona iznad 1,25 (grupa I) jedino je zabilježen u Kantonu Sarajevo, dok u III grupu (najmanje razvijeni kantoni) spadaju: Unsko-sanski kanton, Posavski kanton i Kanton 10.

Indeks razvijenosti kantona u FBiH u 2020.

Graf 1.

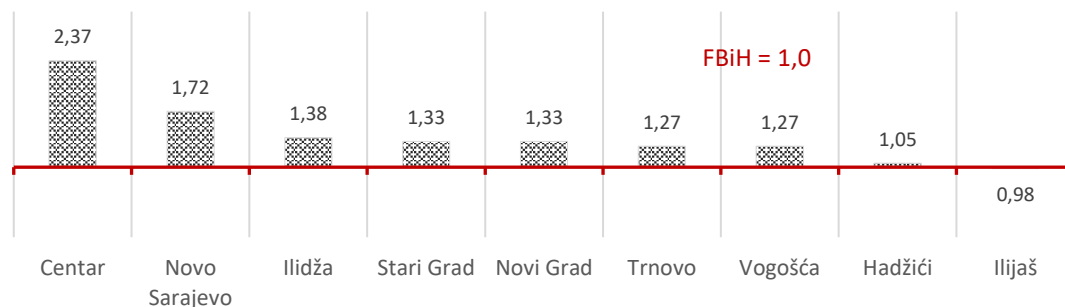
Tabela 4. Nivo razvijenosti Federacije BiH po JLS u FBiH 2020.

Naziv	Prihod od poreza na dohodak pc 2020	Stepen zaposlenosti 2020	Kretanje stanovništva 2013-2020	Učešće starog stanovništva 2013-2020	Stepen obrazovanja radne snage 2020	Indeks 2020	Rang	Grupa
Centar	4,01	4,1	0,86	0,78	1,27	2,37	1	I
Novo Sarajevo	3,02	1,93	1,01	0,87	1,26	1,72	2	I
Ilidža	1,55	1,45	1,59	1,07	1,12	1,38	3	I
Stari Grad	2,2	1,36	0,71	0,78	1,23	1,33	4	I
Novi Grad	1,84	1,07	1,39	0,97	1,14	1,33	5	I
Trnovo	3	1,18	0,58	0,22	0,68	1,27	6	I
Vogošća	1,38	0,86	1,86	1,14	1,04	1,27	7	I
Hadžići	1,05	0,85	1,37	1,11	0,88	1,05	15	II
Ilijaš	0,77	0,79	1,56	1,12	0,76	0,98	20	III

Izvori: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH u 2020. godini

Analiza općina prema indeksu razvijenosti pozicionira općinu Centar na prvo mjesto sa vrijednošću indeksa 2,37, koji je veći od prosjeka razvijenosti Kantona Sarajevo. Ostale općine imaju indeks razvijenosti ispod prosjeka kantona, a najmanji indeks razvijenosti u 2020. godini zabilježen je u općini Ilijaš i pozicionirana je na dvadesetom mjestu u Federaciji BiH.

Indeks razvijenosti općina u FBiH u 2020.

Graf 2.

3. Demografske karakteristike⁶

3.1 Stanovništvo i gustina naseljenosti

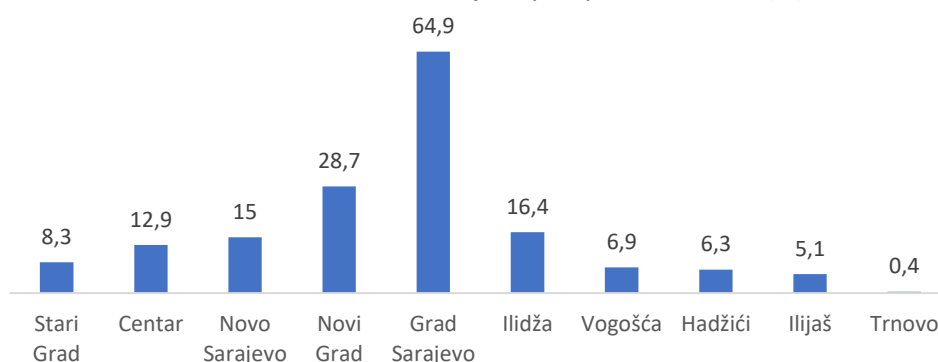
U Kantonu Sarajevo u 2020. godini živi 421.172 stanovnika, što čini 19,3% stanovnika FBiH (2.177.389), što u odnosu na 2019. godinu bilježi povećanje za 0,2%.

Na području Grada Sarajeva u 2020. godini živi 273.184 stanovnika. Najveća koncentracija stanovnika je na području općine Novi Grad sa 28,7% učešća u ukupnom stanovništvu Kantona. Najmanje stanovnika živi u općini Trnovo, 1.642 ili 0,4% od ukupnog stanovništva Kantona Sarajevo.

Tabela 5. Broj stanovnika

Područje	Broj stanovnika																Indeks 2020/2019
	2013	%	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%	
Stari Grad	36.976	8,9	36.758	8,9	36.578	8,8	36.395	8,7	36.090	8,6	35.771	8,5	35.385	8,4	34.758	8,3	98,2
Centar	55.181	13,3	54.948	13,2	54.655	13,1	54.369	13	54.091	12,9	53.652	12,8	53.368	12,7	54.350	12,9	101,8
Novo Sarajevo	64.814	15,7	64.690	15,6	64.760	15,6	64.639	15,5	64.548	15,4	64.169	15,3	64.077	15,2	63.133	15,0	98,5
Novi Grad	118.553	28,7	118.868	28,7	119.307	28,6	119.694	28,7	120.314	28,7	121.297	28,9	122.049	29	120.943	28,7	99,1
Grad Sarajevo	275.524	66,6	275.264	66,4	275.300	66,1	275.097	65,9	275.043	65,7	274.889	65,5	274.879	65,4	273.184	64,9	99,4
Ilidža	66.730	16,1	67.607	16,3	68.567	16,5	69.164	16,6	69.533	16,6	70.108	16,7	70.536	16,8	69.258	16,4	98,2
Vogošća	26.343	6,4	26.685	6,4	27.106	6,5	27.452	6,6	27.836	6,7	28.138	6,7	28.524	6,8	28.987	6,9	101,6
Hadžići	23.891	5,8	24.018	5,8	24.149	5,8	24.264	5,8	24.414	5,8	24.493	5,8	24.638	5,9	26.444	6,3	107,3
Ilijaš	19.603	4,7	19.780	4,8	20.048	4,8	20.283	4,9	20.398	4,9	20.489	4,9	20.603	4,9	21.657	5,1	105,1
Trnovo	1.502	0,4	1.367	0,3	1.263	0,3	1.238	0,3	1.318	0,3	1.297	0,3	1.316	0,3	1.642	0,4	124,8
Kanton Sarajevo	413.593	100	414.721	100	416.433	100	417.498	100	418.542	100	419.414	100	420.496	100	421.172	100	100,2

Stanovništvo Kantona Sarajevo po općinama 2020. (%)

Graf 3.

Na području Kantona Sarajevo, općina sa najvećom površinom je Trnovo (338,4 km²), a sa najmanjom Novo Sarajevo (9,9 km²).

⁶ Detaljnije informacije o stanovništvu vidjeti na web stranici Zavoda za planiranje razvoja KS, „Demografska analiza KS po općinama u periodu 2013-2020.“

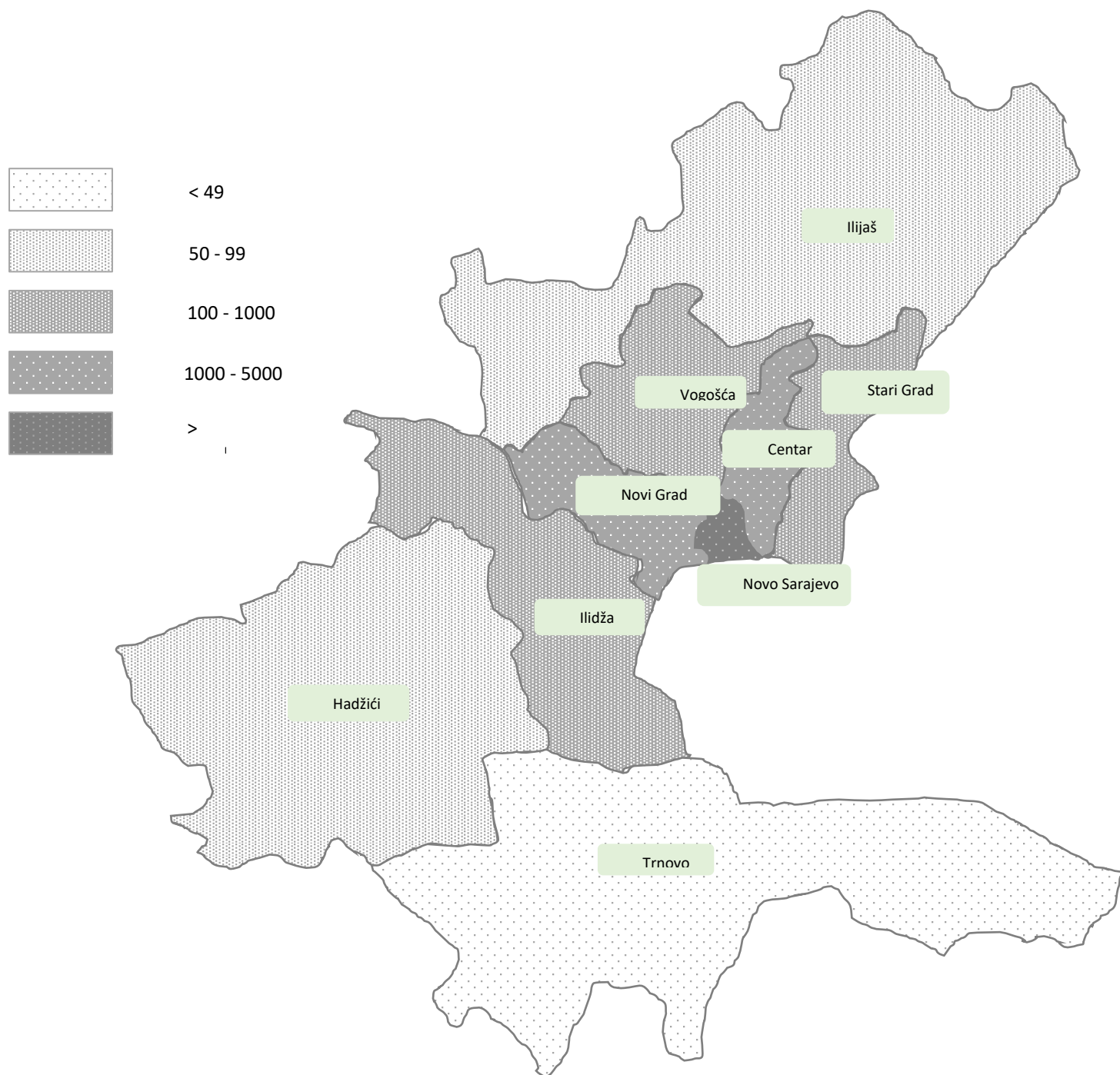
Tabela 6. Površina i gustina naseljenosti po općinama

Područje	Površina km ²	Gustina naseljenosti													
		(stan/km ²)							Općina/Kanton						
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stari Grad	51,4	715,1	711,6	708,1	702,1	695,9	688,4	676,2	2,2	2,2	2,2	2,1	2,1	2,1	2,1
Centar	33,0	1.665,1	1.656,2	1.647,5	1.639,1	1.625,8	1.617,2	1.647,0	5,1	5,1	5,0	5,0	5,0	4,9	5,0
Novo Sarajevo	9,9	6.534,3	6.541,4	6.529,2	6.520,0	6.481,7	6.472,4	6.377,1	20,1	20,1	20	19,9	19,7	19,7	19,3
Novi Grad	47,2	2.518,4	2.527,7	2.535,9	2.549,0	2.569,8	2.585,8	2.562,4	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,9	7,8
Grad Sarajevo	141,5	1.945,3	1.945,6	1.944,1	1.943,8	1.942,6	1.942,6	1.930,6	6	6	5,9	5,9	5,9	5,9	5,9
Ilidža	143,4	471,5	478,2	482,3	484,9	488,8	491,9	483,0	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Vogošća	72,0	370,6	376,5	381,3	386,6	390,8	396,2	402,6	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Hadžići	273,0	88,0	88,5	88,9	89,4	89,7	90,2	96,9	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Ilijaš	309,0	64,0	64,9	65,6	66,0	66,3	66,7	70,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Trnovo	338,4	4,0	3,7	3,7	3,9	3,8	3,9	4,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kanton Sarajevo	1.277,3	324,7	326,0	326,9	327,7	328,4	329,2	329,7	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

Najgušće naseljena općina u Sarajevskom kantonu je Novo Sarajevo sa gustinom naseljenosti 6.377,1 st/km², što je 19,4 puta više od prosječne gustine naseljenosti Kantona (329,7 st/km²). Gustina naseljenosti najmanja je u općini Trnovo i iznosi 4,9 st/km².

Veću gustinu naseljenosti u odnosu na prosječnu gustinu naseljenosti Kantona Sarajevo imaju općine: Novo Sarajevo, Novi Grad, Centar, Stari Grad, Ilidža i Vogošća.

Gustina naseljenosti (st/km²) po općinama Kantona Sarajevo, 2020.

Slika 1.

3.2 Starosna struktura stanovništva

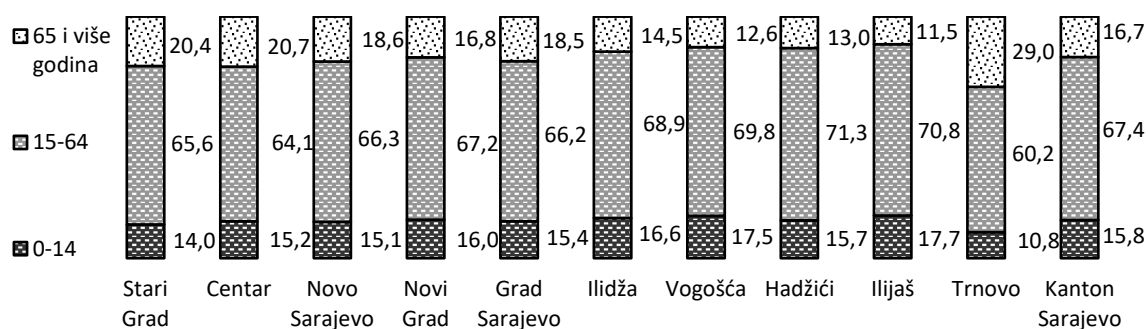
U 2020. godini, na području Kantona Sarajevo, živi 15,8% stanovništvo starosti do 14 godina, 16,7% stanovništvo iznad 65 godina, a radni kontigent stanovništva, grupacija od 15 do 64 godine starosti čini 67,4% ukupnog stanovništva.

U 2020. godini najveće učešće stanovništva do 14 godina je u općinama Ilijaš i Vogošća sa 17,7 % i 17,5%, a najmanje u općini Trnovo 10,8%. Učešće stanovništva iznad 65 godina je najveće u općini Trnovo 29,0%, dok je u općini Ilijaš najmanje sa 11,5%.

Tabela 7. Starosna struktura stanovništva u Kantonu Sarajevo

Starosne grupe	Broj stanovnika														Indeks 2020/2019
	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%	
Ukupno	414.721	100	416.433	100	417.498	100	418.542	100	419.414	100	420.496	100	421.172	100	100,2
0-14	66.633	16,1	71.330	17,1	75.903	18,2	64.882	15,5	65.493	15,6	65.942	15,7	66.681	15,8	101,1
15-64	292.797	70,6	293.323	70,4	293.170	70,2	288.056	68,8	286.115	68,2	284.514	67,7	283.965	67,4	99,8
64 +	55.291	13,3	51.780	12,4	48.425	11,6	65.604	15,7	67.806	16,2	70.040	16,7	70.526	16,7	100,7

Starosna struktura stanovništva 2020. (%)

Graf 4.

U 2020. godini najmlađa grupa stanovnika do 14 godina starosti na području Kantona Sarajevo bilježi povećanje za 1,1% u odnosu na 2019. godinu. Učešće najmlađe populacije u Kantonu Sarajevo u 2020. godini u većini općina bilježi povećanje.

Broj radno sposobnog stanovništva, starosne dobi između 15 i 64 godine, u istom periodu na nivou Kantona Sarajevo se smanjio za 0,2%. Radno sposobno stanovništvo se povećalo u općini Trnovo (35,1%), Hadžići (9,2%), Ilijaš (6,4%), Centar (1,1%) i Vogošća (0,9%), a u ostalim općinama došlo je do smanjenja radno sposobnog stanovništva.

Na području Kantona Sarajevo, u istom periodu, broj stanovnika iznad 65 godina starosti je povećan za 0,7% u odnosu na 2019. godinu. Do povećanja ove populacije je došlo u skoro svim općinama u 2020. godini, osim u općinama Stari Grad i Ilijaš, gdje je zabilježeno smanjenje ove populacije.

Različita dinamika mladog i starog stanovništva prouzrokuje promjene učešća tih dobnih grupa u ukupnom stanovništvu u Kantonu Sarajevo.

Važan instrument za planiranje ukupne potrošnje i općenito za planiranje razvoja su specifični oblici dobne strukture, koeficijenti dobne ovisnosti. Na temelju kontingenata stanovništva, moguće je izračunati osnovne koeficijente dobne ovisnosti u posmatranom periodu, koji u stvari pokazuju biološku strukturu stanovništva

Biološka struktura Kantona Sarajevo analiziraće se pomoću koeficijenata starosnih struktura.

Tabela 8. Koeficijenti starosnih struktura u Kantonu Sarajevo

Koeficijenti dobne ovisnosti	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ukupne dobne ovisnost	41,6	42,0	44,0	45,3	46,6	47,8	48,3
Dobne ovisnosti mladih	22,8	24,3	22,2	22,5	22,9	23,2	23,5
Dobne ovisnosti starog kontingenta	18,9	17,7	21,9	22,8	23,7	24,6	24,8
Zamjene generacije	1,2	1,4	1,0	1,0	1,0	0,9	0,9
Indeks starenja	83	72,6	98,7	101,1	103,5	106,2	105,8

Koeficijent ukupne dobne ovisnosti, koji pokazuje stepen opterećenosti stanovništva u radnoj dobi kontingentom mladih i staračkim kontingentom, pokazuje blagu tendenciju povećanja od 2014. do 2020. godine kada iznosi 48,3.

Koeficijent dobne ovisnosti mladih je 23,5 u 2020. godini što ukazuje na potrebu ulaganja u ljudski kapital – predškolske ustanove, škole, zdravstvo, nova radna mjesta itd. Visok koeficijent ukazuje na visok ekonomski teret koji snosi radno-sposobno stanovništvo.

Koeficijent dobne ovisnosti starih, koji pokazuje opterećenost stanovništva u radnoj dobi kontingentom starog stanovništva, pokazuje tendenciju povećanja od 2014. godine kad je iznosio 18,9 do 2020. godine kad iznosi 24,8.

Koeficijent zamjene generacija (odnos stanovništva mlade i starije dobi) smanjen je sa 1,2 u 2014. godini, na 0,9 u 2020. godini. To znači da na svakog stanovnika koji napušta radnu dob i prelazi u dob starih, u radnu dob iz mladih ulazi 0,9 stanovnik. Ovaj koeficijent indicira na pritisak na zapošljavanje.

Indeks starenja stanovništva je značajno povećan sa 83,0 u 2014. godini na 105,8 u 2020. godini i ukazuje povećanje udjela starog stanovništva. U slučaju jednakih učešća mladih i starijeg stanovništva ovaj indeks iznosi 100. Smatra se da indeks starenja čija je vrijednost veća od 0,40 (ili 40%) ukazuje na populaciju koja je zašla u proces starenja. Obzirom da je indeks starenja stanovništva Kantona Sarajevo veći od ove granične vrijednosti, možemo reći da se radi o relativno staroj populaciji.

3.3 Vitalne karakteristike stanovništva

U Kantonu Sarajevo u 2020. godini rođeno je 4.195 stanovnika, a stopa nataliteta je iznosila 10,0 promila, što bilježi smanjenje u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 9. Stope vitalne statistike

Područje	Stopa (‰)																				
	nataliteta							mortaliteta							prirodnog priraštaja						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stari Grad	9,4	10,5	11,3	12,1	10,3	8,8	9,1	11,9	13,1	12,5	13,0	13,1	12,5	16,3	-2,6	-2,6	-1,2	-0,8	-2,8	-3,8	-7,2
Centar	12,1	11,3	11,8	12,1	10,5	11,1	9,8	13,5	13,8	13,4	13,0	13,6	13,1	14,0	-2,9	-2,5	-1,6	-1,0	-3,0	-2,0	-4,1
Novo Sarajevo	11,3	10,8	11,6	11,4	10,9	9,2	9,7	11,8	11,8	11,7	11,4	11,2	11,3	13,2	-0,4	-1,0	-0,1	0,1	-0,3	-2,1	-3,5
Novi Grad	10,6	10,7	10,7	10,0	10,7	9,7	10,0	9,0	9,6	8,9	9,3	8,7	9,3	10,9	1,7	1,2	1,7	0,8	2,0	0,4	-0,9
Grad Sarajevo	10,6	10,8	11,2	11,0	10,7	9,7	9,8	10,9	11,4	11,0	11,0	10,8	10,9	12,7	-0,3	-0,6	0,2	0,0	-0,1	-1,2	-3,0
Ilidža	11,6	11,5	11,0	11,4	10,4	11,2	9,7	7,9	9,4	8,4	8,1	9,1	7,9	10,4	3,7	2,1	2,6	3,3	1,3	3,3	-0,8
Vogošća	11,5	11,4	14,1	13,7	11,2	11,1	11,7	8,7	8,6	9,8	8,6	8,0	8,2	9,7	2,8	2,8	4,4	5,0	3,3	2,9	2,0
Hadžići	11,8	10,8	11,9	12,4	10,0	10,0	9,9	8,9	9,0	9,2	9,9	7,9	9,2	11,3	2,9	1,8	2,7	2,5	2,1	0,8	-1,4
Ilijaš	13,5	15,1	14,6	12,5	13,8	13,3	11,0	10,0	10,8	9,9	9,2	10,0	7,8	10,0	3,5	4,3	4,7	3,3	3,8	5,5	1,0
Trnovo	8,0	6,7	6,0	11,4	9,3	12,9	9,7	23,3	27,3	30,0	26,6	24,7	22,0	20,1	-15,3	-20,6	-24	-15,2	-15,4	-9,1	-10,4
Kanton Sarajevo	11,0	11,2	11,5	11,4	10,8	10,3	10,0	10,2	10,8	10,4	10,2	10,2	10,0	11,9	0,8	0,4	1,2	1,2	0,6	0,3	-2,0

Tabela 10. Vitalni indeks

Područje	Stopa (‰)						
	Vitalni indeks						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stari Grad	0,8	0,8	0,9	0,9	0,8	0,7	0,6
Centar	0,7	0,8	0,8	0,9	0,8	0,9	0,7
Novo Sarajevo	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	0,8	0,7
Novi Grad	1,1	1,1	1,2	1,1	1,2	1,0	0,9
Grad Sarajevo	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	0,9	0,8
Ilidža	1,4	1,2	1,3	1,4	1,1	1,4	0,9
Vogošća	1,3	1,3	1,5	1,6	1,4	1,4	1,2
Hadžići	1,3	1,1	1,3	1,3	1,3	1,1	0,9
Ilijaš	1,3	1,4	1,5	1,4	1,4	1,7	1,1
Trnovo	0,3	0,2	0,2	0,4	0,4	0,6	0,5
Kanton Sarajevo	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,0	0,8

Najveća stopa nataliteta u 2020. godini je u općini Vogošća 11,7 promila, a najmanja u općini Stari Grad 9,1 promila.

U odnosu na 2019. godinu smanjenje stope nataliteta zabilježeno je u svim općinama.

U Kantonu Sarajevo 2020. godine ukupno je umrlo 5.033 lica tako da je stopa mortaliteta 11,9 promila i u odnosu na prethodnu godinu bilježi povećanje.

Najveća stopa mortaliteta ostvarena je u općinama Trnovo 20,1, Star Grad 16,3 i Centar 14,0 promila, a najmanja u općini Vogošća, 9,7 promila.

Povećanje stope mortaliteta u odnosu na prethodnu godinu bilježe sve općine, osim općine Trnovo gdje je zabilježen blagi pad stope mortaliteta.

Stopa prirodnog priraštaja na području Kantona Sarajevo u 2020. godini je -2,0 promila.

Pozitivne stope prirodnog priraštaja u 2020. godini ostvarene su samo u općini Vogošća i Ilijaš, dok je kod ostalih općina stopa prirodnog priraštaja negativna.

Vitalni indeks, odnos broja rođenih i umrlih, na području Kantona Sarajevo u posmatranom periodu je 0,83 i manji je od jedan.

4. Ekonomski razvoj

4.1 Makroekonomske karakteristike

4.1.1 Bruto društveni proizvod⁷

Ukupno ostvareno vrijednost bruto domaćeg proizvoda (BDP) na području KS u 2019. godini iznosi 7.466 miliona KM⁸, što je povećanje za 5,5% u odnosu na ostvareni u prethodnoj godini. Istovremeno i BDP/pc koji iznosi 17.779 KM u 2019. godini bilježi povećanje (5,2%). Ostvareni BDP u KS generira oko 32,3% vrijednosti BDP Federacije.

U odnosu na zemlje EU⁹, BDP/pc u KS je niži od prosječnog BDP/pc u EU za 7,6%. Posmatrajući druge zemlje iz regiji, zaključuje se da su Slovenija (BDP/pc 22.980 eura) i Hrvatska (BDP/pc 13.330 eura) imale veći BDP/pc, odnosno manju razliku u nivou BDP/pc u odnosu na prosjek EU, a Crna Gora, Srbija, Sjeverna Makedonija i Albanija imale su manji BDP/pc.

BDP/pc u Federaciji BiH veći je za 5,3% od ostvarenog u BDP/pc u 2018. godini koji je iznosio 10.011 KM.

Tabela 11. Bruto domaći proizvod za Kanton Sarajevo, ukupno i per capita

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Index 2019/2018
BDP u mil. KM ¹⁾							
FBiH	17.827	18.688	19.540	20.540	21.984	23.081	105,0
Kanton Sarajevo	6.085	6.248	6.404	6.675	7.079	7.466	105,5
Stanovništvo-hilj. (procj. sred. god.)							
FBiH	2.216	2.211	2.206	2.201	2.196	2.190	99,7
Kanton Sarajevo	415	416	417	419	419	419	100,0
BDP po stanovniku u KM							
FBiH	8.045	8.452	8.858	9.332	10.011	10.539	105,3
Kanton Sarajevo	14.672	15.004	15.340	15.949	16.895	17.779	105,2

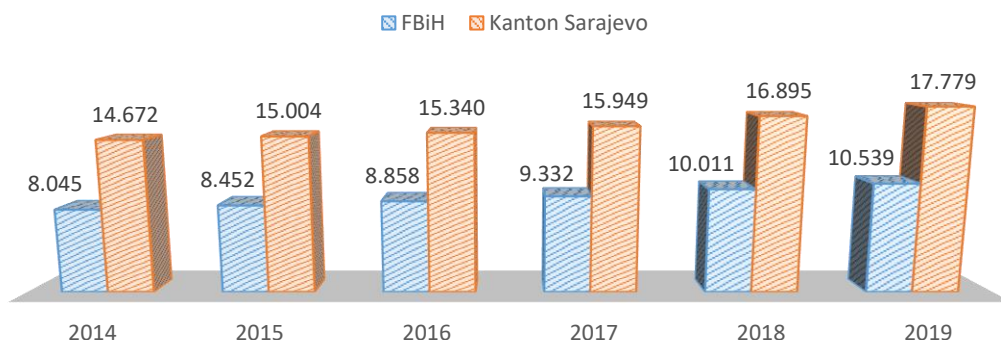
Izvori: Procjena, Zavoda za planiranje razvoja KS

⁷ Podaci se odnose na prethodnu godinu (2019. godina); nisu dostupni podaci za 2020. godinu

⁸ Procjena Zavoda za planiranje razvoja KS

⁹ <https://ec.europa.eu/eurostat>

BDP/pc KS i FBiH (u KM)

Graf 5.

U strukturi formiranja BDP KS 15,2% ukupne vrijednosti generiše djelatnost trgovina na veliko i malo, informacije i komunikacije 10,4% i 8,6% generišu finansijske/financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja.

Tabela 12. BDP i bruto dodana vrijednost po proizvodnom principu za KS prema KD BiH 2010.

Područje djelatnosti	Bruto dodana vrijednost u tekućim cijenama (u 000 KM)						Indeks 2019/2018	Učešće u %
	2014	2015	2016	2017	2018	2019		
A	66.933	62.483	61.483	65.588	68.663	70.933	103,3	0,95
B	9.127	10.622	6.404	5.354	5.663	6.720	118,7	0,09
C	442.972	456.124	468.808	488.565	517.454	545.065	105,3	7,30
D	489.824	504.843	518.762	541.437	574.083	607.038	105,7	8,13
E	75.451	78.103	81.977	84.997	89.192	95.573	107,2	1,28
F	191.670	198.070	202.381	212.158	225.103	238.186	105,8	3,19
G	927.977	952.236	972.199	1.017.287	1.077.380	1.136.422	105,5	15,22
H	323.710	331.158	340.718	355.381	375.172	397.225	105,9	5,32
I	94.314	97.473	99.910	105.744	112.552	119.466	106,1	1,60
J	641.944	654.194	666.706	696.038	736.894	775.784	105,3	10,39
K	517.206	536.726	551.425	577.578	611.601	645.864	105,6	8,65
L	55.980	58.109	60.202	65.588	67.956	70.186	103,3	0,94
M	255.561	266.176	271.550	285.108	302.261	317.332	105,0	4,25
N	71.800	69.356	71.730	76.966	80.697	83.626	103,6	1,12
O	428.977	449.241	461.122	481.873	511.083	539.091	105,5	7,22
P	276.857	287.420	293.325	307.863	326.329	343.465	105,3	4,60
Q	281.117	289.920	295.887	309.871	327.036	344.212	105,3	4,61
R	20.020	21.869	23.056	24.763	26.191	26.133	99,8	0,35
S	37.177	36.865	38.427	41.495	43.180	44.780	103,7	0,60
Ukupno sve djelatnosti	5.208.617	5.360.987	5.486.073	5.743.655	6.078.489	6.407.101	105,4	85,81
UFPIM (-)	177.675	182.309	187.651	196.765	210.238	222.506	105,8	2,98
Bruto dodana vrijednost, bazne/ cijene	5.030.941	5.178.678	5.298.422	5.546.890	5.868.251	6.184.595	105,4	82,83
Porezi na proizvode i usluge i uvoz minus subvencije na proizvode (+)	1.053.883	1.069.587	1.106.053	1.145.786	1.210.459	1.282.042	105,9	17,17
Bruto domaći proizvod (BDP) u tržišnim cijenama	6.084.776	6.248.268	6.404.475	6.692.676	7.078.710	7.466.637	105,5	100

Izvor: Procjena Zavoda za planiranje razvoja KS

U odnosu na prethodnu godinu sve djelatnosti ostvarile su rast BDP-a u 2019. godini. Najveće povećanje bilježe djelatnosti sekundarnog sektora (C,D,E,F) 5,7%.

Najveće učešće ostvaruju djelatnosti tercijarnog sektora (G,H,I,J,K,L) i to 42,1% od ukupnog BDP-a u tržišnim cijenama, dok najmanje učešće ima primarni sektor (A,B) 1%.

U periodu 2014-2019. godine, BDP je rastao u svim općinama Kantona Sarajevo. U 2019. godini najveći BDP ostvaruju općine Centar, Novo Sarajevo i Novi Grad. U 2019. godini, u ove tri općine ostvareno je 75,5% ukupnog BDP-a KS. U općini Centar ostvaren je BDP u vrijednosti od oko 2,7 milijarde KM, dok je najmanji BDP ostvaren u općini Trnovo u vrijednosti od 12,6 mil KM.

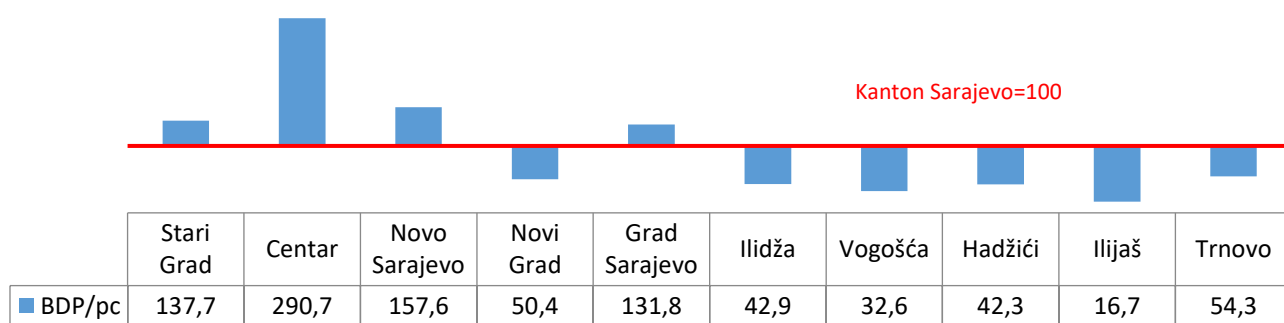
Tabela 13. BDP i BDP/pc u općinama KS u periodu 2014 - 2019.

Općina	2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	BDP u hilj. KM	BDP/pc u KM	BDP u hilj. KM	BDP/pc u KM	BDP u hilj. KM	BDP/pc u KM	BDP u hilj. KM	BDP/pc u KM	BDP u hilj. KM	BDP/pc u KM	BDP u hilj. KM	BDP/pc u KM
Stari Grad	705.834	19.202	725.424	19.832	743.560	20.430	774.347	21.456	821.130	22.955	865.383	9.646
Centar	2.243.457	40.829	2.303.112	42.139	2.360.689	43.420	2.461.222	45.502	2.609.924	48.645	2.754.442	51.612
Novo Sarajevo	1.460.955	22.584	1.500.209	23.166	1.537.714	23.789	1.602.765	24.831	1.699.596	26.486	1.793.486	27.990
Novi Grad	890.203	7.498	914.122	7.662	936.975	7.828	976.612	8.117	1.035.615	8.538	1.091.622	8.944
Grad Sarajevo	5.300.449	19.256	5.442.867	19.771	5.578.938	20.280	5.814.946	21.142	6.166.265	22.432	6.504.933	23.403
Ilidža	437.495	6.471	449.250	6.552	460.482	6.658	479.962	6.903	508.959	7.260	537.598	7.622
Vogošća	134.474	5.039	138.087	5.049	141.539	5.156	147.526	5.300	156.439	5.560	165.013	5.785
Hadžići	151.511	6.308	155.582	6.443	159.471	6.572	166.218	6.808	176.260	7.196	185.173	7.516
Ilijaš	50.504	2.553	51.861	2.587	53.157	2.621	55.406	2.716	58.753	2.868	61.226	2.972
Trnovo	10.344	7.567	10.622	8.410	10.888	8.795	11.348	8.610	12.034	9.278	12.694	9.646
Kanton Sarajevo	6.084.777	14.672	6.248.269	15.004	6.404.475	15.340	6.675.406	15.949	7.078.710	16.878	7.466.637	17.757

U posmatranom periodu 2014-2019. godine konstantno najveće učešće bilježe općine Centar, Novo Sarajevo i Novi Grad, a najmanje Trnovo, Ilijaš i Vogošća.

U 2019. godini u odnosu na prethodnu godinu sve općine na području KS bilježe povećanje BDP-a za oko 5%.

Relativni nivo razvijenosti općina Kantonu Sarajevo prema BDP/pc
(KS = 100,0)

Graf 6.

U 2019. godini u općini Centar ostvaren je najveći BDP/pc u Kantonu Sarajevo od 51.612 KM, koji je za 2,9 puta veći od prosječne vrijednosti BDP/pc za Kanton Sarajevo. Najmanji BDP/pc ostvaren je u općini Ilijaš od 2.972 KM. U svim općinama BDP/pc u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu bilježi rast.

4.1.2 Tržište rada

4.1.2.1 Radna snaga

Krajem 2020. godine registrovano je 283.965 radno sposobnog stanovništva, odnosno osoba starosti od 15 do 64 godine. Međutim, od toga je 213.947 ekonomski aktivno stanovništvo, što predstavlja radnu snagu koju čine zaposlene osobe i nezaposlene koje aktivno traže zaposlenje. Tako je stopa ekonomski aktivnog stanovništva 75,3.

Tabela 14. Radna snaga u Kantonu Sarajevo

Elementi	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Indeks 2020/2019
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	
Radna snaga	197.336	100	199.322	100	199.698	100	197.497	100	210.409	100	211.140	100	213.947	100	101,3
Zaposlenost	125.921	63,8	126.777	63,6	130.535	65,4	131.172	66,4	147.848	70,3	152.394	72,2	150.451	70,3	98,7
Nezaposlenost	71.415	36,2	72.545	36,4	69.163	34,6	66.325	33,6	62.561	29,7	58.746	27,8	63.496	29,7	108,1

Izvor: Zavod za planiranje razvoja KS na osnovu biltena JU služba za zapošljavanje KS

U strukturi radne snage učešće zaposlenih u 2020. godini je 70,3%, ili 1,3% manje nego prethodne godine, dok je učešće nezaposlenih bilo 29,7% ili 8,1% više nego u 2019. godini.

Tabela 15. Radna snaga po općinama Kantona Sarajevo

Područje	Radna snaga														Indeks 2020/2019
	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%	
Stari Grad	16.295	8,3	16.061	8,1	16.240	8,1	15.575	7,9	16.776	8	16.479	7,8	16.197	7,6	98,3
Centar	48.695	24,7	47.450	23,8	49.304	24,7	49.398	25	51.839	24,6	52.314	24,8	52.284	24,4	99,9
Novo Sarajevo	32.103	16,3	32.102	16,1	31.280	15,7	30.879	15,6	33.274	15,8	33.518	15,9	34.297	16,0	102,3
Novi Grad	43.184	21,9	45.366	22,8	44.372	22,2	43.792	22,2	45.252	21,5	45.289	21,4	47.124	22,0	104,1
Grad Sarajevo	140.277	71,1	140.979	70,7	141.196	70,7	139.644	70,7	147.141	69,9	147.600	69,9	149.902	70,1	101,6
Ilidža	28.880	14,6	29.007	14,6	28.673	14,4	28.350	14,4	33.463	15,9	33.936	16,1	34.136	16,0	100,6
Vogošća	9.673	4,9	10.011	5,0	10.066	5,0	10.211	5,2	10.235	4,9	10.457	5,0	10.719	5,0	102,5
Hadžići	9.738	4,9	9.740	4,9	9.857	4,9	9.617	4,9	9.723	4,6	9.519	4,5	9.824	4,6	103,2
Ilijaš	7.952	4,0	8.771	4,4	9.045	4,5	8.925	4,5	9.081	4,3	8.867	4,2	8.531	4,0	96,2
Trnovo	816	0,4	814	0,4	861	0,4	750	0,4	766	0,4	761	0,4	835	0,4	109,7
Kanton Sarajevo	197.336	100	199.322	100	199.698	100	197.497	100	210.409	100	211.140	100	213.947	100	101,3

Izvor: Zavod za planiranje razvoja KS na osnovu biltena JU služba za zapošljavanje KS

Radna snaga po općinama ukazuje na značajne razlike u koncentraciji radne snage unutar Kantona Sarajevo. Tako je najveća koncentracija radne snage u općinama Centar i Novi Grad.

U 2020. godini radna snaga se povećala u skoro svim općinama, osim u općini Stari Grad, Centar i Ilijaš, a najveće povećanje zabilježeno je u općinama Trnovo (9,7%) i Novi Grad (4,1%).

4.1.2.2 Zaposlenost

Na kraju 2020. godine na području Kantona bilo je 150.451 zaposlenih lica, što je smanjenje za 1,3% u odnosu na prethodnu godinu.

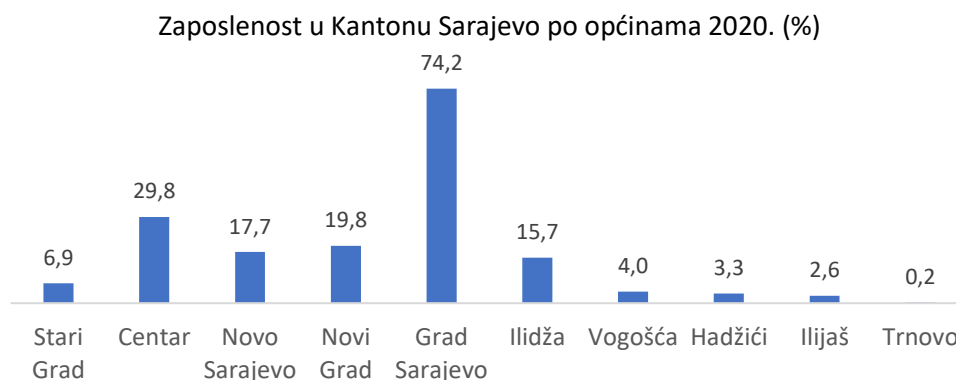
Tabela 16. Broj zaposlenih

Područje	Zaposlenost														Indeks 2020/2019
	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%	
Stari Grad	9.856	7,8	9.579	7,6	10.116	7,7	9.679	7,4	11.209	7,6	11.247	7,4	10.353	6,9	92,1
Centar	40.940	32,5	39.451	31,1	41.783	32	41.940	32	44.668	30,2	45.591	29,9	44.847	29,8	98,4
Novo Sarajevo	23.493	18,7	23.377	18,4	22.930	17,6	22.835	17,4	25.759	17,4	26.513	17,4	26.597	17,7	100,3
Novi Grad	23.257	18,5	25.156	19,8	25.066	19,2	25.589	19,5	28.379	19,2	29.501	19,4	29.853	19,8	101,2
Grad Sarajevo	97.546	77,5	97.563	77	99.895	76,5	100.043	76,3	110.015	74,4	112.852	74,1	111.650	74,2	98,9
Ilidža	17.226	13,7	17.080	13,5	17.260	13,2	17.398	13,3	22.943	15,5	24.095	15,8	23.602	15,7	98
Vogošća	4.268	3,4	4.456	3,5	4.838	3,7	5.145	3,9	5.485	3,7	5.944	3,9	5.966	4,0	100,4
Hadžići	4.016	3,2	3.995	3,2	4.261	3,3	4.268	3,3	4.777	3,2	4.913	3,2	5.026	3,3	102,3
Ilijaš	2.551	2,0	3.363	2,7	3.914	3,0	4.053	3,1	4.335	2,9	4.300	2,8	3.905	2,6	90,8
Trnovo	314	0,2	320	0,3	367	0,3	265	0,2	293	0,2	290	0,2	302	0,2	104,1
Kanton Sarajevo	125.921	100	126.777	100	130.535	100	131.172	100	147.848	100	152.394	100	150.451	100	98,7

Tabela 17. Stepen zaposlenosti ukupnog stanovništva

Područje	Stepen zaposlenosti							Indeks 2020/2019
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Stari Grad	26,8	26,2	27,8	26,8	31,3	31,8	29,6	93,0
Centar	74,5	72,2	76,9	77,5	83,3	85,4	84,1	98,5
Novo Sarajevo	36,3	36,1	35,5	35,4	40,1	41,4	41,6	100,6
Novi Grad	19,6	21,1	20,9	21,3	23,4	24,2	24,3	100,5
Grad Sarajevo	35,4	35,4	36,3	36,4	40,0	41,1	40,6	98,8
Ilidža	25,5	24,9	25,0	25,0	32,7	34,2	33,3	97,4
Vogošća	16,0	16,4	17,6	18,5	19,5	20,8	20,6	99,3
Hadžići	16,7	16,5	17,6	17,5	19,5	19,9	20,4	102,4
Ilijaš	12,9	16,8	19,3	19,9	21,2	20,9	18,8	90,1
Trnovo	23,0	25,3	29,6	20,1	22,6	22,0	21,6	98,3
Kanton Sarajevo	30,4	30,4	31,3	31,3	35,3	36,2	35,7	98,6

Stepen registrovane zaposlenosti ukupnog stanovništva u KS u 2020. godini je 35,7% i u odnosu na 2019. bilježi smanjenje za 1,4%.

Graf 7.

Prostorna distribucija zaposlenih po općinama u 2020. godini, pokazuje je da je najveći broj zaposlenih evidentiran u općinama Centar (44.847), Novi Grad (29.853) i Novo Sarajevo (26.597), dok je najmanji broj zaposlenih imala općina Trnovo (302). Najveći rast broja zaposlenih u odnosu na 2019. godinu je zabilježen u općinama Trnovo (4,1%) i Hadžići (2,3%).

Najveći stepen zaposlenosti ostvaren je u općini Centar u kojoj je stepen zaposlenosti na kraju 2020. godine iznosio 84,1%, dok je najniži stepen zaposlenosti registriran u općini Ilijaš 18,8%.

Najveće povećanje stepena zaposlenosti u 2020. u odnosu na prethodnu godinu imala je općina Hadžići 2,4%.

Struktura zaposlenosti prema djelatnostima

Analiza zaposlenosti po djelatnostima/područjima Klasifikacije djelatnosti (KD 2010), u 2020. godini, pokazuje da je najveći broj zaposlenih u oblasti trgovine (18,7%) i oblasti javne uprave i socijalnog osiguranja (10,9%).

U odnosu na prethodnu godinu, najviše je porastao broj zaposlenih u oblasti Informacije i komunikacije (3,9%) i administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (3,9%), a najveće smanjenje u odnosu na prošlu godinu bilježi djelatnost Vađenje ruda i kamena (28,3%).

Tabela 18. Broj zaposlenih po djelatnostima (KD 2010)

KD 2010	Broj zaposlenih														Indeks 2020/2019
	2014	%	2015	%	XII 2016	%	XII 2017	%	XII 2018	%	XII 2019	%	XII 2020	%	
Ukupno	125.921	100	126.777	100	130.535	100	131.172	100	147.848	100	152.394	100	150.451	100	98,7
A	919	0,7	872	0,7	1.003	0,8	1.012	0,8	1.098	0,7	1.003	0,7	1.004	0,7	100,1
B	198	0,2	114	0,1	76	0,1	68	0,1	58	0,0	53	0,0	38	0,0	71,7
C	12.950	10,3	12.736	10	12.853	9,8	13.337	10,2	13.809	9,3	14.144	9,3	13.638	9,1	96,4
D	2.008	1,6	1.932	1,5	1.925	1,5	1.830	1,4	1.942	1,3	1.926	1,3	1.874	1,2	97,3
E	2.395	1,9	2.342	1,8	2.431	1,9	2.413	1,8	2.670	1,8	2.633	1,7	2.570	1,7	97,6
F	6.344	5	6.047	4,8	5.610	4,3	5.915	4,5	7.100	4,8	7.289	4,8	7.388	4,9	101,4
G	24.085	19,1	23.436	18,5	24.011	18,4	23.776	18,1	28.275	19,1	28.803	18,9	28.064	18,7	97,4
H	7.751	6,2	7.553	6,0	7.741	5,9	7.643	5,8	7.886	5,3	8.052	5,3	8.003	5,3	99,4
I	6.027	4,8	6.107	4,8	6.950	5,3	7.394	5,6	8.807	6,0	9.336	6,1	7.937	5,3	85
J	7.489	5,9	7.506	5,9	7.767	6,0	7.862	6,0	9.313	6,3	10.089	6,6	10.480	7,0	103,9
K	5.571	4,4	5.415	4,3	5.451	4,2	6.139	4,7	6.423	4,3	6.490	4,3	6.391	4,2	98,5
L	988	0,8	1.199	0,9	1.515	1,2	1.121	0,9	1.895	1,3	2.101	1,4	1.934	1,3	92,1
M	6.813	5,4	7.077	5,6	7.175	5,5	6.752	5,1	8.573	5,8	8.692	5,7	8.763	5,8	100,8
N	2.922	2,3	5.257	4,1	5.879	4,5	5.774	4,4	6.074	4,1	6.671	4,4	6.934	4,6	103,9
O	15.629	12,4	15.690	12,4	15.637	12	15.308	11,7	15.912	10,8	16.282	10,7	16.406	10,9	100,8
P	10.093	8,0	9.939	7,8	10.090	7,7	10.165	7,7	10.580	7,2	11.116	7,3	11.161	7,4	100,4
Q	9.231	7,3	9.284	7,3	9.386	7,2	9.535	7,3	10.032	6,8	10.109	6,6	10.400	6,9	102,9
R	1.763	1,4	1.680	1,3	1.971	1,5	1.950	1,5	2.933	2,0	3.018	2,0	2.855	1,9	94,6
S	2.745	2,2	2.591	2,0	3.064	2,3	3.178	2,4	4.468	3,0	4.678	3,1	4.611	3,1	98,6

Zaposlenost u Kantonu Sarajevo po djelatnostima KD 2010, 2020. (%)

Graf 8.

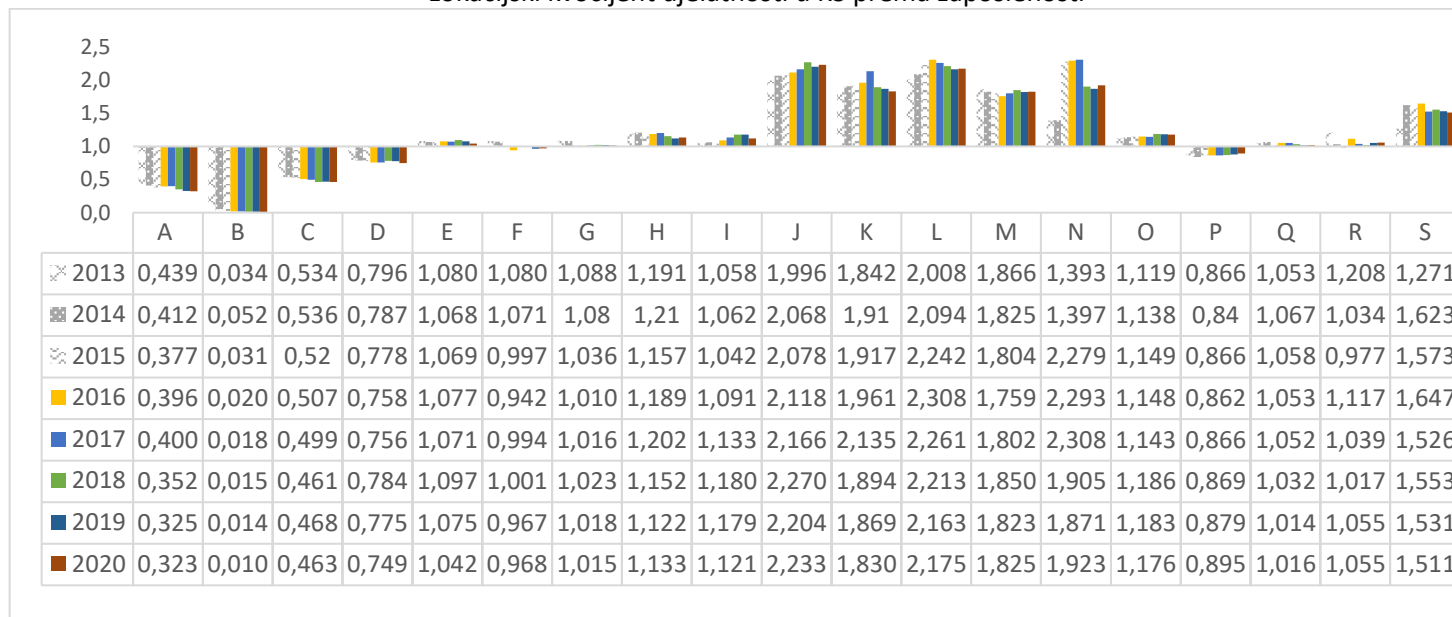
Lokacijski kvocijent djelatnosti

Lokacijski kvocijenti (LQ) predstavljaju odnos udjela pojedinih djelatnosti u kreiranju radnih mjesta u KS u odnosu na FBiH. Djelatnosti koje imaju lokacijski kvocijent iznad 1 čine bazične djelatnosti KS, a one ispod čine nebazične djelatnosti. Djelatnosti koje imaju lokacijski kvocijent iznad 2 su pokazuju veći nivo specijalizacije, viši stepen razvoja (zaposlenosti) sektora.

Na grafu u prikazu lokacijskog kvocijenta vidljivo je da su u 2020. godini djelatnosti sa LQ iznad 2: informacije i komunikacije (J) i poslovanje nekretninama (L).

Bazične djelatnosti KS sa lokacijskim kvocijentom iznad 1 sljedeće djelatnosti: snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom i djelatnost sanacije okoliša (E), trgovina na veliko i malo (G), prevoz i skladištenje (H), djelatnost pružanja smještaja (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) (I), finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (K), administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (N), javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje (O), finansijske djelatnosti i osiguranja (K), stručne, naučne, tehničke djelatnosti (M), djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite (Q,) umjetnost, zabava i rekreacija (R) i ostale uslužne djelatnosti (S).

Lokacijski kvocijent djelatnosti u KS prema zaposlenosti

Graf 9.

Djelatnosti poljoprivreda i šumarstvo (A), vađenja ruda i kamena (B), prerađivačka industrija (C), proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom (D), građevinarstvo (F) i obrazovanje (P) koja pada sa vrijednošću LQ ispod 1 u 2020. godini. Ovi nalazi ukazuju na značajno odstupanje poljoprivrede i prerađivačke industrije kao osnovnog generatora izvoznih proizvoda.

4.1.2.3 Nezaposlenost

Krajem 2020. godine u Kantonu Sarajevo ukupno je registrirano 63.496 nezaposlenih lica što je za 8,1% više nego prethodne godine.

Tabela 19. Broj nezaposlenih

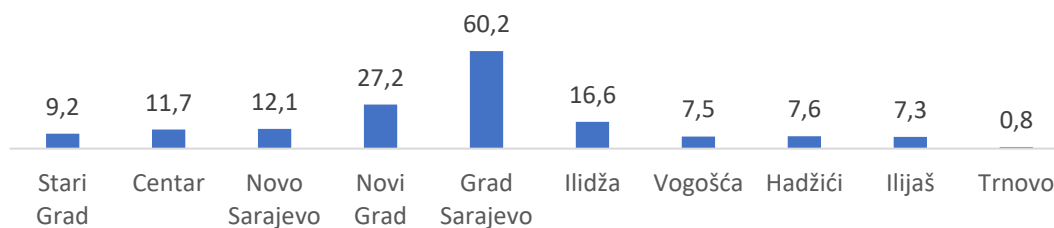
Područje	Nezaposlenost														Indeks 2020/2019
	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%	
Stari Grad	6.439	9	6.482	8,9	6.124	8,9	5.896	8,9	5.567	8,9	5.232	8,9	5.844	9,2	111,7
Centar	7.755	10,9	7.999	11	7.521	10,9	7.458	11,2	7.171	11,5	6.723	11,4	7.437	11,7	110,6
Novo Sarajevo	8.610	12,1	8.725	12	8.350	12,1	8.044	12,1	7.515	12	7.005	11,9	7.700	12,1	109,9
Novi Grad	19.927	27,9	20.210	27,9	19.306	27,9	18.203	27,4	16.873	27	15.788	26,9	17.271	27,2	109,4
Grad Sarajevo	42.731	59,8	43.416	59,8	41.301	59,7	39.601	59,7	37.126	59,3	34.748	59,1	38.252	60,2	110,1
Ilidža	11.654	16,3	11.927	16,4	11.413	16,5	10.952	16,5	10.520	16,8	9.841	16,8	10.534	16,6	107
Vogošća	5.405	7,6	5.555	7,7	5.228	7,6	5.066	7,6	4.750	7,6	4.513	7,7	4.753	7,5	105,3
Hadžići	5.722	8	5.745	7,9	5.596	8,1	5.349	8,1	4.946	7,9	4.606	7,8	4.798	7,6	104,2
Ilijaš	5.401	7,6	5.408	7,5	5.131	7,4	4.872	7,3	4.746	7,6	4.567	7,8	4.626	7,3	101,3
Trnovo	502	0,7	494	0,7	494	0,7	485	0,7	473	0,8	471	0,8	533	0,8	113,2
Kanton Sarajevo	71.415	100	72.545	100	69.163	100	66.325	100	62.561	100	58.746	100	63.496	100	108,1

Tabela 20. Stopa nezaposlenosti

Područje	Stopa nezaposlenosti							Indeks 2020/2019
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Stari Grad	39,5	39,7	37,7	37,9	33,2	31,7	36,1	113,6
Centar	15,9	16,3	15,3	15,1	13,8	12,9	14,2	110,7
Novo Sarajevo	26,8	27,1	26,7	26,1	22,6	20,9	22,5	107,4
Novi Grad	46,1	46,5	43,5	41,6	37,3	34,9	36,7	105,1
Grad Sarajevo	30,5	30,8	29,3	28,4	25,2	23,5	25,5	108,4
Ilidža	40,4	40,9	39,8	38,6	31,4	29,0	30,9	106,4
Vogošća	55,9	56,6	51,9	49,6	46,4	43,2	44,3	102,7
Hadžići	58,8	58,9	56,8	55,6	50,9	48,4	48,8	100,9
Ilijaš	67,9	67,9	56,7	54,6	52,3	51,5	54,2	105,3
Trnovo	61,5	61,1	57,4	64,7	61,7	61,9	63,8	103,1
Kanton Sarajevo	36,2	36,6	34,6	33,6	29,7	27,8	29,7	106,7

Najveći broj evidentiranih nezaposlenih osoba je na području općine Novi Grad (17.271), dok je najmanji broj nezaposlenih na općini Trnovo (533). U 2020. godini, u svim općinama je zabilježeno povećanje nezaposlenosti, a najveće povećanje bilježi općina Trnovo (13,2%).

Nezaposlenost u Kantonu Sarajevo po općinama 2020. (%)

Graf 10.

Stopa nezaposlenosti aktivnog stanovništva u Kantonu Sarajevo, u 2020. godini je iznosila 29,7%, i u odnosu na 2019. godinu povećana za 6,7%.

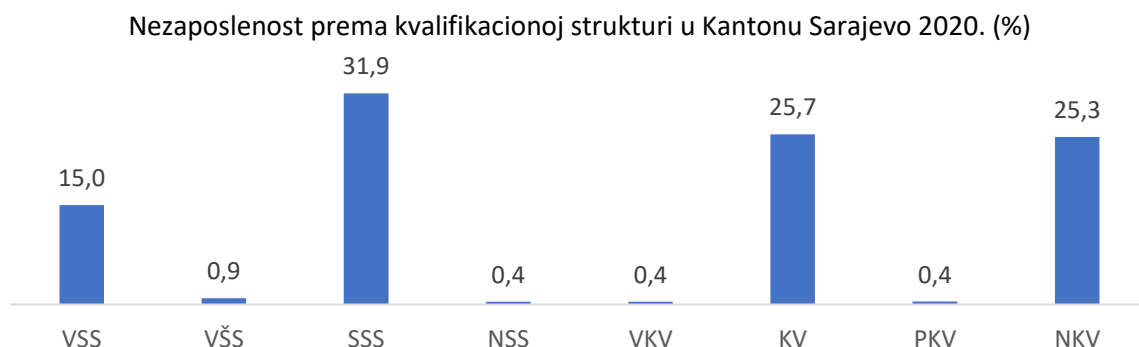
Analiza stope nezaposlenosti po općinama Kantona Sarajevo u 2020. godini u odnosu na aktivno stanovništvo pokazala je da je najmanju stopu nezaposlenosti imala općina Centar, od 14,2%, dok je najveća stopa nezaposlenosti registrirana u općini Trnovo od 63,8%.

U 2020. godini u odnosu na 2019. godinu stopa nezaposlenosti je u svim općinama zabilježila povećanje.

Analiza kvalifikacione strukture nezaposlenih osoba u 2020. godini pokazala je da je najveći broj nezaposlenih lica sa srednjom stručnom spremom (20.241 ili 31,9%), zatim kvalifikovanih radnika (16.304 ili 25,7%), te nekvalifikovanih radnika (16.047 ili 25,3%). Najmanje nezaposlenih osoba je sa nižom stručnom spremom, visoko-kvalifikovanih i polukvalifikovanih radnika.

Tabela 21. Nezaposlene osobe prema stručnoj spremi u Kantonu Sarajevo

Kvalifikaciona struktura	Broj nezaposlenih														Indeks 2020/2019
	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%	
VSS	8.224	11,5	9.306	12,8	8.652	12,5	8.764	13,2	8.318	13,3	7.887	13,4	9.521	15	120,7
VŠS	852	1,2	825	1,1	751	1,1	667	1	626	1	579	1	603	0,9	104,1
SSS	21.565	30,2	22.582	31,1	21.801	31,5	20.833	31,4	19.844	31,7	18.564	31,6	20.241	31,9	109
NSS	354	0,5	349	0,5	341	0,5	321	0,5	290	0,5	271	0,5	250	0,4	92,3
VKV	391	0,5	367	0,5	316	0,5	316	0,5	304	0,5	261	0,4	249	0,4	95,4
KV	19.582	27,4	19.297	26,6	18.161	26,3	17.246	26	16.004	25,6	15.009	25,5	16.304	25,7	108,6
PKV	381	0,5	366	0,5	348	0,5	348	0,5	332	0,5	276	0,5	281	0,4	101,8
NKV	20.066	28,1	19.453	26,8	18.793	27,2	17.830	26,9	16.843	26,9	15.899	27,1	16.047	25,3	100,9
Ukupno	71.415	100	72.545	100	69.163	100	66.325	100	62.561	100	58.746	100	63.496	100	108,1

Graf 11.

U odnosu na dužinu čekanja na zaposlenje u Kantona Sarajevo u 2020. godini, broj nezaposlenih osoba koje su čekale na zaposlenje od 6 do 9 mjeseci je 4.715, što je za 75,3% više nego prethodne godine i predstavljaju 7,4% ukupno nezaposlenih. Također broj nezaposlenih osoba koje čekaju na zaposlenje preko 9 godina je 20.102 što predstavlja smanjenje za 0,9% u odnosu na prethodnu godinu i predstavljaju 31,7% ukupno nezaposlenih osoba u Kantonu Sarajevo. Ukupan broj nezaposlenih osoba koje su čekale na zaposlenje bilježi povećanje za 8,1% u 2020. godini u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 22. Nezaposlenost prema dužini čekanja na posao 31.03.

Godine	Dužina čekanja na posao										
	mjeseci					godine					
	Do 6	6-9	9-12	12-18	18-24	2-3	3-5	5-7	7-9	Preko 9	Kanton Sarajevo
2014	9.765	3.187	2.460	5.061	3.506	5.911	8.846	7.097	4.959	20.623	71.415
2015	9.950	3.211	2.804	5.597	3.602	5.962	8.504	6.436	5.302	21.177	72.545
2016	10.133	2.589	2.469	4.799	3.389	5.730	7.662	5.788	5.218	21.386	69.163
2017	10.151	2.595	2.182	4.818	2.881	5.129	7.311	5.171	4.486	21.601	66.325
2018	9.402	2.658	2.234	4.357	2.614	4.854	6.634	4.656	3.919	21.233	62.561
2019	9.936	2.689	1.940	3.749	2.376	4.227	5.856	4.274	3.423	20.276	58.746
2020	9.902	4.715	2.980	4.964	2.975	4.619	5.834	4.158	3.247	20.102	63.496
Indeks 2020/2019	99,7	175,3	153,6	132,4	125,2	109,3	99,6	97,3	94,9	99,1	108,1

4.1.2.4 Plaće

Prosječna neto-plaća isplaćena u Kantonu Sarajevo krajem 2020. godine iznosila je 1.179 KM i veća je 2,3% u odnosu na prethodnu godinu.

Najveća prosječna plaća u 2020. godini registrirana je u općini Centar iznosila je 1.381 KM, što je za oko 17,1% više od prosječne plaće na nivou Kantona. S druge strane, najmanja prosječna plaća je registrirana u općini Ilijaš i iznosila je 730 KM, što je za 38,1% manje od prosječne plaće na nivou Kantona.

Tabela 23. Plaće

Područje	Plaće							Indeks 2020/2019
	XII 2014	XII 2015	XII 2016	XII 2017	XII 2018	XII 2019	XII 2020	
Stari Grad	1.023	1.053	1.045	1.035	1.095	1.143	1.215	120,8
Centar	1.249	1.245	1.049	1.287	1.327	1.365	1.381	101,2
Novo Sarajevo	1.127	1.114	1.169	1.224	1.259	1.290	1.324	102,6
Novi Grad	910	853	887	970	999	996	1.012	101,6
Iliđža	791	817	865	902	939	960	962	100,2
Vogošća	770	769	795	837	863	822	880	107,1
Hadžići	867	859	855	869	888	908	952	104,8
Ilijaš	681	637	667	670	700	703	730	103,8
Trnovo	877	818	776	952	1.383	1.010	1.018	100,8
Kanton Sarajevo	1.050	1.032	1.049	1.102	1.134	1.153	1.179	102,3

Posmatrano prema Klasifikaciji djelatnosti (KD 2010) u 2020. godini, najveće neto-plaće isplaćene su u sljedećim djelatnostima: finansijskoj djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.724 KM), proizvodnji i snabdijevanju električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (1.712 KM), te javnoj upravi i odbrani (1.496 KM) i djelatnosti zdravstvene i socijalne

Zaštite (1.475 KM). S druge strane, najniže prosječne neto-plaće zabilježene su kod djelatnosti administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti (613 KM) i hotelijerstva i ugostiteljstva (548 KM).

4.1.3 Vanjskotrgovinska razmjena

U toku 2020. godine ukupan izvoz roba i usluga sa područja Kantona Sarajevo ostvaren je u vrijednosti preko 1,3 milijardi, što je za 8,3% manje u odnosu na 2019. godinu.

U istom periodu ostvaren je uvoz u vrijednosti od oko 4,1 milijarde KM, što je za 16,5% manje u odnosu na 2019. godinu.

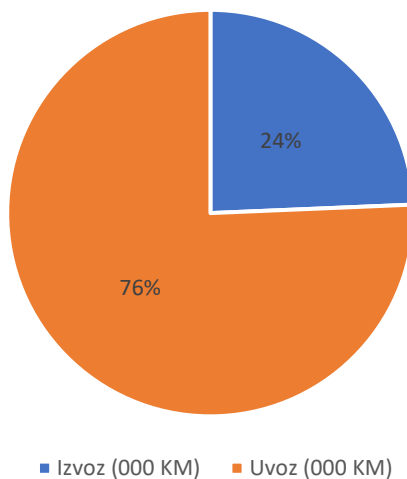
Obim vanjskotrgovinske razmjene u 2020. godini je ostvaren u iznosu od preko 5,3 milijardi KM i manji za 14,6% nego prethodne godine.

Tabela 24. Vanjskotrgovinska razmjena, u 000 KM

Elementi vanjskotrgovinske razmjene	godine														Indeks 2020/2019
	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%	
Vanjskotrgovinska razmjena (000 KM)	4.609.509	100	4.577.522	100	4.709.237	100	5.921.065	100	6.218.465	100	6.299.709	100	5.377.940	100	85,4
Izvoz (000 KM)	917.503	19,9	1.004.799	22	1.039.432	22,1	1.518.519	25,6	1.540.432	24,8	1.427.496	22,7	1.308.666	24,3	91,7
Uvoz (000 KM)	3.692.006	80,1	3.572.723	78	3.669.805	77,9	4.402.546	74,4	4.678.033	75,2	4.872.213	77,3	4.069.274	75,7	83,5
Saldo (000 KM)	-2.774.503		-2.567.924		-2.630.373		-2.884.027		-3.137.601		-3.444.717		-2.760.608		80,1
Pokrivenost uvoza izvozom (%)	24,9		28,1		28,3		34,5		32,9		29,3		32,2		109,8

Pokrivenost uvoza izvozom je 32,2% i veća je za 9,8% u odnosu na 2019. godinu.

Obim vanjsko-trgovinske razmjene Kantona Sarajevo, 2020.

Graf 12.

Tabela 25. Izvoz po područjima KD - proizvodni princip

Područja KD	Izvoz														Indeks 2020/ 2019
	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		
	000 KM	%	000 KM	%	000 KM	%	000 KM	%	000 KM	%	000 KM	%	000 KM	%	
Ukupno	917.503	100	1.004.799	100	1.039.432	100	1.518.519	100	1.540.432	100	1.427.496	100	1.308.666	100	91,7
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	9.403	1	12.699	1,3	16.766	1,6	15.241	1	16.083	1	12.543	0,9	13.081	1	104,3
Vađenje ruda i kamena	1.137	0,1	1.385	0,1	822	0,1	746	0	2.316	0,2	1.801	0,1	1.486	0,1	82,5
Prerađivačka industrija	615.910	67,1	702.634	69,9	755.553	72,7	1.204.168	79,3	1.153.918	74,9	1.060.801	74,3	1.030.874	78,8	97,2
Proiz. snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	181.410	19,8	213.199	21,2	204.316	19,7	201.092	13,2	264.173	17,1	265.726	18,6	180.069	13,8	67,8
Ostalo	109.643	12	74.881	7,5	61.976	6	97.272	6,4	103.942	6,7	86.625	6,1	82.965	6,3	95,8
Nerazvrstano po kategorijama	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	191	0	

Podaci o uvozu i izvozu u 2020. godini po područjima KD ukazuju da se oko 78,8% izvoza, a 93,4% uvoza odnosi na prerađivačku industriju, u kojoj je izvoz u 2020. godini smanjen za 2,8%, dok je uvoz smanjen za 16,3% u odnosu na 2019. godinu.

Tabela 26.Uvoz po područjima KD - proizvodni princip

Područja KD	Izvoz														Indeks 2020/2019
	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		
	000 KM	%	000 KM	%	000 KM	%	000 KM	%	000 KM	%	000 KM	%	000 KM	%	
Ukupno	3.692.006	100	3.572.723	100	3.669.805	100	4.402.546	100	4.678.033	100	4.872.213	100	4.069.274	100	83,5
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	89.603	2,4	104.421	2,9	89.021	2,4	91.020	2,1	96.048	2,1	104.945	2,2	107.793	2,6	102,7
Vađenje ruda i kamena	125.642	3,4	119.425	3,3	69.411	1,9	74.543	1,7	83.881	1,8	105.990	2,2	91.675	2,3	86,5
Prerađivačka industrija	3.419.423	92,6	3.290.052	92,1	3.423.975	93,3	3.980.234	90,4	4.381.009	93,7	4.541.329	93,2	3.800.934	93,4	83,7
Proiz. snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	29.142	0,8	33.305	0,9	62.186	1,7	235.179	5,3	95.090	2	100.778	2,1	45.334	1,1	45,0
Ostalo	28.195	0,8	25.517	0,7	25.212	0,7	21.475	0,5	22.005	0,5	19.171	0,4	17.957	0,4	93,7
Nerazvrstano po kategorijama	1	0	3	0	0	0	96	0	0	0	0	0	5.581	0	

Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija ima pozitivan vanjskotrgovinski bilans i učestvovala je sa 13,8% u ukupnom izvozu, a sa 1,1% u ukupnom uvozu Kantona Sarajevo. Ukupni Izvoz se smanjio za 8,3%, a uvoz za 16,5% u odnosu na prethodnu godinu.

Vodeći partneri u vanjskotrgovinskoj razmjeni Kantona Sarajevo su Njemačka, Hrvatska, Srbija, Turska itd. U ukupnom izvozu Kantona u 2020. godini izvoz u Njemačku je učestvovao sa 20,3%, u Srbiju sa 10,9%, u Hrvatsku 9,4% itd.

Najveći porast izvoza u odnosu na prethodnu godinu je ostvaren u Tursku i to 32,8%.

U 2020. godini najveći uvoz je ostvaren iz Hrvatske 15,9%, zatim iz Kine 10,3%, te iz Srbije 9,6%. Najveći i jedini porast uvoza u 2020. godini ostvaren je iz Poljske, za 3,9% više u odnosu na 2019. godinu.

4.1.4 Investicije

Ostvarene investicije po tehničkoj strukturi

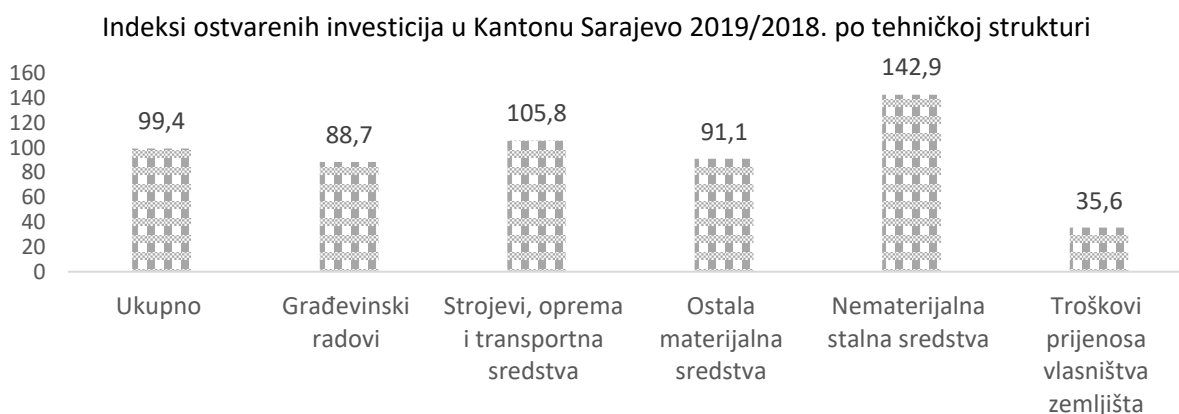
Podaci o ostvarenim investicijama iskazuju se kao ukupno ostvarene investicije i ostvarene investicije u nova stalna sredstva.

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva u 2019. godini na području Kantona Sarajevo iznose preko 1 milijardu KM, što je smanjeno za 0,6% u odnosu na 2018. godinu.

Tehnička struktura ostvarenih investicija ukazuje da je do smanjenja došlo u svim kategorijama osim u kategorijama: od 5,8% strojevi, oprema i transportna sredstva i nematerijalna stalna sredstva, gdje je zabilježeno povećanje od 42,9%.

Tabela 27. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi Kantona Sarajevo u 000 KM

Godina	Ukupno	Građevinski radovi	Strojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva	Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta
2014	1.111.941	685.502	382.526	3.064	39.796	1.053
2015	819.914	334.142	427.395	3.223	54.046	1.107
2016	850.716	380.979	418.360	3.942	45.681	1.754
2017	862.447	375.536	421.721	4.320	58.263	2.608
2018	1.029.346	499.784	457.115	3.615	63.757	5.075
2019	1.023.661	443.471	483.951	3.293	91.136	1.810
Indeks 2019/2018	99,4	88,7	105,8	91,1	142,9	35,6

Graf 13.

U 2019. godini ostvarene investicije u građevinske radove učestvuju sa 43,3% u ukupno ostvarenim investicijama na području Kantona Sarajevo. Učešće ostvarenih investicija u opremu je 47,3% u ukupnim investicijama.

Tabela 28. Struktura ostvarenih investicija po tehničkoj strukturi (%)

Ostvarene investicije	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ukupno	100	100	100	100	100	100
Građevinski radovi	61,6	40,8	44,8	43,5	48,6	43,3
Strojevi, oprema i transportna sredstva	34,4	52,1	49,2	48,9	44,4	47,3
Ostala materijalna sredstva	0,3	0,5	0,5	0,5	0,4	0,3
Nematerijalna stalna sredstva	3,6	6,6	5,4	6,8	6,2	8,9
Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	0,1	0,1	0,2	0,3	0,5	0,2

Ostvarene investicije prema Klasifikaciji djelatnosti BiH 2010.

Sa stanovišta namjene ulaganja, na području Kantona Sarajevo, u 2019. godini 51,9% ukupno ostvarenih investicija uloženo je u slijedeća područja djelatnosti: trgovina na veliko i malo (18,5%), informacije i komunikacije (14,3%), prerađivačka industrija (9,9%) i građevinarstvo (9,2%).

Tabela 29. Struktura ostvarenih investicija Kantona Sarajevo po djelatnostima

Područje djelatnosti	u 000 KM						u %						Indeks 2019/ 2018
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Pravna lica/osobe (Ukupno)	1.107.346	814.528	844.918	856.154	1.023.036	1.017.443	99,6	99,3	99,3	99,3	99,4	99,4	119,5
A	2.148	2.664	3.000	3.017	2.928	1.133	0,2	0,3	0,4	0,3	0,3	0,1	97,1
B	114	344	354	493	281	1334	0	0	0	0,1	0,0	0,1	57,0
C	64.163	54.737	93.828	111.728	143.942	101.645	5,8	6,7	11	13	14,0	9,9	128,8
D	33.780	25.360	32.086	19.998	28.970	79.138	3	3,1	3,8	2,3	2,8	7,7	144,9
E	9.914	32.033	20.641	11.694	17.824	10.460	0,9	3,9	2,4	1,4	1,7	1,0	152,4
F	329.431	48.666	103.496	80.736	71.002	94.609	29,6	5,9	12,2	9,4	6,9	9,2	87,9
G	114.476	114.379	144.230	140.152	116.581	189.585	10,3	14	17	16,3	11,3	18,5	83,2
H	24.682	24.726	33.675	41.542	47.899	55.309	2,2	3	4	4,8	4,7	5,4	115,3
I	56.765	59.402	30.934	35.112	73.483	41.209	5,1	7,2	3,6	4,1	7,1	4,0	209,3
J	143.950	102.146	81.930	87.773	105.384	146.053	12,9	12,5	9,6	10,2	10,2	14,3	120,1
K	59.235	58.083	50.836	46.613	46.416	61.606	5,3	7,1	6	5,4	4,5	6,0	99,6
L	94.434	52.770	44.981	66.839	64.126	34.795	8,5	6,4	5,3	7,7	6,2	3,4	95,9
M	21.413	20.621	18.242	20.916	9.463	28.164	1,9	2,5	2,1	2,4	0,9	2,8	45,2
N	11.295	22.813	22.117	23.789	31.292	25.583	1	2,8	2,6	2,8	3,0	2,5	131,5
O	83.806	75.636	80.025	92.306	114.217	71.954	7,5	9,2	9,4	10,7	11,1	7,0	123,7
P	10.973	7.466	13.228	16.975	29.354	23.041	1	0,9	1,6	2	2,9	2,3	172,9
Q	33.716	97.112	37.742	19.454	51.119	27.593	3	11,8	4,4	2,3	5,0	2,7	262,8
R	6.611	8.349	27.399	32.189	12.635	10.762	0,6	1	3,2	3,7	1,2	1,1	39,3
S	6.439	7.220	6.173	4.828	6.119	13.470	0,6	0,9	0,7	0,6	0,6	1,3	126,7
Poljoprivredna gazdinstva (Ukupno)	4.595	5.386	5.799	6.293	6.310	6.218	0,4	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	100,3
Ukupno	1.111.941	819.914	850.716	862.447	1.029.346	1.023.661	100	100	100	100	100,0	100	119,4

4.2 Registrovani poslovni subjekti

Na području Kantona Sarajevo djeluje 39.577 registrovanih poslovnih subjekata (pravna i fizička lica) što je više za 2,4% u odnosu na 2019. godinu kad je broj registrovanih poslovnih subjekata bio 38.668. Na području Federacije BiH broj poslovnih subjekata u 2020. godini također bilježi povećanje sa 112.955 u 2019. godini na 114.867 poslovnih subjekata u 2020. godini.

Tabela 30. Registrovani poslovni subjekti

Područje	Poslovni subjekti							Poslovni subjekti (%)							Indeks 2020/2019
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
KS	32.272	32.878	34.132	35.414	37.087	38.668	39.577	25	25	25,5	33,4	33,6	34,2	34,5	102,4
F BiH	129.315	131.291	134.019	105.961	110.536	112.955	114.867	100	100	100	100	100	100	100	101,7

Tabela 31. Registrovani poslovni subjekti na 1.000 stanovnika

Područje	Broj poslovnih subjekata na 1.000 stanovnika						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
KS	77,8	79	81,8	84,8	89,1	92,0	93,9
F BiH	58,4	59,4	60,7	48,1	50,3	51,6	52,6

4.3 Rezultati poslovanja poslovnih subjekata (preduzeća)

Bilansne obrasce o poslovanju u 2020. godini u Kantonu Sarajevo predalo je 7.720 poslovnih subjekata koji knjigovodstvo vode u skladu sa kontnim okvirom za privredna društva (preduzeća), što je za 0,8% više manje u 2019. godini.¹⁰

U 2020. godini najviše poslovnih subjekata ima u oblasti trgovina na veliko i na malo (2.262 ili 29,3%), zatim u oblasti stručne, naučne i djelatnosti osiguranja (1.306 ili 16,9%).

Najveće povećanje u odnosu na prethodnu godinu bilježe djelatnosti O (Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje), A (poljoprivreda, šumarstvo i ribolov) i J (informacije i komunikacije).

Tabela 32. Broj poslovnih subjekata u KS od 2014. do 2020. godine

KD 2010	Broj poslovnih subjekata							Indeks 2020/2019
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
A	46	53	63	72	72	67	75	111,9
B	12	14	14	13	11	10	9	90,0
C	600	629	640	676	652	664	655	98,6
D	42	48	47	48	48	44	45	102,3
E	33	34	33	33	33	34	33	97,1
F	426	464	464	500	496	520	505	97,1
G	2.171	2.366	2.354	2.441	2.415	2.336	2.262	96,8
H	255	274	282	290	286	291	288	99,0
I	229	267	292	336	338	377	381	101,1
J	405	433	445	480	505	523	542	103,6
K	64	71	68	67	68	72	63	87,5
L	243	374	489	608	626	658	654	99,4
M	991	1.073	1.122	1.214	1.248	1.275	1.306	102,4
N	290	338	388	480	502	523	509	97,3
O	2	2	2	2	2	1	3	300,0
P	83	92	103	110	119	125	127	101,6
Q	73	76	77	85	90	88	90	102,3
R	52	56	58	63	69	64	57	89,1
Ukupno	6.104	6.763	7.044	7.623	7.683	7.786	7.720	99,2

Izvor: FIA.ba; Obrada Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo

¹⁰ Podaci FIA.ba

Tabela 33. Broj zaposlenih po djelatnostima u KS od 2014. do 2020. godine

KD 2010	Broj zaposlenih							Indeks 2020/2019
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
A	657	676	788	719	758	777	791	101,8
B	108	107	92	77	79	87	83	95,4
C	12.385	11.930	13.115	13.648	13.972	15.401	13.947	90,6
D	5.775	5.663	5.476	5.336	5.269	5.244	5.114	97,5
E	2.639	2.578	2.572	2.600	2.695	2.646	2.603	98,4
F	7.224	6.938	6.521	6.362	6.117	6.063	5.643	93,1
G	24.959	27.551	28.318	28.368	29.702	30.048	26.807	89,2
H	11.005	11.026	10.879	10.893	10.827	10.733	10.353	96,5
I	2.833	2.974	3.403	3.797	3.848	4.273	3.115	72,9
J	9.112	9.287	9.690	10.106	10.625	11.554	11.634	100,7
K	508	542	519	431	476	569	444	78,0
L	1.034	1.269	1.607	1.545	1.702	1.728	1.649	95,4
M	5.602	6.034	6.295	6.697	7.333	7.226	7.065	97,8
N	4.823	5.141	5.366	6.027	6.500	6.961	7.401	106,3
O	63	58	61	61	62	52	60	115,4
P	1.147	1.198	1.261	1.331	1.387	1.391	1.425	102,4
Q	8.212	8.354	7.974	7.917	8.066	8.048	8.294	103,1
R	799	829	819	851	894	935	826	88,3
Ukupno	99.405	102.681	105.335	107.389	111.001	114.418	107.896	94,3

Najviše zaposlenih u 2020. godini je u oblasti trgovina na veliko i malo (26.807 lica), zatim u prerađivačkoj industriji (13.947 lica), u oblasti informacije i komunikacije (11.634 lica) oblasti prijevoz i skladištenje (10.353 lica). Najveće povećanje broja zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu bilježi djelatnost O (Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje) za 15,4%, djelatnost N (administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti) za 6,3% i djelatnost Q (djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite) za 3,1%. Smanjenje broja zaposlenih u odnosu na 2019. godinu bilježe djelatnosti pružanja smještaja te priprema i usluživanje hrane za 27,1% ,finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja za 22,0% i umjetnost, zabava i rekreacija za 11,7%.

Tabela 34. Broj poslovnih subjekata¹¹ od 2014. do 2020. godine

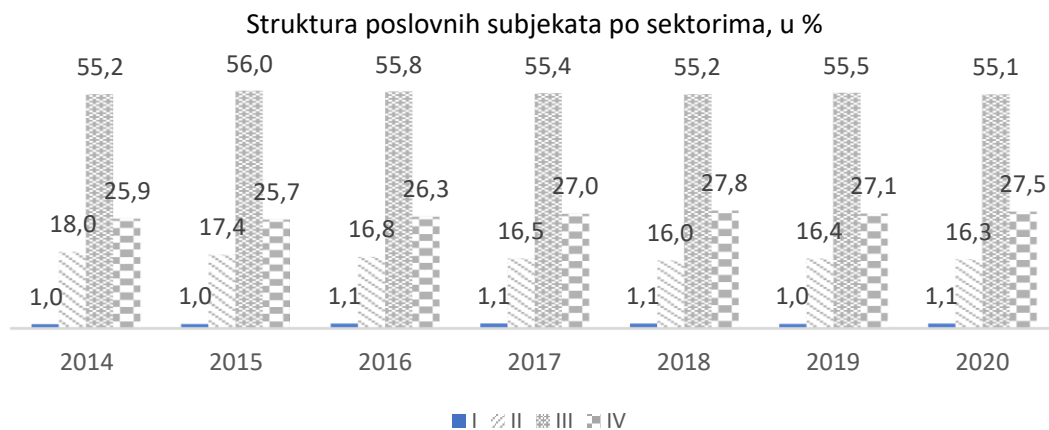
Sektor	Broj poslovnih subjekata po sektorima							Indeks 2020/2019
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
I	58	67	77	85	83	77	84	109,1
II	1.101	1.175	1.184	1.257	1.229	1.262	1.238	98,1
III	3.367	3.785	3.930	4.222	4.238	4.257	4.190	98,4
IV	1.578	1.736	1.853	2.059	2.133	2.076	2.092	100,8
Ukupno	6.104	6.763	7.044	7.623	7.683	7.672	7.604	99,1

Izvor: FIA.ba; Obrada Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo

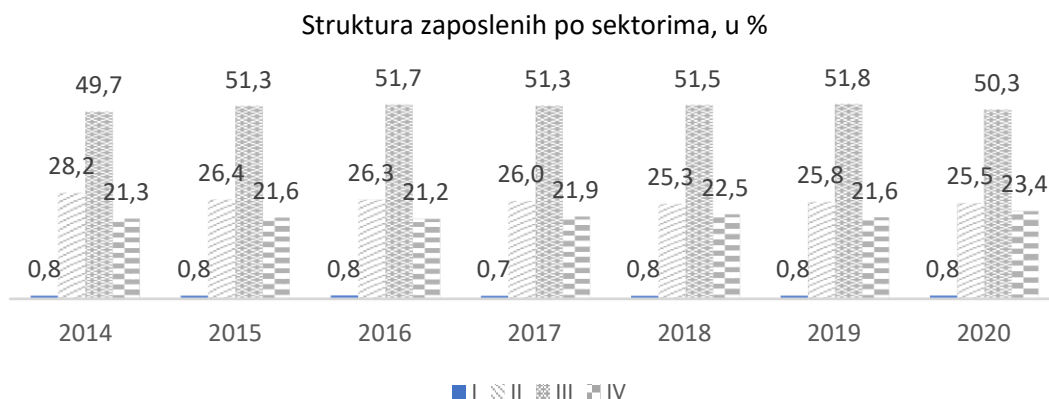
¹¹ I-Primarni sektor (A i B); II-Sekundarni sektor (C,D,E i F); Tercijarni sektor (G, H, I, J, K i L); Kvartarni sektor (M, N, O, P, Q, R i S).

Tabela 35. Broj zaposlenih po sektorima od 2014. do 2020. godine

Sektor	Broj zaposlenih po sektorima							Indeks 2020/2019
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
I	765	783	880	796	837	864	874	101,2
II	28.023	27.109	27.684	27.946	28.053	29.354	27.307	93,0
III	49.451	52.649	54.416	55.140	57.180	58.905	54.002	91,7
IV	21.166	22.140	22.355	23.507	24.931	24.613	25.071	101,9
Ukupno	99.405	102.681	105.335	107.389	111.001	113.736	107.254	94,3

Graf 14.

Graf 15.

U 2020. godini najveći broj poslovnih subjekata registriran je u tercijarnom sektoru uslužnih djelatnosti (4.190), i u odnosu na prošlu godinu bilježi smanjenje za 1,6%. Najmanji broj poslovnih subjekata bilježi primarni sektor i u odnosu na prethodnu godinu broj poslovnih subjekata se povećao za 9,1%.

Ostvaren je prihod u fiskalnoj 2020. godini u iznosu od preko 17 milijardi KM i u odnosu na prethodnu godinu bilježi smanjenje za 13%.

Rashod je ostvaren u iznosu od oko 18,3 milijardi KM i smanjen je za 12,8% u odnosu na 2019. godinu. Dobit je ostvarena u iznosu od preko 970 miliona KM i smanjena je za 14,8% u odnosu na prethodnu godinu. Gubitak bilježi povećanje u odnosu na 2019. godinu za 10,6%.

Prosječan broj zaposlenih na osnovu sati rada se smanjio sa 113.736 na 107.254 lica, odnosno za 5,7%. Pregled finansijskih pokazatelja poslovanja poslovnih subjekata, sredstava i izvora sredstava KS i privrede daje se u narednim tabelama kao i pokazatelji poslovanja u KS za 2020. godinu.

Tabela 36. Osnovni finansijski pokazatelji poslovanja poslovnih subjekata i sredstva i izvori sredstava KS i privrede

Elementi	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Broj poslovnih subjekata	6.104	6.763	7.044	7.623	7.683	7.672	7.604	99,1
Ukupan prihod (mil. KM)	16.520	16.519	16.350	18.371	18.708	19.557	17.012	87,0
Ukupno rashodi (mil. KM)	16.646	16.086	15.719	17.609	17.918	20.992	18.309	87,2
Neto dobit za period (mil. KM)	667	833	961	1.040	1.039	1.143	974	85,2
Gubitak za period (mil. KM)	861	491	507	357	436	292	323	110,6
Prosječan br. zaposlenih na osnovu sati rada	98.877	103.435	105.288	107.389	111.001	113.736	107.254	94,3
Aktiva (mil. KM)	27.375	27.824	29.101	29.734	29.985	30.815	27.725	90,0
Poslovna sredstva (mil. KM)	26.153	26.769	27.832	28.419	28.727			
Gubitak iznad visine kapitala (mil. KM)	1.218	1.050	2.083	1.304	1.245			
Pasiva (mil. KM)	27.375	27.824	29.101	29.734	29.985	30.815	27.725	90,0
Kapital (mil. KM)	14.935	15.133	15.632	16.257	16.397			

Izvor: FIA.ba; Obrada Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo

Ukupna sredstva (aktiva) poslovnih subjekata Kantona Sarajevo na dan 31.12.2020. godine iznosila su oko 28 milijardi KM. Ostatak aktive čine sredstva ostvarenog gubitka na supstanci (gubitak iznad visine kapitala).

Ukupni izvori sredstava (pasiva) poslovnih subjekata Kantona Sarajevo iznosili su oko 28 milijardi KM. Učešće kapitala u pasivi iznosi 54,7%.¹²

Tabela 37. Pokazatelji poslovanja u KS od 2014. do 2020.

Pokazatelji	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Prihod po zaposlenom (000 KM)	166,19	159,35	160,8	171	168,5	172,0	158,6	92,2
Rashod po zaposlenom (000 KM)	167,46	156,66	154,15	164	161,4	184,6	170,7	92,5
Neto dobit po zaposlenom (000 KM)	5,11	8,35	9,12	9,68	9,36	10,0	9,1	90,4
Gubitak po zaposlenom (000 KM)	8,66	4,79	11,1	12,1	11,2	2,6	3,0	117,3
Efikasnost (prihod/rashod)	0,99	1,02	1,04	1,04	1	0,9	0,9	99,7
Marža profita (dobit/prihod)	0,04	0,05	0,06	0,06	0,06	0,1	0,1	98,0
Rentabilnost kapitala (dobit/kapital)	0,045	0,055	0,061	0,064	0,063			
Rentabilnost poslovanja (dobit/tekuća sredstva)	0,087	0,104	0,112	0,116	0,111			
Koeficijent obrta sredstava (prihod/tekuća sredstva)	2,15	2,05	1,96	2,06	2			
Koeficijent tekuće likvidnosti (tekuća sredstva/kratkoročne obaveze)	0,397	0,399	1,141	1,15	1,22			

Izvor: FIA.ba; Obrada Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo

U 2020. godini uočava se da su prihod po zaposlenom i rashod po zaposlenom manji za 7,8%, odnosno 7,5% u odnosu na prethodnu godinu. Skoro svi pokazatelji u 2020. bilježe smanjenje u odnosu na 2019. godinu, osim gubitka po zaposlenom koji bilježi povećanje za 17,3% u odnosu na prethodnu godinu.

¹² Podatak za 2019. godinu.

Efikasnost poslovanja

Ekonomičnost ukupnog poslovanja privrede Kantona Sarajevo u 2020. godini ostvarena je sa koeficijentom 0,9292, što je u odnosu na prethodnu 2019. godinu manje za 0,3%.

Sveukupna rentabilnost privrede Kantona Sarajevo u 2019. godini u odnosu na godinu ranije povećana je za 1,9%. Angažovanost stalnih sredstava za potrebe poslovanja u 2019. godini bilježi smanjenje za 1,7% u odnosu na 2018. godinu.

Tabela 38. Pokazatelji poslovanja privrede KS

Elementi	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Pokazatelji ekonomičnosti								
Koef. ekonomičnosti ukupnog poslovanja (prihodi/rashodi)	0,9924	1,0269	1,0401	1,0433	1,0441	0,9316	0,9292	99,7
Pokazatelji rentabilnosti								
Odnos neto dobiti i stalnih sredstava	3,6	4,4	5,1	5,3	5,4			
Pokazatelji finansijske stabilnosti i likvidnosti								
Učešće stalnih sredstava u poslovnim sredstvima	70,7	69,9	64,5	68,6	67,4			

Struktura prihoda, rashoda, neto dobiti i gubitka poslovnih subjekata prema KD 2010, daje se u narednim tabelama.

U ukupno ostvarenom prihodu u 2020. godini, najveće učešće ima trgovina, 48,4% čije se učešće smanjilo u odnosu na 2019. godinu za 14%, zatim prerađivačka industrija 10,9% proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija 9,8%, a njihovo učešće u ukupnom prihodu bilježi smanjenje u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 39. Prihodi poslovnih subjekata po djelatnostima (KD 2010), u milionima KM

KD 2010	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%	Indeks 2020/2019
A	36,0	0,2	42,0	0,3	55,0	0,3	41,0	0,2	41,0	0,2	41,3	0,2	42,7	0,3	103,4
B	26,0	0,2	15,0	0,1	7,0	0,0	7,0	0,0	8,0	0,0	7,1	0,0	8,5	0,0	118,7
C	1.580,0	9,6	1.614,0	9,9	1.724,0	10,2	2.096,0	11,4	2.020,0	10,8	1.993,1	10,2	1.845,9	10,9	92,6
D	1.368,0	8,3	1.469,0	9,0	1.633,0	9,7	2.088,0	11,4	1.782,0	9,5	1.784,8	9,1	1.662,5	9,8	93,1
E	206,0	1,2	34,0	0,2	189,0	1,1	234,0	1,3	250,0	1,3	231,3	1,2	218,3	1,3	94,4
F	947,0	5,7	708,0	4,3	702,0	4,2	740,0	4,0	768,0	4,1	828,0	4,2	797,0	4,7	96,3
G	8.501,0	51,5	8.531,0	52,1	8.296,0	49,3	8.644,0	47,1	9.300,0	49,7	9.576,3	49,0	8.239,6	48,4	86,0
H	762,0	4,6	771,0	4,7	743,0	4,4	789,0	4,3	832,0	4,4	818,9	4,2	694,9	4,1	84,9
I	122,0	0,7	140,0	0,9	165,0	1,0	180,0	1,0	194,0	1,0	218,7	1,1	114,4	0,7	52,3
J	1.161,0	7,0	1.120,0	6,8	1.144,0	6,8	1.179,0	6,4	1.227,0	6,6	1.322,7	6,8	1.285,7	7,6	97,2
K	114,0	0,7	119,0	0,7	88,0	0,5	72,0	0,4	67,0	0,4	533,4	2,7	74,8	0,4	14,0
L	237,0	1,4	258,0	1,6	221,0	1,3	259,0	1,4	191,0	1,0	208,1	1,1	178,9	1,1	86,0
M	802,0	4,9	851,0	5,2	1.159,0	6,9	1.254,0	6,8	1.171,0	6,3	1.080,5	5,5	961,5	5,7	89,0
N	176,0	1,1	189,0	1,2	198,0	1,2	237,0	1,3	267,0	1,4	283,0	1,4	260,3	1,5	92,0
O	4,0	0,0	4,0	0,0	4,0	0,0	4,0	0,0	5,0	0,0	3,3	0,0	3,0	0,0	92,3
P	47,0	0,3	45,0	0,3	48,0	0,3	52,0	0,3	51,0	0,3	52,2	0,3	52,9	0,3	101,3
Q	343,0	2,1	355,0	2,2	370,0	2,2	390,0	2,1	424,0	2,3	471,7	2,4	490,2	2,9	103,9
R	49,0	0,3	54,0	0,3	55,0	0,3	56,0	0,3	61,0	0,3	63,8	0,3	49,1	0,3	77,0
S	39,0	0,2	42,0	0,3	41,0	0,2	41,0	0,2	40,0	0,2	38,9	0,2	31,7	0,2	81,6
Ukupno	16.520,0	100,0	16.362,0	100,0	16.842,0	100,0	18.363,0	100,0	18.709,0	99,9	19.557,0	100,0	17.012,0	100,0	87,0

Izvor: FIA.ba; Obrada Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo

Najveće učešće u rashodima poslovnih subjekata, kao i kod prihoda, ostvarila je trgovina 46,9% u 2020. godini, što je za 14,1% manje nego u prethodnoj godini, zatim prerađivačka industrija 11,2% i proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija 9,2%.

Tabela 40. Rashodi poslovnih subjekata po djelatnostima (KD 2010), u milionima KM

KD 2010	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%	Indeks 2020/2019
A	35,0	0,2	41,0	0,3	52,0	0,3	42,0	0,2	41,0	0,2	43,9	0,2	51,0	0,3	116,1
B	31,0	0,2	15,0	0,1	6,0	0,0	7,0	0,0	9,0	0,1	9,3	0,0	11,3	0,1	121,3
C	1.550,0	9,3	1.545,0	9,6	1.625,0	10,0	1.941,0	11,0	1.940,0	10,8	2.217,7	10,6	2.058,9	11,2	92,8
D	1.381,0	8,3	1.482,0	9,2	1.629,0	10,0	2.092,0	11,9	1.707,0	9,5	1.815,5	8,6	1.680,6	9,2	92,6
E	225,0	1,4	208,0	1,3	203,0	1,3	246,0	1,4	258,0	1,4	246,2	1,2	237,8	1,3	96,6
F	920,0	5,5	674,0	4,2	691,0	4,3	696,0	4,0	715,0	4,0	913,7	4,4	862,9	4,7	94,4
G	8.374,0	50,3	8.312,0	51,7	8.066,0	49,7	8.466,0	48,1	9.049,0	50,5	10.004,1	47,7	8.593,0	46,9	85,9
H	801,0	4,8	797,0	5,0	750,0	4,6	756,0	4,3	823,0	4,6	901,1	4,3	792,5	4,3	87,9
I	122,0	0,7	133,0	0,8	153,0	0,9	175,0	1,0	177,0	1,0	262,4	1,2	144,5	0,8	55,1
J	1.034,0	6,2	1.000,0	6,2	1.047,0	6,5	1.078,0	6,1	1.152,0	6,4	1.485,4	7,1	1.440,7	7,9	97,0
K	110,0	0,7	101,0	0,6	89,0	0,5	57,0	0,3	55,0	0,3	562,0	2,7	93,0	0,5	16,5
L	600,0	3,6	299,0	1,9	209,0	1,3	201,0	1,1	182,0	1,0	279,7	1,3	244,7	1,3	87,5
M	809,0	4,9	804,0	5,0	1.031,0	6,4	1.126,0	6,4	1.047,0	5,8	1.253,8	6,0	1.121,7	6,1	89,5
N	168,0	1,0	176,0	1,1	189,0	1,2	222,0	1,3	242,0	1,4	315,2	1,5	303,2	1,7	96,2
O	4,0	0,0	4,0	0,0	3,0	0,0	4,0	0,0	4,0	0,0	3,4	0,0	3,6	0,0	107,2
P	41,0	0,2	40,0	0,2	44,0	0,3	51,0	0,3	49,0	0,3	60,6	0,3	63,1	0,3	104,2
Q	354,0	2,1	368,0	2,3	353,0	2,2	358,0	2,0	408,0	2,3	500,2	2,4	520,1	2,8	104,0
R	47,0	0,3	49,0	0,3	50,0	0,3	52,0	0,3	55,0	0,3	69,4	0,3	50,8	0,3	73,2
S	40,0	0,2	41,0	0,3	39,0	0,2	39,0	0,2	37,0	0,2	48,3	0,2	35,4	0,2	73,1
Ukupno	16.646,0	100,0	16.086,0	100,0	16.229,0	100,0	17.609,0	100,0	17.917,0	100,0	20.992,0	100,0	18.308,6	100,0	87,2

Izvor: FIA.ba; Obrada Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo

U 2020. godini poslovni subjekti su ostvarili neto dobit u iznosu od 974 miliona KM što je za 14,8% manje nego prethodne godine kada je ostvarena neto dobit iznosila 1.143 miliona KM.

U ukupno ostvarenoj neto dobiti u 2020. godini, najveće učešće ima trgovina 29,7%, zatim prerađivačka industrija 18,2%, te stručne, naučne i tehničke djelatnosti 14,3%.

Tabela 41. Ukupna neto dobit poslovnih subjekata po djelatnostima (KD 2010), u milionima KM

KD 2010	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%	Indeks 2020/2019
A	1,3	0,3	1,8	0,2	2,8	0,3	1,4	0,1	1,4	0,1	1,5	0,1	2,1	0,2	136,5
B	1	0,2	1,9	0,2	1,3	0,1	0,5	0	1,1	0,1	0,3	0	1,7	0,2	500,9
C	96,4	19	103,7	12,1	113,1	11,5	179,7	17,3	166,8	16,1	174,1	15,2	177,2	18,2	101,8
D	4,4	0,9	4,5	0,5	16,8	1,7	7,5	0,7	60,3	5,8	29,1	2,5	16,6	1,7	57,2
E	1,6	0,3	1,9	0,2	2,5	0,3	5,8	0,6	7,3	0,7	3,3	0,3	5	0,5	150,7
F	51,3	10,1	65,9	7,7	81,2	8,3	52,8	5,1	60,6	5,8	75	6,6	51,6	5,3	68,8
G	51,3	10,1	291,6	34	287,1	29,3	285,2	27,4	299,5	28,8	373,1	32,6	289,1	29,7	77,5
H	29,5	5,8	38,5	4,5	50,2	5,1	60	5,8	44,8	4,3	46,6	4,1	34,5	3,5	74,1
I	12,2	2,4	38,5	4,5	16,9	1,7	16,2	1,6	21	2	24,8	2,2	3,9	0,4	15,8
J	138	27,2	132,7	15,5	144,2	14,7	114,9	11	117	11,3	136,3	11,9	138,7	14,2	101,7
K	9,7	1,9	20,9	2,4	12,2	1,2	16,7	1,6	14,3	1,4	22,3	2	16,7	1,7	74,5
L	12,5	2,5	18,9	2,2	62,5	6,4	81,8	7,9	39,6	3,8	41,8	3,7	31	3,2	74,2
M	72,2	14,2	103,3	12	143,3	14,6	149,8	14,4	145,2	14	147,6	12,9	139,6	14,3	94,6
N	12,8	2,5	16,9	2	17,4	1,8	22,7	2,2	28,9	2,8	26,6	2,3	27,6	2,8	103,8

KD 2010	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%	Indeks 2020/2019
O	0	0	0,4	0	0,4	0	0,5	0	0,2	0	0	0	0	0	0
P	5,9	1,2	5	0,6	4,2	0,4	3,8	0,4	4,5	0,4	4,4	0,4	6,9	0,7	157,2
Q	2,8	0,6	3,9	0,5	17,1	1,7	32,3	3,1	16,9	1,6	27	2,4	28,4	2,9	105,4
R	3,1	0,6	5,6	0,7	5,1	0,5	4,4	0,4	5,6	0,5	4,5	0,4	0,7	0,1	15,3
S	1,5	0,3	1,8	0,2	2,7	0,3	3	0,3	3,3	0,3	5	0,4	2,3	0,2	45,2
Ukupno	507,5	100	857,7	100	981	100	1.040	100	1.039	100	1.143	100	974	100	85,2

Izvor: FIA.ba; Obrada Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo

U 2020. godini poslovni subjekti su ostvarili gubitak u iznosu od 323 miliona KM što je 10,6% više nego prethodne godine kada je gubitak iznosio 292 miliona KM.

U stvaranju ukupnog gubitka u 2020. godini najveće učešće ima trgovina, 19,9%, zatim prevoz i skladištenje 19,5%, te prerađivačka industrija 11,1%.

Tabela 42. Gubitak poslovnih subjekata po djelatnostima (KD 2010), u milionima KM

KD 2010	2014	%	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%	Indeks 2020/2019
A	0,7	0,1	0,7	0,1	0,5	0	2,1	0,2	1,7	0,1	1,1	0,4	6,2	1,9	546,5
B	7,2	0,8	2	0,4	6,5	0,6	7,8	0,6	6,6	0,5	1,9	0,6	1,1	0,4	61
C	69,9	8,1	38,6	7,9	78,8	6,8	106	8,1	130,2	10,5	50,5	17,3	35,8	11,1	70,9
D	17	2	16	3,3	108,3	9,3	103,4	7,9	101,2	8,1	1,7	0,6	1,4	0,4	82,9
E	21,1	2,4	18,7	3,8	0,8	0,1	0,1	0	0,1	0	11,7	4	14,5	4,5	124,3
F	17,9	2,1	37	7,5	53,8	4,6	59,3	4,5	100,4	8,1	10,7	3,7	13,7	4,2	128,3
G	114,1	13,3	108	22	315,4	27,1	400,4	30,7	302,8	24,3	54,7	18,7	64,4	19,9	117,7
H	72,8	8,5	66,9	13,6	228,6	19,6	245,6	18,8	257,7	20,7	35,6	12,2	63,1	19,5	177,2
I	14,1	1,6	7,8	1,6	50,6	4,3	45,8	3,5	41,2	3,3	18,9	6,5	26,3	8,1	139,3
J	25,9	3	30,1	6,1	17,6	1,5	24,3	1,9	56,2	4,5	26,4	9	16,3	5	61,7
K	16,1	1,9	8,6	1,7	2,4	0,2	1	0,1	1,4	0,1	6,2	2,1	1,5	0,5	24,8
L	378,1	43,9	61,1	12,4	125,5	10,8	129,7	9,9	64,5	5,2	29,8	10,2	34,7	10,8	116,6
M	83,7	9,7	70,5	14,3	139,1	12	128,1	9,8	135,2	10,9	25,7	8,8	20,6	6,4	80,1
N	6,6	0,8	5,1	1	24,9	2,1	36,3	2,8	30,6	2,5	5,6	1,9	15,4	4,8	272,7
O	0,2	0	0		0	0	0	0	0	0	0,1	0	0,6	0,2	830,9
P	0,4	0,1	0,4	0,1	1,4	0,1	3,6	0,3	3,4	0,3	4	1,4	3,3	1	83,8
Q	13,3	1,5	17,9	3,6	3,8	0,3	3,6	0,3	4,3	0,3	1,5	0,5	1,5	0,5	98,4
R	0,7	0,1	1,2	0,2	4,4	0,4	5,1	0,4	5,7	0,5	1,1	0,4	1	0,3	88,9
S	1,1	0,1	0,7	0,2	1,6	0,1	2	0,2	1,7	0,1	4,5	1,5	1,4	0,4	30,9
Ukupno	860,8	100	491,5	100	1.164	100	1.304	100	1.245	100	292	100	323	100	110,6

Izvor: FIA.ba; Obrada Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo

4.3.1 Analiza izvrsnosti granske privrede Kantona Sarajevo¹³

Metodološki okvir BEX indeksiranja poslovne izvrsnosti privredne djelatnosti

Preduvjet privrednog uspjeha jest dobro poznavanje finansijskih prilika i neprilika unutar svih preduzeća po djelatnostima privrede. U tu svrhu se koriste finansijski pokazatelji. Bitno je napomenuti da tradicionalni finansijski pokazatelji više nisu dovoljni da bi se u potpunosti uvidjelo zašto preduzeće

¹³ Podaci se odnose na 2018. godinu (FIA.ba)

posluje na način na koji posluje. Stoga uz detaljnu razradu putem BEX indeksa može da se mjeri i pokazuje izvrsnost preduzeća i privrede.

Analitičku i sintetičku sliku pojedine djelatnosti, moguće je dobiti apliciranjem BEX indeksa. Metodološki okvir koji je opisan kroz BEX indeks prvobitno je izrađen za potrebe procjene poslovne izvrsnosti preduzeća na tržištu kapitala u Hrvatskoj, ali njegova primjena je moguća i za procjenu poslovne izvrsnosti na svim sličnim tržištima kapitala. Model BEX indeksa je potom testiran na uzorku preduzeća koja ne kotiraju na tržištu kapitala. Pokazalo se da je primjena moguća i za računanje poslovne izvrsnosti takvih poduzeća.

Specifičnost modela BEX-a jeste činjenica kako je konstruiran u hrvatskim uslovima poslovanja koji su vrlo slični poslovnim uslovima u Bosni i Hercegovini, tj. u Kantonu Sarajevo. U odnosu na druge modele koji služe za ocjenu finansijskog "zdravlja", ovo je najvažnija prednost BEX indeksiranja. BEX omogućuje procjenu poslovne izvrsnosti kao i prognoziranje uspjeha i neuspjeha što znači znatno veći kvalitet. BEX model sadržava potpuno novi pokazatelj finansijske snage firme koji do sada nije korišten. Taj pokazatelj konstruisali su autori modela posebno za izračun BEX indeksa.

Osim toga, novim se može smatrati i pokazatelj stvaranja nove vrijednosti, jer u tom obliku do sada nije korišten ni u jednom od poznatih svjetskih modela.

BEX model je konstruisan na bazi sljedećih varijabli s određenim težinskim vrijednostima uticaja, što objašnjava sljedeći matematički izraz:

$BEX = 0,388ex_1 + 0,579ex_2 + 0,153ex_3 + 0,316ex_4$, gdje su:

$ex_1 = \text{ebit}^{14} / \text{ukupna aktiva}$

$ex_2 = \text{neto posl.dobit} / \text{vl. kapital} \times \text{cijena}$

$ex_3 = \text{radni kapital} / \text{ukupna aktiva}$

$ex_4 = 5 (\text{dobit} + d + a)^{15} / \text{ukupne obaveze}$

Tabela 43. Bex indeks granske privrede Kantona Sarajevo

Djelatnost	Godine				
	2014	2015	2016	2017	2018
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	0,2901735	0,211718	0,26174138	0,197815307	0,222875077
B Vađenje ruda i kamena	0,3036816	0,557333	0,25559041	0,076097509	0,185394842
C Prerađivačka industrija	0,4201246	0,401828	0,416133802	0,502141011	0,470738431
D Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	0,575925	0,540014	0,59358565	0,496824717	0,652150095
E Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnost sanacije okoliša	0,7675194	0,770138	0,807206367	0,813310503	1,056536474
F Građevinarstvo	0,5880568	0,582227	0,618821772	0,294714553	0,451496667
G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	0,5629094	0,622281	0,557438946	0,407411127	0,604862737
H Prevoz i skladištenje	0,1532449	0,173413	0,183791393	0,173985831	0,170355729
I Djelatnost pružanja smještaja te priprema i usluživanje hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	0,2386257	0,225154	0,244400171	0,233507686	0,319108427
J Informacije i komunikacije	1,4540601	1,240515	1,178742883	1,012724897	0,947326495
K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0,3328507	0,490913	0,274182332	0,412011869	0,383196386

¹⁴ EBIT – odnosi se na iskazivanje operativne dobiti prije umanjeanja za kamate i porez na dobit.

¹⁵ Deprecijacija + amortizacija

Djelatnost	Godine				
	2014	2015	2016	2017	2018
L Poslovanje nekretninama	0,0912452	0,100645	0,221797468	0,217888827	0,112256251
M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	0,1851137	0,243224	0,283585448	0,251136116	0,239500685
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0,9965006	0,995309	0,917493727	0,806581359	1,07596779
O Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	1,0466448	2,512214	2,994567839	3,585480753	2,181171655
P Obrazovanje	0,9398321	0,761503	0,65128336	0,505819179	0,528685446
Q Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	0,402559	0,37351	0,775659088	1,298198814	1,104068798
R Umjetnost, zabava i rekreacija	0,7943912	1,079602	0,875269071	0,587604947	0,714247051
S Ostale uslužne djelatnosti	0,385887	0,54947	0,705653999	0,618896006	0,663417878

Izvor: Fia.ba, obračun Zavod za planiranje razvoja KS

Tabela 44. Detaljnije rangiranje djelatnosti poslovne izvrsnosti s prognostičkim očekivanjima

BUSINESS EXCELLENCE INDEX (BEX)	RANG POSLOVNE IZVRSNOSTI (BEX)	2014	2015	2016	2017	2018	KOMENTAR
4,01 - 6,00	Izvrсно	Nema	Nema	Nema	Nema	Nema	U posmatranim godinama 2014., 2015., 2016., 2017. i 2018. ne postoje djelatnosti koje su poslovale izvrсно. Tu spadaju djelatnosti koje posluju s vrhunskim rezultatima.
2,01 - 4,00	Vrlo dobro	Nema	Djelatnost O	Djelatnost O	Djelatnost O	Djelatnost O	Za razliku od 2014., u 2015., 2016., 2017. i 2018. godini se pojavljuje djelatnost O. Djelatnost O posluje vrlo dobro što se može očekivati u sljedećem periodu ako menadžment nastavi sa unaprijeđenjima.
1,01 - 2,00	Dobro	Djelatnosti J, O	Djelatnosti J, R	Djelatnost J	Djelatnost J, Q	Djelatnost E, N, Q	Djelatnost J posluje dobro u cijelom posmatranom periodu (2014.-2017.). Djelatnost O posluje dobro u 2014. godini. U 2015. djelatnost R počinje da posluje dobro, a djelatnost Q u 2017. i 2018. godini. U 2018. godini djelatnost E i N počinju da posluju dobro. Poboljšanje se može očekivati samo ako se pristupi unaprijeđenjima.
0,00 - 1,00	Granično područje između dobrog i lošeg	Djelatnosti A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, P, Q, R, S	Djelatnosti A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, P, Q, S	Djelatnosti A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, P, Q, R, S	Djelatnosti A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, P, R, S	Djelatnosti A, B, C, D, F, G, H, I, J, K, L, M, P, R, S	U 2014., 2015., 2016., 2017 i 2018. godini djelatnosti A, B, C, D, F, G, H, I, L, M, P, R, S ostaju na istom na istom rangu poslovne izvrsnosti (granično područje između dobrog i lošeg), poslovna izvrsnost je pozitivna, ali nije zadovoljavajuća. Potrebno je pristupiti ozbiljnim unaprijeđenjima. Djelatnosti E, N i Q u 2018. godini prelaze na veći rang poslovanja tj. počinju da posluju dobro.
Manji od 0,00 (negativan)	Loše	Nema	Nema	Nema	Nema	Nema	U posmatranim godinama 2014., 2015., 2016., 2017. i 2018. u KS nisu postojale djelatnosti kojima je ugrožena egzistencija.

4.3.2 Analiza po djelatnostima

4.3.2.1 Industrija

Prema podacima Zavoda za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo i Federalnog zavoda za statistiku, u protekloj 2020. godini industrija Kantona Sarajevo ostvarila je manji obim proizvodnje u odnosu na godinu ranije za 13,1%.

U okviru glavnih industrijskih grupacija u Kantonu Sarajevo u 2020. godini, u odnosu na 2019. godinu, smanjenje proizvodnje zabilježen je u svim grupacijama; intermedijarnim proizvodima (14,8%), proizvodnji kapitalnih proizvoda (23%), energetska industrija (2,4%), trajni proizvodi za široku potrošnju (35,9%) i netrajni proizvodi za široku potrošnju (8,3%).

Tabela 45. Indeksi glavnih industrijskih grupacija u KS i FBiH, 2020/2019.

Industrijske grupacije	Kanton Sarajevo	Federacija BiH
Intermedijarni proizvodi	85,2	95,2
Energija	97,6	96,2
Kapitalni proizvodi	77,0	105,2
Trajni proizvodi za široku potrošnju	64,1	102,5
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	91,7	99,5

Posmatrajući indekse industrijske proizvodnje prema područjima i oblastima klasifikacione djelatnosti (KD) u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu, u Kantonu Sarajevo došlo je do pada na području vađenja ruda i kamena za 9,1%, prerađivačke industrije 15,2% i proizvodnje i snabdijevanje električnom energijom i plinom za 2,3%. Na nivou Federacije BiH došlo je do porasta na području vađenja ruda i kamena za 9,8%.

Tabela 46. Indeksi industrijske proizvodnje prema područjima i odjeljcima KD-a u KS i FBiH, 2020/2019.

Područja KD 2010	Kanton Sarajevo	Federacija BiH
Vađenje ruda i kamena	90,9	109,8
Prerađivačka industrija	84,8	97,5
Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom	97,7	93,6

U FBiH zabilježeno je smanjenje za 2,5% u području prerađivačke industrije kao i u području proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom i plinom za 6,4% u 2020. godini u odnosu na prethodnu godinu.

4.3.2.2 Prerađivačka industrija (C)

U periodu 2014-2020. godine, u prerađivačkoj industriji indeksi su se kretali u rasponu od 96,4% do 84,8%. Najveće povećanje proizvodnje prerađivačke industrije zabilježeno je u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu (9,2%). U 2020. godini zabilježeno je smanjenje za 15,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Indeksi industrijske proizvodnje u prerađivačkoj industriji u 2020. u odnosu na 2019. godinu najveći su u oblastima proizvodnja električne opreme 48,6%, proizvodnja mašina i uređaja 13,4% i proizvodnja prehrambenih proizvoda 5,6% i proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda 4,3%.

Tabela 47. Indeksi prerađivačke industrije u Kantonu Sarajevo

Oblasti prerađivačke industrije		Indeks					
		<u>2015/2014</u>	<u>2016/2015</u>	<u>2017/2016</u>	<u>2018/2017</u>	<u>2019/2018</u>	<u>2020/2019</u>
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA		96,4	96,8	109,2	106,0	104,1	84,8
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	106	100,7	104,3	102	103,5	105,6
11	Proizvodnja pića	98,9	96,2	118,4	104,9	100	80,8
12	Proizvodnja duhanskih proizvoda	79,8	78,1	79,7	62,2	85,2	50,8
14	Proizvodnja odjeće	103,3	103,8	82,2	93,7	86,7	44,8
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	98	86,6	120,4	91,7	74,3	82,9
16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	89,5	83,8	123,5	82,9	86,5	76,4
18	Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	117,4	132,7	102	81,3	81,1	76,7
19	Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	61,2	111,5	106,4	73,9	69,6	71,7
20	Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	98,5	90	91	114,3	98,1	104,3
21	Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmace. Preparata	94,3	90,3	120,9	110,9	96,3	92,8
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	96,8	122,2	106,9	117,5	125,5	64,2
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	100,1	97,3	92,3	112,8	107,6	79,7
24	Proizvodnja baznih metala	263,2	121,9	152,8	192,3	120,4	85,3
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	117,3	99,9	117	108,5	112,7	95,8
26	Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	69,2	81,1	-	97,4	116,7	100,8
27	Proizvodnja električne opreme	84,7	80,7	60,4	139,7	78,1	148,6
28	Proizvodnja mašina i uređaja, d.n.	74,5	86,7	15	166,8	102,6	113,4
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	79	99,3	109,8	109,1	104	52,8
31	Proizvodnja namještaja	73,4	112,2	103,5	96,7	129,8	64,1
32	Ostala prerađivačka industrija	110,6	78	101,3	75,1	84,4	77,4
33	Popravak i instaliranje mašina i opreme	177,1	118,4	53,2	118,5	85	93,5

U prethodnom periodu zabilježen je pad proizvodnje duhana, pa tako i u 2020. godini. Najveće smanjenje zabilježeno u 2020. godini je u području proizvodnje odjeće (55,2%). Djelatnost proizvodnje motornih vozila, prikolica i poluprikolica bilježi znatno smanjenje svoje proizvodnje u 2020. godini, za čak 47,2% u odnosu na godinu ranije.

Djelatnost proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda u 2020. godini bilježi rast za 4,3%. U 2020. godini ostvareni obim industrijske proizvodnje bio je za 13,1% manji u odnosu na proizvodnju iz 2019. godine.

U proizvodnji računara te elektroničkih i optičkih proizvoda u 2020. godini zabilježen je rast obima proizvodnje za 0,8%, dok je nešto manji pad proizvodnje od 4,2% registrovan u proizvodnji gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme. Znatno manji rast proizvodnje od 28,3% i 17,1% ostvaren je kod djelatnosti proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda te proizvodnja kože i srodnih proizvoda. Ostala prerađivačka industrija ostvarila je za 22,6% manji obim proizvodnje u odnosu na 2019. godinu.

Štampanje i umnožavanje nastavila je sa negativnim trendom i u 2020. godini. U 2020. godini pad proizvodnje iznosio je 23,3%, a u 2019. godini obim proizvodnje je smanjen za 18,9%.

Djelatnost proizvodnje ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda u 2020. godini ostvarila je smanjenje od 20,3% u odnosu na 2019. godinu. Proizvodnja pića je u decembru 2020. godine u odnosu na prosjek 2019. godine smanjena za 19,2%.

U okviru drvne industrije također su ostvareni negativni rezultati. Prerada drveta i proizvoda od drveta bilježi pad u proizvodnji od 23,6%. Proizvodnja prehrambenih proizvoda svake godine bilježi povećanje obima proizvodnje pa je tako bilo i u 2020. godini kada je proizvedeno 5,6% više proizvoda u odnosu na 2019. godinu.

4.3.2.3 Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (D)¹⁶

U 2018. godini, prema podacima FIA-e, u području proizvodnje, snabdijevanja električnom energijom, plinom, parom i klimatizacije, godišnje finansijske izvještaje predalo je 48 preduzeća. U izvještajnoj godini bilo je zaposleno 5.269 osoba, što je manje za 1,3% u odnosu na 2017. godinu.

U 2018. godini realizovano je 1.782 miliona KM prihoda što je za 14,7% manje nego prethodne godine, dok su ukupni poslovni rashodi iznosili 2.707 miliona KM i smanjeni su za 18,4% u odnosu na 2017. godinu.

Poslovni subjekti iz područja proizvodnje, snabdijevanja električnom energijom, plinom, parom i klimatizacije učestvuju sa 0,6% u ukupnom broju poslovnih subjekata na području Kantona Sarajevo i sa 4,7% učešća u ukupnom broju zaposlenih. Također, značajno je učešće od 9,5% u ukupnom prihodu i 18,6% u kapitalu koja su ostvarili poslovni subjekti na području Kantona Sarajevo. Ostvarena neto dobit u ovoj djelatnosti za 2018. godinu iznosi 5,8 miliona KM i u odnosu na prethodnu godinu bilježi znatan porast i to za 8 puta.

4.3.2.4 Građevinarstvo (F)¹⁷

Na području KS su sjedišta najvećih građevinskih kompanija u Federaciji BiH, a ukupno je u 2019. godini u ovoj djelatnosti bilo registrovano 904 pravnih lica, 64 jedinica u sastavu i 513 obrta. Zvanična statistika vrijednosti građevinskih radova za djelatnost građevinarstva vodi se samo na nivou Federacije BiH, zbog čega nedostaju detaljni statistički pokazatelji za građevinarstvo na nivou Kantona. Oblast građevinarstva se statistički prati samo za državni nivo i nivo entiteta, tako da se ne može vršiti analiza u kantonalnim okvirima, iako je na Kantonu Sarajevo sjedište najjačih građevinskih kompanija u Federaciji BiH, pa i u državi.

Prema podacima FIA-e, u 2018. godini u sektoru građevinarstva u KS registrovano je 496 preduzeća, što je za 70 preduzeća, odnosno 16,4% više u odnosu na 2014. godinu. U 2018. godini u građevinarstvu je bilo zaposleno 6.117 osoba, što je za 15,3% manje nego 2014. godine.

Ostvareni prihodi za 2018. godinu su iznosili 768 miliona KM i u odnosu na 2014. godinu smanjeni su za 18,9% što ukazuje na smanjenu poslovnu aktivnost ovog područja. Poslovni rashodi su iznosili su 715 miliona i odnosu na 2014. godinu su smanjeni za 22,3%.

¹⁶ Finansijsko-informatička agencija (FIA)-podaci se odnose na 2018. godinu.

¹⁷ Finansijsko-informatička agencija (FIA)-podaci se odnose na 2018.godinu.

Poslovni subjekti iz oblasti građevinarstva učestvuju sa 6,5% u ukupnom broju poslovnih subjekata na području Kantona Sarajevo. Neto dobit ove djelatnosti u 2018. godini iznosila je 60,6 miliona KM i u odnosu na 2014. godinu bilježi povećanje i to za 18,1%. Učešće neto dobiti u ukupnoj neto dobiti na području Kantona Sarajeva iznosila je 5,8%, učešće prihoda 4,0% i rashodi 4,0%. U 2018. godini ostvaren je gubitak od 100,4 miliona KM što bilježi povećanje u odnosu na 2014. godinu čak 5,9 puta kad je gubitak iznosio 17,9 miliona KM. Broj zaposlenih u ovoj oblasti učestvuje sa 5,5% u ukupnom broju zaposlenih na području Kantona Sarajevo.

4.3.2.5 Trgovina (G)¹⁸

U trgovini na malo, na području Kantona Sarajevo u 2019. godini, ostvareno je 3,4 milijarde KM prometa (bez PDV-a), što je za 2,5% više u odnosu na promet ostvaren u 2018. godini. Ova stopa je prije svega rezultat povećanja prometa od prodaje alkohola i drugih pića (19,9%), zatim hljeba i peciva (6,6%), motornih goriva i maziva (4,4%), ostalih živežnih namirnica (3,9%), te duhanskih proizvoda (1,5%). Od trgovačkih struka, u kojima je zabilježen pad prometa u maloprodaji u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu, izdvaja se pad prometa od 11,7% kod prodaje kozmetičkih proizvoda, zatim smanjenje prometa u nespecijalizovanim prodavnicama za 16,3%, smanjenje prometa od prodaje knjiga i časopisa za 19,7%, te pad prometa od 5,9% u apotekama i trgovinama sa medicinskim i ortopedskim proizvodima.

Trgovina je po broju zaposlenih, poslovnom prihodu i neto dobiti prva djelatnost u Kantonu Sarajevo, sa najvećim izdavanjima za javne potrebe na ime poreza i doprinosa. U trgovini na veliko i na malo u Kantonu Sarajevo u decembru 2019. godine, ukupno je bilo zaposleno 28.803 radnika, čija je prosječna neto plaća u istom mjesecu iznosila 897 KM, a u bruto iznosu sa doprinosima i porezom na plaću 1.384 KM. Nažalost, trgovina je jedna od privrednih grana sa najnižom prosječnom plaćom, koja je za 256 KM manja od prosječne isplaćene plaće u Kantona Sarajevo u 2019. godini. U odnosu na godinu ranije, broj radnika u trgovinama u 2019. godini se povećao za 528 radnih mjesta (1,9%), dok je prosječna neto plaća viša za 56 KM.

U 2018. godini, u oblasti trgovine na veliko i malo, FIA-i je svoje završne finansijske izvještaje predalo 2.415 privredna subjekta, što je za 11,2% više u odnosu na 2014. godinu. U ovom sektoru je zaposleno 29.702 lica, što bilježi rast u odnosu na 2014. godinu za 19,0%.

U 2018. godini evidentirani su ukupni prihodi u iznosu od 9,3 milijarde KM, što je više za 9,4% u odnosu na 2014. godinu. Poslovni rashodi su iznosili su oko 9,1 milijarda KM i veći su za 8,1% u odnosu na 2014. godinu.

Prema ovim podacima poslovni subjekti iz oblasti trgovine imaju najveće učešće od 31,4% u ukupnom broju poslovnih subjekata na području Kantona Sarajevo. Učešće ukupnog prihoda ostvarenog na području Kantona Sarajevo iz oblasti trgovine je 49,7% i čini najveći dio ukupno ostvarenih prihoda, značajno učešće ove oblasti od 28,8% je i u ukupnoj neto dobiti ostvarenoj u Kantonu Sarajevo u 2018. godini. Ostvareni gubitak u 2018. godini iznosio je 302,8 miliona KM i u odnosu na 2014. godinu je veći čak 2,7 puta. Od ukupnog broja zaposlenih na području Kantona Sarajevo najviše je zaposleno u oblasti trgovine 29.702 ili 26,7% učešća.

¹⁸ Finansijsko-informatička agencija (FIA)- podaci se odnose na 2018. i 2019. godinu.

4.3.2.6 Prijevoz i skladištenje (H)¹⁹

U 2018. godini, prema podacima FIA-e, u ovom sektoru je registrovano 286 preduzeća, što je manje za 1,4% u odnosu na prethodnu godinu. Broj zaposlenih iznosio je 10.827 i u odnosu na prethodnu godinu bilježi smanjenje za 0,6%..

U 2018. godini područje prijevoza i skladištenja je ostvarilo prihode u iznosu od 832,5 miliona KM, što je više za 5,5% u odnosu na 2017. u godinu. Poslovni rashodi su iznosili su 823 miliona i povećani su za 8,9% u odnosu na prošlu godinu.

Prema ovim podacima poslovni subjekti iz oblasti prijevoza i skladištenja imaju učešće od 3,7% u ukupnom broju poslovnih subjekata na području Kantona Sarajevo. Također, značajno je učešće od 4,4% u ukupnom prihodu i 4,3% neto dobiti ostvarenoj na području Kantona Sarajevo. Broj zaposlenih u ovoj oblasti učestvuje sa 9,7% u ukupnom broju zaposlenih na području Kantona Sarajevo.

4.3.2.7 Turizam i ugostiteljstvo (I)²⁰

Prema podacima Finansijsko-informatičke agencije²¹ registrovano je 338 preduzeća koja se bave djelatnošću pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) i u 2018. godini ostvarila su prihod od 194 miliona KM i rashod od 177 miliona KM. Ostvarena neto dobit u 2018. godini je veća u odnosu na 2017. godinu za 29,6%. Gubitak u 2018. godini je iznosio 41,3 miliona KM, što u odnosu na prethodnu godinu bilježi smanjenje za 10,0%. Broj zaposlenih u hotelijerstvu i ugostiteljstvu u 2018. je 3.848 i povećao se u odnosu na 2017. godinu za 1,3%.

Turizam je veoma značajan faktor razvoja ukupne svjetske ekonomije. Ova djelatnost učestvuje sa 3,8% u svjetskom BDP, turizam je sektor koji zapošljava najveći broj ljudi na svijetu (8,3% zaposlenih u svijetu), učestvuje sa 12% u svjetskom izvozu robe i usluga i apsorbira 9,4% ukupnih investicija u svijetu.

Kanton Sarajevo ima značajne resurse i aspiracije u turizmu, koji sve više postaje respektabilna privredna grana. Sarajevski kanton predstavlja veoma zanimljivu turističku top destinaciju, kao rezultat geografskog položaja, izuzetnih prirodnih ljepota, kulturnih, historijskih i multietničkih vrijednosti i prirodnih klimatskih uvjeta.

Prema podacima Zavoda za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo, u decembru 2020. godine, registrovano je ukupno 94 poslovne jedinice (hoteli, moteli, domaćinstva, pansioni i ostala prenoćišta) sa smještajnim kapacitetima, što je manje za 45% u odnosu na prethodnu godinu. Općina Trnovo je jedina općina u Kantonu Sarajevo koja bilježi povećanje poslovnih jedinica u 2020. godini, dok smanjenje bilježe sve ostale općine Kantona.

¹⁹ Finansijsko-informatička agencija (FIA)-podaci se odnose na 2018.godinu.

²⁰ Detaljni Izvještaj o turizmu, vidjeti na stranici Zavoda za planiranje razvoja KS, Turizam na području KS u periodu od 2013-2020.godine.

²¹ Podaci nisu dostupni za 2019. i 2020. godinu

Tabela 48.Osnovni podaci o turizmu u KS

Godina	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/ 2019
Broj smještajnih kapaciteta	65	95	134	163	166	171	94	55,0
Broj soba	3.315	3.261	5.032	5.418	5.688	6.053	4.810	79,5
Broj ležaja	5.659	6.354	10.661	11.831	12.531	13.529	10.873	80,4
Broj turista	291.712	364.171	407.567	482.494	570.795	667.756	136.304	20,4
Broj noćenja	558.564	692.957	822.045	967.372	1.113.419	1.309.113	274.973	21,0
Iskorištenost kapaciteta	27	29,9	21,1	22,4	24,3	26,5	6,9	26,1
Prosječna dužina boravka	1,9	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	100,0

Izvor: Izvještaj o turizmu na području KS; Zavod za planiranje razvoja KS; Federalni zavod za statistiku

Smještajni kapaciteti raspolažu sa 4.810 soba, što je za 20,5% manje nego prethodne godine. Povećanje u 2020. godini u odnosu na prethodnu godinu imaju samo općine Hadžići i Trnovo, dok sve ostale općine bilježe smanjenje.

U smještajnim kapacitetima ima 10.873 ležaja, odnosno 19,6% manje nego prethodne godine. Povećanje u odnosu na prethodnu godinu bilježe samo općine Hadžići i Trnovo, dok sve ostale općine bilježe smanjenje.

Kanton Sarajevo u 2020. godini posjetilo je ukupno 136.304 turista, manje za 79,6% nego prethodne godine, pri čemu je smanjenje broja stranih turista iznosilo 85,2%, a domaćih turista 43,5%. Smanjenje ukupnog broja turista u 2020. godini u odnosu na prethodnu godinu bilježe sve općine Kantona Sarajevo.

Turisti u 2020. godini su ostvarili ukupno 274.973 noćenja u Kantonu Sarajevo, manje za 79,0% nego 2019. godine, pri čemu je smanjenje noćenja stranih turista iznosilo 83,8%, a domaćih turista 41,6%. Posmatrano po općinama, ukupan broj noćenja turista je smanjen u svim općinama Kantona Sarajevo u 2020. godini u odnosu na 2019.

U Kantonu Sarajevo u 2020. godini iskorištenost kapaciteta iznosila je 6,9% i znatno je manja od iskorištenosti u 2019. godini. kada je iznosila 26,5%. Smanjenje iskorištenosti kapaciteta u odnosu na prethodnu godinu bilježe sve općine Kantona Sarajevo.

U 2020. godini prosječna dužina boravaka turista u Kantonu Sarajevo je 2,0 i ostala je ista u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrano po općinama, u svim općinama je došlo do povećanja prosječne dužine boravka turista, osim u općinama Centar i Hadžići.

Najveći broj posjeta stranih turista u Kantonu Sarajevo ostvarili su turisti iz Hrvatske, Srbije, Ujedinjenih Arapskih Emirata, Turske i Kine itd.

Turizam je jedna od strateških grana privrede Kantona Sarajevo i posebno je pogođen efektima pandemije u 2020. godini. Smanjen obim poslovanja u 2020. godini, kao i broj zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu uzrok je pandemije „COVID-19“.

4.3.2.8 IKT sektor – Informacije i komunikacije (J)²²

Prema podacima FIA-e, broj pravnih lica u Kantonu Sarajevo u oblasti informacija i komunikacija u 2018. godini iznosio je 505 i bilježi povećanje u odnosu na prethodnu godinu za 5,2%. U 2018. godini u ovom sektoru je zaposleno 10.625 lica, što je za 5,1% veći broj zaposlenih nego u 2017. godini. U 2018. godini ostvareni su prihodi u visini od 1.227 miliona KM, što je veće za 4,1% u odnosu na prethodnu godinu. Poslovni rashodi su iznosili su 1.152 miliona i veći su za 6,9% u odnosu na prošlu godinu.

Prema ovim podacima poslovni subjekti iz oblasti informacija i komunikacija imaju učešće od 6,6% u ukupnom broju poslovnih subjekata na području Kantona Sarajevo. Također, značajno je učešće od 11,3% u neto dobiti i 6,6% u ukupnom prihodu ostvarenom na području Kantona Sarajevo. Broj zaposlenih u ovoj oblasti učestvuje sa 9,5% u ukupnom broju zaposlenih na području Kantona Sarajevo.

Rang poslovne izvrsnosti prema bex indexu za djelatnost informacije i komunikacije pokazuje da u cijelom posmatranom periodu IKT sektor posluje dobro (1,01-2,00), osim u 2018. kada je poslovanje na granici dobrog i lošeg (bex indeks 0,947326495).

4.3.2.9 Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (K)²³

U 2018. godini, prema podacima FIA-e, u ovom sektoru je registrovano 68 preduzeća, što bilježi smanjenje u odnosu na prethodnu godinu za 1,5%. Broj zaposlenih iznosio je 476 i u odnosu na prethodnu godinu broj zaposlenih se povećao za 45 ili 10,4%.

U 2018. godini područje finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja je ostvarilo prihode u iznosu od 67 miliona KM, i zabilježen je pad prihoda za razliku od 2017. godine i to za 6,9%. Poslovni rashodi su iznosili 55 miliona KM i bilježe smanjenje za 3,5%.

Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja prema rangu poslovne izvrsnosti bex indexa u cijelom posmatranom periodu posluju na granici dobrog i lošeg (0,00-1,00).

4.4 Komunalna privreda

4.4.1 Poslovanje kantonalnih javnih komunalnih preduzeća i javnih komunalnih preduzeća²⁴

Zbog značaja i nagomilanih problema komunalne privrede u Kantonu, posebno su dati osnovni elementi poslovanja kantonalnih javnih komunalnih preduzeća i javnih komunalnih preduzeća (KJKP i JKP) u 2014., 2015., 2016., 2017., 2018., 2019. i 2020. godini. Kantonalna javna komunalna preduzeća u KS su: Vodovod i kanalizacija, Sarajevogas, Toplane, Rad, Park, Pokop, Tržnice i pijace i Gras, a javna komunalna preduzeća su: Vodostan Ilijaš, Komunalac Hadžići i JKP Trnovo, Trnovo.

²² Finansijsko-informatička agencija (FIA)- podaci se odnose na 2018.godinu.

²³ Finansijsko-informatička agencija (FIA) - podaci se odnose na 2018.godinu.

²⁴ Detaljnije podatke o poslovanju komunalne privrede vidjeti na web. stranici Zavoda za planiranje razvoja KS: „Informacija o poslovanju kantonalnih javnih komunalnih preduzeća i javnih komunalnih preduzeća za 2020“²⁴

Kantonalna javna komunalna preduzeća i komunalna javna preduzeća (KJKP i JKP) kontinuirano posluju u otežanim (teškim) uslovima poslovanja i taj trend se nastavlja iz godine u godinu. U svim izvještajima o poslovanju, preduzeća ističu neekonomске cijene usluga, visoke cijene ulaznih osnovnih materijala, otežanu naplatu, velika potraživanja, općenito slabu likvidnost i druge probleme koji se ponavljaju, a što utiče i na rezultat poslovanja. Pored svih ovih uzroka i dugogodišnjih neriješenih problema sva KJKP-a i JKP-a svoju osnovnu funkciju realizuju.

U narednoj tabeli dati su ukupni osnovni pokazatelji poslovanja KJKP i JKP od 2014. godine do 2020. godine.

Tabela 49.Osnovni pokazatelji poslovanja JKP-a u Kantonu Sarajevo

Elementi	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Ukupni prihodi u KM	293.145.694	313.239.107	299.081.677	310.612.466	313.697.742	331.191.338	314.826.591	95,1
Ukupni rashodi u KM	361.594.102	375.728.730	339.673.651	345.248.475	341.878.013	356.453.552	344.384.938	96,6
Dobit u poslovanju u KM	220.722	483.249	3.582.368	6.757.979	9.361.142	6.707.177	8.082.624	120,5
Neto-dobit u KM	194.815	438.048	3.201.769	3.188.271	8.252.973	5.768.533	7.791.814	135,1
Gubitak u KM	68.669.130	62.972.872	44.174.342	41.393.988	37.541.413	31.969.391	37.640.971	117,7
Poslovna sredstva u KM	501.327.833	609.378.895	642.963.286	640.896.473	627.266.009	615.047.343	1.619.536.427	100,3
Kapital u KM	918.930.166	921.811.867	909.213.839	894.301.799	885.572.617	879.119.700	866.462.910	98,6
Prosječan broj zaposlenih na temelju sati rada	5.173	4.998	4.904	4.860	4.818	4.778	4.737	99,1
Sredstva iz budžeta KS	37.534.146	44.794.410	49.071.537	56.941.404	47.918.201	54.116.107	65.816.360	121,6

Komunalna preduzeća u KS u 2020. godini ostvarila su ukupan prihod od 314.826.591 KM koji je manji za 4,9% u odnosu na 2019. godinu. U istom periodu, ostvareni ukupni rashodi iznose 344.384.938 KM i manji su za 3,4% u odnosu na 2019. godinu.

Dobit u poslovanju na dan 31.12.2020. godine iznosi 8.082.624 KM koju su ostvarila skoro sva kantonalna javna komunalna preduzeća, osim Vodovoda i kanalizacije i Gras-a, a neto dobit ostvarena je u ukupnom iznosu od 7.791.814 KM. I dobit i neto dobit bilježe povećanje u 2020. godini u odnosu na prošlu.

Gubitak na dan 31.12.2020. godine ostvarila su dva KJKP-a (Vodovod i kanalizacija i Gras) u iznosu 37.640.971 KM i veći je za 17,7% u odnosu na 2019. godinu. U ukupnom gubitku KJKP-a u 2020. godini, ostvareni gubitak KJKP Gras ima udio od 60,2% (22.681.757 KM).

Cijene komunalnih usluga bile su predmet brojnih analiza i u svim izvještajima preduzeća ističu da posluju po cijenama koje nisu dovoljne da pokriju troškove poslovanja i da se ne primjenjuje član 23. Zakona o komunalnim djelatnostima KS.

U toku 2020. godine u svim komunalnim preduzećima bilo je ukupno 4.737 zaposlenih na temelju sati rada. U odnosu na prethodnu godinu zaposlenost je manja za 0,9%.

Ukupna poslovna sredstva (aktiva) javnih komunalnih preduzeća na dan 31.12.2020. godine iznose 1.619.536.427, što je za 0,3% više u odnosu na 2019. godinu.

Tabela 50. Indeksi 2020/2019. osnovnih pokazatelja poslovanja po KJKP i JKP u KS

R. br.	KJKP i JKP	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi	Dobit u poslovanju	Neto dobit	Gubitak	Poslovna sredstva	Kapital	Pros. broj zap. na t. sati rada	Prosječna mj. neto plaća.
1.	Vodovod i kanalizacija	92,8	98,6			127,1	98,9	98,0	96,6	99,9
2.	Sarajevogas	102,3	102,7	72,3	72,3		96,6	101,6	98,4	108,3
3.	Toplane	102,2	99,9	132,7	158,5		95,2		98,9	110,0
4.	Rad	98,6	98,8	21,1	41,8		138,9	100,0	98,9	99,1
5.	Park	89,0	94,8				101,1	93,3	122,5	93,3
6.	Pokop	108,2	100,2	522,6	590,4		111,3	117,2	94,3	100,7
7.	Tržnice i pijace	89,2	98,6				99,7	99,3	104,7	100,3
8.	Vodostan	106,0	109,0	87,3	88,2		102,6	111,3	102,5	91,4
9.	Komunalac	95,4	95,2	129,1	138,1		98,8	100,4	99,0	104,9
10.	Trnovo	94,6	112,7	10,2	9,7		104,7	102,5	105,0	114,4
11.	Gras	66,7	80,3			109,3	99,6		97,0	98,5
	Ukupno	95,1	96,6	120,5	135,1	117,7	100,3	98,6	99,1	101,9

Dinamičke promjene osnovnih pokazatelja poslovanje svih preduzeća date su preko indeksa 2020/2019. godine.

U periodu 2019-2020. godine ukupni prihodi su uglavnom manji kod KJKP-a i JKP-a, osim u Sarajevogas, Toplanama, Pokopu i Vodostanu gdje su ukupni prihodi povećani za 2,3% u Sarajevogas, 2,2% u Toplanama, 8,2% u Pokopu i 6% u Vodostanu odnosu na prethodnu godinu.

Smanjenje rashoda u 2020. godini bilježi sedam preduzeća: Vodovod i kanalizacija, Toplane, Rad, Park, Tržnice i pijace, Komunalac i Gras. Dok je rast rashoda ostvaren je kod preduzeća Sarajevogas, Pokop, Vodostan i Trnovo.

Dobit u poslovanju (dobit prije oporezivanja) ostvarila su sva preduzeća osim KJKP Vodovod i kanalizacija, Park, Tržnice i pijace i GRAS.

Prosječna mjesečna plaća u 2020. godini u KJKP-a i JKP-a je povećana u odnosu na 2019. godinu, samo je kod Rada, Parka, Vodostana i Grasa blago smanjena.

Kanton Sarajevo sufinansira komunalna preduzeća, u 2020. godini izdvojeno je iz Budžeta KS 65.816.360 KM za sva preduzeća, što je u odnosu na izdvajanja u 2019. više za 21,6%.

Tabela 51. Odnos sredstava Budžeta KS i ukupnih prihoda JKP-a

R. br.	JKP	Učešće Budžeta KS u ukupnim prihodima JKP-a (%)						
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.	Vodovod i kanalizacija	1,2	1,2	4,8	18,5	4,6	5,3	5,0
2.	Sarajevogas	0,0	5,7	2,6	2,0	2,3	2,3	11,7
3.	Toplane	1,6	3,1	7,1	7,3	3,5	3,1	2,9
4.	Rad	20,8	20,8	20,2	19,2	18,3	16,2	18,6
5.	Park	77,4	72,8	73,1	65,0	64,5	51,1	68,4
6.	Pokop	46,2	46,5	61,4	46,8	36,2	39,2	5,4
7.	Tržnice i pijace	0,0	0,0	4,6	5,0	0,0	0,0	0,0
8.	Vodostan	28,3	21,2	17,8	16,3	22,7	21,3	21,6
9.	Komunalac	14,5	8,7	7,9	7,1	11,9	10,9	11,4
10.	Trnovo	20,2	10,1	6,6	20,3	66,1	46,4	49,1
11.	Gras	43,8	44,8	52,8	61,6	60,5	68,2	115,8
	Ukupno	12,8	14,3	16,4	18,3	15,3	16,3	20,9

Sredstva budžeta u prihodima preduzeća, dominantna su kod GRAS-a, Parka i Trnova.

5. Društveni razvoj

5.1 Obrazovanje

Predškolsko obrazovanje

U Kantonu Sarajevo u 2020. godini, bilo je 68 predškolskih ustanova, dok je predškolskim obrazovanjem obuhvaćeno 5.454 djece Kantona Sarajevo.

U odnosu na 2019. godinu u Kantonu Sarajevo 2020. može se uočiti povećanje broja predškolskih ustanova za 11,5% kao i povećanje broja djece obuhvaćene predškolskim obrazovanjem za 9,1%.

Tabela 52. Uporedni pokazatelji predškolskog obrazovanja

Područje	Ustanove							Indeks 2020/2019	Broj djece							Indeks 2020/2019
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
KS	45	51	52	52	53	61	68	111,5	4.003	3.856	4.206	4.221	4.204	5.001	5.454	109,1
FBiH	173	190	197	197	195	190	214	112,6	12.737	13.268	14.405	15.093	15.722	13.268	15.675	118,1
KS u FBiH (%)	26	26,8	26,4	26,4	27,2	32,1	31,8	99	31,4	29,1	29,2	28	26,7	37,7	34,8	92,3

Osnovno obrazovanje

Na početku 2020/2021. školske godine, na području Kantona Sarajevo djeluje 92 škola redovnog devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja sa 1.719 odjeljenja, koje pohađa 37.790 učenika i u kojima nastavu obavlja 2.897 nastavnika.

Tabela 53. Uporedni pokazatelji osnovnog obrazovanja (škole i odjeljenja)

Područje	škole							Indeks <u>2020</u> 2019	odjeljenja							Indeks <u>2020</u> 2019
	školska								školska							
	<u>2014</u> 2015	<u>2015</u> 2016	<u>2016</u> 2017	<u>2017</u> 2018	<u>2018</u> 2019	<u>2019</u> 2020	<u>2020</u> 2021		<u>2014</u> 2015	<u>2015</u> 2016	<u>2016</u> 2017	<u>2017</u> 2018	<u>2018</u> 2019	<u>2019</u> 2020	<u>2020</u> 2021	
KS	96	96	98	97	97	100	100	100	1.690	1.658	1.634	1.692	1.676	1.733	1.781	102,8
redovno	88	88	90	89	89	92	92	100	1.642	1.610	1.587	1.635	1.615	1.670	1.719	102,9
specijalno	4	4	4	4	4	4	4	100	48	48	47	57	61	63	62	98,4
dopunsko	4	4	4	4	4	4	4	100								
FBiH	1.179	1.175	1.147	1.155	1.126	1.107	1.097	99,1	9.863	9.797	9.589	9.540	9.562	9.442	9.464	100,2
redovno	1.109	1.105	1.078	1.066	1.058	1.042	1.031	98,9	9.745	9.682	9.482	9.415	9.428	9.310	9.340	100,3
specijalno	28	27	27	23	23	21	21	100	118	115	107	125	134	132	124	93,9
dopunsko	42	43	42	43	45	44	45	102,3								
KS u FBiH (%)	8,1	8,2	8,5	8,4	8,6	9	9,1	100,9	17,1	16,9	17	17,7	17,5	18,4	18,8	102,5
redovno	7,9	8	8,3	8,3	8,4	8,8	8,9	101,1	16,8	16,6	16,7	17,4	17,1	17,9	18,4	102,6
specijalno	14,3	14,8	11,1	17,4	17,4	19	19	100	40,7	41,7	43,9	45,6	45,5	47,7	50	104,8
dopunsko	9,5	9,3	9,5	9,3	8,9	9,1	8,9	97,8								

Tabela 54. Uporedni pokazatelji osnovnog obrazovanja (učenici)

Područje	učenici							Indeks 2020/
	školska							
	<u>2014</u> 2015	<u>2015</u> 2016	<u>2016</u> 2017	<u>2017</u> 2018	<u>2018</u> 2019	<u>2019</u> 2020	<u>2020</u> 2021	
KS	37.487	37.714	38.585	37.372	38.486	39.147	39.385	100,6
redovno	35.889	35.982	36.490	37.077	36.535	37.423	37.790	101
specijalno	244	244	738	295	295	253	253	100
dopunsko	1.354	1.488	1.357	1.377	1.656	1.471	1.342	91,2
FBiH	201.690	198.120	196.980	185.605	190.250	185.934	181.533	97,6
redovno	194.867	191.210	188.430	185.032	182.986	179.050	174.938	97,7
specijalno	524	524	2.086	573	563	492	451	91,7
dopunsko	6.299	6.386	6.464	6.855	6.701	6.392	6.144	96,1
KS u FBiH (%)	18,6	19	19,6	20,1	20,2	21,05	21,7	103
redovno	18,4	18,8	19,4	20	20	20,9	21,6	103,4
specijalno	46,6	46,6	35,4	51,5	52,4	51,42	56,1	109,1
dopunsko	21,5	23,3	21	20,1	24,7	23,01	21,8	94,9

Tabela 55. Uporedni pokazatelji osnovnog obrazovanja (nastavnici)

Područje	nastavnici							Indeks 2020/
	školska							
	<u>2014</u> 2015	<u>2015</u> 2016	<u>2016</u> 2017	<u>2017</u> 2018	<u>2018</u> 2019	<u>2019</u> 2020	<u>2020</u> 2021	
KS	2.791	2.689	2.728	2.267	2.894	2.945	3.115	105,8
redovno	2.584	2.500	2.551	2.075	2.661	2.738	2.897	105,8
specijalno	90	75	64	78	116	82	92	112,2
dopunsko	117	114	113	114	117	125	126	100,8
FBiH	16.224	15.374	15.614	15.272	15.960	15.908	16.394	103,1
redovno	15.461	14.773	15.024	15.128	15.296	15.283	15.688	102,7
specijalno	195	135	129	144	184	146	170	116,4
dopunsko	568	466	461	464	480	479	536	111,9
KS u FBiH (%)	17,2	17,5	17,5	14,8	18,1	18,5	19	102,6
redovno	16,7	16,9	17	13,7	17,4	17,9	18,5	103,1
specijalno	46,2	55,6	49,6	54,2	63	56,2	54,1	96,4
dopunsko	20,6	24,5	24,5	24,6	24,4	26,1	23,5	90,1

U osnovnom obrazovanju Kantona Sarajevo u školskoj 2020/2021. godini u odnosu na 2019/2020., povećan je broj odjeljenja za 2,8%, broj učenika za 0,6% kao i broj nastavnika za 5,8%, dok je broj škola ostao nepromijenjen.

Na početku školske 2020/2021. godine, u školama osnovnog obrazovanja na području Kantona Sarajevo ima ukupno 3.947 računara, od kojih 2.077 računara za učenike. Osnovne škole raspolažu sa 3.843 računara sa pristupom internetu, od kojih 2.012 za učenike.

Tabela 56. Opremljenost računarima u osnovnom obrazovanju

Godina	Područje	Broj		Broj računara		Broj računara za učenike	
		škola	učenika	ukupno	sa pristupom internetu	ukupno	sa pristupom internetu
2014	KS	92	36.133	2.218	1.560	1.243	881
	FBiH	1.137	195.391	9.491	5.362	6.312	3.239
2015	KS	96	37.721	2.919	2.310	1.759	1.356
	FBiH	1.148	197.497	10.867	7.123	7.508	4.487
2016	KS	94	36.789	2.942	2.278	1.868	1416
	FBiH	1.105	189.019	10.965	7.340	7.626	4.687
2017	KS	93	37.372	3.332	2.698	2.195	1.751
	FBiH	1.112	186.178	11.734	8.378	8.280	5.572
2018	KS	97	38.486	3.350	2.985	1.874	1.645
	FBiH	1.126	190.250	12.201	9.157	8.203	5.711
2019	KS	100	39.147	3.629	3.468	1.932	1.859
	FBiH	1.107	185.934	12.429	9.857	8.129	6.034
2020	KS	100	39.385	3.947	3.843	2.077	2.012
	FBiH	1.097	181.533	13.097	10.702	8.491	6.509

U školama osnovnog obrazovanja u 2020. prosječan broj računara po školi je 39,5. Prosječan broj učenika po računarima je 19,0, dok broj učenika sa pristupom internetu iznosi 19,6.

Tabela 57. Osnovno obrazovanje, izvedeni pokazatelji (%)

Godina	Broj računara (ukupno)/ škole		Broj učenika/ računar (za učenike)		Broj učenika/ pristup internetu (za učenike)	
	KS	FBiH	KS	FBiH	KS	FBiH
2014	24,1	8,3	29,1	31,0	41,0	60,3
2015	30,4	9,5	21,4	26,3	27,8	44,00
2016	31,3	9,9	19,7	24,8	26,0	40,3
2017	35,8	10,6	17,0	22,5	21,3	33,4
2018	34,2	10,8	20,5	23,2	23,4	33,3
2019	36,3	11,2	20,3	22,9	21,1	30,8
2020	39,5	11,9	19,0	21,4	19,6	27,9

Srednje obrazovanje

Srednje obrazovanje se odvija kroz redovno srednje obrazovanje, specijalno srednje obrazovanje i vjerske škole. Na početku 2020/2021. školske godine, u Kantonu Sarajevo radi 40 škola srednjeg obrazovanja, 36 za redovno, 3 za specijalno srednje obrazovanje i 1 vjerska škola.

Škole pohađa 14.825 učenika, 14.213 redovno, 127 specijalno srednje obrazovanje i 485 učenik vjerske škole. Nastavu obavlja 1.605 nastavnika, 1.524 u školama redovnog srednjeg obrazovanja, 50 u školama specijalnog srednjeg obrazovanja i 31 nastavnika u vjerskim školama.

U toku školske 2020/2021. godine broj škola srednjeg obrazovanja u Kantonu Sarajevo u odnosu na 2019/2020. godinu se nije mijenjao, dok se broj odjeljenja povećao za 1,5%, kao i broj nastavnika za 1,1%. Broj učenika bilježi povećanje za 0,6% u odnosu na godinu prije.

Tabela 58.Uporedni pokazatelji srednjeg obrazovanja (škole i odjeljenja)

Područje	škole							Indeks 2020 2019	odjeljenja							Indeks 2020 2019
	školska								školska							
	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>		<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>	
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
KS	36	39	39	39	39	40	40	100,0	796	771	703	703	673	678	688	101,5
redovno	32	35	35	34	35	36	36	100,0	753	729	663	662	632	638	649	101,7
specijalno	3	3	3	4	3	3	3	100,0	27	26	24	25	25	24	23	95,8
Vjerske škole	1	1	1	1	1	1	1	100,0	16	16	16	16	16	16	16	100,0
FBiH	213	213	213	213	214	216	215	99,5	4.084	4.020	3.794	3.788	3.684	3.678	3.679	100,0
redovno	195	196	196	196	198	199	198	99,5	3.955	3.893	3.676	3.654	3.552	3.545	3.546	100,0
specijalno	12	11	11	11	10	11	11	100,0	53	52	50	54	51	50	48	96,0
Vjerske škole	6	6	6	6	6	6	6	100,0	76	75	68	80	81	83	85	102,4
KS u FBiH (%)	16,9	18,3	18,3	18,3	18,2	18,5	18,6	100,5	19,5	19,2	18,5	18,6	18,3	18,4	18,7	101,4

Tabela 59.Uporedni pokazatelji srednjeg obrazovanja (učenici)

Područje	učenici							Indeks 2020/2019
	školska							
	<u>2014</u> 2015	<u>2015</u> 2016	<u>2016</u> 2017	<u>2017</u> 2018	<u>2018</u> 2019	<u>2019</u> 2020	<u>2020</u> 2021	
KS	17.904	16.148	15.285	15.926	15.307	14.737	14.825	100,6
redovno	17.274	15.530	14.663	15.294	14.677	14.127	14.213	100,6
specijalno	152	153	131	133	143	121	127	105
Vjerske škole	478	465	491	499	487	489	485	99,2
FBiH	96.331	87.813	82.675	81.454	76.463	73.029	71.458	97,8
redovno	93.909	85.429	80.279	78.970	74.039	70.656	69.069	97,8
specijalno	289	280	257	255	244	234	247	105,6
Vjerske škole	2.133	2.104	2.139	2.229	2.180	2.139	2.142	100,1
KS u FBiH (%)	18,6	18,4	18,5	19,6	20	20,2	20,7	102,8

Tabela 60.Uporedni pokazatelji srednjeg obrazovanja (nastavnici)

Područje	nastavnici							Indeks 2020/2019
	školska							
	<u>2014</u> 2015	<u>2015</u> 2016	<u>2016</u> 2017	<u>2017</u> 2018	<u>2018</u> 2019	<u>2019</u> 2020	<u>2020</u> 2021	
KS	1.704	1.592	1.472	1.545	1.543	1.587	1605	101,1
redovno	1.621	1.516	1.393	1.467	1.463	1.503	1.524	101,4
specijalno	53	48	49	49	50	53	50	94,3
Vjerske škole	30	28	30	29	30	31	31	100
FBiH	8.748	8.748	8.568	8.564	8.401	8.516	8.543	100,3
redovno	8.489	8.491	8.316	8.298	8.132	8.235	8.269	100,4
specijalno	78	75	78	82	78	82	79	96,3
Vjerske škole	181	182	174	184	191	199	195	98
KS u FBiH (%)	19,5	18,2	17,2	18	18,4	18,6	18,8	100,8

Na početku školske 2018/2019. godine u školama srednjeg obrazovanja (redovno, specijalno i vjersko) na području Kantona Sarajevo ima ukupno 2.363 računara, od kojih 1.640 računara za učenike. Srednje škole raspolažu sa 2.108 računara sa pristupom internetu, od kojih 1.449 za učenike.

Tabela 61. Opremljenost računarima u srednjem obrazovanju²⁵

Godina	Područje	Broj		Broj računara		Broj računara za učenike	
		škola	učenika	ukupno	sa pristupom internetu	ukupno	sa pristupom internetu
2014	KS	40	18.534	2.325	1.850	1.617	1.246
	FBiH	213	98.753	8.151	6.212	5.932	4.423
2015	KS	39	16.148	2.874	2.473	2.072	1.796
	FBiH	213	87.813	9.652	7.636	7.061	5.517
2016	KS	39	15.374	2.451	2.105	1.615	1.349
	FBiH	213	85.071	8.915	7.120	6.447	5.005
2017	KS	39	16.558	2.507	2.215	1.729	1.557
	FBiH	230	83.938	9.064	7.364	6.645	5.294
2018	KS	39	15.307	2.363	2.108	1.640	1.449
	FBiH	214	76.463	9.161	7.602	6.724	5.453

Tabela 62. Srednje obrazovanje, izvedeni pokazatelji (%)²⁶

Godina	Broj računara(ukupno)/škole		Broj učenika/računar (za učenike)		Broj učenika/pristup internetu (za učenike)	
	KS	FBiH	KS	FBiH	KS	FBiH
2014	58,1	38,3	11,5	16,6	14,9	22,3
2015	73,7	45,3	7,8	12,4	9,0	15,9
2016	62,8	41,9	9,5	13,2	11,4	17,0
2017	64,3	39,4	9,6	12,6	10,6	15,9
2018	60,6	42,8	9,3	11,4	10,6	14,0

U školama srednjeg obrazovanja prosječan broj računara po školi je 60,6. Prosječan broj učenika po računar je 9,3, dok broj učenika/pristup internetu iznosi 10,6.

Visoko obrazovanje

U Sarajevu u 2020/2021. školskoj godini djeluje 31 visokoškolske ustanove, od toga je na Univerzitetu u Sarajevu 23 visokoškolskih ustanova, 5 su privatne visokoškolske ustanove i 3 vjerske visokoškolske ustanove.

U Sarajevu je u 2020/2021. upisano 26.008 studenata, od toga je na Univerzitetu u Sarajevu 22.080 studenata ili 84,9% (od čega je 17.934 redovnih ili 81,2%), dok je na privatnim visokoškolskim ustanovama upisano 3.249 studenta ili 12,5% (od čega je 3.155 redovnih ili 97,1%). Na vjerskim visokoškolskim ustanovama je upisano 679 učenika ili 2,6% (od čega 346 redovnih ili 51,0%).

U školskoj 2020/2021. godini u Sarajevu broj studenata na visokoškolskim ustanovama se blago povećao u odnosu na 2019/2020. godinu.

²⁵ Podaci se odnose na period od 2014-2018. godine

²⁶ Podaci se odnose na period od 2014-2018. godine

Tabela 63. Broj visokoškolskih ustanova, studenata i nastavnika

Područje	Školska godina	Broj ustanova	Upisani studenti	Nastavnici
KS	2014/15	36	34.069	2.090
	2015/16	36	34.673	2.065
	2016/17	36	32.214	2.061
	2017/18	37	28.755	2.120
	2018/19	32	28.253	2.132
	2019/20	32	25.997	2.050
	2020/21 ²⁷	31	26.008	
	Indeks 2020/19	96,9	100,0	
FBiH	2014/15	119	71.873	6.531
	2015/16	119	72.112	6.400
	2016/17	123	69.345	7.027
	2017/18	121	64.902	7.200
	2018/19	94	61.526	7.061
	2019/20	92	55.914	6.798
	2020/21	92	55.835	6.903
	Indeks 2020/19	100,0	99,9	101,5

5.2 Socijalna zaštita

Socijalna zaštita je djelatnost usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti građana i njihovih porodica u stanju socijalne potrebe. Materijalna pomoć se izdvaja na osnovu Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom (u daljem tekstu Zakon).

U toku 2020. godine registrirano je ukupno 25.351 korisnika prava za koje se izdvajaju finansijska sredstva po osnovu zakona, što predstavlja 6,0% stanovnika Kantona Sarajevo. U odnosu na 2019. godinu, smanjen je broj korisnika oblika materijalne pomoći zaštite po osnovu zakona za 17,1%.

Tabela 64. Pregled korisnika socijalne zaštite, civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom, mjesečni prosjek

Kategorije	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Korisnici	45.290	39.843	37.624	35.763	34.464	30.550	25.351	82,9
Naknada u KM, mjesečno	5.199.909	4.858.508	4.861.970	4.917.546	5.007.062	4.939.330	5.106.998	103,3
Prosječno mjesečno po korisniku u KM	114,8	121,9	129,2	137,5	145,3	161,7	201,4	124,5

Najveći broj korisnika socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom je u općini Novi Grad, odnosno ukupno 6.954 korisnika materijalne pomoći zaštite po osnovu zakona što je u odnosu na 2019. godinu manje za 18,1%. Najveći broj korisnika po broju stanovnika je u općini Trnovo (19,4%), a najmanji u općinama Centar i Novo Sarajevo (5,1%).

²⁷ Broj nastavnika u visokoškolskim ustanovama nije dostupan za 2020/21. godinu

Tabela 65. Broj korisnika oblika materijalne pomoći zaštite po osnovu zakona, mjesečni prosjek

Općina	Broj korisnika							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Stari Grad	3.915	3.398	3.272	3.143	3.082	2.813	2.386	84,8
Centar	4.647	4.000	3.795	3.660	3.433	3.079	2.756	89,5
Novo Sarajevo	5.451	4.686	4.401	4.290	4.154	3.785	3.264	86,2
Novi Grad	12.205	10.802	10.261	9.593	9.222	8.486	6.954	81,9
Ilidža	7.989	7.045	6.524	6.128	6.013	5.303	4.262	80,4
Hadžići	3.402	3.027	2.921	2.958	2.906	2.374	1.880	79,2
Vogošća	3.369	2.938	2.818	2.693	2.501	2.046	1.663	81,3
Ilijaš	3.750	3.458	3.182	2.883	2.755	2.283	1.830	80,2
Trnovo	419	335	312	296	283	271	251	92,6
Ukupno općine	45.147	39.689	37.486	35.644	34.349	30.440	25.246	82,9
Ostalo (ljekarske komisije)	143	154	137	119	115	110	105	95,5
Ukupno Kanton	45.290	39.843	37.623	35.763	34.464	30.550	25.351	83,0

Tabela 66. Godišnja finansijska sredstva oblika materijalne pomoći zaštite po osnovu zakona

Općina	Godišnja sredstva							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Stari Grad	5.131.176	4.992.660	5.055.864	5.066.544	5.136.492	4.912.020	5.042.028	102,6
Centar	7.230.936	6.582.648	6.877.980	6.892.200	6.821.220	6.782.772	7.198.812	106,1
Novo Sarajevo	8.627.988	7.787.964	7.867.392	8.290.944	8.197.584	8.061.756	8.147.496	101,1
Novi Grad	16.731.276	15.780.060	15.634.500	15.653.844	16.272.336	16.231.152	16.555.536	102,0
Ilidža	9.106.236	8.561.832	8.514.444	8.639.160	9.122.652	9.188.976	9.323.220	101,5
Hadžići	3.632.604	3.372.576	3.144.756	3.327.168	3.559.344	3.299.808	3.450.552	104,6
Vogošća	4.006.872	3.772.680	3.919.920	3.961.620	3.943.536	3.814.188	4.001.148	104,9
Ilijaš	3.503.412	3.426.156	3.371.328	3.225.648	3.374.664	3.371.976	3.772.260	111,9
Trnovo	408.456	350.376	331.236	344.304	360.660	375.096	459.324	122,5
Ukupno općine	58.378.956	54.626.952	54.717.420	55.401.432	56.788.488	56.037.744	57.950.376	103,4
Ostalo (ljekarske komisije)	4.019.952	3.675.144	3.626.220	3.609.120	3.296.256	3.234.216	3.333.600	103,1
Ukupno Kanton	62.398.908	58.302.096	58.343.640	59.010.552	60.084.744	59.271.960	61.283.976	103,4

Tabela 67. Korisnici oblika materijalne pomoći zaštite prema broju stanovnika

Općina	Broj korisnika/broj stanovnika (%)							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Index 2020/2019
Stari Grad	10,7	9,3	9	8,7	8,6	7,9	6,7	84,8
Centar	8,5	7,3	7	6,8	6,4	5,8	5,1	87,9
Novo Sarajevo	8,4	7,2	6,8	6,6	6,5	5,9	5,1	86,4
Novi Grad	10,3	9,1	8,6	8	7,6	7	5,7	81,4
Ilidža	11,8	10,3	9,4	8,8	8,6	7,5	6,1	81,3
Hadžići	12,7	11,2	10,6	12,1	10,3	8,3	7,7	92,8
Vogošća	14	12,2	11,6	9,7	10,2	8,3	5,9	71,1
Ilijaš	19	17,2	15,7	14,1	13,4	11,1	8,9	80,2
Trnovo	30,7	26,5	25,2	22,5	21,8	20,6	19,4	94,2
Ukupno općine	10,7	9,3	9	8,5	8,2	7,2	6,0	83,3
Ostalo (ljekarske komisije)								
Ukupno Kanton	10,9	9,5	9	8,5	8,2	7,3	6,0	82,2

U svim izdvajanjima za korisnike socijalne zaštite najveći iznos je doznačen korisnicima u općini Novi Grad (27,0%), zatim općinama Ilidža (15,2%) i Novo Sarajevo (13,3%).

Mjesečni prosjek realiziranih sredstava po korisniku u 2020. godini je 201,4 KM, a više od prosjeka je realizirano prema korisnicima zaštite civilnih žrtava rata (259 KM) i korisnicima zaštite porodice sa djecom (211,8 KM), zatim prema korisnicima socijalne zaštite (162,6) što je manje od prosjeka. Godišnji prosjek realiziranih sredstava po korisniku u KS je 2.416,8 KM.

Korisnici i sredstva socijalne zaštite

Prema evidenciji Javne Ustanove Kantonalni centar za socijalni rad, u KS je u 2020. godini bilo 29.967 korisnika socijalne zaštite po kategorijama evidentiranim u nadležnim općinskim službama socijalne zaštite, što je više za 21,1% u odnosu na 2019. godinu.

Najveći broj korisnika je iz kategorije lica i porodice u stanju socijalne potrebe kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik zaštite. Ovih korisnika je 12.415 što čini oko 41,4% od ukupnog broja korisnika, a u odnosu na 2019. godinu broj ovih korisnika je tri puta veći. Evidentirano je 9.802 lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom i psihičkom razvoju što čini 32,7% od ukupnog broja korisnika, kao i 2.849 korisnika iz kategorije lica i porodice koja bi svoju socijalnu sigurnost trebali ostvariti od primanja u skladu sa članom 8. Kantonalnog zakona, a ta primanja nisu dovoljna za podmirenje njihovih osnovnih životnih potreba, što iznosi 9,5% od ukupnog broja korisnika sa područja KS i broj ovih korisnika bilježi smanjenje u 2020. godini za 38,3%.

U 2020. godini kategorija korisnika lica sa društveno negativnim ponašanjem u odnosu na 2019. godinu bilježi povećanje i to za 33%. Kategorija lica i porodice u stanju socijalne potrebe kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik zaštite bilježe najveće povećanje u 2020. godini. Broj korisnika ove kategorije tri puta je veći (274%).

Tabela 68. Pregled kategorija korisnika socijalne zaštite KS

Kategorije - Korisnici socijalne zaštite	Kanton Sarajevo							Indeks 2020/2019
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Djeca bez roditeljskog staranja	272	286	283	293	270	276	286	103,6
Lica sa invaliditetom i lica ometena u fiz. i psih. razvoju	8.897	8.998	11.363	6.758	13.913	10.939	9.802	89,6
Djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama	1.494	1.770	1.349	941	748	814	815	100,1
Odgojno zanemarena djeca	493	547	325	331	312	308	322	104,5
Odgojno zapuštena djeca	407	480	245	226	144	152	167	109,9
Materijalno neobezbijedena i za rad nesposobna lica	507	502	497	784	498	513	509	99,2
Stara lica bez porodičnog staranja	2.953	2.574	2.104	2.254	465	606	669	110,4
Lica sa društveno negativnim ponašanjem	126	104	553	377	832	676	899	133,0
Lica i porodice u stanju soc. potrebe kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik zaštite	10.388	9.034	8.989	10.404	5.139	4.531	12.415	274,0
Lica i porodice koja bi svoju socijalnu sigurnost trebali ostvariti od primanja u skladu sa članom 8. Kantonalnog zakona, a ta primanja nisu	1.491	1.523	1.271	1.429	2.939	4.616	2.849	61,7

Kategorije - Korisnici socijalne zaštite	Kanton Sarajevo							Indeks 2020/2019
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
dovoljna za podmirenje njihovih osnovnih životnih potreba								
Lica izložena zlostavljanju i nasilju u porodici	1.693	1.845	1.764	1.576	1.373	1.305	1.234	94,6
Ukupno	28.721	27.663	28.743	25.373	26.633	24.736	29.967	121,1

Visina prosječno mjesečnih realizovanih sredstava za korisnike socijalne zaštite u 2020. godini je 1.549.501 KM i u odnosu mjesečni prosjek u 2019., veća je za 8,9% ili ukupno u 2020. na godišnjem nivou je isplaćeno 18.594.012KM.

Najveći iznos sredstava je realiziran u okviru smještaja u ustanove socijalne zaštite (635.486 KM) što čini 41% ukupno realiziranih sredstava u okviru socijalne zaštite i ukupan broj izdvojenih sredstava za ovu kategoriju u odnosu na 2019. godinu je smanjen za 2,9%.

Stavka sa značajnim učešćem je dodatak za njegu i pomoć od druge osobe i novčana naknada za pomoć i njegu od strane druge osobe za stara i nemoćna lica i čini 11,4% odnosno 176.999 KM od ukupno realiziranih sredstava.

Tabela 69.Korisnici socijalne zaštite, materijalni oblici

Materijalni oblici socijalne zaštite	Korisnici							Indeks 2020/2019
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Stalna novčana pomoć	515	505	496	502	489	506	505	99,8
Novčana naknada za pomoć i njegu od strane druge osobe	3.031	2.391	2.195	2.029	1.885	1.798	1.685	93,7
Jednokratna novčana pomoć	141	102	71	85	80	74	88	118,9
Izuzetna novčana pomoć	16	16	25	29	34	34	34	100,0
Osposobljavanje za život i rad	481	487	492	514	492	454	463	102,0
Smještaj u drugu porodicu	56	55	53	57	61	51	62	121,6
Smještaj u ustanove socijalne zaštite	832	864	1.006	994	946	879	876	99,7
Zdravstvena zaštita	1.960	1.912	1.880	1.898	1.951	1.970	1.962	99,6
Subvencioniranje troškova grijanja	717	635	561	507	869	566	896	158,3
Subvencioniranje troškova dženaza/sahrana/ukopa	8	4	5	7	8	7	8	114,3
Narodne kuhinje	5.079	4.411	4.016	3.782	3.358	3.148	2.847	90,4
Ostali korisnici	136	147	133	115	111	106	102	96,2
Ukupno	12.972	11.529	10.933	10.519	10.284	9.593	9.528	99,3

Izvor: Izvještaj o stanju u oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2020. godini

Tabela 70. Sredstva socijalne zaštite, materijalni oblici, mjesečni prosjek

Materijalni oblici socijalne zaštite	Sredstva (KM)							Indeks 2020/2019
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Stalna novčana pomoć	93.229	91.263	90.974	93.530	90.581	97.355	104.603	107,4
Novčana naknada za pomoć i njegu od strane druge osobe	276.436	217.021	200.006	185.171	173.075	172.805	176.999	102,4
Jednokratna novčana pomoć	13.574	10.498	7.441	9.289	8.851	9.241	11.351	122,8
Izuzetna novčana pomoć	3.718	3.812	5.865	6.647	7.802	8.223	9.096	110,6
Osposobljavanje za život i rad	57.930	58.820	59.180	61.846	59.340	57.797	64.317	111,3
Smještaj u drugu porodicu	23.115	21.680	21.032	24.412	25.011	21.397	28.493	133,2
Smještaj u ustanove socijalne zaštite	579.555	603.985	678.150	679.562	664.119	654.268	635.486	97,1
Zdravstvena zaštita	39.124	37.426	37.638	37.896	39.033	40.213	39.232	97,6
Subvencioniranje troškova grijanja	50.238	44.965	39.674	42.502	95.238	123.556	226.633	183,4
Subvencioniranje troškova dženaza/sahrana/ukopa	7.654	6.484	7.103	8.959	8.206	8.337	10.118	121,4
Narodne kuhinje	157.330	117.855	113.347	115.240	105.789	94.211	108.296	115,0
Ostali korisnici	127.803	126.155	130.837	126.249	126.624	136.069	134.876	99,1
Ukupno	1.429.706	1.339.964	1.391.247	1.391.303	1.403.669	1.423.472	1.549.501	108,9

Tabela 71. Korisnici i sredstva socijalne zaštite, materijalni oblici, mjesečni prosjek

Materijalni oblici socijalne zaštite	Prosjeck po korisniku (KM)							Indeks 2020/2019
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Stalna novčana pomoć	181	181	183	186	185	192	207	107,8
Novčana naknada za pomoć i njegu od strane druge osobe	91	91	91	91	92	96	105	109,4
Jednokratna novčana pomoć	96	103	105	109	111	125	129	103,2
Izuzetna novčana pomoć	232	238	235	229	229	242	268	110,7
Osposobljavanje za život i rad	120	121	120	120	121	127	139	109,4
Smještaj u drugu porodicu	413	394	397	428	410	420	460	109,5
Smještaj u ustanove socijalne zaštite	697	699	674	684	702	744	725	97,4
Zdravstvena zaštita	20	20	20	20	20	20	20	100,0
Subvencioniranje troškova grijanja	70	71	71	84	110	218	253	116,1
Subvencioniranje troškova dženaza/sahrana/ukopa	957	1.621	1.421	1.280	1.026	1.191	1.265	106,2
Narodne kuhinje	31	27	28	31	32	30	38	126,7
Ostali korisnici	940	858	984	1.098	1.141	1.284	1.322	103,0
Ukupno	110	116	127	132	136	148	163	110,1

Kada se posmatra prosjek po korisniku, u 2020. godini, realizirana sredstva po korisniku iznose za subvencioniranje troškova dženaza/sahrana/ukopa (1.265 KM) što je u odnosu na prethodnu godinu povećano za 6,2%, smještaj u ustanove socijalne zaštite (725 KM) i smještaj u drugu porodicu (460 KM).

Korisnici i sredstva u kategoriji civilne žrtve rata

Na području Kantona Sarajevo u 2020. godini evidentirano je prosječno mjesečno 4.328 korisnika u kategoriji civilnih žrtava rata koji su ostvarili prava na materijalne pomoći. U odnosu na 2019. godinu

broj ovih korisnika je smanjen za 3,8%. Najviše korisnika svoja prava ostvaruju u okviru porodične (1.521) i lične invalidnine (1.421).

Na ime materijalnih prava korisnicima je isplaćeno 1.122.962KM. Prosječno realizirana sredstva po korisniku su 259,5KM.

Korisnici i sredstva u kategoriji zaštite porodica sa djecom

U Kantonu Sarajevo u 2020. godini evidentirano je 11.494 korisnika u kategoriji zaštite porodica sa djecom koji ostvaruju prava na materijalnu pomoć, te je na ime materijalnih prava korisnicima je isplaćeno 2.434.535 KM, što po korisniku iznosi 211,8 KM.

U odnosu na 2019. godinu broj ovih korisnika je smanjen za 30,3%, a iznos sredstava po korisniku je povećan za 4,5%.

5.2.1 Boračka zaštita

Boračka zaštita

Na temelju primjene Federalnih propisa i propisa Kantona Sarajevo ukupno je bilo 18.358 korisnika boračko invalidske zaštite, lične i porodične invalidnine. U odnosu na 2019. godinu, broj korisnika je smanjen za 1,1%.

Tabela 72.Pregled korisnika lične i porodične invalidnine, u KS

Godina	Lična invalidnina	Porodična invalidnina	Ukupno
2014	9.132	11.297	20.429
2015	8.982	11.089	20.071
2016	8.894	10.869	19.763
2017	8.869	10.066	18.935
2018	8.944	10.024	18.968
2019	8.793	9.767	18.560
2020	8.720	9.638	18.358
Index 2020/2019	99,2	98,7	98,9

U strukturi korisnika, 9.638 (52,5%) su korisnici porodične invalidnine, 8.720 (47,5 %) korisnika lične invalidnine. Prema evidenciji Kantonalne službe za zapošljavanje krajem 2020. godine na području Kantona Sarajevo evidentirano je 8.568 demobilisana vojna obveznika. U odnosu na 2019. godinu, povećan je broj ukupno registrovanih nezaposlenih, demobilisanih vojnih obveznika za 1,6%.

Tabela 73.Registrovana nezaposlenost-demobilisani vojni obveznici, u KS

Godina	Demobilisani	Članovi porodice poginulih	RVI	Ostali invalidi	Ukupno
2014	8.048	1.011	818	1.106	10.983
2015	7.574	952	787	1.126	10.439
2016	6.997	918	753	1.144	9.812
2017	6.534	851	671	1.242	9.298
2018	6.041	806	647	1.189	8.683
2019	5.629	1030	595	1.176	8.430
2020	5.733	992	615	1.228	8.568
Indeks 2020/2019	101,8	96,3	103,4	104,4	101,6

Izvor: JU Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo, decembar 2020.

Među demobilisanim vojnim obveznicima najviše je demobilisanih boraca (66,9%), zatim ostali invalidi (14,3%), članovi porodice poginulih (11,6%) i RVI (7,2%).

5.2.2 Socijalno uključivanje

Nezaposleni

Stopa nezaposlenosti u odnosu na radnu snagu je visoka i ona u 2020. godini iznosi 29,7%.

Stvarna nezaposlenost se sigurno razlikuje od registrovane. Među nezaposlenim se vodi armija zaposlenih na neformalnom (sivom) tržištu, koji imaju neke prihode, ali bez penzionog i zdravstvenog osiguranja.

Tabela 74.Zaposleni i nezaposleni u KS, od 2014-2020., kraj godine

Godina	Zaposleni	Nezaposleni	Zaposleni/ nezaposleni	Stopa nezaposlenosti
2014	125.921	71.415	1,8	36,2
2015	126.777	72.545	1,7	36,6
2016	130.535	69.163	1,9	34,6
2017	131.172	66.325	2,0	33,6
2018	139.760	62.561	2,2	29,7
2019	152.394	58.746	2,6	27,8
2020	150.451	63.496	2,4	29,7
Indeks 2020/2019	98,7	108,1	91,1	106,8

Izvor: Zaposlenost, nezaposlenost i plaće u FBiH, Statistički Bilten, Federalni Zavod za statistiku

Odnos broja zaposlenih prema nezaposlenima u 2020. je 2,4 i smanjio se u odnosu na 2019. godinu. Broj nezaposlenih osoba u 2020. godini se povećao u odnosu na 2019. godinu za 8,1%, dok se broj zaposlenih osoba smanjio za 1,3%.

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, novčanu naknadu je u 2020. godini koristilo 3.619 nezaposlenih lica, odnosno 5,7% od ukupno nezaposlenih lica u KS. Pravo na zdravstveno osiguranje koristilo je 49.863 lica (10,3% više u odnosu na prethodnu godinu).

Tabela 75. Korisnici novčane naknade i zdravstvenog osiguranja u KS

Godine	Korisnici novčane naknade		Korisnici zdravstvenog osiguranja		Ukupno korisnici	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
2014	2.533	1.036	53.302	30.377	55.835	31.413
2015	2.449	1.131	55.237	31.799	57.686	32.930
2016	2.835	1.220	52.865	30.620	55.700	31.840
2017	2.882	1.400	50.929	30.071	53.811	31.471
2018	2.391	1.187	48.183	28.909	50.574	30.096
2019	2.583	1.290	45.206	27.541	47.789	28.831
2020	3.619	1.864	49.863	30.140	53.482	32.004
Indeks 2020/2019	140,1	144,5	110,3	109,4	111,9	111,0

Izvor: JU Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo, decembar 2019.

U 2020. godini evidentno je povećanje broja korisnika zdravstvenog osiguranja, kao i broj korisnika novčane naknade po osnovu nezaposlenosti u KS u odnosu na 2019. godinu koji se povećao za 40,1%.

Mladi

U 2020. godini je bilo 14.749 nezaposlenih mladih (životna dob od 15-30 godina starosti) sa učešćem od 23,2% u ukupnom broju nezaposlenih osoba.

Tabela 76. Nezaposlena lica od 15-30 godina starosti u KS, kraj godine

Godina	Nezaposleni		
	Ukupno 15-30 godina starosti	Ukupno nezaposleni	Učešće mladih u nezaposlenim (%)
2014	21.021	71.415	29,4
2015	21.148	71.746	29,5
2016	18.528	69.163	26,8
2017	16.661	66.325	25,1
2018	14.804	62.561	23,7
2019	13.098	58.746	22,3
2020	14.749	63.496	23,2
Indeks 2020/2019	112,6	108,1	104,2

Izvor: Bilten Statistički pregled decembar/prosinac 2020. godine; Javna Ustanova „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“, Sarajevo januar/siječanj 2021. godine

Ukupan broj nezaposlenih mladih u 2020. godini se povećava kao i broj ukupno nezaposlenih (4.750 više u odnosu na 2019. godinu). To dovodi i do povećanja učešća mladih u ukupno nezaposlenim sa 22,3% u 2019. na 23,2% u 2020. godini.

U ukupno nezaposlenim sa VSS, mladi imaju učešće koje se kreće od 21,8% u 2019. godini, dok je u 2020. broj nezaposlenih mladih sa VSS povećan za 591.

Tabela 77. Broj nezaposlenih lica od 15-30 godina starosti po kvalifikaciji, u KS, kraj godine

Nezaposleni		VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV	Ukupno
2014	od 15-30 godina	4.207	48	9.194		20	5.581	23	1.939	21.012
	Ukupno	8.224	852	21.565	354	391	19.582	381	20.066	71.415
2015	od 15-30 godina	4.528	43	9.571		28	5.176	22	1.780	21.148
	Ukupno	9.306	825	22.582	349	367	19.297	366	19.453	72.545
2016	od 15-30 godina	3.726	15	8.838	2	22	4.240	27	1.658	18.528
	Ukupno	8.652	751	21.801	341	316	18.161	348	18.793	69.163
2017	od 15-30 godina	3.492	8	7.891	0	30	3.693	27	1.520	16.661
	Ukupno	8.764	667	20.833	321	316	17.246	348	17.830	66.325
2018	od 15-30 godina	3.145	10	7.064	1	27	3.099	25	1.427	14.804
	Ukupno	8.318	626	19.844	290	304	16.004	332	16.843	62.561
2019	od 15-30 godina	2.859	3	6.120	0	28	2.709	19	1.360	13.098
	Ukupno	7.887	579	18.564	271	261	15.009	276	15.899	58.746
2020	od 15-30 godina	3.450	3	6.742	0	20	3.092	23	1.419	14.749
	Ukupno	9.521	603	20.241	250	249	16.304	281	16.047	63.496

Izvor: Statistički pregled decembar/prosinac 2020. godine; Javna Ustanova „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“

Rodna ravnopravnost

U ukupnom broju zaposlenih lica u Kantonu Sarajevo, žene predstavljaju udio od 45,7%. Broj zaposlenih žena se smanjio za 1,3%. S druge strane, povećao se broj nezaposlenih žena za 6,4% u 2020. godini u odnosu na 2019. u Kantonu Sarajevo.

Tabela 78. Zaposleni i nezaposleni u KS po polu, godišnji prosjek

Godine	Broj zaposlenih			Broj nezaposlenih			Stopa nezaposlenih u %		
	Ukupno	Žene	% žena	Ukupno	Žene	% žena	Ukupno	Muškaraca	Žena
2014	125.184	54.965	43,9	71.698	43.053	60,0	36,4	29,0	43,9
2015	126.609	55.325	43,7	71.746	43.175	60,2	36,2	28,6	43,8
2016	129.031	55.636	43,1	69.856	42.485	60,8	34,6	27,2	43,3
2017	144.223	64.694	44,9	66.325	40.863	61,6	31,5	24,3	38,7
2018	147.848	66.978	45,3	62.561	38.973	62,3	29,7	26	36,7
2019	152.394	69.644	45,7	58.746	36.879	62,8	27,8	39,2	33
2020	150.451	68.767	45,7	63.496	39.241	61,8	29,7	38,2	32,1
Indeks 2020/2019	98,7	98,7	100	108,1	106,4	98,4	106,8	97,4	97,4

Izvor: Zaposlenost, nezaposlenost i plaće 2020. godina; Federalni zavod za statistiku

Posmatrano prema spolu, u KS više je nezaposlenih muškaraca nego žena. Stopa nezaposlenosti muške radne snage iznosi 38,2% i veća je od stope nezaposlenosti žena koja iznosi 32,1%.

5.3 Zdravstvo

Vitalne karakteristike stanovništva Kantona Sarajevo

U 2020. godini stopa nataliteta je bila 9,9 promila i manja je za 3,9% u odnosu na prethodnu godinu, dok je stopa mortaliteta iznosila 12,5 promila i veća je za 19,0%, što rezultira prirodnim priraštajem od negativnih 2,5 promila, koji je preko 8 puta veći u odnosu na prethodnu godinu.²⁸

Tabela 79. Prirodno kretanje stanovništva u KS period 2014-2020. (‰)

Godina	Natalitet	Mortalitet	Dojenačka smrtnost	Prirodni priraštaj
2014	11	10,2	6,35	0,8
2015	11,2	10,8	6,98	0,4
2016	11,5	10,4	5,78	1,2
2017	11,6	10,4	6,94	1,2
2018	10,9	10,3	6,64	0,6
2019	10,3	10,5	9,9	-0,3
2020	9,9	12,5	5,5	-2,5
Indeks 2020/2019	96,1	119,0	55,6	833,3

Vrijednost stope dojenačke smrtnosti je 5,5 promila u 2020. godini što je kategorija vrlo niskog dojenačkog mortaliteta.

Morbiditet (opći)

Ukupan broj oboljenja u Kantonu Sarajevo u 2020. godini je iznosio 518.062 što ukazuje na povećanje broja oboljelih za 22.191 u odnosu na 2019. godinu.

Vodeća oboljenja stanovništva u okviru općeg morbiditeta u Kantonu Sarajevo u 2020. godini su: akutne infekcije gornjih respiratornih puteva sa ukupno 95.148 oboljelih, hipertenzivna oboljenja sa ukupno 50.596 oboljelih, akutni bronhitis i bronhiolitis sa ukupno 16.953 oboljelih, COVID 19 sa ukupno 13.988 oboljelih, otitis media i drugi poremećaji srednjeg uha i mastoida sa ukupno 13.983 oboljele osobe, cistitis sa 13.847 oboljelih, influenza sa 13.741 oboljelih, druge dorzopatije sa 13.492 oboljelih, oboljenja oka i adneksa sa 13.089 oboljelih osoba, druga oboljenja gornjeg respiratornog trakta sa 12.676 oboljelih, dok su ostala oboljenja i stanja evidentirana su kod ukupno 260.549 pacijenta.

Zdravstvena zaštita

Na području Kantona Sarajevo zdravstvena djelatnost je organizovana i provodi se na primarnom, sekundarnom i tercijarnom nivou zdravstvene zaštite.

Primarna zdravstvena zaštita u Kantonu Sarajevo

Djelatnost primarne zdravstvene zaštite u Kantonu Sarajevo je organizovana kroz rad JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo sa 9 organizacionih jedinica na području devet općina Kantona Sarajevo, zatim kroz

²⁸ Podaci o vitalnoj statistici računati su na temelju broja stanovnika iz Popisa 2013. godine, pa se mogu razlikovati od podataka u drugim publikacijama.

rad JU "Apoteke Sarajevo", kroz rad 9 zavoda za zdravstvenu zaštitu: Zavod za hitnu medicinsku pomoć, Zavod za zdravstvenu zaštitu žena i materinstva, Zavod za zaštitu zdravlja studenata, Zavod za medicinu rada, Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika FDS, Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika MUP-a, Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika u saobraćaju, Zavod za sportsku medicinu i HE službe Zavoda za javno zdravstvo KS, dok se u privatnom sektoru pruža kroz rad određenih privatnih ambulanti (opće medicine, kućnog liječenja). JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo i zavodi za zdravstvenu zaštitu pružaju zdravstvene usluge primarnog nivoa, ali i dio usluga vanbolničke specijalističko-konsultativne zdravstvene zaštite.

Opšta/porodična/obiteljska medicina je osnovna disciplina u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i kamen temeljac mnogih zdravstvenih sistema u Evropi. Porodičnu medicinu u 2020. godini je pružalo ukupno 192 radna tima, te na jedan radni tim u prosjeku dolazi 2.194 stanovnika KS, što je smanjenje u odnosu na situaciju u 2019. godini (190 timova porodične medicine, na jedan tim u prosjeku dolazilo 2.213 stanovnika KS).

Tabela 80. Pregled timova porodične medicine po općinama

Općine	Stanovništvo								Broj timova porodične medicine							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Index 2020/2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Index 2020/2019
Stari Grad	36.758	36.578	36.395	36.090	35.771	35.385	34.758	98,2	17	26	19	19	22	19	19	100,0
Centar	54.948	54.655	54.369	54.091	53.652	53.368	54.350	101,8	34	32	35	34	35	31	29	93,5
Novo Sarajevo	64.690	64.760	64.639	64.548	64.169	64.077	63.133	98,5	29	30	31	32	33	31	31	100,0
Novi Grad	118.868	119.307	119.694	120.314	121.297	122.049	120.943	99,1	53	50	50	50	53	51	51	100,0
Grad Sarajevo	275.264	275.300	275.097	275.043	274.889	274.879	273.184	99,4	133	138	135	135	143	132	130	98,5
Ilidža	67.607	68.567	69.164	69.533	70.108	70.536	69.258	98,2	29	26	27	29	34	26	28	107,7
Vogošća	26.685	27.106	27.452	27.836	28.138	28.524	28.987	101,6	11	12	12	12	10	10	11	110,0
Hadžići	24.018	24.149	24.264	24.414	24.493	24.638	26.444	107,3	11	11	10	10	11	11	12	109,1
Ilijaš	19.780	20.048	20.283	20.398	20.489	20.603	21.657	105,1	11	10	11	9	10	7	7	100,0
Trnovo	1.367	1.263	1.238	1.318	1.297	1.316	1.642	124,8	3	4	3	3	3	4	4	100,0
Kanton Sarajevo	414.721	416.433	417.498	418.542	419.414	420.496	421.172	100,2	198	201	198	198	211	190	192	101,1

Izvor: Studija o zdravstvenom stanju stanovništva, higijenskim prilikama i zdravstvenoj djelatnosti u Kantonu Sarajevo, Zavod za javno zdravstvo KS, obrada ZPR KS

Tabela 81. Pregled stanovnika kroz timove porodične medicine po općinama

Općine	Stanovnik/tim							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Index 2020/2019
Stari Grad	2.162	1.407	1.916	1.899	1.626	1.862	1.829	98,2
Centar	1.616	1.708	1.553	1.591	1.533	1.722	1.874	108,9
Novo Sarajevo	2.231	2.159	2.085	2.017	1.945	2.067	2.037	98,5
Novi Grad	2.243	2.386	2.394	2.406	2.289	2.393	2.371	99,1
Grad Sarajevo	2.070	1.995	2.038	2.037	1.922	2.082	2.101	100,9
Ilidža	2.331	2.637	2.562	2.398	2.062	2.713	2.474	91,2
Vogošća	2.426	2.259	2.288	2.320	2.814	2.852	2.635	92,4
Hadžići	2.183	2.195	2.426	2.441	2.227	2.240	2.204	98,4
Ilijaš	1.798	2.005	1.844	2.266	2.049	2.943	3.094	105,1
Trnovo	456	316	413	439	432	329	411	124,8
Kanton Sarajevo	2.095	2.072	2.109	2.114	1.988	2.213	2.194	99,1

Izvor: Studija o zdravstvenom stanju stanovništva, higijenskim prilikama i zdravstvenoj djelatnosti u Kantonu Sarajevo, Zavod za javno zdravstvo KS, obrada ZPR KS

Podaci ukazuju na neadekvatnu raspoređenost timova i neravnomjernost pokrivenosti stanovništva timovima porodične medicine u Kantonu Sarajevo. Općina Novi Grad kao najbrojnija općina susreće se sa problemima nedostatka porodičnih timova.

Sekundarna zdravstvena zaštita u Kantonu Sarajevo

Djelatnost specijalističko-konsultativne zdravstvene zaštite još uvijek je organizovana kao bolnička specijalističko-konsultativna zdravstvena zaštita u javnom sektoru i kao vanbolnička specijalističko-konsultativna zdravstvena zaštita u javnom i privatnom sektoru.

Tabela 82. Posteljni kapaciteti u bolničkim zdravstvenim ustanovama u Kantonu Sarajevo

Indikatori resursa bolničke zdravstvene zaštite	Broj postelja							Indeks 2020/ 2019	Broj postelja/100.000 stanovnika							Indeks 2020/ 2019
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Opća bolnica "Prim. dr. Abdulah Nakaš"	310	310	310	310	310	333	303	91,0	74,75	74,44	74,3	74,1	73,9	79,2	71,9	90,8
KCUS	1.904	1.825	1.730	1.711	1.697	1.472	1.497	101,7	459,1	438,25	414,4	408,8	404,6	350,1	355,4	101,5
Psihijatrijska bolnica	70	70	70	70	70	70	70	100,0	16,88	16,81	16,8	16,7	16,7	16,6	16,6	99,8
Zavod za alkoholizam i druge toksikomanije	10	10	15	15	15	15	15	100,0	2,24	2,4	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	99,8
Ukupno	2.294	2.215	2.125	2.106	2.092	1.890	1.885	99,7	553,14	531,9	509	503,2	498,8	449,5	447,6	99,6

Izvor: Studija o zdravstvenom stanju stanovništva, higijenskim prilikama i zdravstvenoj djelatnosti u Kantonu Sarajevo, Zavod za javno zdravstvo KS

Ukupni posteljni kapaciteti zdravstvenih ustanova koje su pružale bolničku zdravstvenu zaštitu stanovništvu Kantona Sarajevo i stanovništvu Federacije BiH koje je gravitiralo Univerzitetskom kliničkom centru Sarajevo u 2020. godini iznosio je 1.885 postelja, dok je broj bolničkih postelja na 100.000 stanovnika u 2020. godini za Kanton Sarajevo iznosio je 447,6.

Ljudski resursi u zdravstvu

U Kantonu Sarajevo u 2020. godini u javnom sektoru zdravstvene djelatnosti bilo je ukupno 7.764 zaposlenih što je povećanje za 3,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Broj ljekara u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u odnosu na prethodnu godinu se povećao za 12,8%, a broj stomatologa je ostao isti. Broj pacijenata koji se dodjeljuju jednom doktoru porodične medicine je smanjen za 11,2% u odnosu na 2019. godinu. Jedan ljekar porodične medicine u 2020. godini imao je 85 stanovnika manje nego u 2019. godini. U 2020. godini evidentirano je 6 (0,2%) stanovnika više na jednog stomatologa nego što je to bio slučaj u 2019. godini.

Tabela 83. Ljekari i stomatolozi u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u KS

Godina	Broj ljekara u primarnoj ZZ	Broj stomatologa	Broj stanovnika na 1 ljekara	Broj stanovnika na 1 stomatologa
2014	589	184	755	2.418
2015	567	178	788	2.510
2016	571	179	731	2.332
2017	552	175	758	2.392
2018	573	162	732	2.589
2019	554	120	759	3.504
2020	625	120	674	3.510
Index 2020/2019	112,8	100,0	88,8	100,2

Izvor: Studija o zdravstvenom stanju stanovništva, higijenskim prilikama i zdravstvenoj djelatnosti u Kantonu Sarajevo, Zavod za javno zdravstvo KS

Privatni sektor u zdravstvenoj zaštiti

Na području Kantona Sarajevo registrovane su sljedeće zdravstvene ustanove u privatnom sektoru: 83 specijalističke ordinacije i 42 zdravstvene ustanove tipa poliklinike, centra, zavoda i lječilišta, 3 specijalne bolnice i ambulate opće medicine i kućnog liječenja. U privatnom stomatološkom sektoru registrovano je ukupno 209 privatnih stomatoloških zdravstvenih ustanova, od čega je 165 ordinacija, 3 privatne zdravstvene ustanove - PZU, 17 specijalističkih ordinacija i 24 zubotehnička laboratorija i 132 apoteke (privatne apoteke i privatne zdravstvene ustanove-apoteke sa ograncima).

Osigurana lica

Prema evidenciji Zavoda zdravstvenog osiguranja KS na dan 31.12.2020. godine na obavezno zdravstveno osiguranje bilo je prijavljeno 423.779 osiguranih lica, što je za 0,8% manje u odnosu na stanje iskazano na isti dan prethodne godine.

U strukturi osiguranih lica 311.639 su osiguranici (nosioci osiguranja) ili 73,5%, a članova porodica osiguranika je 112.140 ili 26,5%.

Tabela 84. Osigurana lica u Kantonu Sarajevo

Naziv	31.12.2014.	31.12.2015.	31.12.2016.	31.12.2017.	31.12.2018.	31.12.2019.	31.12.2020.	Učešće %	Indeks 2020/2019
	Broj								
Broj nosilaca osiguranja	297.907	303.337	308.727	308.544	310.106	312.122	311.639	73,5	99,8
Broj osiguranih članova porodice	124.328	124.022	122.173	119.926	117.945	115.147	112.140	26,5	97,4
Ukupno	422.235	427.359	430.900	428.470	428.051	427.269	423.779	100	99,2

Izvor: Studija o zdravstvenom stanju stanovništva, higijenskim prilikama i zdravstvenoj djelatnosti u Kantonu Sarajevo, Zavod za javno zdravstvo KS

Tabela 85. Pregled broja osiguranika po osnovama osiguranja

Osnov osiguranja	Osiguranici 31.12.							Indeks 2020/ 2019	Učešće, 31.12 (%)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Radni odnos	129.887	131.247	136.149	138.748	142.976	146.626	214.433	146,2	43	43	44,1	45	50,8	47,0	50,6
Penzioneri	103.366	104.896	109.419	108.331	106.756	106.393	124.581	117,1	35	35	35,4	35,1	29,3	34,1	29,4
Osiguranici za koje uplatu treba da vrše resorna ministarstva Vlade KS	8.244	8.464	6.494	6.579	6.540	6.515	7.244	111,2	3	3	2,1	2,1	1,8	2,1	1,7
Nezaposlena lica	52.802	55.497	53.136	51.165	48.490	45.509	71.608	157,3	18	18	17,2	16,6	16,6	14,6	16,9
Osiguranje ličnim sredstvima	1.088	1.222	1.224	1.266	1.242	1.181	1.433	121,3	0	0	0,4	0,4	0,3	0,4	0,3
INO osiguranici/penzioneri	1.914	1.664	1.981	2.121	3.770	5.582	4.130	74,0	1	1	0,6	0,7	1,1	1,8	1,0
Ostali	699	347	324	334	332	316	350	110,8	0	0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ukupno	297.904	303.337	308.727	308.544	310.106	312.122	423.779	135,8	100	100	100	100	100	100	100

Izvor: Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za 2020. godinu.

Od ukupnog broja osiguranika - nosioca osiguranja su: 214.433 osiguranika u radnom odnosu, što je za 46,2% više u odnosu na isti period prethodne godine i čini 50,6% osiguranika, a 124.581 osiguranika su penzioneri što je za 17,1% osiguranika više u odnosu na isti period prethodne godine i čini 29,4% od ukupnog broja osiguranika.

5.4 Kultura

Kultura je društvena snaga koja generira opći društveni dinamizam i kreativnost i zbog toga igra važnu ulogu u definiranju vrijednosti jednog društva. Kultura je kvalitet života i sredstvo ukupnog trajnog i održivog razvoja. Danas se cijela država i Kanton Sarajevo suočavaju sa kompleksnim ekonomskim i socijalno-političkim problemima tako da veoma malo energije i sredstava ostaje na raspolaganju kulturi.

Polazeći od tekućeg modela kulturne politike koji podrazumijeva zaštitu kulturnog i historijskog naslijeđa, umjetničku i kulturnu ponudu dvanaest javnih ustanova kulture koje je osnovao Kanton Sarajevo i koji se finansiraju iz Budžeta Kantona Sarajevo, te sve ostale ustanove kulture, nevladine organizacije i asocijacije, pa do pojedinca-umjetnika, čije programe Kanton Sarajevo sufinansira, može se konstatovati da su izdvajanja sredstava iz budžeta Kantona Sarajevo za potrebe u oblasti kulture od općinskog do državnog nivoa u značajnoj mjeri obezbijedila potrebe kulture, iako se i ova oblast nalazila pod vanrednim okolnostima koje je obilježila pandemija COVID 19.

Zahvaljujući podršci Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo u izvještajnom periodu su nesmetano nastavile rad javne ustanove kulture, ne samo one kojima je osnivač Kanton Sarajevo, već i javne ustanove od državnog značaja /Zemaljski muzej BiH, Historijski muzej BiH, Muzej književnosti i pozorišne umjetnosti BiH, Kinoteka BiH, Biblioteka za slijepa i slabovidna lica BiH, Umjetnička galerija BiH/ kojima je to jedini siguran izvor finansiranja.

Ministarstvo je značajnije podržalo rad nacionalnih kulturno-prosvjetnih društava: BZK Preporod, HKD Napredak, SPKD Prosvjeta, te umjetničkih udruženja poput Udruženja filmskih radnika u BiH, Udruženja likovnih umjetnika u BiH, Udruženja likovnih umjetnika primijenjene umjetnosti u BiH, Društvo pisaca BiH, PEN centra i dr.

Obzirom na količinu i vrste promjena koje su se u sferi informacionih djelatnosti dogodile u posljednje dvije decenije, pripremljen je tekst prednacrtu Zakona o bibliotečkoj djelatnosti u koji su ugrađena saznanja stečena komparacijom zakonodavstva u bibliotečkoj i informacionoj djelatnosti.

U 2020. godini Ministarstvo je:

i pored svih teškoća, nastalih usljed pandemije, raspisalo javni poziv za sufinansiranje projekata iz oblasti kulture na koji je apliciralo više stotina subjekta (fondacije, organizacije, udruženja, javne ustanove, privredna društva, pojedinci – umjetnici), a u cilju obezbjeđenja finansijske podrške za projekte u ovoj oblasti;

za raspodjelu sredstava iz tekućih grantova kulture Ministarstvo je raspisalo Javni poziv za predlaganje projekata kulture i sporta radi sufinansiranja iz sredstava Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo za 2020. godinu na koji se javilo 325 subjekata sa više od 350 projekata iz oblasti kulture. Raspodjela sredstava za ove namjene vršena je po osnovu Uredbe o kriterijima za finansiranje programa i projekata neprofitnih organizacija i udruženja koja se finansiraju/sufinansiraju iz Budžeta Kantona Sarajevo i Pravilnika o procedurama i kriterijima za izbor korisnika sredstava tekućih grantova Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo za oblast kulture i umjetnosti, a u skladu sa finansijskim mogućnostima iskazanim u Programu utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera utvrđenim Budžetom Kantona Sarajevo;

Ministarstvo je za projekte u oblasti kulture utrošilo 2.315.989 KM. Ovom prilikom treba napomenuti da je veći dio programa umjetničkih festivala realiziran putem on-line platformi kao što su Sarajevo film festival, SVEM, Baletfest, Festival dječije umjetnosti i dr.; neki subjekti su i odustali od realizacije projekata poput Stage production za projekat Live Stage festival zbog pandemije, ali i zbog nedovoljne finansijske podrške poput Muzičke akademije (korisnik budžetskih sredstava Kantona Sarajevo putem Ministarstva obrazovanja, nauke i mladih), Sonemusa, Altteatera, VKBI, iako je Ministarstvo objavilo da će na osnovu dostavljenih izvještaja o realizaciji prvog dijela projekta, nastaviti podržavati projekte kojima se apliciralo na javni poziv;

kultura je i u najtežim vremenima uspjela naći put do publike, pa smo bili svjedoci da smo u on-line formi, na brojnim platformama, mogli pratiti umjetničke sadržaje, kako javnih ustanova kulture, tako i drugih subjekata;

izdvaja sredstva za istaknute samostalne umjetnike kojima su, na osnovu Zakona o istaknutim samostalnim umjetnicima, uplaćivani doprinosi za zdravstveno i penziono osiguranje. Pored ove podrške, Ministarstvo je ovoj kategoriji umjetnika pružalo i finansijsku podršku za realizaciju brojnih umjetničkih projekata: izdavanje knjiga, organiziranje izložbi, nastup na izložbama u inostranstvu i sl.; podržalo napore javnih ustanova kulture da se i dalje pruži mogućnost mladim umjetnicima da rade na značajnim umjetničkim programima, tako da je njihov angažman od izuzetne važnosti za razvoj kulture u cjelini. Ovo je ostvareno putem angažmana mladih umjetnika u projektima javnih ustanova kulture kao i realizaciji projekata kulture u nevladinim organizacijama.

nastojalo da integriira kulturu u razvojne politike Kantona Sarajevo na svim nivoima u cilju stvaranja uslova koji vode ka održivom razvoju, te u tom okviru, da uvažava sve aspekte koji se tiču zaštite i promocije različitosti kulturnih izraza. U tom smislu pružilo je punu podršku izradi analize postojećeg stanja i izradi Strategije Kantona Sarajevo do 2027. godine.

kao pozitivnu praksu Ministarstvo kulture i sporta Kantona Sarajevo je pokrenulo inicijativu da se počne sa izradom on line ticketinga za sve ustanove kulture;

kao važna praksa i tržište kulture se uklapa u savremene razvojne tokove Bosne i Hercegovine. Svjetski pokazatelji ukazuju na to da razvoj kulturnog sektora utiče na razvoj društva u cjelini jer se njegovim razvojem otvaraju nova radna mjesta za mlade kreativne ljude i uz budžetsko stimuliranje udružili bi se svi segmenti društva, i vladin i nevladin sektor, i državni i privatni sektor. Prema određenim analizama razvoja kreativne industrije u Kantonu Sarajevo, utvrđeno je da 6% ukupno zaposlenih čine uposlenici iz sektora kreativne industrije (film, dizajn, moda, arhitektura i sl.).

Imajući u vidu činjenicu da kulturno-historijski turizam i manifestacioni turizam imaju izuzetno značajnu ulogu u razvoju Kantona Sarajevo Ministarstvo kulture i sporta je u svim svojim kapacitetima pružalo punu podršku kreativnim industrijama čime su se otvorili putevi za razvojni koncept kulturnog turizma kao razvojne komponente ne samo Kantona Sarajevo već i Bosne i Hercegovine u cjelini. Vrijedno je navesti i uspjeh Sarajevo film festivala da se Sarajevo, u okviru UNESCO-a, proglasi gradom filma, što znači da je ovaj segment kreativne industrije prepoznat i u međunarodnim okvirima.

5.5 Sport

Rad Ministarstva kulture i sporta u 2020.godine može se definisati kao jačanje uspostavljenih temeljnih odredaba sistema sportske djelatnosti, sa posebnim akcentom na vrhunski sport i sportski podmladak, a što doprinosi ukupnom razvoju i značaju Kantona Sarajevo, ne samo u okviru Bosne i Hercegovine.

01.05.2020.godine je objavljen Javni poziv za predlaganje projekata kulture i sporta radi sufinansiranja iz sredstava Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo za 2020. godinu. Svi aplikanti koji su imali potpunu dokumentaciju su finansijski podržani za predložene projekte i priredbe.

Osnovni cilj je bio omogućiti finansijska podršku za redovni rad i programe u sportu što većeg broja organizacije u sportu, koje to svojim aktivnostima zaslužuju, kako bi se ne samo održao nego i obogatio nivo sportskog života, kako vrhunskog tako i razvojnog.

Sportski odgoj i obrazovanje – Ministarstvo radi na maksimalnoj podršci programima koji značajno utiču na sticanje utilitarnih znanja u području sporta kao npr. škole skijanja, škola plivanja, škola plivanja za hendikepiranu djecu, proljetni kros osnovnih i srednjih škola, atletski kup osnovnih i srednjih škola, male olimpijske igre, studentska sportska takmičenja i dr.. Naše strateško opredjeljenje je kvalitetna podrška sveukupnom radu sa mladim u sportskim organizacijama (omogućavanje trenažnog procesa, učešća na takmičenjima i sl.). Ministarstvo je u saradnji sa Općinom Vogošća otvorilo i aktiviralo bazen u Vogošći.

Sport za sve – Ministarstvo radi na maksimalnoj podršci projektima sporta za sve koji definišu značaj sporta za ličnim pravom čovjeka za razvojem, stvaralaštvom, samopotvrđivanjem i drugim civilizacijskim vrijednostima kojima se bogati i osvaja kvalitet života.

Razvojni sport – Ministarstvo radi na maksimalnoj podršci razvojnog sporta, bez koga nema uslova za stvaranje i vrhunskih sportista. Podrška je najznačajnija u obezbjeđenju uslova za treniranje i takmičenje. Ministarstvo je izradilo Pravilnik o kriterijumima za sufinansiranje troškova treninga za seniorske ekipe premijerligaških klubova Kantona Sarajevo u ekipnim sportovima („Sl. Novine Kantona Sarajevo“ br. 27/20) i potpisalo protokole sa svim dvoranama u kojima treniraju klubovi obuhvaćeni ovim pravilnikom.

Vrhunski sport – Poseban interes Ministarstva je rad na maksimalnoj podršci segmentu vrhunskog sporta, jer u našem Kantonu i jeste najveći broj sportista koji su uspjeli da ostvare vrhunski sportski rezultat. Aktivnosti u tome smislu se definišu kao pomoć za pripreme i nastup reprezentativaca na Svjetskim prvenstvima, Evropskim prvenstvima i sl..

Sportske priredbe – Ministarstvo radi na maksimalnoj podršci održavanju velikih i tradicionalnih sportskih priredbi po kojima Sarajevo jeste poznato. U Kantonu Sarajevo se u odnosu na cijelu Bosnu i Hercegovinu održavao najveći broj zvaničnih sportskih manifestacija, preko 100 na godišnjem nivou, s time da je u ovoj godinu obzirom na specifičnu situaciju izazvanu pandemijom virusa Covid-19 taj broj smanjen.

Ministarstvo je izradilo Pravilnik o kategorizaciji sportista prema ostvarenim rezultatima („Sl. Novine Kantona Sarajevo“ br. 27/20) i u skladu sa odredbama pravilnika izdalo oko 100 potvrda o sticanju statusa perspektivnih sportista.

U oblasti kulture i sporta Kantona Sarajevo nastaviće se aktivnosti na pripremi, donošenju i realizaciji ciljeva predviđenih godišnjim programom rada Ministarstva Vlade i Skupštine Kantona Sarajevo. U prvom redu to se odnosi na donošenje neophodnih pravilnika u skladu sa zakonima i podzakonskim propisima, te pravilima javnih ustanova u cilju ujednačenog ostvarivanja prava, obaveza i odgovornosti svih subjekata koji djeluju u oblasti kulture i sporta.

Ministarstvo kulture i sporta Kantona Sarajevo je orijentisano da u cilju poštivanja politike i stalnog poboljšavanja kvaliteta u okviru vlastite odgovornosti preduzima i provodi potrebne aktivnosti iz svoje nadležnosti u korist i na zadovoljstvo korisnika naših usluga, a u skladu sa standardom kvaliteta BAS EN ISO 9001:2015. U Ministarstvu su u najvećem dijelu realizovani Ciljevi kvaliteta za izvještajni period.

Ministarstvo ostvaruje saradnju sa velikim brojem NVO koje djeluju u oblasti kulture i sporta, te kroz sufinansiranje njihovih projekata značajno doprinosi obogaćivanju društvenog života građana Kantona Sarajevo, turističke ponude u Kantonu Sarajevo, kao i društvenom angažmanu mladih umjetnika i sportskih djelatnika u 2020. godini.

5.6 Civilna zaštita

U cilju unaprijeđenja stanja u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području Kantona Sarajevo, Kantonalna Uprava za civilnu zaštitu se kao osnovni nosilac stručnih poslova u oblasti zaštite i spašavanja u Kantonu uspješno realizovala poslove i zadatke iz Programa rada Uprave za 2020. godinu, kao i druge poslove i zadatke koji nisu bili predviđeni navedenim Programom u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i drugim propisima i učinjeni su značajni pomaci na organizovanju i uspostavljanju jedinstvenog sistema zaštite i spašavanja na području Kantona. Posebno su značajne mjere i aktivnosti koje je Uprava poduzimala na provođenju preventivnih mjera zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća (velikih kišnih i snježnih padavina, niskih temperatura, poplava, klizišta, požara i dr.).

U toku 2020. godine Profesionalna vatrogasna brigada (PVB) Sarajevo je imala ukupno 1.985 intervencije, od čega najveći broj požara 1.494, jedna eksplozija, 490 ostalih intervencija (raznih tehničkih intervencija, obezbjeđenja društvenih, političkih, kulturnih i sportskih manifestacija, koje su se održavale na području Kantona).²⁹

Tabela 86. Podaci o intervencijama

Intervencije	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Požari	955	1.200	1.117	1.334	1.003	1.453	1.494	102,8
Eksplozije	1	2	3	1	0	1	1	100,0
Ostalih ukupno	351	374	435	451	619	695	490	70,5
Ukupno svih intervencija	1.307	1.576	1.555	1.786	1.622	2.149	1.985	92,4
Vrijednost napadnute imovine	147.089.300	37.765.050	46.331.700	61.685.150	75.962.100	67.784.590	46.492.870	68,6
Pričinjena materijalna šteta	6.335.560	1.901.730	5.264.750	2.467.800	1.739.360	6.630.590	4.103.630	61,9
Vrijednost spašene imovine	140.753.740	35.863.320	41.066.950	59.217.350	74.222.740	61.154.000	42.389.240	69,3
Procenat spašene imovine	95,7	95,0	89,0	95,99	97,71	90,0	91	100,9

Vrijednost napadnute imovine u 2020. godini bilježi smanjenje za 31,4% u odnosu na prethodnu godinu. Posebno treba istaći, da procent spašene imovine u izvještajnom periodu iznosi 91,0%, te da je iznad procenta spašene imovine u vatrogasnim jedinicama razvijenih zemalja, što svakako predstavlja pokazatelj izrazito visoke efikasnosti PVB Sarajevo.

²⁹ Izvještaj o radu Kantonalne uprave civilne zaštite KS

5.7 Sigurnost građana

Broj krivičnih djela na području KS u periodu od 2014. do 2020. godine opao je za 25,2%. Najviše počinjenih krivičnih djela u posmatranom periodu je registrovano protiv imovine (2.982 događaja). Najbrojniji događaji su sa obilježjem krivičnog djela iz ove oblasti su: teška krađa (1.458), krađa (832), razbojništvo (333), oštećenje tuđe stvari (165), utaja (47), teška krađa u pokušaju (51), prijevara (32), itd. Objekti napada pri vršenju teških krađa najčešće su bili stambeni objekti 488 puta (29 manje), prodavnice i drugi poslovni prostori 414 (225 više), motorna vozila (otuđenja motornih vozila i "provale" u ista) - 228 (107 manje), na ulici - 116 (15 više), itd., pri čemu su otuđivana, novac, nakit, tehnička roba, prehrambeni proizvodi, cigarete, motorna vozila, građevinski materijal, ogrijevno drvo, alati, itd. Krivična djela protiv slobode i prava građanina i čovjeka, te krivična djela protiv braka, porodice i mladeži, u ovoj oblasti evidentirana su 244 događaja sa obilježjem krivičnog djela (46 manje) i to: nasilje u porodici-241 događaj, oduzimanje djeteta ili maloljetnika, nasilje u porodici i izbjegavanje izdržavanja po jedan događaj.

Iz oblasti protiv zdravlja ljudi registrovano je 437 događaja sa obilježjem krivičnog djela (108 ili 19,8% manje u odnosu na prethodnu godinu) i to: neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga (29), - posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga (404), nepostupanje po zdravstvenim propisima za vrijeme pandemije (3), prenošenje zaraznih bolesti (1). Iz ove oblasti prijavljeno je 449 lica (105 manje u odnosu na 2019. godinu), od kojih je 271 povratnik (ili 60,4%), a 225 lica je lišeno slobode (127 manje u odnosu na prethodnu).

Policijski službenici Uprave policije MUP-a Kantona Sarajevo su Kantonalnom tužilaštvu Sarajevo podnijeli službene izvještaje protiv 42 lica zbog postojanja osnova sumnje da su u 2020. godini neovlašteno proizvodili, zatim kupovali opojnu drogu ("Marihuanu", "Amfetamin", „Heroin“, itd.) od za sada nepoznatih lica, na raznim lokalitetima, istu prepakivali, a zatim vršili prodaju raznim konzumentima na području Kantona

U toku 2020. godine evidentirano je 66 događaja sa obilježjem krivičnog djela, u kojima je učestvovalo 48 maloljetnih lica. U odnosu na 2019. godinu smanjen je broj maloljetnih lica za 21 ili 30,4%, dok je broj događaja sa obilježjem krivičnog djela smanjen za osam ili 10,8%

Tabela 87. Uporedni pokazatelji saobraćajnih nezgoda i posljedica na području Kantona Sarajevo

Krivična djela	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Ukupno saobraćajnih nezgoda	10.974	11.475	11.367	10.438	9.258	9.231	8.188	88,7
Saobraćajne nezgode sa nastradalim licima	900	900	901	786	805	821	743	90,5
Saobraćajne nezgode sa materijalnom štetom	10.074	10.575	10.466	9.652	8.453	8.410	7.445	88,5
Poginulo lica	19	15	21	14	17	12	13	108,3
Povrijeđeno lica	1.183	1.206	1.219	1.035	1.012	1.032	917	88,9

Izvor: Izvještaj MUP-a 2020. godina

Registrovano je 9.231 saobraćajnih nezgoda (27 ili 0,3% manje), 8.410 sa materijalnom štetom (0,5% manje) i 821 sa nastradalim licima (1,9% veći broj u odnosu na prošlu godinu). Većina saobraćajnih nesreća prolazi sa materijalnom štetom (91,1% od ukupnog broja saobraćajnih nesreća).

U toku 2020. godine, u odnosu na isti period prošle godine, na području Kantona Sarajevo registrovano je smanjenje ukupnog broja saobraćajnih nezgoda, nezgoda sa materijalnom štetom i nastradalim licima kao i broj povrijeđenih lica, dok je broj poginulih lica povećan.

Registrovano je 8.188 saobraćajnih nezgoda (1.043 ili 11,3 % manje), od čega 7.445 sa materijalnom štetom (965 ili 11,5 % manje) i 743 sa nastradalim licima (78 ili 9,5 % manje). U navedenim nezgodama 13 lica je poginulo (jedno ili 8,3 % više), a 917 lica je povrijeđeno (121 ili 11,6 % manje), od čega 100 teže i 817 lakše.

6. Javna infrastruktura

Saobraćajna infrastruktura

Djelatnost saobraćaja se najčešće prati, kao i djelatnost građevinarstva, za područje Federacije BiH, iako je glavno saobraćajno čvorište u Gradu Sarajevo. Analizirat će se transparentni podaci za sve oblike saobraćaja-komunikacija.

Željeznički saobraćaj³⁰

Željeznice FBiH su 2019. godini, u odnosu godinu ranije, ostvarile bolje rezultate u sektoru prijevoza putnika i u sektoru prijevoza robe.

Kod prijevoza robe registrovan je rast u obimu prevezene robe od 0,3%. Unutrašnjim prijevozom prevezeno je 5.568 hiljada tona robe, što je za 2,9% manje u odnosu na 2018. godinu. Obim robe prevezene izvan granica BiH povećan je za 5,8% u odnosu na 2018. godinu, tako da je ukupna količina prevezene robe međunarodnim prijevozom u 2019. godini iznosila 3.382 hiljada tona. Strukturalno, od ukupnog prijevoza robe željeznicom na unutrašnji prijevoz odnosi se 62%, a na međunarodni 37,6%.

U sektoru prijevoza putnika željeznicom u 2019. godini zabilježen je rast u odnosu na 2018. Prevezeno je ukupno 497 hiljada putnika, što je za 20,3% više u odnosu na prethodnu godinu.

Cestovni saobraćaj

Prema statističkim podacima u toku 2020. godine, na području Kantona Sarajevo prevezeno je ukupno 142 hiljada tona robe, što je u odnosu na količinu prevezene robe iz 2019. godine više za 46,4%.

³⁰ Podaci se odnose na 2019. godinu

Tabela 88. Prijevoz putnika i roba

Vrsta prijevoza/godina	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Cestovni prijevoz robe						
Prijeđeni kilometri vozila (000 km)	5.103	5.784	16.295	14.430	11.974	8.238
Prevezeno tona robe (000)	32	34	165	127	97	142
Tonski kilometri (000)	32.548	49.590	154.477	125.222	110.337	81.347
Cestovni prijevoz putnika						
Prijeđeni kilometri vozila (000)	12.297	12.259	12.930	13.017	13.124	6.237
Prevezeni putnici (000)	2.545	2.551	2.575	2.628	2.645	1.560
Putnički kilometri (000)	277.669	277.290	275.745	272.935	265.619	113.213
Gradsko-prigradski prijevoz						
Prijeđeni kilometri ukupno (000)	11.949	11.928	11.953	12.199	12.392	9.331
Tramvaji	2.291	2.168	2.060	2.287	2.220	1.703
Autobusi	8.155	8.132	8.381	8.631	8.792	6.434
Trolejbusi	1.503	1.628	1.512	1.281	1.380	1.194
Prevezeni putnici (000)	95.876	95.487	94.230	93.396	90.356	64.907
Tramvaji	42.844	42.396	41.861	41.795	41.795	28.945
Autobusi	36.563	36.797	36.280	37.176	36.674	25.912
Trolejbusi	16.469	16.294	16.089	14.425	14.262	10.050

Gradsko - prigradskim prevozom, na području sarajevskog kantona u 2020. godini, prevezeno je oko 64,9 miliona putnika, što je za 28,2% manje u odnosu na broj prevezenih putnika iz 2019. godine. Strukturalno, najveći broj putnika koristio je tramvaj kao sredstvo javnog prevoza (44,6%), dok se broj prevezenih putnika tramvajem u 2020. godini značajno smanjio u odnosu na 2019. godinu. Na drugom mjestu najčešće korištenih sredstava javnog prevoza jesu autobusi sa (39,9%) učešća u ukupnom broju prevezenih putnika, te je smanjen u odnosu na prethodnu godinu za 29,3%. Trolejbusima je prevezeno (15,5%) od ukupnog broja putnika, i taj broj je smanjen u odnosu na 2019. godinu za 29,5%.

Ukupan broj registrovanih vozila u 2020. godini u svih devet općina Kantona Sarajevo, 153.817 što je 0,5% manje vozila nego u 2019. godini. Od ukupnog broja registrovanih vozila 90% su putnička vozila. Njihov broj je smanjen za 757 vozila u 2020. godini.

Stepen motorizacije je 365 motornih vozila na 1.000 stanovnika.

Avio saobraćaj³¹

U avio saobraćaju Federacije BiH, u 2019. godini, došlo je do smanjenja međunarodnog prometa aviona za 1,8% u odnosu na 2018. godinu. Ukupno je prevezeno 1.727.014 putnika, što je za 4,3% više u odnosu na godinu ranije. Međutim, kod međunarodnog prijevoza tereta, nastavljen je negativan trend iz prošle godine, te je zabilježen pad obima prevezenog tereta za 4,7%, odnosno ukupno je prevezeno 1.892 tona tereta.

Aerodrom Sarajevo je 2019. godinu zaključio sa brojkom od preko milion prevezenih putnika (1.143.680), što je za 9,2% više u odnosu na 2018. godinu. Broj realizovanih zračnih operacija je 13.671, dok je fizički obim karga 2.523.565 kg. Milioniti putnik/ca ove godine zabilježen je krajem

³¹ Podaci se odnose na 2019. godinu

mjeseca oktobra, čak mjesec i po ranije u odnosu na 2018. godinu, kada je na Međunarodnom aerodromu Sarajevo prvi put registrovan milioniti putnik.

Najznačajniji rast prometa na Međunarodnom aerodromu Sarajevo zabilježen je 2017. i 2013. godine, obje godine rast prometa je bio više od 14% u odnosu na prethodne godine. Jedina godina u kojoj je zabilježen pad prometa je 2012. kada je oko 3% manje putnika u odnosu na prethodnu godinu prošlo kroz Međunarodni aerodrom Sarajevo. Poređenja radi, broj putnika u 2019. godini u odnosu na 2013. je veći za čak 72%, a u odnosu na 2014. godinu je veći za 61%.

Međunarodni aerodrom Sarajevo ima u planu da aktivno radi na privlačenju novih aviokompanija i uspostavljanju novih linija, a preduslovi za daljnji rast se ispunjavaju kroz ubrzano proširenje zgrade terminala koji će imati kapacitet opsluživanja dva miliona putnika godišnje. Sa više od milion i 140 hiljada putnika na godinu, sa više od 13.600 zračnih operacija i prijevozom više od dva i po miliona kilograma cargo robe Međunarodni aerodrom Sarajevo najuspješniji je aerodrom u BiH.

6.1 Vodosnabdijevanje

Javno vodosnabdijevanje na području Kantona Sarajevo organizovano je preko četiri (4) sistema vodosnabdijevanja kojim upravljaju javna komunalna preduzeća u vlasništvu Kantona i općina.

Tabela 89. Pregled javnih vodovodnih sistema u Kantonu Sarajevo

Vodovodni sistemi	Broj korisnika
Sarajevski vodovod	395.000
Gradski vodovod Misoča Ilijaš	16.000
Vodovod Hadžići	26.000
Vodovod Trnovo	1.600
Ukupno	438.600

Izvor: Studija o zdravstvenom stanju stanovništva, higijenskim prilikama i zdravstvenoj djelatnosti u Kantonu Sarajevo u 2020. godini

Prema zvaničnim statističkim pokazateljima u odnosu na broj stanovnika, u Kantonu Sarajevo je priključeno oko 98% stanovnika na vodovodne sisteme. Dio stanovnika snabdijeva se iz vodovoda lokalnog značaja, a određeni broj individualno, putem manjih vrela i bunara. J.U. Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo prati kvalitet vode za piće iz pedeset devet (59) većih vodovodnih sistema, shodno zakonu o komunalnim djelatnostima na području devet općina KS, dok bi ostale individualne vodovode trebali pratiti građani korisnici - prema Zakonu o vodama³², kojim se uređuje način upravljanja vodama unutar teritorije Federacije BiH.

Vodovodni sistemi

Snabdijevanje pitkom vodom na području općina Stari Grad, Centar, Novo Sarajevo, Novi Grad, Ilidža, Vogošća i općine Trnovo (olimpijskih planina Bjelašnice i Igmana) obezbjeđuje se, najvećim dijelom (87%) eksploatacijom podzemnih voda iz aluvijalnih naslaga u Sarajevskom polju. Vrijednosti sadašnje specifične potrošnje vode domaćinstava iznose oko 120 l/st.dan, a privrede oko 64 l/st.dan. Širenjem grada Sarajeva uvećavao se broj stanovnika a time i potreba za velikom količinom pitke vode.

³² „Službene novine Federacije BiH“, broj 70/06

Vodovodni sistem općine Ilijaš zasniva se na korištenju voda rijeke Misoče kao jedinog izvorišta koje je uključeno u sistem. Procjenjuje se da javno vodosnabdijevanje pokriva oko 79,61% potrošača.

JKP "Komunalac" d.o.o. Hadžići upravlja sa devetnaest (19) vodovodnih sistema, na koje je priključeno 26.000 korisnika tj. Oko 70% stanovnika. Vodovodni sistemi rađeni su prije dvadeset do pedeset godina, čija je prosječna starost cca. 35 godina, a ostalih cca. 30% stanovnika snabdijeva se sa nekog individualnog vodovoda.

Vodosnabdijevanje u 2020. godini vršilo se u kontinuitetu na šesnaest vodovodnih sistema. Kontinuirani priliv vode se prekidao na izvorištima Matići (Matić), Bjelotine (Ušivak) i Danac (Miševići) u avgustu, septembru i oktobru 2020. godine.

Prema podacima iz JKP Trnovo za 2020. godinu, snabdijevanje stanovnika vodom riješeno je preko gradskog sarajevskog vodovoda u urbanom dijelu Trnova, Igmana i Bjelašnice, dok su ostala sela i zaseoci vodosnabdijevanje riješili kaptiranjem izvora i izgradnjom lokalnih seoskih vodovoda iz sopstvenih resursa ili iz pomoći donatora i općine. Upravljanje i održavanje vodovoda vrši KJKP „Vodovod i kanalizacija“ iz Sarajeva za vodovodni sistem Hrasnica – Bjelašnica, a dvadeset šest (26) lokalnih seoskih vodovoda održava JKP "Trnovo". Eksternu provjeru zdravstvene ispravnosti uzoraka vode vrši ZZJKS, a ukupan broj provedenih analiza u 2020. godini je iznosio 125 (podaci JKP Trnovo).

Sistem za odvodnju oborinskih i otpadnih voda

Oko 78% stanovništva, na urbanom području Kantona Sarajevo, služi se kanalizacionim sistemom za prikupljanje otpadnih voda, a eliminacija otpadnih voda putem septičkih jama vrši se kod 22% stanovnika.

Područje izgrađene kanalizacije nalazi se duž rijeke Miljacke, rijeke Željeznice i njihovih drugih pritoka. Centralni dio, odnosno Grad Sarajevo (Stari Grad, Centar, Novo Sarajevo i Novi Grad) drenira ka rijeci Miljacki, dok se područje Ilidže drenira prema rijeci Željeznici a područje Vogošće prema potoku Vogošća. Naseljeni dijelovi unutar Kantona Sarajeva, Ilijaš i Trnovo nisu u navedenom sistemu i pod ingerencijom KJKP "VIK", dok je naselje Hadžići priključeno na sistem, ali nije u nadležnosti KJKP "VIK".

Prema podacima JKP "Vodostan" Ilijaš, postoji izgrađena kanalizaciona mreža za odvođenje otpadnih voda za oko 80% stanovnika, dok ostali dio stanovništva vrši zbrinjavanje na neadekvatan način.

JKP "Komunalac" d.o.o. Hadžići upravlja sa tri kanalizaciona sistema (Hadžići, Pazarić i Tarčin) i kolektorom Hadžići - Mostarsko raskršće - Blažuj, na koja je priključeno 9.338 korisnika, tj. cca 40% stanovnika.

Urbani dio Trnova koristi kanalizacioni sistem RS. Područje Igmana i Bjelašnice se snabdijeva vodom iz sistema KJKP „Vodovod i kanalizacija“ iz Sarajeva i koristi njihov kanalizacioni sistem. Osim urbanog dijela Trnova, Igmana i Bjelašnice naseljena mjesta nemaju izgrađene kanalizacione sisteme. U toku je izgradnja kanalizacionih sistema na području općine kroz izgradnju kolektora u mjesnim zajednicama.

Veći dio naselja i sela koji nisu obuhvaćeni izgrađenim kanalizacionim sistemima, odvodnju otpadnih voda vrši preko septičkih jama. Koncentrisanom gradnjom a izgradnjom neadekvatnih septičkih jama, javljaju se problemi neuslovnog stanovanja, izlivanja sadržaja i nekontrolisanog oticanja. Neka područja imaju urađene lokalne seoske kanalizacije, koje se provode do najbližeg vodotoka.

Odvodnja oborinskih voda značajno zaostaje za odvodnjom otpadnih voda i po dužinama mreže i po površinama pokrivenosti. Neriješena odvodnja oborinskih voda u nekim područjima utiče na stabilnost terena. U mnogim naseljima saobraćajnice nisu uređene, pa nije adekvatno riješena odvodnja atmosferskih voda i dolazi do uključivanja u fekalnu kanalizaciju.

6.3 Energetska infrastruktura³³

KS nema vlastitih izvora, ni primarnih, ni sekundarnih fosilnih oblika energije, pa se snabdijevanje energijom ostvaruje preko sistema za kontinuiranu dobavu i distribuciju (elektroenergetski i gasni sistem), kao i punktova za skladištenje i prodaju tečnih i krutih goriva. Složenost snabdijevanja države energijom, posebno velikih urbanih cjelina, kao i sve veće poskupljenje energije u svijetu i kod nas, imali su uticaja na razvoj sistema transporta, distribucije i korištenja energije u KS. Bitni elementi za sagledavanje dostignutog razvoja energetike u KS su, izgrađenost postojeće energetske infrastrukture, stepen iskorištenosti energetskih kapaciteta, potrošnja, načini korištenja, od kojih ovisi poboljšanje ekonomskih i ekoloških uslova (prvenstveno očuvanje čistoće zraka kao ograničavajućeg faktora razvoja).

Osnova za izradu Bilansa energetskih potreba Kantona Sarajevo za 2019.godinu su podaci (izvještaji i planovi) energetskih subjekata koji su distributeri pojedinih vrsta energije i energenata na području Kantona Sarajevo: JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Podružnica Elektrodistribucija Sarajevo, KJKP Sarajevogas d.o.o. Sarajevo, KJKP Toplane-Sarajevo d.o.o. Sarajevo, BAGS-Energotehnika d.d. Vogošća i drugi proizvođači/distributeri toplotne energije, KJP Sarajevo-šume d.o.o. Sarajevo i drugi distributeri čvrstih goriva, distributeri naftnih derivata (Holdina d.o.o. Sarajevo, Energopetrol d.d. Sarajevo, Petrol BH Oil Company d.o.o. Sarajevo, G-Petrol d.o.o. Sarajevo, Hifa Petrol d.o.o. Sarajevo i dr.), te statistički podaci Federalnog zavoda za statistiku, podaci Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, kao i potrebne/odnosne analize i procjene Ministarstva privrede Kantona Sarajevo.

³³ Podaci se odnose na 2019. godinu

Tabela 90. Pregled potrošnje energije/energenata u KS

Energija/energent		Električna energija (MWh)		Zemni gas (mil. Sm ³)		Čvrsta goriva (t)	Naftni derivati (lit.)	Ukupno
Vrsta		Bruto	Neto	Bruto	Neto	Čvrsta goriva	Naftni derivati	
Naturalnih jedinica	2014	1.341.624	1.229.833	99,3	98,7	91.245	165.686.705	
	2015	1.406.352	1.291.575	117,3	116,6	94.650	192.172.375	
	2016	1.390.056	1.275.841	124,769	124,249	96.098	177.781.466	
	2017	1.413.771	1.304.866	135,666	135,244	97.283	173.358.997	
	2018	1.410.289	1.316.990	129.491	128.620	154.147	166.437.165	
	2019	1.436.160	1.328.718	128.544	125.955	158.233	169.615.000	
GWh	2014	1.341,60	1.229,80	919,5	913,5	305,4	1.552,50	4.119,00
	2015	1.406,40	1.291,60	1086,1	1079,4	314,1	1.800,70	4.607,20
	2016	1.390,00	1.275,84	1.155,30	1.150,55	323,6	1.665,81	4.534,87
	2017	1.413,80	1.304,90	1.256,30	1.252,40	325,8	1.624,40	4.620,20
	2018	1.410,29	1.316,99	1.225,63	1.217,39	511,6	1.588,66	4.736,22
	2019	1.436,16	1.328,71	1.215,73	*	524,8	1.618,72	4.795,49
TJ	2014	4.829,80	4.427,40	3.310,00	3.288,70	1.099,50	5.588,90	14.828,30
	2015	5.062,90	4.649,70	3.910,00	3.885,70	1.130,60	6.482,40	16.585,90
	2016	5.004,22	4.593,02	4.159,30	4.141,98	1.165,10	5.996,92	16.325,53
	2017	5.089,60	4.697,50	4.522,60	4.508,50	1.172,80	5.847,70	16.632,70
	2018	5.077,04	4.741,16	4.412,27	4.328,60	1.841,90	5.719,18	17.050,39
	2019							

* U Bilansu energetske potrebe Kantona Sarajevo nisu objavljeni podaci za 2019. godinu.

U Kantonu Sarajevo u 2019. godini je isporučena energija u iznosu od 4.795,49 GWh, od čega je: električna energija u iznosu od 1.436,16 GWh ili 29,94%, prirodni gas 1.215,73 GWh ili 25,35%, čvrsta goriva 524,88 GWh ili 10,94% i naftni derivati 1.618,72 GWh ili 33,75%.

Ukupna potrošnja energije u Kantonu Sarajevo u 2019. godini, u odnosu na 2018. godinu, je bila veća za 59,27 GWh ili 1,3%.

Elektroenergetski sistem

KS električnom energijom snabdijeva JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, podružnica Elektrodistribucija Sarajevo. Pored Kantona Sarajevo, Podružnica Elektrodistribucija Sarajevo električnu energiju isporučuje u Bosansko-podrinjski kanton.

Napajanje KS električnom energijom obezbjeđuje se iz elektroenergetskog sistema Bosne i Hercegovine, preko glavnog energetske čvorišta TS 400/110 kV SARAJEVO 10-Reljevo, snage 2x300 MVA, te preko slijedećih TS 110/x kV: Stari Grad – Sarajevo 11, Centar – Sarajevo 5 i Sarajevo 13, Novo Sarajevo – Sarajevo 2 i Sarajevo 7, Novi Grad – Sarajevo 14 i Sarajevo 15, Ilidža – Sarajevo 1, Sarajevo 8, Sarajevo 18 i EVP Blažuj, Vogošća – Sarajevo 4, Hadžići – Hadžići i Ilijaš – Ilijaš, i slijedećih TS 35/x kV: Vijećnica, Rajlovac, V.M.Crni, Gladno Polje, Ilijaš, Nišići, Energoinvest – A.Most, Hrasnički Stan, Igman, Klinčara i Energoinvest - Stup.

U primarnoj elektrodistributivnoj mreži (35kV) instalirani su visokonaponski vodovi ukupne dužine 109,3 km, od čega 54,9 km podzemnih i 54,4 km zračnih vodova. Sekundarnu distributivnu mrežu čine transformatorske stanice, visokonaponski vodovi i pripadajuća oprema na naponskom nivou 20,10(6) 0,4 kV. Ukupno je instalirana 1.451 transformatorska stanica sa 20(10)/0,4 kV, ukupne instalirane snage 753 MW.

Instalirano je ukupno 1.377,3 km srednjenaponskih vodova, od čega 889,1 km podzemnih i 488,2 km zračnih vodova. Ukupna dužina instaliranih niskonaponskih vodova je 3.956,1 km, od čega 717,1 km podzemnih i 3.239 km zračnih vodova.

Neto potrošnja električne energije u KS u 2019. godini, u odnosu na 2018. godinu, je bila veća za 11.728 MW_h ili 0,9%. Gubici električne energije u 2019. godini bili su 7,48%, i oni su povećani u odnosu na 2018. godinu - kada su iznosili 6,62 %. Gubici električne energije su uglavnom gubici u sistemu distribucije električne energije, a povećani su, jer se radi starijem elektrodistributivnom sistemu (većinom: nadzemna mreža, starije trafostanice i sl.).

Tabela 91. Pregled potrošnje električne energije po godinama u KS za period

Godina	Potrošnja električne energije			
	Bruto (MWh)	Neto (MWh)	Gubici (MWh)	Gubici (%)
2014	1.341.624	1.229.833	111.791	8,33
2015	1.406.352	1.291.575	114.777	8,16
2016	1.390.056	1.275.841	114.215	8,22
2017	1.413.771	1.304.866	117.693	7,7
2018	1.410.289	1.316.990	93.298	6,62
2019	1.436.160	1.328.718	107.442	7,48
Indeks 2019/2018	101,8	100,9	115,2	113,0

Gasni sistem

Bosna i Hercegovina nema vlastitog plina, opskrba se odvija iz jednog izvora i transport iz jednog pravca, ne postoje skladišta, niti druge mogućnosti izravnjavanja potrošnje, što znatno umanjuje sigurnost snabdijevanja ovim energentom. Transport zemnog gasa se odvija transportnim sistemom iz Ruske Federacije, preko Ukrajine, Mađarske i Srbije do Zvornika, gdje je primopredajna mjerna stanica za Bosnu i Hercegovinu. Potom se plin transportuje do Sarajeva i Zenice.

Napajanje gasom KS se vrši putem tri mjerno regulacione stanice GMRS I-Butila kapaciteta 2x62.500 m³/h, GMRS II-Velešići kapaciteta 2x62.500 m³/h i MRS III-Misoča kapaciteta 2x10.000 m³/h.

Distribuciju prirodnog gasa, odnosno isporuku prirodnog gasa krajnjim korisnicima u Kantonu Sarajevo, vrši distributer KJKP Sarajevogas d.o.o. Sarajevo. Pored Kantona Sarajevo, KJKP Sarajevogas d.o.o. Sarajevo vrši isporuku prirodnog gasa firmi A.D. Sarajevogas, Istočno Sarajevo, koja vrši isporuke krajnjim korisnicima u Istočnom Sarajevu.

Bruto potrošnja gasa u 2019. godini iznosila je 128,544 mil. Sm³, neto potrošnja prirodnog gasa u KS u 2019. godini, u odnosu na 2018. godinu, je bila manja za 2,665 mil. Sm³ ili 2,07%.

Tabela 92. Pregled potrošnje prirodnog gasa po godinama u KS

Godina	Potrošnja prirodnog gasa			
	Bruto (mil. Sm ³)	Neto (mil. Sm ³)	Gubici (mil. Sm ³)	Gubici (%)
2014	99,29	98,65	0,64	0,64
2015	117,29	116,56	0,73	0,62
2016	124,769	124,25	0,52	0,42
2017	135,666	135,244	0,57	0,46
2018	129,491	128,620	0,87	0,67
2019	128,544	125,955		
Indeks 2019/2018	99,3	97,9		

Centralni toplifikacioni sistemi

Toplifikacionim sistemima (TS) upravljaju pravna lica: KJKP Toplane d.o.o. Sarajevo (140 individualna kotlovnica, od čega su: 48 srednje i veće kotlovnice i 92 krovne kotlovnice, instalisana snaga 522,5 MW); BAGS-Energotehnika d.d. Vogošća (kotlovnica, koja ima 5 kotlovskih jedinica: tri na ugalj i dvije na mazut, instalisana snaga 94 MW); UNIS-Energetika d.o.o. Sarajevo (kotlovnica, instalisana snaga 33,4 MW); i EUROTERM d.o.o. Kiseljak (kotlovnica na prirodni gas, instalisana snaga 3,5 MW).

Čvrsta goriva

Prema izvještajima o isporukama čvrstih goriva u Kantonu Sarajevo dobijenih od snabdjevača/distributera čvrstih goriva: KJP Sarajevo-šume d.o.o Sarajevo, Oganj-Transport d.o.o. Sarajevo, STR Ogrijev Transport Vogošća, Sarfa d.o.o. Sarajevo, Giba-Trade d.o.o. Sarajevo i Bas-Dam d.o.o. Sarajevo, procjeni isporuka čvrstih goriva za distributere: Drvosječa d.o.o. Sarajevo i Briket d.o.o. Sarajevo, kao i drugih procjena, te temeljom potrebne odnosne bilansne analize, dat je pregled potrošnje čvrstih goriva u Kantonu Sarajevo u 2019. godini.

U 2019. godini ukupno je potrošeno 158.233 t čvrstog goriva što je za 2,7% više nego predhodne godine. U ukupnoj količini čvrstih goriva isporučenih u Kantonu Sarajevo u 2019. godini. najveći udio ima ogrijevno drvo 85.440 t (54,0 %), zatim ugalj lignit 50.019 t (31,61%), ugalj mrki 19.187 t (12,13%), te ostala čvrsta goriva sa učešćem od 2,27%.

Naftni derivati

Ukupna potrošnja naftnih derivata u Kantonu Sarajevo u 2019. godini je 169.615.000 litara i u odnosu na 2018. godinu je bila veća za 3.177.835 litara ili 1,9%.

7. Zaštita okoliša

7.1 Institucionalni i zakonodavni okvir

U oblasti zaštite okoliša u 2020. godini vršena je primjena i priprema kantonalnih propisa, vezanih za pojedine komponente okoliša, od zraka, vode, prirode, buke, upravljanja otpadom, uključujući pripremu strateških planskih dokumenata i realizaciju okolišnih projekata.

Doneseni su sljedeći programirani propisi iz nadležnosti Vlade Kantona Sarajevo:

- **Odluka o usvajanju Zelenog akcionog plana (GCAP/ZSP)**

U februaru 2020. godine Vlada KS je usvojila „Studiju o urbanim ventilacionim koridorima i uticaju visokih zgrada“ koju je izradio WS Atkins International Limited za potrebe izrade Zelenog akcionog plana (ZAP/GCAP). Glavni ciljevi Studije su: provođenje analize mogućeg uticaja na strujanje i kvalitet zraka kroz sarajevsku kotlinu uspostavljanjem novih ventilacionih koridora, utvrđivanje područja/koridora na kojima bi trebalo ograničiti gradnju visokih objekata kako bi se poboljšalo strujanje i kvalitet zraka u cijeloj kotlini, te provođenje studije o postojećim strujanjima vjetra i nivou zagađenosti u cijeloj kotlini korištenjem GIS-a, meteoroloških podataka i modela za predviđanje strujanja zraka. Studija je rezultirala time da je u junu 2020. godine Vlada KS donijela Odluku o privremenim mjerama zaštite ventilacionih koridora i uticaju visokih zgrada, a u julu Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša (u daljem tekstu MPUGZO KS) je donijelo Instrukciju

za izmjene detaljnih planova prostornog uređenja na osnovu Studije. U toku su završne aktivnosti na izradi i usvajanju Zelenog akcionog plana (ZAP/GCAP).

- **Odluka o donošenju Plana upravljanja Zaštićenim pejzažem „Bentbaša“**

Na sjednici održanoj dana 30.07.2020. godine Vlada KS donijela je Plan upravljanja Zaštićenim pejzažem „Bentbaša“ za period 2020.-2030. godine i Odluku kojom se isti usvaja (Sl. novine KS, broj 31/20).

- **Odluka o donošenju Plana upravljanja Spomenikom prirode „Vrelo Bosne“**

Vlada KS je na sjednici održanoj dana 15.10.2020. godine donijela Plan upravljanja Spomenikom prirode „Vrelo Bosne“ za period 2020.-2030. godine i Odluku kojom se isti usvaja (Sl. novine KS, broj 43/20).

Iz nadležnosti MPUGZO KS doneseni su sljedeći propisi: Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu (Sl. novine KS, broj 37/20); Pravilnik za utvrđivanje uslova za provođenje Javnog poziva za finansiranje/sufinansiranje projekata neprofitnih organizacija i udruženja iz oblasti zaštite okoliša sredstvima Budžeta KS.

7.2 Zrak

U 2020. godini, posredstvom Zavoda za javno zdravstvo KS koji upravlja stanicama za automatski monitoring kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo, raspisani su tenderi koji se odnose na nabavku neophodnih rezervnih dijelova za automatske stanice, opreme za uzorkovanje čestičnih tvari (PM), opreme za pripremu uzorkovanja i prateće opreme mobilne stanice, te nabavku još jedne automatske stanice koja će biti smještena na području općine Vogošće.

U Budžetu Kantona Sarajevo za 2020. godinu osigurana su sredstva za subvencioniranje gasnih priključaka na postojeću infrastrukturu „Sarajevogasa“ sa ciljem stimulisanja upotrebe prirodnog gasa kao ekološki podobnog energenta. Objavljeni su javni pozivi za rekonstrukciju postojeće gasne instalacije i javni pozivi za nove priključke na gasnu instalaciju, te su objavljene konačne rang liste kandidata za subvencioniranje troškova izgradnje novih priključaka stambenih objekata na distributivnu mrežu i kandidata za subvencioniranje troškova rekonstrukcije unutrašnje gasne instalacije.

U cilju implementacije „Studije izvodivosti o proširenju i poboljšanju sistema daljinskog grijanja u Kantonu Sarajevo“ potpisan je Sporazum o saradnji na realizaciji projekta „Subvencioniranje troškova ugradnje individualnih mjerila toplotne energije u objektima na sistemu daljinskog grijanja KJKP „Toplane“, te je u septembru 2020. godine objavljen Javni poziv za izbor korisnika subvencioniranja troškova ugradnje individualnih mjerila toplotne energije u objektima u sistemu daljinskog grijanja KJKP „Toplane“.

U julu 2020. godine potpisan je Sporazum o finansiranju izrade „Strategije ograničenja korištenja uglja i ostalih čvrstih goriva u Kantonu Sarajevo u periodu 2021.-2031.“ između UNDP-ija i Kantona Sarajevo- MPUGZO KS. Rezultat Strategije su jasno definisani pravci djelovanja, potrebne aktivnosti i sredstva, kako bi se sistematski riješili problemi zagađenja u zimskom periodu uzrokovani emisijama iz individualnih ložišta.

U oktobru 2020. godine potpisan je Amandman 1 na Sporazum- pilot projekta „Subvencioniranje zamjene peći na ugalj i ostala čvrsta goriva sa certificiranim pećima i toplotnim pumpama u domaćinstvima u Kantonu Sarajevo“, te je nakon što je UNDP-i izvršio izbor članova Radne grupe, pripremljen Model pilot projekta. Nastavak aktivnosti se planira u sljedećoj godini.

Vlada KS je u januaru 2020. godine usvojila „Elaborat uspostave Centra za upravljanje kvalitetom zraka u Kantonu Sarajevo“. Osnivanjem Centra bi se uspostavila kvalitetna organizaciona struktura,

osigurali stručni kadrovi i smanjila potreba za angažovanjem eksternih organizacija kroz vlastito obavljanje posla, te omogućilo dobivanje relevantnih i pravilno vrednovanih podataka o kvalitetu zraka koji bi se saopštavali javnosti i koji bi se koristili za predlaganje sanacionih i razvojnih mjera. MPUGZO KS je u saradnji sa Zavodom za informatiku i statistiku KS i u 2020. godini nastavilo vršiti kontrolu emisije iz postrojenja za sagorijevanje i voditi Registar istih.

Također, MPUGZO KS je sa Centrom za ekologiju i prirodne resurse Akademik Sulejman Redžić (Prirodno-matematički fakultet u Sarajevu) potpisalo Sporazum o sufinansiranju Laboratorije za palinologiju, čime je obezbijeđen nastavak kontinuiranog vršenja monitoringa polena, te sedmičnog izvještavanja građana o izmjenjenim vrijednostima. Centar za palinologiju redovno priprema sedmične izvještaje koji se odnose na polenske alergene, uz preporuke za stanovništvo.

7.3 Voda

7.3.1 Snabdijevanje vodom i zaštita izvorišta

Centralni vodovodni sistem kojim upravlja KJKP „Vodovod i kanalizacija“

KJKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Sarajevo pruža usluge javnog snabdijevanja pitkom vodom za oko 400.000 stanovnika, te poslovnim i javnim klijentima. Vodovodni sistem se većim dijelom prostire na području općina Stari Grad, Centar, Novo Sarajevo, Novi Grad, Ilidža, Vogošća, te manjim dijelom na području općina Hadžići i Trnovo (zona vodosnabdijevanja objekata na olimpijskim planinama Bjelašnica i Igman). Glavni resurs vode za centralni vodovodni sistem snabdijevanja je izvoriste Sarajevsko polje (podzemna akumulacija vode sa bunarima u Konacima, Bačevu, Sokolovići koloniji i Stupu) sa kojeg se zahvata cca 2.2 m³/s što je preko 74% ukupnih količina vode.

Vodosnabdijevanje uključuje i otvorene izvore vode. Sistem uzima vodu iz tri otvorena bazena: jedan lociran u Vogošći, drugi u Mošćanici, a treći u rijeci Bosni. Voda zahvaćena iz ovih rijeka mora se tretirati prije pumpanja u sistem za vodosnabdijevanje. U 2020. godini odgovarajućim tretmanom otvorenih tokova vode zahvatilo se do 15,2% od ukupno zahvaćene vode.

U 2020. godini sa planinskih izvorišta se zahvatalo 8,3% od ukupno zahvaćenih količina vode. Vodovodni sistem se sastoji od bunarskih postrojenja (45 bunara), osam gravitacionih vrela i tri postrojenja za prečišćavanje vode otvorenih tokova. Trenutno je na prostoru Bačeva 37 bunara, Sokolović kolonije pet i Stupa tri bunara. Istovremeno se vrši i kupovina vode iz Jahorinskog vrela, Tilave i Peračkog vrela.

Nijedno izvoriste u okviru centralnog vodovodnog sistema nema usvojenu Odluku o zonama sanitarne zaštite i zaštitnim mjerama u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja uslova za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta vode za javno vodosnabdijevanje stanovništva („Sl. novine FBiH“, broj 88/12).

U 2020. godini, KJKP „VIK“ je bio izvođač rekonstrukcije 4082 m vodovodne mreže što je kada je u pitanju rekonstrukcija cjevovoda jedna od najboljih godina u nizu zadnjih pet godina. Odvijali su se radovi u okviru projekta „Sanacija vodovodnog sistema“, finansiranog od strane EBRD-a, ali isto tako niz rekonstrukcija koje su općine finansirale.

U cilju poboljšanja vodosnabdijevanja potrošača iz javnog centralnog sistema u 2020. godini pripremljena su projektna rješenja, revizije projekata, obrada tender dokumentacije u sklopu investicionih radova, poslovi nadzora na izvođenju cjevovoda i dr. U 2020. godini radilo se na implementaciji „Projekta detekcije curenja i smanjenja neprihodovane vode (NRW Projekat)“, te su planirane aktivnosti implementirane u kontinuitetu i trebale bi se nastaviti implementirati u skladu za izgrađenim Planom kako bi se nastavio pozitivan trend provođenja NRW aktivnosti. Od strane KJKP „VIK“ u 2020. godini ukupno je popravljeno 2839 kvarova na vodovodnoj mreži.

Lokalni sistem kojim upravlja JKP „Komunalac“

Sva izvorišta u javnom vodovodnom sistemu, koji su u nadležnosti JKP „Komunalac“ d.o.o. Hadžići, imaju Odluke o zonama sanitarne zaštite i zaštitnim mjerama u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja uslova za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta vode za javno vodosnabdijevanje stanovništva („Sl. novine FBiH“, broj 88/12). Značajniji problemi u oblasti vodosnabdijevanja u izvještajnom periodu su bili zamućivanje pojedinih vrela (Krupa, Malotina, Dukat i Bjelotine), koja se pri prekoračenju dopuštene vrijednosti isključuju iz sistema što za posljedicu ima uvođenje redukcije vode, kao i nedostatak vode za piće zbog dužeg perioda bez obilnih padavina.

Dana 06.05.2019. godine uspostavljen je HACCP sistem sa certifikatom za skupljanje, prečišćavanje i snabdijevanje vodom za piće u skladu sa zakonskim obavezama o kontroli vode, a sa aspekta zdravstvene ispravnosti vode za piće kroz sistem samokontrole (HACCP).

Istovremeno je dobiven i certifikat međunarodnog standarda EN ISO 9001:2015 za „Komunalne usluge snabdijevanja vodom za piće, održavanje vodovodnih instalacija, odvođenje i tretman otpadnih voda, održavanje vodovodnih instalacija, odvođenje i tretman otpadnih voda, održavanje kanalizacione mreže, održavanje lokalnih puteva, održavanje parkova i ostalih zelenih površina i održavanje groblja“.

Lokalni sistem kojim upravlja JKP „Trnovo“

Na području općine Trnovo donesene su Odluke o zonama sanitarne zaštite i zaštitnim mjerama za izvorišta sa kojih se vrši snabdijevanje naselja na području općine u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja uslova za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta vode za javno vodosnabdijevanje stanovništva („Sl. novine FBiH“, broj 88/12). U sistemu vodosnabdijevanja općine pitkom vodom uključeno je 28 izvorišta i sa njih se zahvata ukupno 19,8 l/s. Voda koja se zahvata sa ovih izvorišta zadovoljava potrebne parametre za vodu za piće, te se ista tretira natrij hipokloritom. JKP „Trnovo“ d.o.o. Trnovo raspolaže dovoljnim količinama vode.

Lokalni sistem kojim upravlja JKP „Vodostan“

Sva izvorišta u vodovodnom sistemu kojim upravlja JKP „Vodostan“ imaju usvojene Odluke o zonama zaštite na centralnom i lokalnim vodovodima utvrđenim Zakonom o vodama KS („Sl. novine KS“, broj 18/10) i Pravilnikom o načinu utvrđivanja uslova za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta vode za javno vodosnabdijevanje stanovništva („Sl. novine FBiH“, broj 88/12).

Veliki problem je zaštita rijeke Misoče, jer se izvorište rijeke nalazi na tromeđi općina Breza, Vareš i Ilijaš, a vodozahvat za snabdijevanje građana Ilijaša vodom za piće na području općine Ilijaš. Velika zona zaštite od 113 km² i činjenica da se treba štititi područje na teritoriji drugih općina i kantona otežava provođenje propisanih mjera.

S ciljem smanjenja gubitaka i kontrole nad sistemom vodosnabdijevanja, postizanja veće klase tačnosti mjerenja i preciznije analize JKP „Vodostan“ je od 2016. godine krenulo sa nabavkom MDM softvera, definisane su DMA zone i instalirani mjerači protoka na mjernim zonama, tako da imaju instalirano 40 mjernih uređaja od kojih su njih 14 opremljeni sa Data logger-om. Sve navedeno je kao rezultat dalo smanjenje gubitaka u mreži i kontinuirano vodosnabdijevanje (bez redukcija) zadnje tri godine.

Preduzeće JKP „Vodostan“ d.o.o. Ilijaš počev od 18.02.2018. godine provodi sistem samokontrole HACCP koji je obavezan u svim preduzećima koja se bave isporukom vode za piće, ako je isporučena količina vode veća od 10 m³/dan.

Zaključno sa 2020. godinom svi rezervoari pitke vode na centralnom vodovodu u potpunosti su obnovljeni i adaptirani.

7.3.2 Odvodnja otpadnih i oborinskih voda i uređenje vodotoka

Nivo pokrivenosti područja Kantona Sarajevo javnim sistemom vodosnabdijevanja je znatno veći od nivoa pokrivenosti javnim sistemom prikupljanja i odvodnje otpadnih voda. Prema procjenama, postojeći sistem prikupljanja i odvodnje otpadnih voda pokriva oko 80% stanovništva.

Samo u centralnim područjima općina djelimično je riješena odvodnja otpadnih voda separatnom kanalizacijom, a u padinskim dijelovima sa individualnom stambenom izgradnjom oborinske vode zajedno sa fekalnim uključene su u fekalnu javnu kanalizaciju koja nizvodno preopterećuje glavne kolektore i izaziva probleme u funkcionisanju sistema.

Veliki problem u svim općinama Kantona Sarajevo je pojava izgradnje „bespravne kanalizacione mreže“ koja ugrožava ukupan sistem odvodnje otpadnih voda kao i sanitarnu bezbjednost vodosnabdijevanja.

Preduslov za daljni razvoj centralni sistema za prikupljanje i odvođenje otpadnih voda je svakako i adekvatan rad centralnog uređaja za prečišćavanje otpadnih voda, te izgradnja lokalnih uređaja za tretman otpadnih voda za područja koja ne gravitiraju prema centralnom Postrojenju za prečišćavanje otpadnih voda u Butilama (PPOV).

Sanacijom i modernizacijom PPOV omogućeno je prečišćavanje otpadnih voda Kantona Sarajevo i kontrolisano ispuštanje prečišćenih voda u recipijent rijeku Bosnu. Dana 14.08.2017. godine od strane KJKP „VIK“ je upućen zahtjev Federalnom ministarstvu okoliša i turizma za izdavanje okolišne dozvole za PPOV Butila. MPUGZO KS je tražilo određene zahtjeve ViK-a, te je treća dopuna od 28.05.2019. godine prihvaćena s tim da se zadužuje Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture KS da određene garancije po pitanju adekvatne dispozicije mulja. Okolinska dozvola je izdata dana 28.01.2020. godine od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma i ista važi 5 godina, a dana 25.12.2020. godine KJKP „VIK“ je dobio upotrebnu dozvolu od strane Federalnog ministarstva prostornog uređenja.

Količina prečišćenog efluenta ispuštenog u rijeku Bosnu iznosila je 43.203.354 što je 3.600.279,5 mjesečno.

U 2020. godini je po prvi put od kako je izvršena rekonstrukcija PPOV Butile produkcija plina se odvijala kontinuiran, te je proizvedeno 959.454 m³ biogasa, što je u prosjeku 79.954,5 m³ biogasa mjesečno.

Također, na postrojenju se dnevno proizvede 10-15 t dehidriranog mulja čije deponovanje predstavlja veliki problem. Proizvedeni mulj se trenutno skladišti u privremene lagune/deponije unutar lokacije PPOV, a kapacitet jedne lagune je 12.000 m³. Prema trenutnim procjenama dehidrirani mulj će se moći skladištiti na privremenim deponijama do kraja prvog kvartala 2021. godine.

7.3.3 Poplave

Najugroženija plavna područja spadaju područja oko rijeka Bosne, Željeznice, Zujevine, Miljacke i Tilave u Sarajevskom polju, rijeka Misoče i Ljubine u Ilijašu, te rijeka Ljubine i Jošanice u Vogošći, i Rakitnice u Trnovu. Veliki dio KS je zaštićen od poplava, jer je izvedena regulacija vodotoka i zaštita od stogodišnjih voda, tako da se moraju uložiti napor da se zaštiti preostalo područje.

U 2020. godini Ministarstvo privrede KS je obezbjedilo određena sredstva za realizaciju projekata regulacije vodotoka II kategorije.

U saradnji sa Ministarstvom komunalne privrede i infrastrukture KS pripremljen je Program utroška finansijskih sredstava za regulaciju riječnih korita i zaštitu od poplava, vodosnabdijevanje i odvodnju otpadnih voda na području Kantona Sarajevo za 2020. godinu, koji je usvojen Zaključkom Vlade KS, broj: 02-04-10994/20 od 30.04.2020. godine.

Zaključeni su pojedinačni sporazumi sa Gradom Sarajevo i sedam općina u Kantonu Sarajevo, to: Općina Stari Grad Sarajevo, Općina Centar Sarajevo, Općina Novi Grad Sarajevo, Općina Ilidža, Općina Hadžići, Općina Trnovo, Općina Vogošća i Općina Ilijaš, za sufinansiranje projekata koji su obuhvaćeni Programom utroška finansijskih sredstava za regulaciju riječnih korita i zaštitu od poplava, vodosnabdijevanje i odvodnju otpadnih voda na području Kantona Sarajevo za 2020. godinu.

7.4 Otpad

S ciljem povećanja obuhvata stanovništva odvojenim prikupljanjem otpada na području KS, u 2016. godini u saradnji sa MPUGZO KS započeo je projekat „Uvođenje odvojenog prikupljanja otpada u individualnim stambenim objektima u Kantonu Sarajevo“. Do sada su uspješno realizirane tri faze Projekta, te je u toku realizacija četvrte faze Projekta koja predviđa nabavku 2000 kanti od 240 l, 2000 kanti od 120 l, 60 kontejnera od 1.100 l. U ovom projektu KJKP „Rad“ realizuje i program edukacije vezano za selektiranje i reciklažu otpada, dok se putem NVO sektora realizuju kampanje na prevenciji i smanjenju količina otpada.

Aktivnosti pretvaranja deponije „Smiljevići“ u RCUO u 2020. godini su nastavljene putem Ministarstva komunalne privrede i infrastrukture iz razloga što je Vlada KS 24.12.2019. godine donijela Zaključak kojim se Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture KS zadužuje za poduzimanje svih potrebnih aktivnosti i mjera rada upravljanja nad deponijom Smiljevići, a čiji je nosilac u prethodnom periodu bilo MPUGZO KS.

U nadležnosti MPUGZO KS i dalje je, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom, izdavanje dozvola za upravljanje otpadom. Dozvola za upravljanje otpadom za RCUO Smiljevići izdata je 12.06.2020. godine. Dozvolom za upravljanje otpadom u 2020. godini definisano je da se, s ciljem uštede prostora na sanitarnoj deponiji, građevinski otpad više ne odlaže na deponiju Smiljevići, osim malih količina od građana koji se jave uslijed rekonstrukcija stambenih jedinica privatnih lica. Ova dozvola, pored Vodne dozvole Agencije za vodno područje rijeke Save od 19.12.2019. godine i Okolinske dozvole Federalnog ministarstva okoliša i turizma od 25.03.2020. godine, predstavlja osnov za postupanje u okviru RCUO Smiljevići u narednom petogodišnjem periodu.

U 2020. godine Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo je pripremio Prostornu osnovu PPPPO RCUO Smiljevići i istu dostavio na mišljenje MPUGZO KS. Za predmetni plan provodi se i procedura izrade strategijske procjene uticaja na okoliš, koja ima za cilj identifikaciju i procjenu uticaja Plana na okolni prostor. Prednacrt Izvještaja o strategijskoj procjeni uticaja na okoliš za predmetni plan je pripremljen sa dva varijantna rješenja tretmana otpada i u aprilu 2020. godine isti je dostavljen MPUGZO KS na mišljenje. MPUGZO KS je dostavilo Mišljenje u kojem se opredijelilo za varijantu mehaničko-biološke obrade otpada koja će dalje biti razrađena u Nacrtu Izvještaja.

U 2020. godini su nastavljene aktivnosti na izgradnji reciklažnog dvorišta u općini Ilijaš, te je u aprilu donesena Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača za drugu fazu radova koji su započeli u junu. Druga faza radova, u vrijednosti od 249 hiljada KM, odnosi se na izgradnju manipulativnih površina, kolske vage, portirnice, nadstrešnica, elektroinstalacija, sistema navodnjavanja, protuprovale, te instaliranje videonadzora.

Tokom 2020. godine, u oblasti upravljanja otpadom u proceduri su bila četiri zahtjeva (dva zahtjeva za izdavanje dozvole za upravljanje otpadom, dva zahtjeva za produženje dozvole za upravljanje otpadom), dva zaprimljena u 2019. godini, dva zaprimljena u 2020. godini. Riješena su četiri zahtjeva (donesena su dva rješenja o izdavanju i dva rješenja o produženju dozvole za upravljanje otpadom).

U 2020. godini odobreno je 27 planova upravljanja medicinskim otpadom zdravstvenih ustanova sa područja KS.

7.5 Prirodno naslijeđe

MPUGZO KS zajedno sa Kantonalnim Zavodom za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo i Prirodno-matematičkim fakultetom u Sarajevu su u 2020. godini nastavili sa aktivnostima na realizaciji projekta izrade „Elaborata/Stručnog obrazloženja za proglašenje zaštite prioriternih pojedinačnih spomenika prirodne baštine iz oblasti hidro-geološkog i geomorfološkog spomeničkog naslijeđa Kantona Sarajevo“.

U toku 2020. godine okončana je procedura izrade „Elaborata upravljanja šumskim ekosistemima za potrebe izrade Prostornog plana područja posebnog obilježja Zaštićeni pejzaž „Trebević“.

S ciljem pripreme Zakona o proglašenju prioriternih pojedinačnih spomenika prirodne baštine iz oblasti hidrogeološkog i geomorfološkog spomeničkog naslijeđa KS, a obzirom da je Prirodno-matematički fakultet realizovao I fazu projekta „Analiza stanja i prijedlog mjera zaštite za sve evidentirane pojedinačne spomenike prirodne baštine, sa analizom stanja i preispitivanje kategorije zaštićenih područja KS“, krajem oktobra 2020. godine sa pomenutom stručnom institucijom potpisan je Sporazum o realizaciji II faze projekta, koji uključuje izradu „Elaborata/Stručnog obrazloženja za proglašenje zaštite prioriternih pojedinačnih spomenika prirodne baštine iz oblasti hidrogeološkog i geomorfološkog spomeničkog naslijeđa KS“.

U toku 2020. godine su u okviru projekta „Postizanje očuvanja biološke raznolikosti kroz uspostavljanje i efikasno upravljanje zaštićenim područjima i izgradnju kapaciteta za zaštitu prirode u BiH“ nastavljene aktivnosti na pripremi Studije valorizacije prirodnih cjelina Misoča i Čemerska planina u funkciji uspostavljanja novog zaštićenog prirodnog područja, kao i aktivnosti na izradi Plana upravljanja Zaštićenim područjem „Bijambare“. Također, u 2020. godini usvojene su Odluke o donošenju Planova upravljanja Zaštićenim pejzažem „Bentbaša“ i Spomenikom prirode „Vrelo Bosne“, te je julu 2020. godine izabran je konsultant za izradu planova upravljanja posjetiocima za Spomenik prirode „Vrelo Bosne“, Zaštićeni pejzaž „Trebević“ i Zaštićeni pejzaž „Bijambare“. U toku je izrada navedenih dokumenata.

U izvještajnom periodu rješavano je šest zahtjeva za izdavanje saglasnosti/dozvole za zahvate u zaštićenim područjima shodno članu 159. federalnog Zakona o zaštiti prirode. Doneseno je jedno rješenje kojim se daje dozvola za zahvat, jedan zaključak kojim se prekida postupak, dok su ostali zahtjevi u toku rješavanja.

7.6 Energijska efikasnost

Povećanja energijske efikasnosti u objektima budžetskih korisnika KS

U okviru realizacije Projekta „Zeleni ekonomski razvoj“ i u 2020. godini sa UNDP-ijem je nastavljena uspješna saradnja na provođenju mjera povećanja energetske efikasnosti u javnim objektima. U tu svrhu je Vlada KS i MPUGZO KS zajedno sa UNDP-ijem i javnim objektima obezbijedili značajna sredstva za energetske sanacije devet javnih objekata u KS i nastavak aktivnosti na priključenju na sistem daljinskog grijanja ukupno četiri javna objekta koji su u 2019. godini obuhvaćeni amandmanima osnovnog Sporazuma iz 2018. godine.

Tim povodom je u 2020. godini sa UNDP-ijem potpisan Amandman 5. Sporazuma. U toku su aktivnosti na pribavljanju saglasnosti KJKP „Sarajevogas“ d.o.o na projektnu dokumentaciju za četiri javna objekta, a u završnoj fazi je priprema projektne dokumentacije za dva objekta, dok je za jedan objekta u međuvremenu UNDP-i raspisao tender za provođenje mjera povećanja energijske efikasnosti. Do danas je u okviru Projekta obnovljeno 66 javnih objekata, a već su zabilježene značajne uštede u finansijskom smislu, a što je najbitnije i u kontekstu smanjenja emisija CO₂.

S druge strane, u okviru istog Projekta, u završnoj fazi je priprema prijedloga „Studije stanja energetske efikasnosti objekata u KS koja koriste lica u stanju socijalne potrebe“, a za koju je u 2020. godini izabran izvršilac.

Projekat „Energijska efikasnost u javnim objektima Kantona Sarajevo“ se realizuje u saradnji sa EBRD-om, a trebao bi se finansirati iz kredita u iznosu od 10 miliona eura. Planirana je izrada detaljnih energetskih audita i projekte dokumentacije za 40 javnih objekata. Vlada KS je krajem 2019. godine usvojila listu od 40 javnih objekata za koje je planirana energetska sanacija, koja je izmijenjena u januaru, a potom u julu 2020. godine kada je usvojena konačna lista.

U julu 2020. godine potpisan je Sporazum o grantu za tehničku saradnju između EBRD-a i MPUGZO KS, kao i Ugovor sa odabranim konsultantom o pružanju usluga izrade energetskih audita i detaljne projektne dokumentacije. Ugovor o kreditnom zaduženju još uvijek nije potpisan.

7.7 Okolinske dozvole i strategijske procjene uticaja na okoliš

U periodu 01.01.-31.12.2020. godine rješavano je 60 zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole, od kojih je riješeno 40 zahtjeva. Izdato je 29 rješenja o okolinskoj dozvoli, četiri rješenja o odbijanju zahtjeva, jedan zaključak o obustavi postupka, jedan zaključak o prekidu postupka i pet zaključaka o odbacivanju zahtjeva. U 2021. godinu se prenosi 21 zahtjev, od čega se na četiri zahtjeva odnosi prekid postupka. Na tri izdata rješenja je izjavljena žalba drugostepenom organu- Federalnom ministarstvu okoliša i turizma.

U 2020. godini zaprimljeno je osam zahtjeva za utvrđivanje potrebe provođenja strategijske procjene uticaja na okoliš. Shodno kriterijumima utvrđenim članom 5. Uredbe o strategijskoj procjeni uticaja planova i programa na okoliš (Sl. novine KS, broj 32/11) za IDRP „Luke“ na području općina Ilijaš je utvrđena potreba vršenja strategijske procjene uticaja na okoliš, za pet planova nije utvrđena obaveza, dok je za dva plana zatražena dopuna dokumentacije.

U toku su četiri postupka vršenja strategijske procjene uticaja na okoliš za planove prostornog uređenja: IDRP „Sportsko rekreaciono područje Bjelašnica“, UP „Igman Veliko polje“, PPPPO RCUO Smiljevići i RP „Gornje Telalovo polje I“. MPUGZO KS su tokom 2020. godine na mišljenje dostavljena tri izvještaja o strategijskoj procjeni uticaja na okoliš: za IDRP „Sportsko rekreaciono područje Bjelašnica“, za UP „Igman Veliko polje“, te za PPPPO RCUO Smiljevići. Prednacrt Izvještaja za PPPPO RCUO Smiljevići je dobio pozitivno mišljenje, za druga dva je zatražena dorada dokumenata, dok za RP „Gornje Telalovo polje I“ Izvještaj je još u fazi pripreme.

8. Analiza budžeta i javne administracije

8.1 Analiza javnih prihoda i rashoda

Budžet Kantona Sarajevo obavezujući je okvir djelovanja javnog sektora i u finansijskom smislu predstavlja plan prihoda i rashoda. Izrada i izvršavanje budžeta zasniva se na načelima jedinstva, tačnosti, uravnoteženosti i zakonitosti budžeta, načelu univerzalnosti, efikasnosti ekonomičnosti i transparentnosti. Izrada godišnjeg budžeta zasniva se na budžetskom kalendaru te Dokumentu okvirnog budžeta koji obuhvata najmanje jednu fiskalnu godinu i dvije naredne godine. Strukturu budžetskih sredstava čine porezni i neporezni prihodi, kao dominantni izvori budžetskih sredstava, zatim grantovi, donacije, kapitalni primici i račun finansiranja.

U periodu 01.01. do 31.12.2020. godine ostvareni su prihodi i primici u iznosu 1.135.335.825 KM, a izvršeni rashodi i izdaci u iznosu 1.131.563.325 KM. Na osnovu ostvarenih prihoda i primitaka i izvršenih rashoda i izdataka ostvaren je suficit u tekućoj godini u iznosu od 3.772.500 KM.

Tabela 93. Ukupno ostvareni prihodi

Prihodi	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Indeks 2020/ 2019
	u 000 KM	%	u 000 KM	%	u 000 KM	%	u 000 KM	%	u 000 KM	%	u 000 KM	%	u 000 KM	%	
Prihodi od poreza	530.240,9	80,8	567.417,8	83,7	583.065,8	85,6	626.590,0	84,1	699.306,0	86,8	745.079,2	81,9	713.202,2	62,8	95,7
Neporezni prihodi	64.271,0	9,8	66.616,6	9,8	75.254,2	11,1	81.557,0	10,9	80.479,0	10,0	115.621,6	12,7	173.496,9	15,3	150,1
Tekući transferi i donacije	16.444,5	2,5	14.618,0	2,2	16.516,1	2,4	15.601,9	2,1	14.857,7	1,8	23.258,5	2,6	99.360,5	8,8	427,2
Kapitalni transferi	0,0		0,0		552,3	0,1	2.370,2	0,3	4.518,5	0,6	2.055,9	0,2	17.613,1	1,6	856,7
Prihodi od internih transakcija	0,0		0,0		0,0		755,8	0,1	685,0	0,1	1.126,5	0,1	2.055,6	181,1	182,5
Kapitalni primici	1.146,2	0,2	920,8	0,1	880,4	0,1	300,5	0,0	710,7	0,1	32,7	0,0	5.345,6	0,5	16.370,3
Račun finansiranja	37.431,9	5,7	27.853,3	4,1	4.544,9	0,7	17.799,8	2,4	4.994,9	0,6	22.763,9	2,5	4.121,0	0,4	18,1
Višak primitaka od direktnog zaduživanja	6.944,8	1,1	262,6	0,0	0,0		0,0		0,0		0,0		120.141,0	10,6	
Ukupno	656.479,3	100,0	677.689,1	100,0	680.813,7	100,0	744.975,2	100,0	805.551,8	100,0	909.938,2	100,0	1.135,3	280,9	0,1

U 2014., 2015., 2016., 2017., 2018., 2019. i 2020. godini najveći udio ostvarenih prihoda se ostvarivao preko poreznih prihoda, od 80,8% u 2014. godini do 62,8% u 2020. godini, a ostvareni prihodi od poreza su manji za 5,8% u odnosu na ostvarenje 2019. godine.

Kad je riječ o budžetskim rashodima, evidentan je rast sa 1.042.264.463 KM u 2019. na 1.131.563.325 KM u 2020. godini.

Tabela 94. Ostvareni budžetski rashodi

Rashodi	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Indeks 2020/ 2019
	u 000 KM	%	u 000 KM	%	u 000 KM	%	u 000 KM	%	u 000 KM	%	u 000 KM	%	u 000 KM	%	
Plaće i naknade troškova zaposlenih	250.248,7	40,3	253.038,3	38,2	250.191,4	36,5	258.546,8	34,9	274.411,7	35,9	408.813,1	45,2	425.993,0	37,6	104,2
Doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi	25.281,7	4,1	25.417,2	3,8	25.378,6	3,7	26.183,3	3,5	27.742,3	3,6	41.147,2	4,5	42.659,0	3,8	103,7
Izdaci za materijal i usluge	48.891,7	7,9	50.455,3	7,6	55.049,3	8	54.310,0	7,3	59.205,7	7,7	78.220,2	8,6	101.228,4	8,9	129,4
Tekući transferi	222.738,1	35,9	250.135,6	37,7	232.185,9	33,9	247.472,0	33,4	256.189,6	33,5	213.402,6	23,6	236.681,0	20,9	110,9
Izdaci za obaveze po kreditima	3.706,7	0,6	5.088,9	0,8	5.193,1	0,8	4.477,6	0,6	3.587,2	0,5	2.795,6	0,3	5.256,3	0,5	188,0
Kapitalni transferi	32.114,6	5,2	29.909,9	4,5	52.284,2	7,6	77.051,0	10,4	63.419,0	8,3	74.672,6	8,3	146.485,8	12,9	196,2
Izdaci za nabavku stalni sredstava	22.699,6	3,7	20.221,6	3	28.530,5	4,2	33.250,9	4,5	40.944,0	5,4	55.303,6	6,1	131.276,1	11,6	237,4
Sredstva za pozajmljivanje	1.256,0	0,2	2.400,0	0,4	1.350,0	0,2	1.282,0	0,2	3.100,0	0,4	1.103,0	0,1	12.170,0	1,1	1103,4
Otplate dugova	13.920,6	2,2	26.457,7	4	34.668,0	5,1	37.697,3	5,1	36.407,2	4,8	28.890,5	3,2	29.813,7	2,6	103,2
Tekuća rezerva	0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0	0	
Višak rashoda nad prihodima	0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0		0,0	0	
Ukupno	620.857,6	100,0	663.124,4	100,0	684.831,0	100,0	740.270,8	100,0	765.006,7	100,0	904.348,3	100,0	1.131,6	100,0	0,1

U strukturi rashoda, najveće učešće u ukupnim rashodima se odnosi na plaće i naknade troškova zaposlenih, koji u strukturi ukupnih rashoda imaju trend smanjenja od 40,7% ukupnih rashoda u 2019. godini do 37,6% u 2020. godini. Tekući transferi bilježe povećanje u procentualnom učešću u ukupnim godišnjim rashodima, sa 20,5% u 2019. godini na 20,9% u 2020. godini. Izdaci za otplatu dugova su se povećali sa 29,2 miliona KM u 2019. godini na 29,8 miliona KM u 2020.

Tekući transferi koji se finansiraju iz budžeta Kantona najčešće se odnose na tekuće transfere neprofitnim organizacijama, tekuće transfere pojedincima, učešća i subvencije javnim preduzećima, učešća i transferi drugim nivoima vlasti, te drugi tekući rashodi.

Tekući transferi koji se finansiraju iz budžeta Kantona najčešće se odnose na tekuće transfere neprofitnim organizacijama, tekuće transfere pojedincima, učešća i subvencije javnim preduzećima, učešća i transferi drugim nivoima vlasti, te drugi tekući rashodi.

8.2 Program javnih investicija³⁴

U Zakonu o budžetima Federacije BiH posebna pažnja posvećena je Programu javnih investicija, koji predstavlja instrument za upravljanje i izvještavanje o razvojnim programima i projektima-javnim investicijama. Javne investicije predstavljaju dio sredstava budžeta planiranih za ulaganja u značajno povećanje sredstava nefinansijske imovine kroz sticanje infrastrukture, građevinskih objekata, zemljišta i opreme.

Program javnih investicija KS (PJIKS) priprema se svake godine po roling sistemu, koji usvaja Vlada KS. Osnovni cilj izrade PJIKS je usklađivanje razvojnih projekata sa realnim izvorima finansiranja. Program sadrži tekuće i kandidovane projekte, a čijom realizacijom treba da se doprinese kvaliteti života građana i sigurnosti.

³⁴ Program javnih investicija KS, Informacija dostupna na stranici Zavoda za planiranje razvoja KS

Investicije-projekti se odnose na sva područja djelatnosti (sektore) od obrazovanja, infra i suprastrukture do socijalne sigurnosti i zaštite okoliša.

Ukupan broj projekata javnih investicija (tekućih i kandidovanih) u 2020. godini je 198 i veći je za 22,2% u odnosu na ukupan broj projekata u 2019. godinu.

Ukupna planirana vrijednost projekata javnih investicija (tekućih i kandidovanih) u 2020. iznosi preko 1.367 miliona KM što je povećanje za 24,6% u odnosu na 2019. godinu.

Tabela 95. Pregled promjena osnovnih podataka iz PJKS

Status projekata		Tekući ukupno	Ukupno učešće KS	Drugi izvori finansiranja	Učešće KS (%)	Učešće drugih izvora finansiranja (%)	Kandidovani ukupno	Tekući i kandidovani projekti
2014	Broj projekata	87	84	41	96,6	47,1	42	129
	Planirana vrijednost projekta (mil. KM)	760	366,2	393,9	48,2	51,8	264,1	1.024,1
	Budžet (mil. KM)	80,2	33,7	46,6	42	58	43,9	124,1
2015	Broj projekata	68	64	46	94,1	67,6	39	107
	Planirana vrijednost projekta (mil. KM)	717,1	314	403,1	43,8	56,2	200,8	918
	Budžet (mil. KM)	108,2	26,6	81,5	24,6	75,4	4,6	112,8
2016	Broj projekata	26	23	17	88,4	65,3	40	66
	Planirana vrijednost projekta (mil. KM)	210	94,7	115,1	45,1	54,9	439,2	649
	Budžet (mil. KM)	31,7	14,3	17,4	45	55		31,7
2017	Broj projekata	32	28	21	87,5	65,6	99	131
	Planirana vrijednost projekta (mil. KM)	315,2	129,1	186,1	41	59	689,7	1.005
	Budžet (mil. KM)	31,8	23,5	8,3	73,8	26,2		31,8
2018	Broj projekata	43	41	2	95,3	4,7	106	149
	Planirana vrijednost projekta (mil. KM)	446,2	215,7	230,4	48,4	51,6	640,7	1.086,90
	Budžet (mil. KM)	35,4	20,5	14,8	58	42		35,4
2019	Broj projekata	63	47	16	74,6	25,4	99	162
	Planirana vrijednost projekta (mil. KM)	749,4	354,8	394,7	47,3	52,7	348,3	1.097,70
	Budžet (mil. KM)	82,7	70,8	11,9	85,6	14,4		82,7
2020	Broj projekata	60	51	9	85,0	15,0	138	198
	Planirana vrijednost projekta (mil. KM)	651,9	399,8	252,2	61,3	38,7	715,7	1.367,69
	Budžet (mil. KM)	39,4	34,2	5,2	86,8	13,2		39,4

Tabela 96. Pregled promjena osnovnih podataka iz PJKS, indeks 2020/2019.

Status projekata	Broj projekata	Planirana vrijednost projekta	Budžet
Tekući ukupno	95,2	87,0	47,6
Ukupno učešće KS	108,5	112,7	48,3
Drugi izvori finansiranja	56,3	63,9	43,7
Učešće KS (%)	113,9	129,6	101,4
Učešće drugih izvora finansiranja (%)	59,1	73,4	91,7
Kandidovani ukupno	139,4	205,5	
Tekući i kandidovani projekti	122,2	124,6	47,6

U ukupnoj planiranoj vrijednosti tekućih projekata u 2020. godini (651,9 miliona KM) sredstva Budžeta KS učestvuju sa 61,3% i iznose 399,8 miliona KM. Sredstva Budžeta KS u odnosu na 2019. godinu manja su za oko 13,0%.

U 2020. godini drugi izvori finansiranja iznose 252,2 miliona KM ili 38,7% i manji su za 36,1% nego 2019. godine.

U ukupnoj planiranoj vrijednosti kandidovani projekti iznose 715,7 miliona KM u 2020. godini.

Za realizaciju projekata u 2020. godini ukupno planirana sredstva svih projekata iznose oko 39,4 miliona KM.

II Implementacija Strategije

Uvod

Pregled provedbe Strategija razvoja Kantona Sarajevo za 2020. godinu (u daljem tekstu Pregled) priprema se u svrhu informisanja svih relevantnih aktera o realiziranim strateškim mjerama i aktivnostima u prethodnoj godini te se odnosi samo na elemente vezane za provedbu mjera u 2020. godini. Pregled je pripreman kao zaseban dokument, ali čini dio cjelovitog Izvještaja o razvoju Kantona Sarajevo za 2020. godinu.

Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo je na osnovu prikupljenih informacija, odnosno na osnovu izvještaja o radu ministarstava, izvještaja o implementaciji projekta za 2020. planiranih Akcionim planom 2020-2022. godina (u daljem tekstu AP 2020-2022.), koje su dostavila ministarstva preko članova Kantonalnog odbora za razvoj za implementaciju Strategije (u daljem tekstu KOR), izradio Izvještaj o implementaciji Strategije razvoja Kantona Sarajevo do 2020. godine za 2020. godinu.

Nakon Uvodnog dijela Pregleda predstavljena je struktura strategije, dat kratak sažetak AP-a 2020-2022., ukupan pregled provedbe Strategije za 2020. godinu. U posebnom dijelu dat je pregled provedbe Strategije po ciljevima i prioritetima za 2020. godinu kroz analizu i praćenje Strategijom utvrđenih indikatora, kao i pregled finansijskih ulaganja za 2020. godinu.

9. Struktura strategije

Strategija razvoja Kantona Sarajevo do 2020. se sastoji od dva ključna dijela: strateškog i programskog okvira.

Strateški okvir

U ovom dijelu dat je izvod iz detaljne situacione analize, sektorska analiza za Kanton Sarajevo u smislu stanja u ekonomiji, socijalnom sektoru, okolišu i javnoj infrastrukturi, trendovi u okruženju, procjena vanjske i unutrašnje okoline za posmatrane sektore, zatim SWOT analiza, ključni strateški izazovi i fokusi za dalji razvoj Kantona Sarajevo. Strateški okvir također sadrži i utvrđivanje vizije razvoja, kao i strateške i prioritetne ciljeve, vezu sa planskim dokumentima viših nivoa i EU dokumenata, kretanje budžetske potrošnje, te osvrt na prethodni period i smjernice.

Na taj način Strategija usmjerava sveukupan razvoj Kantona uzimajući u obzir ekonomsku, društvenu, okolišnu i prostornu dimenziju i na temelju toga utvrđuje viziju razvoja Kantona Sarajevo:

Kanton Sarajevo je evropska, dinamična, kreativna i kulturno raznolika regija ugodnog življenja i unosnog poslovanja
--

Na temelju strateških fokusa i vizije KS, definisano je pet strateških ciljeva koji osiguravaju sinergijske efekte između ekonomije, okoliša i društva, uz puno uvažavanje interesa lokalne uprave.

Strateški ciljevi koji vode ka ostvarenju vizije razvoja Kantona Sarajevo su:

1. Poboljšati administrativni i poslovni ambijent za ubrzan ekonomski rast i unaprijediti ekonomsku strukturu radi povećanja izvoza roba i usluga;
2. Povećati zaposlenost i kreirati nova bolje vrednovana radna mjesta;
3. Stvoriti uslove za uključujući društveno ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa;
4. Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima;
5. Unaprijediti sistem upravljanja razvojem Kantona Sarajevo;

Programski okvir

Definisani strateški ciljevi se realizuju putem 22 prioriteta cilja, koji su u programskom okviru Strategije razvijeni u mjere, projekte i aktivnosti sa planiranim potrebnim finansijskim sredstvima (indikativni finansijski i terminski okvir), čijom implementacijom će se postići definisani ciljevi razvoja tokom implementacije Strategije. Također, u ovom dijelu definisan je i institucionalni i organizacioni okvir za provedbu Strategije, kao i plan praćenja, izvještavanja, evaluacije i revizije Strategije.

Programski okvir je osnova za praćenje implementacije Strategije razvoja KS do 2020. koji razrađuje realizaciju 22 prioriteta cilja kroz 69 mjera i 238 projekata i predviđa potrebna sredstva. Treba istaći da projekat uključuje niz različitih aktivnosti, koje su praktično podprojekti.

Tabela 97. Programski okvir:

Strateški cilj	Broj			Potrebna sredstva u KM
	Prioritetnih ciljeva	Mjera	Projekta	
1. Poboljšati administrativni poslovni ambijent za ubrzan ekonomski rast i unaprijediti ekonomsku strukturu radi povećanja izvoza roba i usluga	6	20	84	141.529.000
2. Povećati zaposlenost i kreirati nova bolje vrednovana radna mjesta	3	7	27	74.918.000
3. Stvoriti uslove za uključujući društveno ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa	4	16	37	462.300.900
4. Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima	4	15	55	700.317.500
5. Unaprijediti sistem upravljanja razvojem Kantona Sarajevo	5	11	35	18.192.300
Ukupno	22	69	238	1.397.257.700

Ukupna planirana vrijednost Strategije razvoja Kantona Sarajevo do 2020. je 1.397.257.700 KM. Od toga za realizaciju:

- Strateškog cilja 1. planirano je 10,1% (141.529.000 KM),
- Strateškog cilja 2. planirano je 5,4% (74.918.000 KM),
- Strateškog cilja 3. planirano je 33,1% (462.300.900 KM),
- Strateškog cilja 4. planirano je 50,1% (700.317.500 KM) i
- Strateškog cilja 5. planirano je 1,3% (18.192.300 KM).

Prema strukturi izvora finansiranja planirano je da sredstva budžeta učestvuju oko 6,8%, fondovi oko 8%, a mješoviti izvori finansiranja (budžet i drugi izvori finansiranja) sa 86,2% učešća.

Tabela 98. Pregled planiranih sredstava za realizaciju strateških i prioritetnih ciljeva Strategije razvoja KS do 2020.

Strateški cilj/Prioritet		Sredstva u KM
		2016-2020
Strateški cilj 1. Poboljšati administrativni i poslovni ambijent za ubrzan ekonomski rast i unaprijediti ekonomsku strukturu radi povećanja izvoza roba i usluga		141.529.000
1.1.	Unaprijediti inovativnost, standardizaciju i izvoznu orijentaciju u proizvodnim i uslužnim industrijama sa potencijalom za izvoz (između ostalih, metalske, drvne, prehrambene, zelene, kreativne industrije itd.)	5.822.000
1.2.	Podržati razvoj konkurentnosti i atraktivnosti KS za ulaganja iz oblasti IKT industrije	17.948.000
1.3.	Povećati konkurentnost turističke destinacije KS	66.129.000
1.4.	Poboljšati administrativni i poslovni ambijent za brzo privlačenje domaćih i stranih investicija, razvoj poduzetništva i olakšavanje mobilnosti kapitala i ljudskih resursa	36.600.000
1.5.	Restrukturirati sektor komunalne privrede i komunalnih usluga te, ubrzati razvoj zelene industrije i cirkularne ekonomije	230.000
1.6.	Unaprijediti uslove za održivi razvoj ruralnih područja Kantona Sarajevo	14.800.000
Strateški cilj 2. Povećati zaposlenost i kreirati nova bolje vrednovana radna mjesta		74.918.000
2.1.	Poboljšati usklađenost između ponude i potražnje na tržištu rada i smanjiti strukturalnu nezaposlenost	68.100.000
2.2.	Implementirati efikasne programe prekvalifikacije i obrazovanja odraslih	2.450.000
2.3.	Razvijati poduzetničku kulturu	4.368.000
Strateški cilj 3. Stvoriti uslove za uključujući društveno ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa		462.300.900
3.1.	Osnažiti socijalnu i radnu aktivaciju ranjivih grupa stanovništva i unaprijediti sistem socijalne zaštite za smanjenje siromaštva	10.550.000
3.2.	Reformirati sistem zdravstvene zaštite i zdravstvenih usluga	112.647.900
3.3.	Poboljšati kvalitet i dostupnost obrazovnih usluga za sve ciljane grupe stanovništva	27.483.000
3.4.	Jačati društvenu vrijednost kulture i sporta	311.620.000
Strateški cilj 4. Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima		700.317.500
4.1.	Osigurati i unaprijediti održivi sistem upravljanja prirodnim resursima i racionalno korištenje prostora	72.150.000
4.2.	Poboljšanje kvaliteta okolišnih komponenti i uspostavljanje integralnog sistema upravljanja otpadom	41.500.000
4.3.	Povećanje energetske efikasnosti i podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije	14.357.500
4.4.	Unaprijediti razvoj infrastrukture i dostupnost na cijelom području Kantona Sarajevo	572.310.000
Strateški cilj 5. Unaprijediti sistem upravljanja razvojem Kantona Sarajevo		18.192.300
5.1.	Konsolidirati i povećati dugoročnu održivost javnih finansija, te ojačati razvojni kapacitet javnih finansija (budžeta i javnih fondova)	650.000
5.2.	Reformirati javnu administraciju i ojačati odgovornost, efikasnost i razvojni kapacitet administracije	9.032.300
5.3.	Ojačati participaciju građana u upravljanju razvojem KS	150.000
5.4.	Smanjiti korupciju i kriminalitet, povećati bezbjednost građana, te osnažiti funkcionisanje pravne države	7.960.000
5.5.	Pozicioniranje KS u široj regiji i Evropi	400.000
Ukupno		1.397.257.700

10. Kratki sažetak Akcionog plana Strategije razvoja Kantona za 2020-2022. godinu

Akциони plan (AP) Strategije razvoja za 2020-2022. predstavlja operacionalizaciju strategije, odnosno sadrži sve mjere i aktivnosti/projekte u okviru strateških i prioritetnih ciljeva planirane da budu implementirane tokom 2020-2022., kao i finansijski okvir potreban za njihovu realizaciju, te određuje dinamiku i nositelje odgovornosti za realizaciju mjera. Ovakav plan omogućava pravovremeno sagledavanje očekivanih troškova potrebnih za realizaciju Strategije, te njihovo korigovanje i prilagođavanje raspoloživim finansijskim izvorima.

AP 2020-2022. planirana je implementacija projekata za koje su potrebna sredstva u iznosu od 696.676.806 KM što čini 49,9% ukupnog indikativnog finansijskog okvira Strategije (1.397.257.700 KM).

Treba istaći da u AP 2019-2021. nisu ušli projekti/aktivnosti za koje nema predviđenih sredstava u ovoj fazi, a koji su planirani Strategijom razvoja Kantona Sarajevo do 2020.

Naravno, te projekte, jer su od značaja za razvoj Kantona Sarajevo, treba uzeti u obzir u pripremi Strategije razvoja KS 2021-2027.

Akциони plan korespondira sa Programom javnih investicija KS 2020-2022. i Budžetom Kantona Sarajevo za 2020. godinu, odnosno sve aktivnosti/projekti su dijelom planova rada nadležnih ministarstava Vlade Kantona Sarajevo.

Izradu Akcionog plana pripremio je Zavod za planiranje razvoja KS zajedno sa Kantonalnim odborom za razvoj za proces implementacije (KOR) Strategije razvoja Kantona Sarajevo do 2020.

Strategija razvoja Kantona Sarajevo do 2020. i AP 2020-2022. su usklađeni sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji BiH (Službene novine FBiH, broj 32/17).

Tabela 99. Finansijska sredstva (u KM) potrebna za realizaciju strateških ciljeva tokom 2020-2022.

Strateški cilj	2020	2021	2022	Ukupno 2020-2022	Ukupno 2016-2020	AP 20-22/ ukupno 16-20 (%)
1	13.296.000	68.886.243	29.323.777	111.506.020	141.529.000	78,8
2	6.772.921	1.055.000	1.055.000	8.882.921	74.918.000	11,9
3	33.135.960	53.285.100	27.338.900	113.759.960	462.300.900	24,6
4	174.444.300	157.783.499	107.688.415	439.916.214	700.317.500	62,8
5	14.490.209	4.373.409	3.748.073	22.611.691	18.192.300	124,3
UKUPNO	242.139.390	285.383.251	169.154.165	696.676.806	1.397.257.700	49,9

Planiranim sredstvima u iznosu od 696.676.806 KM, za period 2020-2022. godina, najviše se odnosi na projekte Strateškog cilja 4 (63,1%), zatim Strateškog cilja 3 (16,3%), te Strateškog cilja 1 (16,0%). Na projekte Strateškog cilja 2 i Strateškog cilja 5 predviđeno je 4,5% ukupnih sredstava za period Akcionog plana.

Predviđenim sredstvima, prema AP 2020-2022., realizovaće se ili će početi sa realizacijom 110 projekata od ukupno 238 projekata planiranih Strategijom. Od toga u 2020. je planirano, da se realizuje ili počne sa realizacijom, 86 projekata.

Tabela 100. Planirana implementacija Strategije razvoja Kantona Sarajevo do 2020. prema broju projekata

Strateški cilj	Broj			
	Prioritetnih ciljeva	Mjera	Projekta u 2019	Projekta u 2019-2021
1. Poboljšati administrativni poslovni ambijent za ubrzan ekonomski rast i unaprijediti ekonomsku strukturu radi povećanja izvoza roba i usluga	5	12	25	42
2. Povećati zaposlenost i kreirati nova bolje vrednovana radna mjesta	3	7	14	14
3. Stvoriti uslove za uključujući društveno ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa	4	13	18	19
4. Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima	4	14	24	30
5. Unaprijediti sistem upravljanja razvojem Kantona Sarajevo	3	4	5	5
Ukupno	19	50	86	110

U narednoj tabeli data je struktura finansiranja po strateškim i prioritetnim ciljevima i po godinama.

Tabela 101. Planirana struktura finansiranja Strateških i Prioritetnih ciljeva za period 2020-2022.

	2020		2021		2022		Ukupno 20-22	
	u KM	%	u KM	%	u KM	%	u KM	%
Strateški cilj 1	13.296.000	100,0	68.886.243	100,0	29.323.777	100,0	111.506.020	100,0
Budžet KS	13.131.000	98,8	67.026.243	97,3	29.173.777	99,5	109.331.020	98,0
Općine	60.000	0,5	60.000	0,1	50.000	0,2	170.000	0,2
Drugi izvori i fondovi	105.000	0,8	1.800.000	2,6	100.000	0,3	2.005.000	1,8
Nema podataka		0,0		0,0	0	0,0	0	0,0
Strateški cilj 2	6.772.921	100,0	1.055.000	100,0	1.055.000	100,0	8.882.921	100,0
Budžet KS	755.000	11,1	755.000	71,6	755.000	71,6	2.265.000	25,5
Općine	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Drugi izvori i fondovi	6.017.921	88,9	300.000	28,4	300.000	28,4	6.617.921	74,5
Nema podataka		0,0		0,0		0,0	0	0,0
Strateški cilj 3	33.135.960	100,0	53.285.100	100,0	27.338.900	100,0	113.759.960	100,0
Budžet KS	18.817.800	56,8	26.015.100	48,8	24.358.900	89,1	69.191.800	60,8
Općine	925.000	2,8	920.000	1,7	900.000	3,3	2.745.000	2,4
Drugi izvori i fondovi	13.393.160	40,4	26.350.000	49,5	2.080.000	7,6	41.823.160	36,8
Nema podataka		0,0		0,0		0,0	0	0,0
Strateški cilj 4	174.444.300	100,0	157.783.499	100,0	107.688.415	100,0	439.916.214	100,0
Budžet KS	50.554.660	29,0	32.639.597	20,7	17.431.100	16,2	100.625.357	22,9
Općine	3.572.460	2,0	2.539.465	1,6	2.356.005	2,2	8.467.930	1,9
Drugi izvori i fondovi	120.317.180	69,0	122.604.437	77,7	87.901.310	81,6	330.822.927	75,2
Nema podataka		0,0		0,0		0,0	0	0,0
Strateški cilj 5	14.490.209	100,0	4.373.409	100,0	3.748.073	100,0	22.611.691	100,0
Budžet KS	3.940.209	27,2	2.173.409	49,7	1.448.073	38,6	7.561.691	33,4
Općine		0,0		0,0		0,0	0	0,0
Drugi izvori i fondovi	10.550.000	72,8	2.200.000	50,3	2.300.000	61,4	15.050.000	66,6
Nema podataka		0,0		0,0		0,0	0	0,0
Ukupno AP 20-22	242.139.390	100,0	285.383.251	100,0	169.154.165	100,0	696.676.806	100,0
Budžet KS	87.198.669	36,0	128.609.349	45,1	73.166.850	43,3	288.974.868	41,5
Općine	4.557.460	1,9	3.519.465	1,2	3.306.005	2,0	11.382.930	1,6
Drugi izvori i fondovi	150.383.261	62,1	153.254.437	53,7	92.681.310	54,8	396.319.008	56,9
Nema podataka	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

Posmatrajući prema strukturi finansiranja u periodu 2020-2022. od ukupno planiranih 696.676.806 KM, iz Budžeta KS se planira finansirati 288.974.868 KM, odnosno 41,5%, sredstava Općina u iznosu od 11.382.930 KM ili 1,6%, te 396.319.008 KM iz Drugih izvora finansiranja (budžeti viših nivoa vlasti, fondovi, grantovi, donacije....) što je 56,9% od ukupno planiranih sredstava.

AP 2020-2022. za 2020. godinu planirano je oko 242,1 milion KM. Od toga iz Budžeta KS oko 87,2 miliona KM (36,0%), sredstava općina oko 4,6 miliona KM (1,9%), te iz drugih izvora finansiranja skoro 150,4 miliona KM (62,1%).

Planirana sredstva u iznosu od 242.139.390 KM, najviše se odnose na projekte Strateškog cilja 4 (72,0%), zatim Strateškog cilja 3 (13,7%), te Strateškog cilja 5 (6,0%). Na projekte Strateškog cilja 1 i Strateškog cilja 1 predviđeno je 8,3% ukupnih sredstava za 2020. godinu.

U okviru **Strateškog cilja 1** najviše sredstava je planirano za realizaciju projekata/aktivnosti podrške razvoja poduzetništva (kreditiranje subjekata male privrede pod povoljnijim uslovima i implementaciju Zakona o poticaju male privrede), te za unaprijeđenje prostornih uslova za razvoj MSP-a u poslovnim zonama i inkubatorima (infrastrukturno uređenje i rješavanje imovinsko-pravnih odnosa u industrijskim zonama u KS), Također, značajna sredstva su planirana za poboljšanje konkurentnosti sektora poljoprivrede u KS i unaprijeđenje ponude domaćih poljoprivrednih proizvoda (poticaji za primarnu poljoprivrednu proizvodnju, posebno za sirovine potrebne prehrambenoj industriji).

U okviru **Strateškog cilja 2** najviše sredstava je planirano za realizaciju projekata/aktivnosti za sufinansiranje programa zapošljavanja, odnosno programe sufinansiranja prekvalifikacije, dokvalifikacije, sufinansiranje samozapošljavanja, sufinansiranje zapošljavanja teško upošljivih kategorija (invalidi, demobilisani borci, pripravnici, mlade osobe do 30 godina, osobe starije od 45 godina, povratnici i sl.). Također, značajna sredstva su planirana za razvoj poslovnih modela socijalnog poduzetništva, kroz podršku uključivanju socijalno isključenih kategorija u aktivno tržište rada (mladih, žena, invalidnih osoba, boračke populacije...), kreditiranje otvaranja novih radnih mjesta, poticaj doškolovavanju i edukaciji i poticaj za samostalne privredne aktivnosti i boračke zadruge.

Najviše planiranih sredstva **Strateškog cilja 3** se odnosi na realizaciju projekata/aktivnosti za rješavanje stambenih potreba boračkih kategorija, raseljenih porodica, porodica u stanju socijalne potrebe i sl. (kupovina stambenih jedinica, rekonstrukcija objekta KC Hrasnica, Tarčina i Ilidže-Gladno polje, za pomenute kategorije), kao i unaprijeđenju obrazovne infrastukture (rekonstrukcija i opremanje školskih objekata, te informatizacija i uvođenje e-zdravstva i unaprijeđenje zdravstvene infrastrukture, kroz izgradnju, rekonstrukciju i opremanje javnih zdravstvenih ustanova i podrška razvoja sportske i kulturne infrastrukture.

Od ukupno planiranih sredstava za 2020. godinu najviše je planirano za realizaciju projekata/aktivnosti **Strateškog cilja 4** Najviše planiranih sredstava odnosi se na izgradnju i rekonstrukciju saobraćajnica i automatsko upravljanje saobraćajem (izgradnja i rekonstrukcija saobraćajnica prema PJI, sanacija i optimizacija javnog gradskog saobraćaja i dr.). prije svega to su projekti Izgradnja IX transferzale, I transferzale, Južne longitudinale, nabavka vozila za javni linijski prijevoz i dr. Značajan dio sredstava planiran je za realizaciju projekata u sistemu upravljanja i infrastrukture za vodosnabdijevanje (rekonstrukcija i izgradnja vodovodne infrastrukture), kao i podrška projektima energetske infrastrukture – gasifikacija (rekonstrukcija i razvoj distributivne gasne mreže). Dio planiranih sredstava se odnosi i na projekte u sklopu mjere Integralno upravljanje vodnim resursima, odnosno na realizaciju godišnjeg plana i programa sufinansiranja, izgradnje i održavanja

vodnih objekata i aktivnosti vezanih za poslove upravljanja vodama prema Zakonu o vodama, kao i projekte ostale komunalne infrastrukture, gdje se prije svega misli na projekte unapređenje upravljanja grobljima i povećanje kapaciteta. Također, značajan dio sredstava je planiran za projekte/aktivnosti podrška projektima utopljanja javnih objekata u KS.

U okviru **Strateškog cilja 5** najviše sredstava je planirano za modernizaciju infrastrukture za upravno-administrativno poslovanje, kroz izradu i provedbu Srednjoročnog plana i investicija u modernizaciju poslovnih prostorija i opreme administracije, policije i pravosuđa, kao i realizaciju „Prioriteta 1“ iz Akcionog plana za prevenciju i suzbijanje krađa motornih vozila u KS, te nabavku specijalne opreme (vojne i policijske). Također, značajan dio sredstava planiran je i za realizaciju projekata/aktivnosti koji će doprinijeti unaprijeđenju pravnog i strateškog okvira i ojačati kapacitete institucija i javnu svijest u oblasti zaštite okoliša, te projekte u cilju konsolidacije i povećanja dugoročne održivosti javnih finansija.

11. Ukupan pregled provedbe strategije za 2020. godinu

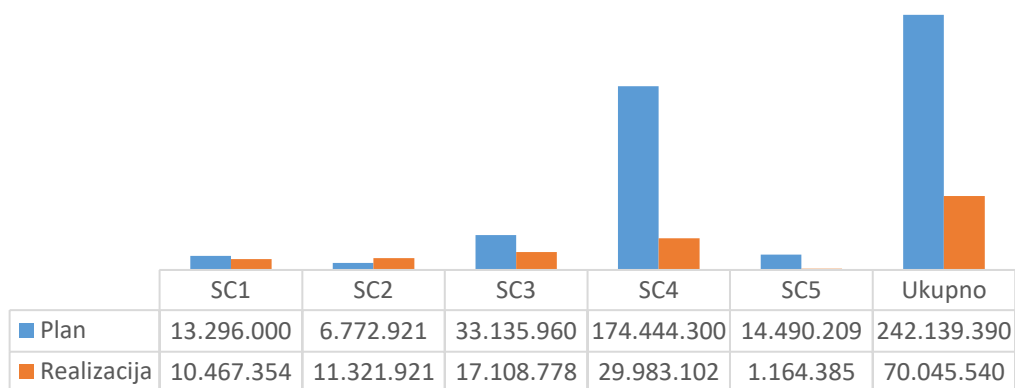
Okvirna potrebna sredstva za realizaciju Strategije u 2020. procijenjena su na 242.139.390 KM. Vrijednost realizovanih projekata/aktivnosti iznosi 70.045.540 KM, odnosno 28,9%.

Od ukupno realizovanih sredstava u iznosu od 70.045.540 KM, najviše se odnosi na projekte Strateškog cilja 4 (42,8%), zatim Strateškog cilja 3 (24,4%), Strateškog cilja 2 (16,2%), te na projekte Strateškog cilja 1 (14,9%) i Strateškog cilja 5 (1,7%).

Tabela 102. Plan i realizacija u 2020. prema strateškim ciljevima

Strateški cilj/Prioritet	Broj projekata		Realizovani/ Planirani projekti u %	Sredstva u KM		Realizovana/ Planirana sredstva u %
	Plan	Realizacija		Plan	Realizacija	
Strateški cilj 1. Poboljšati administrativni i poslovni ambijent za ubrzan ekonomski rast i unaprijediti ekonomsku strukturu radi povećanja izvoza roba i usluga	26	7	26,9	13.296.000	10.467.354	78,7
Strateški cilj 2. Povećati zaposlenost i kreirati nova bolje vrednovana radna mjesta	14	11	78,6	6.772.921	11.321.921	167,2
Strateški cilj 3. Stvoriti uslove za uključujući društveno ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa	18	11	61,1	33.135.960	17.108.778	51,6
Strateški cilj 4. Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima	24	12	50,0	174.444.300	29.983.102	17,2
Strateški cilj 5. Unaprijediti sistem upravljanja razvojem Kantona Sarajevo	5	4	80,0	14.490.209	1.164.385	8,0
Ukupno	87	45	51,7	242.139.390	70.045.540	28,9

Plan i realizacija po strateškim ciljevima 2020. u KM

Graf 16.

Sredstvima u 2020. godini, u odnosu na planirano, realizovalo se:

- 78,7% sredstava planiranih za Strateški cilj 1,
- 167,2% sredstava planiranih za Strateški cilj 2,
- 51,6% sredstava planiranih za Strateški cilj 3,
- 17,2% sredstava planiranih za Strateški cilj 4,
- 8,0% sredstava planiranih za Strateški cilj 5.

U okviru **Strateškog cilja 1** najviše sredstava utrošeno na realizaciju projekata/aktivnosti za razvoja poduzetništva (uspostavljanje kreditno-garantnog fonda i implementacija Zakona o poticaju razvoja male privrede). Također, značajna sredstva su uložena za unaprijeđenje prostornih uslova za razvoj MSP-a u poslovnim zonama i inkubatorima (unaprijeđenje infrastrukture postojećih i izgradnja novih poslovnih zona u KS), kao i za poboljšanje konkurentnosti sektora poljoprivrede u KS i unaprijeđenje ponude domaćih poljoprivrednih proizvoda (poticaji za primarnu poljoprivrednu proizvodnju, posebno za sirovine potrebne prehrambenoj industriji).

U okviru **Strateškog cilja 2** najviše sredstava je utrošeno za realizaciju projekata/aktivnosti za sufinansiranje programa zapošljavanja, odnosno programe sufinansiranja prekvalifikacije, dokvalifikacije, sufinansiranje samozapošljavanja, sufinansiranje zapošljavanja teško upošljivih kategorija (invalidi, demobilisani borci, pripravnici i sl.). Također, značajna sredstva su utrošena u projekte podrške uključivanja socijalno isključenih kategorija u aktivno tržište rada (mladih, žena, invalidnih osoba, boračke populacije...), kao što su podsticaj doškolovavanja i edukacije, te podsticaj za samostalne privredne aktivnosti i boračke zadruge i podrška posebnim programima smanjenja dugoročne nezaposlenosti. U okviru ovog cilja treba spomenuti i poticanje upisa učenika u određene stručne škole i fakultete za deficitarna zanimanja (stipendiranje, kreditiranje, studentska putovanja i dr. vidovi stimulacije).

Najviše planiranih sredstva **Strateškog cilja 3** se odnosi na realizaciju projekata/aktivnosti u cilju rješavanja stambenih potreba boračkih kategorija, raseljenih porodica i porodica u stanju socijalne potrebe, po principu socijalnog stanovanja na području Kantona Sarajevo za razdoblje 2016-2020. (kupovina stambenih jedinica), zatim na izgradnju, rekonstrukciju i opremanje javnih zdravstvenih ustanova (podrška Općoj bolnici „Dr. Abdulah Nakaš“, KUCS, Dom zdravlja KS, uspostavljanje

izolatorija a sve u cilju unapređenja pružanja adekvatne medicinske usluge vezane za pandemiju Corona-19), kao i na informatizaciji i uvođenju e-zdravstva, kao i za poboljšanje kvaliteta i dostupnost obrazovnih usluga za sve ciljne grupe stanovništva, kroz osiguranje uslova za naučno-istraživački rad na visokoškolskim institucijama. Također značajna sredstva u 2020. godini su uložena u na rekonstrukciju i opremanje školskih objekata, za promociju kulturnog življenja i dostupnosti kulturnih ustanova (jačanje kvaliteta kulturnih programa i poboljšanje koordinacije između kulturnih institucija, te za podršku razvoju sportske infrastrukture.

Od ukupno utrošenih sredstava u 2020. godini najviše se odnosi na realizaciju projekata/aktivnosti **Strateškog cilja 4**. Najviše je utrošeno na izgradnju i rekonstrukciju saobraćajnica i automatsko upravljanje saobraćajem (rekonstrukcija, izgradnja i održavanje saobraćajnica i sanacija i optimizacija javnog gradskog saobraćaja – Izgradnja IX transferzale, I transferzala – I i II dionica, izgradnja saobraćajnice Džemala Bijedića i dr.). Značajan dio sredstava utrošen je na projekte u sklopu mjere Sistem upravljanja i infrastruktura za vodosnabdjevanje, odnosno kroz projekat rekonstrukcije i izgradnje vodoprivredne infrastrukture i vodovodne mreže). Također, u 2020. značajno je utrošeno za realizaciju projekata energetske efikasnosti javnih objekata, kroz podršku projektima utopljanja javnih objekata, te na projekte/aktivnosti u sklopu mjere Energetska infrastruktura-gasifikacija (zamjena mjerača protoka gasa III faza), kao i na projekte ostale komunalne infrastrukture (KJKP Pokop – projekti na lokalitetu groblja Vlakovo.

U okviru **Strateškog cilja 5** najviše sredstava je utrošeno za realizaciju projekata/aktivnosti koji doprinose modernizaciji infrastrukture za upravno-administrativno poslovanje (Izgradnja policijskog objekta za obuku kadrova "Grkarica" Igman). Također, realizovane su i aktivnosti na unaprijeđenju uspostavljanje sistema održivog upravljanja dugom na nivou KS (uspostavljanje aplikacije u Ministarstvu finansija za bolje planiranje, izvještavanje, kontrolu budžeta i dr.), kao i u oblasti unapređenja pravog i strateškog okvira i jačanja kapaciteta institucija i javne svijesti u oblasti zaštite okoliša.

Za nepunih pet godina (2016³⁵., 2017., 2018., 2019. i 2020.) implementacije Strategije utrošeno je oko 491 milion KM, odnosno **35,1%** od ukupno planiranih sredstava za cijeli period implementacije Strategije do 2020.

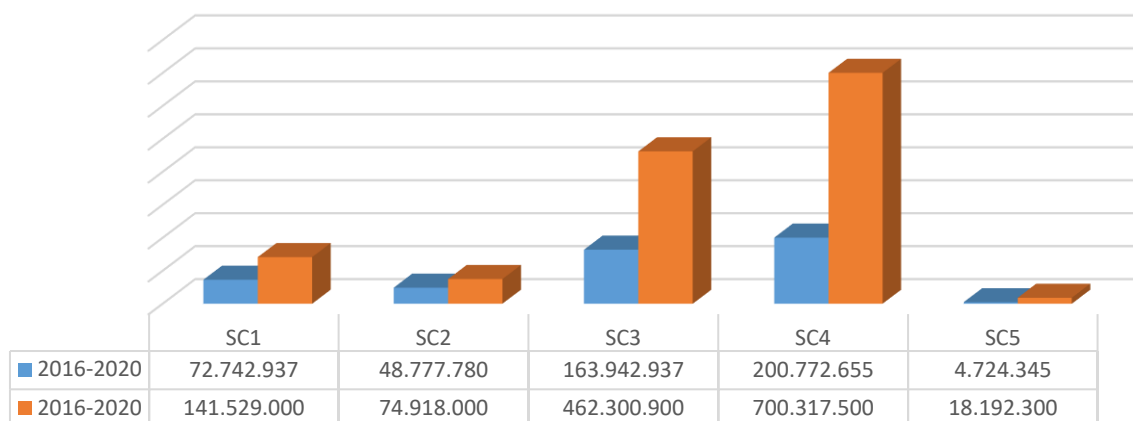
Posmatrajući strukturu po strateškim ciljevima, od 141,5 miliona KM sredstava planiranih za Strateški cilj 1, u navedenom periodu je realizovano oko 72,7 miliona KM, odnosno 51,4%. Za Strateški cilj 2. do sada je utrošeno oko 48,8 miliona KM, što je 65,1% od ukupno planiranih sredstava (74,9 miliona KM). Za projekte/aktivnosti Strateškog cilja 3. utrošeno je oko 163,9 miliona KM, odnosno 35,5% od ukupno planiranih sredstava (462,3 miliona KM), dok je od 700,3 miliona KM ukupno planiranih sredstava za Strateški cilj 4. do sada utrošeno oko 200,8 miliona KM, odnosno 28,7%. Za Strateški cilj 5. do sada je utrošeno preko 4,7 miliona KM, što je 26% od ukupno planiranih sredstava (skoro 18,2 miliona KM).

³⁵ Strategija je usvojena u septembru 2016. godine.

Tabela 103. Ukupna realizacija po strateškim ciljevima od 2016. do 2020. godine

Strateški cilj/Prioritet	Sredstva u KM		% dosadašnje implementacije
	Ukupno realizovano 2016-2019	2016-2020	
Strateški cilj 1. Poboljšati administrativni i poslovni ambijent za ubrzan ekonomski rast i unaprijediti ekonomsku strukturu radi povećanja izvoza roba i usluga	72.742.937	141.529.000	51,4
Strateški cilj 2. Povećati zaposlenost i kreirati nova bolje vrednovana radna mjesta	48.777.780	74.918.000	65,1
Strateški cilj 3. Stvoriti uslove za uključujući društveno ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa	163.942.937	462.300.900	35,5
Strateški cilj 4. Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima	200.772.655	700.317.500	28,7
Strateški cilj 5. Unaprijediti sistem upravljanja razvojem Kantona Sarajevo	4.724.345	18.192.300	26,0
UKUPNO	490.960.653	1.397.257.700	35,1

Realizacija od 2016-2020. po Strateškim ciljevima u odnosu na ukupnu Strategiju (u KM)

Graf 17.

12. Pregled provedbe po ciljevima i prioritetima za 2020. godinu

Stvarni rezultati razvoja, koji proizlaze iz implementacije startegije razvoja, mogu biti vidljivi i mjerljivi jedino ukoliko se sistemski provodi praćenje i vrednovanje realizacije strategije. Taj proces omogućava mjerenje nivoa ostvarenja ciljeva, i njihovo poređenje za ciljnim vrijednostima ukazuje u kom pravcu se realizira Strategija. To daje i mogućnost za poduzimanje pravovremenih mjera u cilju uspješnije implementacije Strategije.

Izveštaj o implementaciji Strategije pruža uvid u realizaciju pet definiranih razvojnih strateških ciljeva, uz praćenje efekata implementacije Strategije na ukupan razvoj kantona pomoću seta indikatora koji su sastavni dio Strategije i koji na vidljiv i mjerljiv način oslikavaju stepen realizacije zadatih strateških ciljeva. U Strategiji je utvrđen set indikatora za strateške i prioritetne ciljeve.

Za praćenje realizacije Strateškog cilja 1. utvrđena su tri indikatora i set indikatora za šest prioritetnih ciljeva.

Tabela 104. Indikatori Strateškog cilja 1. i prioritetnih ciljeva

Broj	Cilj	Pokazatelj krajnjeg rezultata	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Procjena 2020
Strateški cilj 1										
Poboljšati administrativni i poslovni ambijent za ubrzan ekonomski rast i unaprijediti ekonomsku strukturu radi povećanja izvoza roba i usluga		Indeks razvijenosti KS	138,6	138,4	136	136,2	2,03 ³⁶	2,03	2,04	143,2
		BDP/per capita u KM	14.672	15.004	15.340	15.949	16.895	17.779	17.712	17.600
		Rang – Lakoća poslovanja prema WB	104	107	79	81	86	90	90	60
Prioritetni ciljevi (SC1)										
1.1.	Unaprijediti inovativnost, standardizaciju i izvoznu orijentaciju u proizvodnim i uslužnim industrijama sa potencijalom za izvoz (između ostalih, metalske, drvne, prehrambene, zelene, kreativne industrije itd.)	Indeks fizičkog obima prerađivačke industrije	101,7	96,4	97,5	109,2	106	104,1	84,8	102,1
		Učešće izvoza prerađivačke industrije u ukupnoj industriji (%)	67,1	69,9	72,7	79,3	74,9	74,3	78,8	69,1
		Iznos ostvarenih investicija u prerađivačkoj industriji u 000 KM	64.163	54.737	93.829	111.728	143.942	101.645		88.211
		Broj zaposlenih u sekundarnom sektoru 31.12.	23.697	23.057	22.819	23.495	25.521	25.992	25.470	24.717
		Pokrivenost uvoza izvozom (%)	24,9	28,1	28,3	34,5	32,9	29,3	32,2	30,5
		Razvoj nauke tehnologije i inovativnosti (izdvajanje iz budžeta - % BDP)	0	0,12	0,14	0,23	0,20	0,10	0,09	1,5
1.2.	Podržati razvoj konkurentnosti i atraktivnosti KS za ulaganja iz oblasti IKT industrije	Iznos ostvarenih investicija u IKT industriji u 000 KM	143.950	102.146	81.930	87.773	105.384	146.053		190.000
		Broj poslovnih subjekata u IKT industriji	836	836	924	967	1.093	1.178	1.257	1.050
		Broj zaposlenih u IKT industriji	7.489	7.506	7.767	7.862	9.313	10.089	10.480	11.000
		Prosječna neto plaća u IKT industriji	1.270	1.222	1.266	1.289	1.340	1.460	1.455	1.500
1.3.	Povećati konkurentnost turističke destinacije KS	Broj posjeta turista	301.319	364.116	407.567	482.494	570.795	667.756	136.304	450.000
		Broj noćenja turista	579.553	692.655	822.045	967.372	1.113.419	1.309.113	274.973	950.000
		Broj poslovnih subjekata u hotelijerstvu i ugostiteljstvu	2.699	2.670	2.829	2.819	3.014	3.203	3.349	2.810
		Iznos ostvarenih investicija u hotelijerstvu i ugostiteljstvu u 000 KM	56.765	59.402	30.934	35.112	73.483	41.209		40.250
1.4.	Poboljšati administrativni i poslovni ambijent za brzo privlačenje domaćih i stranih investicija, razvoj	Broj poslovnih subjekata na 1.000 stanovnika	77,8	79,0	81,8	84,8	89,1	92,0	93,8	80,0
		Ukupan iznos ostvarenih investicija u 000 KM	1.111.941	819.914	850.717	862.447	1.029.346	1.023.661		1.777.112
		Broj zaposlenih 31.12.	125.921	126.609	130.535	131.172	147.848	152.394	150.451	140.000
		Iznos prosječne neto plaće 31.12.	1.050	1.032	1.049	1.102	1.134	1.153	1.179	1.150

³⁶ Nova metodologija proračuna indeksa razvijenosti u Federaciji utvrđena je prema „ Uredbi o izradi indeksa razvijenosti U Federaciji Bosne i Hercegovini“ (Službene novine FBiH broj 17/19).

Broj	Cilj	Pokazatelj krajnjeg rezultata	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Procjena 2020
	preduzetništva i olakšavanje mobilnosti kapitala i ljudskih resursa									
1.5.	Restrukturirati sektor komunalne privrede i komunalnih usluga, te ubrzati razvoj zelene industrije i cirkularne ekonomije	Ukupni prihodi u mil. KM	293,1	313,2	299	311	314	331,2	315	311,2
		Gubitak u mil. KM	68,6	62,9	44,2	41,4	37,5	32	37,6	55,0
		Poslovna sredstva u mil. KM	1.501,30	1609,3	1642,9	1.641,90	1.627,26	1.615,05	1.619,54	1.602,2
		Kapital u mil. KM	918,9	921,8	909,2	894,3	885,5	879,1	866,5	980,5
		Prosječan broj zaposlenih	5.151	4.963	4.904	4.860	4.818	4.778	4.737	5.035
		Investicije u komunalnu privredu (mil. KM)	7,2	33,7	24,8	16,2	23,9	18,5	15,3	100,0
1.6.	Unaprijediti uslove za održivi razvoj ruralnih područja Kantona Sarajevo	Prosječan broj zaposlenih u poljoprivredi i šumarstvu 31.12.	919	872	1003	1.012	1.098	1.003	1.004	930
		Požnjevena površina u ha	4.737	4.413	4.200	4.022	4.423	4.562	7.837	4.812
		Broj rodni stabala voća	837.807	851.582	841.402	855.822	802.338	892.587	898.865	852.211
		Ukupna proizvodnja šumskih sortimenata u 000 m ³	136	144	135	136	141	127	115	145
		Ukupan iznos ostvarenih investicija poljoprivrednih gazdinstava u 000 KM	4.595	5.386	5.799	6.293	4.716	6.218		4.230
		Prihod u poljoprivredi i šumarstvu, mil. KM	44,4	42,3	41,0	41,0	41,0	23,1		54,0

Napomena * Podatke o ostvarenim investicijama za 2020. godinu Federalni zavod za statistiku objavljuje krajem 2021. godine.

Kanton Sarajevo u 2020. prema novoj metodologiji proračuna indeksa razvijenosti u Federaciji utvrđenoj prema „Uredbi o izradi indeksa razvijenosti u FBiH“ bilježi dva puta veći indeks razvijenosti od prosjeka FBiH (2,04). Indeks razvijenosti sublimira nivo razvijenosti mjereno prihodom od poreza na dohodak, stepenom zaposlenosti stanovništva, kretanje stanovništva, učešće starog stanovništva te stepen obrazovanja radne snage. Kanton Sarajevo je rangiran na prvom mjestu.

Vrijednost nominalnog BDP/pc je povećana za 20,7% u 2020. godini u odnosu na ostvarenu u 2014. godini.

Indikator koji prikazuje Rang-lakoće poslovanja prema WB pozicionira Sarajevo u 2020. godini na 90. mjesto, što je značajno poboljšanje u odnosu na rang u 2014. godini, kad je bio na 104 poziciji.³⁷

Indeks fizičkog obima prerađivačke industrije koji se nalazi u sklopu prvog prioritarnog cilja bilježi smanjenje u 2020. godini i to za 16,6% u odnosu na 2014. godinu.

Indikator koji prikazuje iznos ostvarenih investicija u prerađivačkoj industriji u 2019. godini je povećan za 58,4% u odnosu na 2014. godinu i već sada je veći od procjene za 2020. godinu. Pokrivenost uvoza izvozom u 2020. godini iznosila je 32,2% , što je za 29,3% veće u odnosu na 2014. godinu kad je iznosila 24,9%.

³⁷ Lakoća poslovanja analizira koliko je lako, prema važećoj zakonskoj regulativi zemalja, lokalnom poduzetniku otvoriti malo ili srednje preduzeće, a mjeri i prati promjene propisa koji utiču na 11 područja životnog ciklusa preduzeća: osnivanje preduzeća, dobivanje građevinskih dozvola, priključenje električne energije, registraciju imovine, mogućnost kreditiranja, zaštitu investitora, poresku politiku, međunarodnu trgovinu, izvršenje ugovora, rješavanje nesolventnosti i zapošljavanje radnika.

U 2020. godini iz budžeta KS izdvojena sredstva za ulaganje u razvoj nauke tehnologije i inovativnosti čine 0,09% BDP i bilježi se povećanje u odnosu na 2014. godinu, ali to još uvijek nije dovoljno i potrebna su veća izdvajanja da bi se ostvario cilj od 1,5%.

Na jačanje ITK sektora ukazuje rast poslovnih subjekata za 50,4%, kao i povećanje broja zaposlenih za 39,9% u 2020. godini u odnosu na 2014. godinu.

Prema pokazateljima, znatno se smanjuje konkurentnost turističke destinacije Kantona Sarajevo, broj posjeta turista bilježi smanjenje u 2020. godini i to za 54,8%, broj noćenja smanjenje za 52,6%, dok se broj poslovnih subjekata u hotelijerstvu i ugostiteljstvu povećao sa 2.699 u 2014. godini na 3.349 u 2020. godini što predstavlja rast od 24,1%.

Prema pokazateljima broj zaposlenih osoba u 2014. godini bio je 125.921, dok je u 2020. zabilježeno povećanje za čak 24.530 zaposlenih ili 19,5%. Ukupni prihodi u komunalnoj privredi su povećani za 7,5% u 2020. godini, dok su prihodi u poljoprivredi i šumarstvu u 2019. godini zabilježili smanjenje za 48% u odnosu na 2014. godinu.

Posebno je značajno poboljšanje pokazatelja smanjenja gubitka u komunalnoj privredi u 2020. godini gdje je zabilježeno značajno smanjenje u odnosu na prethodne godine i to za 45,2% u odnosu na 2014. godinu.

Oblast u kojoj su bila potrebna velika ulaganja je komunalna privreda, indikator u sklopu petog prioritetnog cilja koji prikazuje investicije u komunalnu privredu od 2014. godine do 2019. godine bilježi trend rasta, tako da su investicije u komunalnu privredu povećane sa 7,2 miliona u 2014. na 15,3 miliona KM u 2020. godini.

Kod šestog prioritenog cilja u 2020. godini prosječan broj zaposlenih u poljoprivredi i šumarstvu bilježi povećanje za 9,2%, kao i ukupan iznos ostvarenih investicija poljoprivrednih gazdinstava koji je povećan u odnosu na prethodnu godinu, dok ostali pokazatelji bilježe smanjenje u odnosu na 2014. godinu.

Opća ocjena je da je kod strateškog cilja 1 u postizanju šest prioritetnih ciljeva u 2020. godini zabilježeno poboljšanje većine pokazatelja u odnosu na 2014. godinu. Poseban značaj i razvoj u odnosu na prethodne godine je u pokrivenosti uvoza izvozom, broju poslovnih subjekata, broju zaposlenih, kao i u osnaživanju ITK sektora gdje svi pokazatelji bilježe povećanje.

Za praćenje realizacije Strateškog cilja 2. utvrđena su četiri indikatora i set indikatora za tri prioritetnih ciljeva.

Tabela 105.Indikatori Strateškog cilja 2. i prioritetnih ciljeva

Broj	Cilj	Pokazatelj krajnjeg rezultata	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Procjena 2020
		Strateški cilj 2								
Povećati zaposlenost i kreirati nova bolje vrednovana radna mjesta		Radna snaga	197.336	199.322	199.698	197.497	210.409	211.140	213.947	202.232
		Stepen zaposlenosti radnog kontingenta(%)	41,8	43,2	44,5	45,5	51,6	53,6	52,9	49,5
		Stopa nezaposlenosti (%)	36,2	36,4	34,6	33,6	29,7	27,8	29,7	30,1
		Prosječna neto plaća 31.12. (KM)	1.050	1.032	1.049	1.102	1.134	1.153	1.179	1.150
		Prioritetni ciljevi (SC2)								
2.1.	Poboljšati usklađenost između ponude i potražnje na tržištu rada i smanjiti strukturalnu nezaposlenost	Broj zaposlenih osoba - 31.12.	125.921	126.777	130.535	131.172	147.848	152.394	150.451	140.117
		Broj nezaposlenih osoba - 31.12.	71.415	72.545	69.163	66.325	62.561	58.746	63.496	62.115
		Učešće dugoročno nezaposlenih osoba u ukupno nezaposlenim (%)	78,4	77,8	78,3	78,2	67,4	67,5	72,3	60,0
		Učešće zaposlenih osoba sa VSS u ukupno zaposlenim (%)	29,3	29,9	30,4	31,6	33,1	33,8	29,9	33,0
2.2.	Implementirati efikasne programe prekvalifikacije i obrazovanja odraslih	Sredstva za aktivne mjere zapošljavanja, u KM	5.750.010	9.291.624	9.243.844	14.934.931	13.967.966	15.327.650	10.656.971	12.000.000
		Broj lica obuhvaćenih aktivnim mjerama zapošljavanja	1.045	1.446	1.885	2.379	2.529	2.329	1.649	2.000
		Sredstva za obuku i prekvalifikaciju	-	196.600	120.241	264.215	132.000	245.650	205.766	300.000
		Broj osoba koje su završile obuku i prekvalifikaciju	-	131	80	64	69	66	150	200
2.3.	Razvijati preduzetničku kulturu	Broj poslovnih subjekata/1.000 stanovnika	72,5	73,6	81,8	68,4	89,1	92,0	93,8	80
		Stopa zaposlenih žena (%)	55,1	56,2	56,7	61,1	63,2	65,3	63,6	40,2
		Stopa nezaposlenih mladih (%)	56,0	58,1	53,8	45,5	40,4	47,8	50,9	18,0
		Broj nezaposlenih osoba sa invaliditetom	1.106	1913	1897	1.917	1.836	1.771	1.228	909

Radna snaga, koja predstavlja zaposlene i nezaposlene povećana je za 8,4% u 2020. godini, a stepen zaposlenosti radnog kontigenta za 26,6% u odnosu na 2014. godinu. Stopa registrovane nezaposlenosti u 2020. godinu i dalje je visoka i iznosila je 29,7%, ali smanjenja u odnosu na 2014. kada je iznosila 36,2%.

U odnosu na godišnji prosjek broja zaposlenih došlo je do povećanja broja zaposlenih za 19,5%, a na kraju 2020. godine zabilježeno je smanjenje nezaposlenih za 11,1% u odnosu na 2014. godinu.

Učešće dugoročno nezaposlenih osoba u ukupno nezaposlenim su smanjena za 7,8%, dok učešće zaposlenih osoba sa VSS u ukupno zaposlenim bilježe povećanje za 2,0%.

Izdvojena sredstva za aktivne mjere zapošljavanja su u 2020. godini povećana za oko 5 miliona KM, odnosno za skoro dva puta više sredstava nego u 2014. godini.

Povećan je broj lica obuhvaćenih aktivnim mjerama zapošljavanja sa 1.045 u 2014. godini na 1.649 u 2020. godini. Sredstva koja su izdvojena za obuku i prekvalifikaciju u 2020. godini iznosila su 205.766 KM i u odnosu na 2019. godinu smanjena su za 39.884 KM, a broj osoba koje su završile obuku i prekvalifikaciju u 2020. godini je veći za 84 lica, u odnosu na 2019. godinu.

Broj poslovnih subjekata na/1.000 stanovnika u 2020. godini bilježi povećanje za 29,4% u odnosu na 2014. godinu. Stopa zaposlenih žena bilježi trend rasta u posmatranom periodu, tako je u 2020. godini iznosila je 63,6, (u 2014. je 55,1%), a stopa nezaposlenih mladih je smanjena sa 56% u 2014. na 50,9% u 2020. godini.

Opća ocjena je da kod strateškog cilja 2 u postizanju tri prioriteta cilja u 2020. godini zabilježeno poboljšanje većine pokazatelja u odnosu na 2014. godinu. Raste zaposlenost, sredstva aktivnih mjera za zapošljavanje daju efekte, stopa zaposlenih žena i mladih se povećala, razvija se poduzetnička infrastruktura. No i dalje je stopa nezaposlenosti iznimno visoka.

Za praćenje realizacije Strateškog cilja 3. utvrđena su tri indikatora i set indikatora za tri prioriteta cilja.

Tabela 106. Indikatori Strateškog cilja 3. i prioriteta ciljeva

Broj	Cilj	Pokazatelj krajnjeg rezultata	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Procjena 2020
		Strateški cilj 3								
	Stvoriti uslove za uključujući društveno-ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa	Stepen socijalne isključenosti stanovništva (%)	48,5	46,8	51,4	44,3	42,9	44,7	45,4	40,0
		Broj učenika osnovnih i srednjih škola/1.000 stanovnika	120,7	115,0	124,2	126,6	128,3	122,5	127,6	130
		Stopa smrtnosti dojenčadi (u ‰)	6,35	6,98	5,78	6,94	6,64	9,9	5,5	6,0
		Prioritetni ciljevi (SC3)								
3.1.	Osnažiti socijalnu i radnu aktivaciju ranjivih grupa stanovništva i unaprijediti sistem socijalne zaštite za smanjenje siromaštva	Broj djece u predškolskim ustanovama	4.004	3.856	4.206	4.221	4.204	5.001	5.454	5.000
		Prosječno mjesečno izdvojena sredstva iz Budžeta po korisniku zaštite po zakonu (u KM)	114,8	121,9	129,2	132,3	136,5	161,7	201,4	130
		Učešća u budžetu Izdvojenih sredstva za zaštitu po osnovu zakona (u %)	9,5	8,6	8,6	7,9	7,9	7,4	9,1	Ispod 9%
		Stopa dugoročne nezaposlenosti (u %)	78,4	77,8	78,3	78,2	67,4	75,2	76,9	60
		Udio nezaposlenih demobilisanih branitelja, članova por. pog. branitelja, ratnih vojnih invalida i ostalih invalida u ukupno nezaposlenim (u %)	15,5	14,4	14,2	14,0	13,8	12,3	13,4	10,0
3.2.	Reformirati sistem zdravstvene zaštite i zdravstvenih usluga	Broj stanovnika/1 ljekara PZZ	755	788	731	758	732	1.010	1.457	1.170
		Broj stanovnika/1 stomatologa	2.418	2.510	2.332	2.392	2.589	2.803	1.584	1.960
		Broj punktova u PZZ/100.000 stanovnika	36,9	36,3	39,5	39,9	32,6	40,0	40,3	40
		Broj stanovnika/1 tim porodične medicine	2.095	2.072	2.109	2.114	1.988	2.213	2.195	Ispod 2.000
		Obuhvat stanovnika zdravstvenim osiguranjem (%)	95,8	102,6	103,2	102,3	102	101,6	73,5	98,5
		Stopa morbiditeta	1,26	1,25	1,33	1,19	1,21	1,18	1,22	Ispod 1,1
3.3.		Prosječan broj učenika u osnovnim školama na 1 kompjuter	29,1	21,4	19,7	17,0	20,5	20,3	19,0	20

Broj	Cilj	Pokazatelj krajnjeg rezultata	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Procjena 2020
	Poboljšati kvalitet i dostupnost obrazovnih usluga za sve ciljne grupe stanovništva	Prosječan broj učenika u srednjim školama na 1 kompjuter	7,9	8,2	9,5	6,4	6,4	8,8	8,5	8
		Prosječan broj učenika u osnovnim školama na 1 pristup internetu	37,3	26,5	25,8	21,3	23,4	21,1	19,6	28,2
		Prosječan broj učenika u srednjim školama na 1 pristup internetu	9,1	9,5	11,3	10,2	10,5	10,0	9,1	10,1
		Prosječan broj kompjutera po 1 osnovnoj školi	14,7	18,3	19,1	22,6	19,1	19,3	39,5	35
		Prosječan broj kompjutera po 1 srednjoj školi	77,7	50,2	41,4	44,3	42,1	41,4	66,8	90
		Broj studenata (Univerzitet KS i privatne visokoškolske ustanove)	34.069	34.673	32.214	28.755	28.253	25.997	26.008	35.500
		Izdavanje iz Budžeta za obrazovanje (prema COFOG klasifikaciji, 097) (u%)	0,75	0,75	0,75	0,78	0,81	0,19	0,28	1,5
		Broj stranih studenata	2.650	2.703	nema	nema	nema	nema	nema	5.000
3.4.	Jačati društvenu vrijednost kulture i sporta	Broj učesnika u sistemu sporta	30.100	30.100	30.200	30.200	30.200	30.200	30.200	30.300
		Izdavanja iz budžeta za sport (u %)	0,49	0,53	0,53	0,65	0,91	0,79	0,62	0,6
		Broj projekata kulturne/ kreativne industrije – apliciranih prema EU fondovima (EU kreativna)	0	0	0	0	0	0	0	10
		Podrška neprofitnim organizacijama iz kulture i sporta, učešće u Budžetu (u%)	0,9	0,5	0,9	1,07	1,03	1,21	0,23	1,1
		Ukupan broj posjetilaca pozorištu i koncertima filharmonije/broj stanovnika (učešće u %)	16,8	17,1	21,1	18,5	17,3	19,3		20

Napomena *Publikaciju „Kultura i umjetnost 2020“, Federalni zavod za statistiku objavljuje u novembru 2021. godine

Procenjeni pokazatelj socijalne isključenosti ukazuje na smanjenje obuhvata stanovnika koji se po nekom vidu mogu smatrati socijalno isključenim (nezaposleni, penzioneri, korisnici socijalne zaštite, lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom i psihičkom razvoju itd), tako je u 2020. stepen socijalne isključenosti 45,4%, dok je 2014. bio 48,5%.

Prema pokazateljima za 2020. godinu broj učenika u osnovnim i srednjim školama na 1.000 stanovnika se povećao i to za 5,7%, također i broj djece u predškolskim ustanovama bilježi povećanje za 36,2%, u odnosu na 2014. godinu.

Vrijednost stope dojenačke smrtnosti je smanjena u 2020. godini u odnosu na 2014. i sa ovom stopom dojenačke smrtnosti KS nalazi se u kategoriji visokog dojenačkog mortaliteta.

Prosječno mjesečno izdvojena sredstva iz Budžeta po korisniku zaštite po zakonu (korisnici socijalne zaštite, civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom) u 2020. povećala su se za 75,4%, dok je pokazatelj učešća u budžetu izdvojenih sredstva za zaštitu po osnovu zakona smanjena za 4,2%, u odnosu na 2014. godinu.

Stopa dugoročne nezaposlenosti (udio dugoročno nezaposlenih u ukupno nezaposlenim) u 2014. je bila 78,4% i smanjila se na 76,9% u 2020., također i udio nezaposlenih demobilisanih branitelja, članova porodica poginulih, branitelja, ratnih vojnih invalida i ostalih invalida u ukupno nezaposlenim, je smanjen na 13,4% u 2020. godini u odnosu na 2014. kada je iznosio 15,5%.

Reforma sistema zdravstvene zaštite i zdravstvenih usluga u sklopu ovog strateškog cilja, pokazatelj broja stanovnika na jednog ljekara u 2020. godini ukazuje da se povećava broj stanovnika na jednog ljekara, dok broj stanovnika na jednog stomatologa bilježi smanjenje. Broj punktova u primarnoj

zdravstvenoj zaštiti se povećava u 2020. godini u odnosu na broj stanovnika, a povećava se i broj stanovnika (ukupno stanovništvo) prema jednom timu porodične medicine

Zdravstveno stanje stanovnika praćeno stopom morbiditeta, koja predstavlja broj oboljelih u odnosu na ukupno stanovništvo, se poboljšava, a stopa morbiditeta se smanjila sa 1,26 u 2014. na 1,22 u 2020. godini.

Dostupnost obrazovnih usluga u osnovnim i srednjim školama, mjereno opremljenošću kompjutera u školama, ukazuje na blago pogoršanje opremljenosti. Naime, prosječan broj učenika u osnovnim školama na jedan kompjuter je smanjen sa 29,1 u 2014. na 19,0 u 2020., dok je u srednjim školama povećan sa 7,9 u 2014. na 8,5 u 2020. godini.

Prosječan broj kompjutera po 1 osnovnoj školi povećava se i u 2020. je za 63,9% veći nego 2014., a u srednjim školama zabilježeno je smanjenje broja kompjutera za 14% u odnosu na 2014. godinu.

U KS povećava se broj broj učesnika u sportu, a i izdvajanja iz budžeta za sport se povećalo sa 0,49% u 2014. godini na 0,62% u 2020. godini. Podrška neprofitnim organizacijama iz kulture i sporta, učešće u izvršenju Budžetu za 2020. godinu je 0,23% i u odnosu na 2014. godinu se smanjilo za 74,4%.

Opća ocjena je da je došlo do izvjesnog napretka u stvaranju uslova za uključiv društveno ekonomski rast ali i dalje je oko 45% stanovnika po nekom osnovu socijalno isključeno. Reforma sistema zdravstvene zaštite pokazuju negativne tendencije u pravcu smanjenja obuhvata stanovnika po jednom ljekaru, kao i po stomatologu. Opremljenost kompjuterima osnovnih škola je unaprijeđena, ali pokazuje se nešto slabija opremljenost srednjih škola kompjuterima i pristupa učenika internetu.

Za praćenje realizacije Strateškog cilja 4. utvrđena su četiri indikatora i set indikatora za četiri prioriteta cilja.

Tabela 107.Indikatori Strateškog cilja 4. i prioriteta ciljeva

Broj	Cilj	Pokazatelj krajnjeg rezultata	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Procjena 2020
		Strateški cilj 4								
Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima		Gubici vode ViK (tehnički i administrativni) (%)	75	75,1	75,5	74,5	73,4	71,03	71,4	60
		Pokrivenost domaćinstava uslugama prikupljanja otpadnih voda – urbano područje (%)	75	78	78	78	78	78	78	85
		Količina ukupno odloženog otpada (t/god)	242.132	212.727	207.140	233.865	162.041	161.086	186.150	220.000
		Količina odvojeno prikupljenog otpada (%):								
		Papir	22	21	31	35	37,4	31	45	60
		Plastika	1,8	2	4,3	4,8	4	3,6	3	20
		Staklo	0,01	0,0001	16	22	36,3	35,2	2,8	50
		Količina prikupljenog kućnog otpada (kg/st)	460	454	433	363	380	380	380	450
		Prioritetni ciljevi (SC4)								
4.1.	Osigurati i unaprijediti održivi sistem upravljanja prirodnim resursima i racionalno korištenje prostora	Površina zaštićenih prirodnih područja (ha)	2.930,3	2.930,3	2.930,3	3.091,2	3.091,17	3.091,17	3.091,17	3.091,2
		Broj postrojenja za tretman otpadnih voda	1	1	2	2	2	2	2	2
		Kapacitet (ES)	5.000	5.000	605.000	605.000	605.000	605.000	605.000	605.000
		Procenat mikrobiološki kontaminiranih i fizičko-hemijskih neispravnih uzoraka vode za piće – bunari BSK, gradski vodovod, Ilijaš, Hadžići	0	0	0	0	6,94	0,91	0,9	0
		Procenat mikrobiološki kontaminiranih i fizičko-hemijskih neispravnih uzoraka vode za piće – lokalni vodovodi	2,2	*	*	*	8,21	7,1	15,4	1,9

Broj	Cilj	Pokazatelj krajnjeg rezultata	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Procjena 2020
4.2.	Poboljšati kvalitet okolišnih komponenti i uspostaviti integralni sistem upravljanja otpadom	Srednja godišnja vrijednost lebdećih čvrstih čestica u zraku – autom. Stanica Otoka (PM10) ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	59	83	59	49	58	58	58	40
		Srednja godišnja vrijednost sumpor dioksida (SO_2) – mobilna stanica Ilidža ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	53	30	32	25	26	23	30	50
		Srednja godišnja vrijednost azot dioksida (NO_2) – automatska stanica Alipašina ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	63	32	26	22	26	23		50
		Broj reciklažnih dvorišta	0	0	0	0	1	1	1	5
		Broj izgrađenih niša	951	960	975	**	981			1.050
4.3.	Povećati energetske efikasnosti i podstaci korištenje obnovljivih izvora energije	Broj javnih objekata na kojima su realizirane mjere energetske efikasnosti	7	15	20	27	34	58	72	150
		Broj objekata u EMIS sistemu	84	109	307	324	329	645	721	400
		Broj javnih objekata za koje su urađeni detaljni energetske auditi	4	5	12	22	27	50	51	150
4.4.	Unaprijediti razvoj infrastrukture i dostupnost na cijelom području Kantona Sarajevo	Stanovništvo koje je priključeno na vodovod (%)	95,7	96,4	98,0	98,0	98,0	98,0	98	98
		Stanovništvo koje je priključeno na lokalne vodovode (%)	4,3	3,6	2,1	7,0	2,0	1,8	2	2
		Ukupna potrošnja vode po stanovniku (m^3/st)	55,0	nema	nema	nema	nema	nema	nema	60
		Ukupna dužina vodovodne mreže (km)	1.128	1.128	1.200	1.224	1.157	1.161	1.164	1.200
		Ukupna dužina kanalizacione mreže (km)	1.378	1.237	***	1.393	1.393	1.428	1.429	1.600
		Potrošnja energije/energenata (GWh)	4.119	4.607	4.535	4.620	4.736	4.795	*	4.400
		Potrošnja energije po stanovniku (MWh/st)	9,3	3,1	3,1	3,3	3,3	3,6	*	10
		Ukupna dužina distribut. gasne mreže (svih nivoa pritiska) (km)	1.330	1.332	1.340	1.350	1.366	1.383	1.397	1.360
		Broj kupaca sa potrošnjom prirodnog gasa	54.050	53.734	54.953	55.220	56.382	57.106	57.893	56.000
		Uređene površine grobalja kojima upravlja JKJP „Pokop“ (m^2)	721.438	721.438	721.438	721.438	753.628	809.900	809.900	761.438

Napomena *Studija o zdravstvenom stanju stanovništva, higijenskim prilikama i zdravstvenom djelatnosti u Kantonu Sarajevo od 2015. do 2017. godine ne prati ove indikatore.

**U 2017. podatak nije objavljen.

***U 2016. podatak nije objavljen.

Pokazatelji uticaja definisani za strateški cilj 4. pokazuju određene promjene u odnosu na početnu vrijednost iz 2014. godine. Pokrivenost domaćinstava uslugama prikupljanja otpadnih voda na urbanom području povećana je za 4%, te je od velikog značaja i povećanje količina odvojeno prikupljenog otpada sa 23,8% na 69,8%.

Puštanjem u rad centralnog postrojenja za tretman otpadnih voda Butile koje je dimenzionirano za biološko opterećenje od 605.000 ES (ekvivalentnih stanovnika) povećan je pokazatelj krajnjeg rezultata definisan u sklopu prvog prioritetnog cilja, obzirom da je za 2014. godinu isti iznosio 5.000 ES.

U okviru drugog prioritetnog cilja primjećena je promjena u krajnjem pokazatelju rezultata koji se odnosi na srednju godišnju vrijednost sumpor dioksida izmjerenu na mobilnoj stanici Ilidža koja se smanjila za $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$ u odnosu na 2014. godine čime nije zabilježeno prekoračenje godišnje vrijednosti od $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Implementacijom projekta „Zeleni ekonomski razvoj“ povećali su se pokazatelji krajnjih rezultata definisani za prioritetni cilj 3. obzirom da se u odnosu na 2014. godinu broj javnih objekata na kojima su realizirane mjere energetske efikasnosti povećao za 41 objekat, broj objekata u EMIS sistemu veći

je za 561 objekta i broj javnih objekata za koje su urađeni detaljni energetske auditi povećao se za 46 objekata.

Na temelju podataka za indikatore četvrtog prioritenog cilja, uočava se da dolazi do unaprijeđenja razvoja infrastrukture: povećava se dužina gasne distributivne mreže, kao i dužina vodovodne mreže sa 1.128 km u 2014. na 1.164 km u 2020. godini.

Strateški cilj 4 u posmatranom periodu od 2014. do 2020. godine prema indikatorima bilježi i pozitivne pomake, ali i pomake koji ne idu u ciljanom pravcu. Zaštita okoliša, prostora, prirodnih i infrastrukturnih resursa u poslijeratnom periodu nije bila prioritetno pitanje za tranzicijsku zemlju kakva je Bosna i Hercegovina, dok u posljednjih par godina svijest o zaštiti i poboljšanju okoliša iz godine u godinu se mijenja na bolje. Unaprijeđenje i razvoj infrastrukture je sigurno i dalje cilj koji traži veća ulaganja od ostvarenih u ovom periodu.

Za praćenje realizacije Strateškog cilja 5. utvrđena su četiri indikatora i set indikatora za pet prioritenih ciljeva.

Tabela 108. Indikatori Strateškog cilja 5. i prioritetnih ciljeva

Broj	Cilj	Pokazatelj krajnjeg rezultata	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Procjena 2020
		Strateški cilj 5								
Unaprijediti sistem upravljanja razvojem Kantona Sarajevo		Budžet KS/pc (KM)	1.486	1.627	1.646	1.780	1.920	2.163	2.360	1.670
		Kapitalna ulaganja iz Budžeta KS/pc (KM)	72,7	72	125	184,1	151,2	178	98,5	80
		Rang - grad prema kvalitetu života	161	158	159	159	156	156	156	140
		Prioritetni ciljevi (SC5)								
5.1.	Konsolidirati i povećati dugoročnu održivost javnih finansija, te ojačati razvojni kapacitet javnih finansija (budžeta i javnih fondova)	Učešće poreznih prihoda u ukupnim prihodima budžeta, u %	86,8	83,7	86,3	84,1	87,4	81,8	80,7	90
		Porezni prihodi/pc (KM)	236	234	287	292	353	383	396	270
		Prihodi od rente, u mil. KM	0	0	0	0	0		0	50
		Realizirane javne investicije, mil. KM	64,3	132,2	118,6	133,8	132,8	161	187,3	80
		Poticajne mjere za malu privredu, mil. KM	0	0	3,2	2,1	1,3	2,1	6,3	5
5.2.	Reformirati javnu administraciju i ojačati odgovornost, efikasnost i razvojni kapacitet administracije	Broj nepotpunih IP obrazaca i bez prateće dokumentacije u kandidovanim projektima (2015)	40	3	2	28	0	0	0	0
		Projekti u PJI KS sufinansiranih sa općinama (% u ukupnom)	16	15	16	10	16	19	8	30
		Broj lokalnih zajednica koje su uključene u PJI KS	0	3	4	4	5	5	6	10
		Učešće EU i dr. izvora u strukturi finansiranja JI, u %	66,6	61,4	54,5	53,9	52,7	46,3	33,6	75
		Broj projekata prema EU i dr. fondovima	0	0	1	1	0	1	2	20
5.3.	Ojačati participaciju građana u upravljanju razvojem KS	Mehanizmi saradnje nevladinog i vladinog sektora	nema	nema	nema	nema	nema	nema	nema	ima
5.4.	Smanjiti korupciju i kriminalitet, povećati sigurnost građana, te osnažiti funkcioniranje pravne države	Učešće krivičnih djela prema nepoznatom izvršiocu u ukupno počinjenim (%)	37,1	66,6	42,9	57,1	51,8	50,6	55,6	30
		Broj maloljetnih počinilaca krivičnih djela	134	72	74	58	64	69	48	90
		Broj saobraćajnih nezgoda	10.974	11.475	11.367	10.438	9.258	9.231	8.188	9.800
		Broj prijavljenih slučajeva korupcije	0	0	41	93	87	334	425	20

Broj	Cilj	Pokazatelj krajnjeg rezultata	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Procjena 2020
		Stepen popunjenosti radnih mjesta-Kantonalna uprava civilne zaštite (%)	71,2	70,5	74,1	72,7	71,4	70,1	67,9	85
		Broj intervencija-Kantonalna uprava civilne zaštite	12.294	11.954	12.954	11.798	13.584	2.149	1.873	12.000
		Spašena imovina u %	95,7	95	89	95,9	97,7	90	91,0	98
5.5.	Pozicioniranje KS u široj regiji i Evropi	Pokrivenost uvoza izvozom	24,9	28,1	28,3	34,5	32,9	29,3	32,2	33
		Rast investicija - godišnje, %	8	4,7	3,8	1,4	19,3	-0,6		10
		Broj proizvoda sa zaštitnim znakom brenda KS	0	0	0	0	0	0	0	10
		Prosječno zadržavanje turista/dan	1,9	1,9	2	2	2	2	2	2,1

Napomena * Podatke o ostvarenim investicijama za 2020. godinu Federalni zavod za statistiku objavljuje krajem 2020. godine.

Budžet Kantona Sarajevo po glavi stanovnika za 2020. godinu iznosio je 2.360 KM, i u odnosu na 2014. godinu kad je iznosio 1.486 KM, povećan je za 58,8%. Kapitalna ulaganja iz Budžeta KS po glavi stanovnika u 2020. godini bilježe značajno povećanje u odnosu na 2014. godinu i to za 35,5%.

Istraživanja o kvaliteti života u gradovima, Sarajevo pozicionira na 156 mjesto, izvještaj koji sublimira čitav niz pokazatelja ključnih za ugodan i kvalitetan života, što je nešto povoljnije nego u 2014. godini.³⁸

Na povećanje održivosti javnih finansija ukazuju porezni prihodi po glavi stanovnika koji bilježe tendenciju rasta sa 236 KM u 2014. godini na 396 KM u 2020. godini ili za 67,8%. Realizirane javne investicije za 2020. godinu iznosile su 187,3 miliona KM i u odnosu na 2014. godinu povećane su za skoro 3 puta.

Izdvojena sredstva za poticajne mjere i aktivnosti radi ostvarivanja ciljeva razvoja male privrede (subjekti male privrede, fizička i pravna lica) koja se utvrđuju određenim programom, iznosila su 6,3 mil. KM.

Na jačanje kompetencija i kapaciteta javne administracije ukazuje i kvalitet projekata javnih investicija. U 2019. godini nije bilo kandidovanih projekata sa nepotpunom dokumentacijom, odnosno nepotpunim IP obrascima, za razliku od 2014. godine kada ih je bilo 40.

U PJI KS uključuju se i lokalne zajednice. Tako je šest uključeno u PJI KS, a 2014. nije bila ni jedna općina. Učešće EU i drugih izvora u strukturi finansiranja JI bilježi tendenciju smanjenja, sa 66,6% u 2014. godini na 33,6% u 2020. godini.

Pitanje sigurnosti građana mjeri se učešćem krivičnih djela prema nepoznatom izvršiocu, što je u ukupno počinjenim krivičnim djelima povećano za 49,9%, a broj maloljetnih počinilaca krivičnih djela značajno smanjen sa 134 u 2014. godini na 48 u 2020. godini.

³⁸

Na Mercerovoj listi, koja rangira 231 grad svijeta prema indeksu kvaliteta života, prvo mjesto, već osmu godinu drži Beč, a Sarajevo je u 2020. godini na 156. mjestu. Gradovi se rangiraju na osnovu četrdesetak različitih faktora kao što su: politička stabilnost, infrastruktura, zdravstvena zaštita, obrazovanje, stepen kriminala, mogućnosti za rekreaciju, kulturna ponuda, prirodna okolina.

Web: https://mobilityexchange.mercer.com/quality-of-living?_ga=2.105742147.1370367156.1506606865-605492789.1456915259

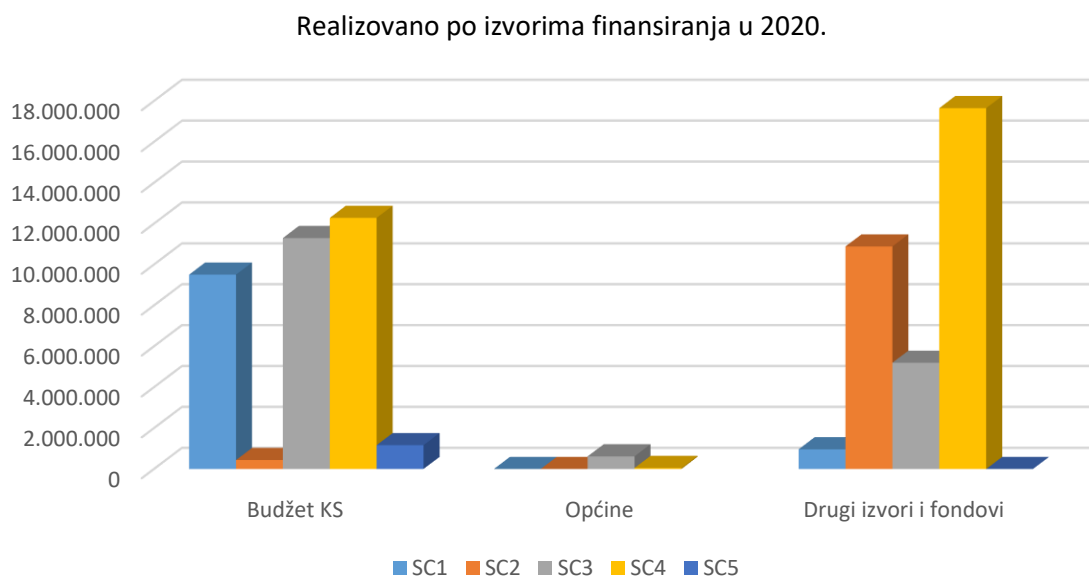
KS je dobro pozicioniran u široj regiji i Evropi što ilustruju pokazatelji o rastu pokrivenosti uvoza izvozom na nivou kantona (za 32,2 procentna poena), kao i porastu zadržavanja turista u KS.

Strateški cilj 5 u posmatranom periodu od 2014. do 2019. godine prema indikatorima bilježi i pozitivne pomake, ali i pomake koji ne idu u ciljanom pravcu. Pitanje održivosti javnih finansija, povećanje kapitalnih ulaganja iz budžeta KS, jačanje razvojnih kapaciteta administracije, rast izvoza su ciljevi koji se kraću prama zadatim. No, pitanje zahvatanje sredstava iz EU fondova, korištenje instrumenta zemljišne politike, brendiranje KS, saradnja nevladinog i vladinog sektora su sigurno ciljevi koji zahtjevaju veći angažman svi aktera u KS.

13. Pregled finansijskih ulaganja za 2020. godinu

Od ukupno 242,1 milion KM planiranih sredstava (Akcioni plan 2020-2022.), u 2020. je realizovano oko 70,05 miliona KM, odnosno 28,9%.

Posmatrajući prema strukturi finansiranja u 2020. od ukupno realiziranih sredstava 70.045.540 KM, iz Budžeta KS je 34.683.568 KM, odnosno 39,8%, iz sredstava Općina u iznosu od 667.310 KM ili 14,6%, te 34.694.663 KM iz Drugih izvora finansiranja (budžeti viših nivoa vlasti, fondovi, grantovi, donacije....) što je 23,1% od ukupno realizovanih sredstava.

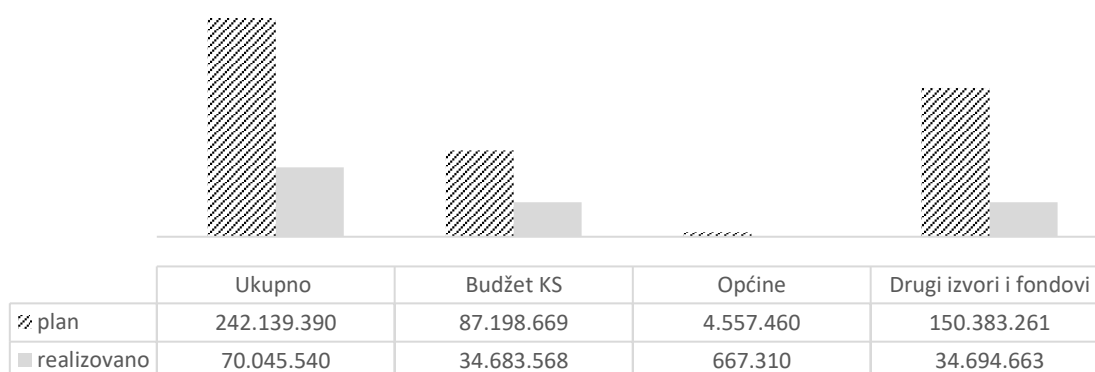

Graf 18.

Tabela 109. Struktura plana i implementacije Strategije prema strateškim ciljevima i izvorima finansiranja u 2020.

	2020				realizovano u odnosu na planirano %
	plan	%	realizovano	%	
Strateški cilj 1	13.296.000	100,0	10.467.354	100,0	78,7
Budžet KS	13.131.000	98,8	9.504.119	90,8	72,4
Općine	60.000	0,5	0	0,0	0,0
Drugi izvori i fondovi	105.000	0,8	963.235	9,2	917,4
Strateški cilj 2	6.772.921	100,0	11.321.921	100,0	167,2
Budžet KS	755.000	11,1	437.439	3,9	57,9
Općine	0	0,0	0	0,0	
Drugi izvori i fondovi	6.017.921	88,9	10.884.482	96,1	180,9
Strateški cilj 3	33.135.960	100,0	17.108.778	100,0	51,6
Budžet KS	18.817.800	56,8	11.295.349	66,0	60,0
Općine	925.000	2,8	617.310	3,6	66,7
Drugi izvori i fondovi	13.393.160	40,4	5.196.119	30,4	38,8
Strateški cilj 4	174.444.300	100,0	29.983.102	100,0	17,2
Budžet KS	50.554.660	29,0	12.282.276	41,0	24,3
Općine	3.572.460	2,0	50.000	0,2	1,4
Drugi izvori i fondovi	120.317.180	69,0	17.650.827	58,9	14,7
Strateški cilj 5	14.490.209	100,0	1.164.385	100,0	8,0
Budžet KS	3.940.209	27,2	1.164.385	100,0	29,6
Drugi izvori i fondovi	10.550.000	72,8		0,0	0,0
Ukupno	242.139.390	100,0	70.045.540	100,0	28,9
Budžet KS	87.198.669	36,0	34.683.568	49,5	39,8
Općine	4.557.460	1,9	667.310	1,0	14,6
Drugi izvori i fondovi	150.383.261	62,1	34.694.663	49,5	23,1

Plan i realizacija za 2020. po strukturi finansiranja (u KM)

Graf 19.

U narednom dijelu data je analiza finansijskih ulaganja u 2020. godini po strateškim ciljevima i strukturi finansiranja.

Strateški cilj 1. – Poboljšati administrativni i poslovni ambijent za ubrzan ekonomski rast i unaprijediti ekonomsku strukturu radi povećanja izvoza roba i usluga. Za projekte/aktivnosti koji doprinose ostvarenju ovog cilja, u 2020. godini utrošeno je oko 10,5 miliona KM. U strukturi

finansiranja sredstva Budžeta KS su učestvovala 90,8%, a sredstva Drugih izvora i fondova 9,2%. Ostvarenje plana za 2020. godinu (AP 2020-2022.) je 78,7%.

Strateški cilj 2. – Povećati zaposlenost i kreirati nova bolje vrednovana radna mjesta. Za projekte/aktivnosti koji doprinose ostvarenju ovog cilja, u 2020. godini utrošeno je oko 11,3 miliona KM. U strukturi finansiranja sredstva Budžeta KS su učestvovala 3,9%, a sredstva Drugih izvora i fondova 96,1%. JU Služba za zapošljavanje KS izdvojila je najznačajnija sredstva za implementaciju projekata/aktivnosti ovog cilja. U 2020. godini realizovano je oko 167,2% u odnosu na planirana sredstva iz AP 2020-2022.

Strateški cilj 3. – Stvoriti uslove za uključujući društveno ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa. Za projekte/aktivnosti koji doprinose ostvarenju ovog cilja, u 2020. godini utrošeno je preko 17,1 milion KM. U strukturi finansiranja sredstva Budžeta KS su učestvovala 66,0%, sredstva Općina 3,6%, te sredstva Drugih izvora i fondova 30,4%. Oko 51,6% je realizovano i implementirano sredstava u odnosu na planirano AP 2020-2022.

Strateški cilj 4. – Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima. Za projekte/aktivnosti koji doprinose ostvarenju ovog cilja, u 2020. godini utrošeno je oko 30 miliona KM. U strukturi finansiranja sredstva Budžeta KS su učestvovala 41,0%, sredstva Općina 0,2%, te sredstva Drugih izvora i fondova 58,9%. U 2020. godini realizovano je tek 17,2% planiranih sredstava iz AP 2020-2022.

Strateški cilj 5. – Unaprijediti sistem upravljanja razvojem Kantona Sarajevo. Za projekte/aktivnosti koji doprinose ostvarenju ovog cilja, u 2020. godini utrošeno je oko 1,2 miliona KM. U strukturi finansiranja sredstva Budžeta KS su učestvovala sa 100,0%. Ostvarenje plana za 2020. godinu je 8,0%.

ANEKS

Pregled planiranih i realizovanih aktivnosti po strateškim i prioritetnim ciljevima, mjerama, projektima, kao i nosiocima implementacije, strukturi i izvoru finansiranja i vrijednosti planiranih i realizovanih sredstava u 2020. godini

Tabela 110. Planirana i realizovana sredstva za 2020. godinu

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
Strateški cilj 1. Poboljšati administrativni i poslovni ambijent za ubrzan ekonomski rast i unaprijediti ekonomsku strukturu radi povećanja izvoza roba i usluga							
Prioritet 1.1. Unaprijediti inovativnost, standardizaciju i izvoznu orijentaciju u proizvodnim i uslužnim industrijama sa potencijalom za izvoz (između ostalih, metalske, drvne, prehrambene, zelene, kreativne industrije itd.)							
1.1.1. Podrška za jačanje kapaciteta izvozno orijentisanih preduzeća u strateškim sektorima privrede (osobito metalske, drvne i prehrambene)	1.1.1.1. Detaljna analiza poslovne izvrsnosti (BEX) i potreba po strateškim privrednim sektorima KS		Ministarstvo privrede KS, PKKS	Budžet KS - Min. privrede	0		
	1.1.1.2. Mapiranje i formiranje klastera/lanaca vrijednosti i domaće komponente u prerađivačkoj industriji (metal, drvo, prehrana)	Analiza privrednih kretanja u Kantonu Sarajevo, sa smjernicama (Privredna komora Kantona Sarajevo)		Budžet KS - Min. privrede			
	1.1.1.3. Podrška razvoju izvozno orijentiranih firmi u KS	Izrada publikacije „Izvozne mogućnosti privrede KS“		Budžet KS - Min. privrede			
Mjera					0	0	
1.1.2. Unaprijeđenje konkurentnosti i promocija proizvoda KS	1.1.2.1. Izgraditi sistem tehničke infrastrukture za analizu usklađenosti proizvoda sa standardima i kriterijima EU	Obezbijedjenje institucionalnih kapaciteta za ocjenu tehničke usaglašenosti izvoznih proizvoda sa zahtjevima EU	Ministarstvo privrede KS, PKKS, KJP “Veterinarska stanica” Sarajevo	Budžet KS - Min. privrede			
		Izgradnja karantina za smještaj životinja u unutrašnjem prometu i uvozu na području Kantona Sarajevo		KJP "Veterinarska stanica"			
				Budžet KS - Min. privrede			
		Uvođenje novih analitičkih metoda za kontrolu ispravnosti hrane i dijagnostiku zaraznih bolesti životinja		Ukupno	0		
	1.1.2.2. Podrška razvoju brendova domaćih proizvoda	Brendiranje ključnih domaćih proizvoda		Budžet KS - Min. privrede			
				IPA	100.000	0	
				Ukupno	100.000	0	

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
	1.1.2.3. Podrške za učestvovanje na sajmovima u regiji			Budžet KS - Min. privrede			
Mjera					100.000	0	
1.1.5. Jačanje kapaciteta ljudskih resursa za unaprijeđenje konkurentnosti privrede	1.1.5.1. Obuka menadžmenta preduzeća za strateško planiranje		Ministarstvo privrede, PKKS	Budžet KS - Min. privrede			
	1.1.5.2. Sektorske stručne obuke za jačanje kapaciteta ljudskih resursa u privredi			Budžet KS - Min. privrede			
	1.1.5.3. Uspostavljanje sistema za provedbu analize potreba za edukacijom u malim i srednjim preduzećima			Budžet KS - Min. privrede			
Mjera					0	0	
Prioritet 1.3. Povećati konkurentnost turističke destinacije KS							
1.3.1. Uspostavljanje okvira za razvoj turizma KS	1.3.1.2. Izrada sveobuhvatnog pregleda stanja turističkih atrakcija i Strategije razvoja turizma KS, sa uključenim akcionim planovima za sve oblike turizma, uz definiranje tipskih turističkih proizvoda	Izrada Studije strateški pravci razvoja turizma u KS	Ministarstvo privrede, Ministarstvo kulture i sporta, općine, Grad	Budžet KS - Min. kulture i sporta	20.000	0	
Mjera					20.000	0	
1.3.2. Uspostavljanje turističkog lanca vrijednosti i sistemska promocija turističke ponude KS	1.3.2.1. Jačanje kapaciteta u turizmu i uvođenje programa cjeloživotnog učenja za turistički sektor	Program za kontinuiranu edukaciju djelatnika u turizmu (menadžera, turističkih vodiča, agenata)	Ministarstvo privrede,	Budžet KS - Min. privrede	0	0	
		Uspostavljanje referentnih centara za provedbu praktične nastave kadrova u turizmu	Ministarstvo kulture i sporta, PKKS, općine, Grad i Turistička zajednica KS	Budžet KS - Min. privrede	0	0	
		Podrška educiranju i informiranju lokalnog stanovništva za učešće u razvoju turizma	Budžet KS - Min. privrede	0	0		

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
	1.3.2.4. Podrška festivalskim manifestacijama u KS			Budžet KS - Min. kulture i sporta	650.000		
Mjera					650.000	0	
1.3.3. Unaprijeđenje infrastrukture za turizam KS	1.3.3.3. Implementacija projekta Trebevičke žičare i održivog razvoja Zaštićenog pejzaža Trebević	"Izvođenje radova na izgradnji javne česme i sanitarnog čvora sa nabavkom i ugradnjom bioprečištača armirano-poliesterske septička jame na lokalitetu Ravne - ZP Trebević"	Ministarstvo privrede, Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, Kantonalna javna ustanova za zaštićena prirodna područja, općine, Grad Sarajevo i Turistička zajednica KS	Budžet KS - KJU za zaštićena prirodna područja			
		"Istraživanja Titovih tunela na Stojčevcu –SP Vrelo Bosne (Valorizacija sa mjerama zaštite i revitalizacije, Izrada projekta šireg uređenja)"		Budžet KS - KJU za zaštićena prirodna područja			
	1.3.3.6. Povećanje standarda, kvaliteta i dodatne ponude	Podrška obnovi i uređenju smještajnih jedinica i pratećih sadržaja		Budžet KS - Min. privrede	0		
		Poticanje razvoja i unapređenja dodatnih sadržaja (bazeni, wellness, sadržaji za djecu, zabavni i tematski parkovi, izletišta)		Budžet KS - Min. privrede	0		
		Podrška korištenju novih tehnologija i "malom zelenom preduzetništvu"		Budžet KS - Min. privrede	0		
		Podrška poboljšanju uslova za osobe sa invaliditetom		Budžet KS - Min. privrede	0		
		Unaprijeđenje uslova u seoskim domaćinstvima za turiste u ruralnim područjima		Budžet KS - Min. privrede	0		
					0	0	
	1.3.4. Valorizacija prirodne turističko resursne osnove	Sanacija piste za brzo klizanje na Zetri		Budžet KS - Min. privrede	0	0	
		Sufinansiranje izgradnje poslovno-sportskog centra Trnovo		Budžet KS - Min. privrede	1.000	0	
		Kompresornica Zetra		Budžet KS - Min. privrede			
		"Implementacija projekta za Eco-camp Bijambare"		Budžet KS - MPUGIZO KS	50.000		

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
	1.3.4.5. Pобоljšanje turističko resursne osnove Olimpijskih planina Igmana i Bjelašnice (ZOI'84)	Rasvjeta staze na Bjelašnici	područja, općine, Grad	Budžet KS - Min. privrede	0	120.000	
		Proširenje staza i pristupnih puteva za skijanje (zimski sezona); brdski biciklizam (ljetna sezona)		Budžet KS - Min. privrede			
		Povećanje ugostiteljskih kapaciteta na Bjelašnici i Igmanu (Hotel Igman, Ski hotel, restoran na vrhu Bjelašnice)		Budžet KS - Min. privrede			
		Uređenje skijaških staza – Bjelašnica		Budžet KS - Min. privrede	0		
		Rasvjeta skijaških staza na Velikom polju,Igman		Budžet KS - Min. privrede	0		
		Akumulacija III		Budžet KS - Min. privrede	0		
		Sanacija i rekonstrukcija tehničke baze Štinji do		Budžet KS - Min. privrede	0		
		Vodovod od pumpne stanice do vrha Bjelašnice		Budžet KS - Min. privrede	0		
		Izgradnja garaže za sestossjed i zatvaranje dolazne stanice		Budžet KS - Min. privrede	0	175.000	
		Nova skijaška staza – Malo polje, Igman		Budžet KS - Min. privrede	0		
		Izgradnja adrenalin parka		Budžet KS - Min. privrede	0		
		Nabavka i instaliranje Free Air instalacija		Budžet KS - Min. privrede	0		
		Izrada projekata, studija izvodivosti , studija isplativosti		Budžet KS - Min. privrede	0		
		Nabavka nove opreme za hokejaško klizalište		Budžet KS - Min. privrede	0		
		Nadogradnja sistema prikupljanja			0		

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		oborinskih voda i drenažnih kanala na ski stazama		Budžet KS - Min. privrede			
		• Nadogradnja –završetak projekta vještačkog osnižavanja na Bjelašnici		Budžet KS - Min. privrede	0		
		• Nove skijaške staze – Bjelašnica, Igman		Budžet KS - Min. privrede	0		
		• Izgradnja novog vertikalnog transporta (žičara) na Bjelašnici		Budžet KS - Min. privrede	0	600.000	
		• Izgradnja Olimpijske kuće Babin do		Budžet KS - Min. privrede	0		
		• Projektovanje i nadogradnja sistema osnježenja na Bjelašnici – kompletna trasa gornje Kolijevke do međustanice, osnježenje platoa dolazne stanice šestosjeda sa postavljanjem „Tower“ nosača na stazi „S“		Budžet KS - Min. Privrede - Kredit		963.235	
Mjera					51.000	1.858.235	
1.3.5. Unaprijeđenje ponude posebnih oblika turizma na području KS	1.3.5.1. Davanje podrške u obnovi i aktiviranju planinarskih domova te prenamjeni napuštenih objekata		Ministarstvo privrede, općine, Grad Sarajevo, Ministarstvo kulture i sporta, Ministarstvo zdravstva i Turistička zajednica KS	Budžet KS - Min. privrede		0	
	1.3.5.2. Poticanje obnove građevinske i druge kulturne baštine			Budžet KS - Min. kulture i sporta	300.000	200.000	
				Budžet KS - Min. privrede			
	1.3.5.3. Podrška izgradnji infrastrukture i opreme za špilje, penjanje uz stijene, vidikovce, adrenalinske parkove, golf terene, biciklističke staze i sl.				Ukupno	300.000	200.000

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
	1.3.5.4. Podrška promociji i razvoju vjerskog, sajamskog i kongresnog turizma	Sanacija platoa (II faza) KJP Centra Skenderija d.o.o. Sarajevo u cilju unapređenja sajamskog turizma		Budžet KS - Min. privrede			
				Budžet FBiH			
				Kredit			
				Ukupno	0		
	1.3.5.5. Podrška za modernizaciju banjskih lječilišta i razvoj wellness centara			Budžet KS - Min. privrede			
Mjera					300.000	200.000	
Prioritet 1.4. Poboljšati administrativni i poslovni ambijent za brzo privlačenje domaćih i stranih investicija, razvoj poduzetništva i olakšavanje mobilnosti kapitala i ljudskih resursa							
1.4.1. Stvaranje dobrog poslovnog okruženja i promocija KS kao poželjne destinacije za domaća i strana investiciona ulaganja	1.4.1.3. Promocija investicionih mogućnosti u KS (Vodič za investitore i Investiciona konferencija Kantona Sarajevo)	Vodič za investitore Poslovna konferencija Kanton Sarajevo Katalog investicionih projekata Kantona Sarajevo (Privredna komora Kantona Sarajevo)	Ministarstvo privrede i resorna ministarstva, PKKS, općine, Grad	Budžet KS - Min. privrede	50.000		
Mjera					50.000	0	
1.4.2. Podrška razvoju poduzetništva	1.4.2.1. Uspostavljanje kreditno-garantnog fonda	Olakšan pristup finansijskim sredstvima za MMSP – uspostavljen KGF, povećane investicije iz kreditnih sredstava u industriji		Budžet KS - Min. privrede	300.000	0	
		Kreditiranje subjekata male privrede pod povoljnim uslovima;		Budžet KS - Min. privrede	2.200.000	1.640.000	
	1.4.2.2. Implementacija Zakona o poticaju razvoja male privrede	Pružanje stručne i savjetodavne pomoći za subjekte male privrede;	Ministarstvo privrede, PKKS, općine	Budžet KS - Min. privrede	360.000	0	
		Davanje podrške razvoju centara za preduzetništvo, preduzetničkih inkubatora, klastera, tehnoloških parkova i zona male privrede;		Budžet KS - Min. privrede	500.000	0	
		Poticanje u korištenju fondova Evropske unije (IPA, Horizon 2020 i drugi fondovi);		Budžet KS - Min. privrede	200.000	0	

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		Davanje podrške za učestvovanje na sajmovima i programima edukacije;		Budžet KS - Min. privrede	100.000	0	
		Podrška razvoja preduzetništva ciljnih grupa (žensko preduzetništvo, preduzetništvo mladih i preduzetništvo osoba sa invaliditetom);		Budžet KS - Min. privrede	450.000	0	
		Davanje podrške za istraživanje, razvoj i primjenu inovacija, uvođenje savremenih tehnologija, te podrške za edukaciju i prekvalifikaciju;		Budžet KS - Min. privrede	450.000	0	
		Davanje podrške za uvođenja sertifikata i međunarodnih standarda kvalitete; i		Budžet KS - Min. privrede	200.000	0	
		Davanje podrške zaštiti i revitalizaciji tradicionalnih i starih zanata (obrta)		Budžet KS - Min. privrede	250.000	149.994	
		Podrška projektima edukacije i zapošljavanja mladim u start up subjektima i drugim subjektima male privrede		Budžet KS - Min. privrede	1.500.000	563.294	
	1.4.2.3. Podizanje svijesti javnosti i razvijanje pozitivnog stava o preduzetništvu	Organizacija i sprovođenje medijske kampanje prema ciljnim skupinama;		Budžet KS - Min. privrede	50.000	0	
		Održavanje konferencija o preduzetničkom učenju;		Budžet KS - Min. privrede	100.000	0	
		Informiranje i edukacija o preduzetničkom učenju za donositelje odluka o obrazovanju u Kantonu Sarajevo, direktore i stručne saradnike odgojno-obrazovnih ustanova koje provode obrazovanje i osposobljavanje, menadžere preduzeća i predstavnike medija		Budžet KS - Min. privrede	100.000	0	
		Izrada web portala o preduzetničkom učenju		Budžet KS - Min. privrede	20.000	0	
					6.780.000	2.353.288	
Mjera							
1.4.3. Unaprijeđenje prostornih uslova za razvoj MSP-a u	1.4.3.1. Donošenje Zakona o poslovnim zonama u KS i njegovo provođenje u praksi	Uspostavljen zakonski okvir za poslovne zone u KS	Ministarstvo privrede, PKKS	Budžet KS - Min. privrede	0	0	

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
poslovnim zonama i inkubatorima	1.4.3.2. Unapređenje infrastrukture postojećih i izgradnja novih poslovnih zona u KS	Infrastrukturno uređenje i rješavanje imovinsko-pravnih odnosa u poslovnim zonama u KS		Budžet KS - Min. privrede	1.000.000	687.025,93	
		Uspostava industrijske zone Luke-Ilijaš - II faza (nabavka zemljišta i nastavak infrastrukturnog uređenja zone)		Općina Ilijaš	30.000		
		Rekonstrukcija zajedničke poslovne infrastrukture "brownfield" zonama		Općina Ilijaš	30.000		
Mjera					1.060.000	687.026	
Prioritet 1.5. Restrukturirati sektor komunalne privrede i komunalnih usluga te, ubrzati razvoj zelene industrije i cirkularne ekonomije							
1.5.2. Jačanje kapaciteta javnih komunalnih preduzeća	1.5.2.3. Jačanje kapaciteta za povlačenje sredstava iz drugih izvora za finansiranje komunalnih investicionih projekata	Edukacija ljudskih resursa iz komunalne privrede za pripremu investicionih projekata (kredit/subvencije, donatorski fondovi, JPP projekti)	Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture, KJKP I JKP	KJKP ViK	5.000		
Mjera					5.000		
Prioritet 1.6. Unaprijediti uslove za održivi razvoj ruralnih područja Kantona Sarajevo							
1.6.1. Stvaranje ambijenta za ubrzano ulaganje u ruralni razvoj KS i primjenu LEADER pristupa	1.6.1.1. Mapiranje potencijalnih zona za ruralni razvoj i izrada Strategije ruralnog razvoja KS		Ministarstvo privrede, PKKS, općine (nadležne službe)	Budžet KS - Min. privrede	50.000	0	
	1.6.1.2. Uspostavljanje funkcionalnih institucionalnih kapaciteta za poljoprivredu i ruralni razvoj			Budžet KS - Min. privrede	75.000	0	
	1.6.1.3. Harmonizacija sektora poljoprivrede i ruralnog razvoja sa EU			Budžet KS - Min. privrede	20.000	0	
	1.6.1.4. Izložba poljoprivrednih proizvoda ruralnih područja i etno zanatstva			Budžet KS - Min. privrede	30.000	0	

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
Mjera					175.000	0	
1.6.2. Pобољшanje konkurentnosti sektora poljoprivrede u KS i unaprijeđenje ponude domaćih poljoprivrednih proizvoda	1.6.2.1. Unapređenje upravljanja zemljištem kroz dodjelu zemljišta u državnoj svojini koncesionarima za poljoprivrednu proizvodnju		Ministarstvo privrede	Budžet KS - Min. privrede	10.000	0	
	1.6.2.2. Poticaji za primarnu poljoprivrednu proizvodnju, posebno za sirovine potrebne prehrambenoj industriji			Budžet KS - Min. privrede	3.800.000	5.359.679,71	
	1.6.2.3. Podrška efikasnijem organizovanju i jačanju kapaciteta zadruga i udruženja i povećanje saradnje poljoprivrednika sa istraživačkim i naučnim institutima			Budžet KS - Min. privrede	10.000	0	
	1.6.2.4. Edukacija stanovništva u ruralnim sredinama o načinima uzgoja i certificiranja organske proizvodnje			Budžet KS - Min. privrede	10.000	0	
	1.6.2.5. Podrška korištenju Smart IKT-a u poljoprivrednom dobru i farmama za povećanje konkurentnosti	• Pобољшanje smještajnih uslova goveda		Budžet KS - Min. privrede	20.000	0	
				Budžet KS - Min. privrede	0	0	
Mjera					3.850.000	5.359.680	
1.6.3. Podrška razvoju šumarstva i lovstva	1.6.3.1. Uređenje zakonskog okvira o šumama i usklađivanje sa međunarodnim propisima		Ministarstvo privrede, KJP Sarajevo-šume, d.o.o. PKKS	Budžet KS - Min. privrede	5.000	0	

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
	1.6.3.2. Kadrovsko i materijalno jačanje institucija za oblasti šumarstva			Budžet KS - Min. privrede	180.000	0	
	1.6.3.3. Izrada plana gospodarenja šumskim resursima sa primjenom međunarodnih principa i kriterija FSC (Forest Stewardship Standard)			Budžet KS - Min. privrede	30.000	0	
	1.6.3.4. Pružanje stručne i savjetodavne podrške privrednim subjektima iz oblasti šumarstva			Budžet KS - Min. privrede	10.000	0	
	1.6.3.5. Podrška uzgoju i zaštiti divljači i lovstvu			Budžet KS - Min. privrede	30.000	9.125	
		Izgradnja administrativno-upravne zgrade KJP „Sarajevošume" doo Sarajevo		Budžet KS - Min. privrede	0	0	
	Mjera					255.000	9.125
Ukupno strateški cilj 1.					13.296.000	10.467.353,64	
Strateški cilj 2. Povećati zaposlenost i kreirati nova bolje vrednovana radna mjesta							
Prioritet 2.1. Poboljšati usklađenost između ponude i potražnje na tržištu rada i smanjiti strukturalnu nezaposlenost							
2.1.1. Uspostava dualnog sistema obrazovanja koji će pružiti obrazovanje i obuku usmjerenu prema potrebama tržišta rada	2.1.1.1. Analiza radne snage i potreba na tržištu rada na nivou KS i izrada programa reforme		Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade, Služba za zapošljavanje KS, Ministarstvo privrede, PKKS, SERDA	JU Služba za zapošljavanje KS	Tekuća sredstva	Tekuća sredstva	Izvršeno istraživanje tržišta rada za 2020.godinu i dokument poslat vladi KS.
	2.1.1.4. Inicirati potpisivanje sporazuma između škola, fakulteta i privrede o dugoročnoj saradnji za			JU Služba za zapošljavanje KS	Tekuća sredstva	Tekuća sredstva	Ovo je kontinuirana aktivnost koja je zbog

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
	izvođenje praktične obuke za đake i studente						pandemije u zaostatku
Mjera					<i>Tekuća sredstva</i>	Tekuća sredstva	
2.1.2. Usklađivanje upisne politike u obrazovnim organizacijama i pružanje usluga profesionalne orijentacije	2.1.2.1. Usklađivanje upisne politike za srednje škole i fakultete prema potrebama tržišta rada		Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade, Služba za zapošljavanje KS, Ministarstvo privrede, PKKS, SERDA	JU Služba za zapošljavanje KS	Tekuća sredstva		Služba je dostavila statističke podatke iz svojih evidencija nadležnom ministarstvu kao svake godine do sada.
	2.1.2.3. Poticanje upisa učenika u određene stručne škole i fakultete za deficitarna zanimanja (stipendiranje, kreditiranje, studentska putovanja i drugi vidovi stimulacije)	Stipendije učenicima i studentima		Budžet KS - Min. obrazovanja	350.000	242.900	
Mjera					<i>350.000</i>	<i>242.900</i>	
2.1.3. Unaprijeđenje saradnje i kapaciteta aktera u sektoru obrazovanja i socijalnog partnerstva u kreiranju i realizaciji politika zapošljavanja	2.1.3.3. Jačanje saradnje i kapaciteta za posredovanje u zapošljavanju i modernizacija informacionog sistema Službe za zapošljavanje KS	Služba za zapošljavanje putem svoje web stranice objavljuje konkurse poslodavaca i njihove potrebe za novim radnicima.Služba je razvila i mobilnu aplikaciju „Zaposli se“ na kojoj se preko mobilnih telefona vrši pretraživanje oglasa poslodavaca. Intezivirana je i saradnja sa poslodavcima.	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, Služba za zapošljavanje KS, Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade, Ministarstvo privrede, PKKS	JU Služba za zapošljavanje KS	100.000		Započete aktivnosti oko prelaska na JIS (Jedinstveni informacioni sistem Federalnog zavoda za zapošljavanje
Mjera					<i>100.000</i>	<i>0</i>	

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
2.1.4. Sufinansiranje programa zapošljavanja	2.1.4.1. Program sufinansiranja prekvalifikacija i dokvalifikacija zaposlenika za poznate poslodavce za očuvanje radnih mjesta	Izrada i usvajanje godišnjeg programa	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, Služba za zapošljavanje KS, Ministarstvo privrede, PPKS				
	2.1.4.2. Program sufinansiranja samozapošljavanja	Izrada i usvajanje godišnjeg programa					
	2.1.4.3. Program sufinansiranja zapošljavanja teško upošljivih kategorija nezaposlenih lica: invalida, demobilisanih boraca, pripravnika, mladih osoba do 30 godina, osoba starijih od 45 godina, povratnika i dr.	Izrada i usvajanje godišnjeg programa					
	2.1.4.4. Program sufinansiranja mentorstva/uvođenja u rad mladih nezaposlenih osoba bez iskustva	Izrada i usvajanje godišnjeg programa					
	2.1.4.5. Program sufinansiranja zapošljavanja pripravnika sa VSS	Izrada i usvajanje godišnjeg programa					
Mjera				JU Služba za zapošljavanje KS	5.457.921	10.656.971	Navedena su sredstva po Programu mjera za 2020.godinu, a realizacija je otpočela u

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
							2021.godini (10.898.934)
2.1.5. Podrška posebnim programima smanjenja dugoročne nezaposlenosti	2.1.5.1. Osposobljavanje nezaposlenih lica za aktivno traženje posla uz jačanje specifičnih vještina (komunikacije, prezentiranja, strani jezici, rad na računaru, organizacijske vještine, menadžerske vještine i sl.)	• Individualna i grupna savjetovanja	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade, Služba za zapošljavanje KS, Ministarstvo privrede, PKKS	JU Služba za zapošljavanje KS	Tekuća sredstva	Tekuća sredstva	Smanjena aktivnost zbog pandemije
		• Klub za traženje posla		JU Služba za zapošljavanje KS	Tekuća sredstva	Tekuća sredstva	Smanjena aktivnost zbog pandemije
Mjera					<i>Tekuća sredstva</i>	Tekuća sredstva	
Prioritet 2.2. Implementirati efikasne programe prekvalifikacije i obrazovanja odraslih							
2.2.1. Razvoj i promocija programa neformalnog obrazovanja (obuke odraslih) u KS	2.2.1.1. Kreiranje i provođenje programa prekvalifikacije i obrazovanja odraslih prema potrebama tržišta rada	• Uspostavljanje sektorskih programa obuke pri Privrednoj komori KS	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, Služba za zapošljavanje KS, Ministarstvo privrede, Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade, PKKS	JU Služba za zapošljavanje KS	150.000	0	Nije realizovano zbog pandemije ali ove godine je pokrenuta aktivnost.
	2.2.1.2. Izrada i realizacija sektorskih nastavnih planova i programa obuke odraslih po zahtjevima privrednih subjekata i u skladu sa EU normama	• Organizovanje online kurseva za unapređenje vještina odraslih nezaposlenih osoba prema potrebama tržišta rada		JU Služba za zapošljavanje KS	10.000	0	
Mjera					160.000	0	
Prioritet 2.3. Razvijati poduzetničku kulturu							
2.3.1. Razvijati poslovne modele	2.3.1.5. Podrška uključivanju socijalno isključenih kategorija u aktivno tržište rada (mladih,	• Kreditiranje otvaranja novih radnih mjesta	Ministarstvo za boračka pitanja	Budžet KS - Min. borac. pitanja	10.000	0	
				Primitci	300.000	0	

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM			
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena	
socijalnog poduzetništva	žena, invalidnih osoba, boračke populacije)			Ukupno	310.000	0		
		• Podsticaj doškolovanju i edukaciji		Budžet KS - Min. borac. pitanja	95.000	71.350,20		
		• Podsticaj za samostalne privredne aktivnosti i boračke zadruge		Budžet KS - Min. borac. pitanja	300.000	123.189,00		
				Primitci		227.511,00		
				Ukupno	300.000	350.700		
Mjera					705.000	422.050		
Ukupno strateški cilj 2					6.772.921	11.321.921,20		
Strateški cilj 3. Stvoriti uslove za uključujući društveno ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa								
Prioritet 3.1. Osnažiti socijalnu i radnu aktivaciju ranjivih grupa stanovništva i unaprijediti sistem socijalne zaštite za smanjenje siromaštva								
3.1.1. Reforma Sistema socijalne zaštite – od pasivnog sistema socijalnih transfera ka aktivnim politikama socijalnih investicija i socijalnog uključivanja	3.1.1.1. Analiza siromaštva i socijalne isključenosti u KS	• Uspostava efikasnog, održivog i pravičnog sistema socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom i ublažavanje posljedica siromaštva i socijalne isključenosti	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, druge relevantne institucije	Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg	Tekuća sredstva			
		• Izrada Socijalne karte u KS		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg	273.800		Ne raspoložemo sa podacima o finansijskim pokazateljima realizacije ovog projekta u 2020. godini.	
		• Uvođenje savremenih informacionih tehnologija u radu ustanova i institucija (sa posebnim osvrtom na ranjive grupe)		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg	50.000			
		• Uvođenje centralnog broja telefona za davanje podrške građanima i porodicama KS s ciljem olakšavanja pristupa socijalnim uslugama		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg	12.000			
	3.1.1.2. Analiza pravnog i institucionalnog okvira Sistema socijalne zaštite u KS	• Mapiranje prava/usluga u oblastima socijalne i dječije zaštite		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg	50.000			

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		Usaglašavanje propisa sa donošenjem reformskih propisa sa viših nivoa vlasti		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg	Tekuća sredstva		
	3.1.1.4. Uspostavljanje mehanizma za efikasnu koordinaciju u oblasti socijalne zaštite između općina i Kantona Sarajevo	Permanentna saradnja i uspostava efikasne elektronske razmjene svih podataka u vezi sa korisnicima svih oblika socijalne zaštite, zaštite porodice sa djecom		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg			
Mjera					385.800	0	
3.1.2. Izrada i implemenacija zajedničkog Programa socijalnog uključivanja i radne aktivacije 2017-2020 u općinama i KS	3.1.2.2. Definiranje institucionalnog okvira i instrumenata za socijalno uključivanje pojedinih ranjivih grupa	Uvođenje Servisa podrške KS za olakšavanje pristupa uslugama socijalne zaštite (Uvođenje Dnevnog Centra za djecu sa invaliditetom, Centra za ekonomsko osnaživanje žena i rehabilitaciju žrtava terora, Domova za stara lica,)	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, Ministarstvo za boračka pitanja, općine	Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg	1.860.000		
	3.1.2.3. Izrada Programa rješavanja stambenih potreba boračkih kategorija, raseljenih porodica i porodica u stanju socijalne potrebe, po principu socijalnog stanovanja na području Kantona Sarajevo za razdoblje 2016-2020.	Kupovina stambenih jedinica		Budžet KS - Min. borac. pitanja	100.000	0	
				Primitci	2.000.000	20.646,16	
				Ukupno	2.100.000	20.646,16	
				Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg	210.000	210.000	
		CEB Kreditna sredstva		1.484.195	0		
		Privremena kirija za porodice iz KC Hrasnica, za vrijeme rekonstrukcije objekta		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg	40.000		Realizovan dio aktivnosti, nastavak projekta u 2021. godini- u fazi izdavanja građevinske dozvole

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		Izgradnja jedne zgrade u Tarčinu, općina Hadžići (9 stanova) za raseljene porodice i porodice u stanju socijalne potrebe.		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg	40.000		
		CEB Kreditna sredstva		701.312			
		Ukupno		741.312			
		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg		150.000		Obustavljen projekat- zbog imovinsko pravnih pitanja	
		CEB Kreditna sredstva		3.632.653			
		Ukupno		3.782.653			
		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg		150.000	0		
		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg		270.000	0		
		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg		30.000	300		
		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg		10.000	0		
		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg			0		
		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg		70.000	52.840		

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		Pomoć u održivom povratku u KS		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg	30.000	0	
		Samostalni i zajednički projekti sa ostalim nivoima vlasti i humanitarnim organizacijama u cilju podrške održivom povratku, sanaciji infrastrukture i vjerskih objekata van KS		Budžet KS - Min. za rad soc. polit. raselj. lica i izbjeg	50.000	299.293	
Mjera					10.828.160	583.079	
3.2. Reformirati sistem zdravstvene zaštite i zdravstvenih usluga							
3.2.1. Pобољшanje učinkovitosti i djelotvornosti zdravstvenih usluga	3.2.1.2. Uvođenje novih zdravstvenih usluga	Plan prevencije najčešćih hroničnih masovnih nezaraznih oboljenja i smanjenje onesposobljenosti uslijed istih	Ministarstvo zdravstva, Zavod za informatiku i statistiku KS, Zavod za zdravstvenu zaštitu, Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade	Budžet KS - Min zdravstva	300.000		
		Prevencija pretilosti i smanjenje njene učestalosti kod populacije djece i mladih „Pretilost djece u osnovnim školama“		Budžet KS - Min. obrazovanja	10.000		Nema stavke u Budžetu za 2020.
	3.2.1.3. Informatizacija i uvođenje e-zdravstva	Softversko rješenje za dostavu laboratorijskih rezultata elektronskim putem (e-mail) na nivou cijelog Kantona uključujući sve laboratorije, doktore i pacijente		ZZOKS	350.000		
		Definisanje i stavljenje u funkciju modula za statističko izvještavanje o sprovedenim zaravstvenim uslugama na nivou cijelog Kantona što bi omogućilo efikasnu kontrolu zdravstvenog sistema		ZZOKS	1.089.000		
Mjera					1.749.000	0	
3.2.2. Unaprijeđenje zdravstvene infrastrukture	3.2.2.1. Izgradnja, rekonstrukcija i opremanje javnih zdravstvenih ustanova	Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija JU Opća bolnica „Prim.dr Abdulah Nakaš“	Ministarstvo zdravstva, Klinički centar, zdravstvene ustanove	Budžet KS - Min zdravstva	300.000		
				Kreditna sredstva		427.444	
				Ukupno	300.000	427.444	
		Nabavka opreme za JU Opća bolnica „Prim. Dr. Abdulah Nakaš“		Budžet KS - Min zdravstva	500.000	0	

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM					
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena			
		Izgradnja i opremanje Odjeljenja za forenzičku psihijatriju JU Psihijatrijska bolnica KS		Budžet KS - Min zdravstva	0	0				
		Nabavka opreme za Klinički centar Univerziteta u Sarajevu		Budžet KS - Min zdravstva	400.000					
				Kredit	500.000	1.798.642				
				Ukupno	900.000	1.798.642				
				Rekonstrukcija i sanacija objekta OJ Doma zdravlja u Ilijašu	Budžet KS - Min zdravstva	120.000	0			
		Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija JU Dom zdravlja			Budžet KS - Min zdravstva	450.000				
					Kreditna sredstva		316.539			
					Ukupno	450.000	316.539			
		Nabavka opreme u JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo		Budžet KS - Min zdravstva	570.000					
				Kredit	500.000	317.813				
				Ukupno	1.070.000	317.813				
		Rekonstrukcija i sanacija Centralnog objekta JU Zavod za hitnu medicinsku pomoć		Budžet KS - Min zdravstva						
				Kredit	1.000.000	0				
				Ukupno	1.000.000					
		Nabavka opreme za JU Zavod za hitnu medicinsku pomoć		Budžet KS - Min zdravstva	220.000	200.000				
				Nabavka opreme za JU Zavod za zdravstvenu zaštitu žena i materinstva KS	Budžet KS - Min zdravstva	60.000	60.000			
					Nabavka opreme za JU Zavod za bolesti ovisnosti KS	Budžet KS - Min zdravstva	100.000	0		
						Nabavka opreme za JU Zavod za javno zdravstvo KS	Budžet KS - Min zdravstva	55.000	52.790	
							Nabavka opreme za JU Zavod za medicinu rada KS	Budžet KS - Min zdravstva	40.000	40.000

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		- Nabavka opreme za JU Zavod za zdravstvenu zaštitu uposlenika MUP-a KS - Nabavka opreme za JU Zavod za sportsku medicinu KS - Nabavka opreme za JU Zavod za zdravstvenu zaštitu studenata KS - Nabavka savremene dijagnostičke opreme za Dom zdravlja Ilijaš - Izgradnja izolatorija u objektu bivšeg Armijsko-medicinskog centra u krugu JU Opća bolnica „Prim. dr Abdulah Nakaš“		Budžet KS - Min zdravstva	35.000	27.619	
				Budžet KS - Min zdravstva	25.000	0	
				Budžet KS - Min zdravstva	25.000	20.000	
				Općina Ilijaš	20.000		
				Donacije		395.035	
Mjera					4.920.000	3.655.882	
Prioritet 3.3. Poboľjšati kvalitet i dostupnost obrazovnih usluga za sve ciljne grupe stanovništva							
3.3.1. Uvođenje i primjena standarda kvaliteta i efikasnosti, te akreditacije školskih programa na svim nivoima obrazovanja	3.3.1.1. Izvršiti izmjene i dopune standarda i normativa za sve nivoe obrazovanja u skladu sa EU standardima u oblasti obrazovanja	Osiguranje uslova za naučno-istraživački rad na visokoškolskim institucijama - Program nauke	Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade	Budžet KS - Min. obrazovanja	2.800.000	4.001.162	U 2020. odobreno 4.001.162
							Od čega je 1.634.308 za preuzete obaveze za projektu po Javnom pozivu iz 2019. godine
Mjera					2.800.000	4.001.162	
3.3.2. Povećanje informacijske pismenosti stanovništva	3.3.2.3. Uvođenje programa e-škole u osnovnim i srednjim školama u KS	Nabavka opreme za realizaciju projekta „Elektronski dnevnik“ u srednjim školama	Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade, Ministarstvo kulture i sporta, Zavod za informatiku i statistiku KS, SERDA	Budžet KS - Min. obrazovanja	400.000	300.000	
				Preneseni kredit		900.000	
		- Nabavka interaktivnih tabli - Digitalna platforma		Ukupno	400.000	1.200.000	
				Budžet KS - Min. obrazovanja	100.000	193.928	
				Budžet KS - Min. obrazovanja	400.000		

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		- Nabavka licenciranih softvera za osnovne i srednje škole - Unaprijeđenje informacionog sistema EMIS i izrade modula "E-dnevnik" za srednje škole - Informacioni sistem EMIS za predškolske ustanove		Budžet KS - Min. obrazovanja Budžet KS - Min. obrazovanja Budžet KS - Min. obrazovanja	50.000 200.000 200.000	44.132	
Mjera					1.350.000	1.438.060	
3.3.4. Pобољшanje obrazovanja odraslih	3.3.4.1. Uvođenje koncepta cjeloživotnog obrazovanja u skladu sa EU normama i priznavanje neformalno stečenih znanja i vještina	Narodna i univerzitetska biblioteka BiH	Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade	Budžet KS - Min. obrazovanja	180.000	180.000	
Mjera					180.000	180.000	
3.3.5. Unaprijeđenje obrazovne infrastrukture	3.3.5.1. Rekonstrukcija i opremanje školskih objekata	Sanacija i rekonstrukcija objekata JU Djeca Sarajevo	Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade, JU Djeca Sarajeva, općine	Budžet KS - Min. obrazovanja	150.000		
		Sufinansiranje izgradnje osnovne škole na Šipu		Budžet KS - Min. obrazovanja	505.000	505.000	
		Izgradnja osnovne škole na Stupu		Budžet KS - Min. obrazovanja	50.000		Preraspodjela
		Izgradnja kampa „Marš mira“		Budžet KS - Min. obrazovanja	30.000		Preraspodjela
		Sufinansiranje izgradnje OŠ „Pofalići“		Budžet KS - Min. obrazovanja	200.000		Nije realizovano
		Nabavka stolica i stolova za škole		Budžet KS - Min. obrazovanja	100.000		Ne nalazi se stavka u Budžetu za 2020.
		Rekonstrukcija i sanacija krovova i kotlovnica srednjih škola		Budžet KS - Min. obrazovanja	500.000		Ne nalazi se stavka u Budžetu za 2020.

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		Rekonstrukcija vrtića „Bulbul“		Budžet KS - Min. obrazovanja	200.000		
		Preneseni kredit			270.000		
		Ukupno		200.000	270.000		
		Budžet KS - Min. Obrazovanja – preneseni kredit			289.119		
		Općina Ilijaš		20.000		Ne nalazi se stavka u Budžetu za 2020.	
		Općina Ilijaš		30.000		Ne nalazi se stavka u Budžetu za 2020.	
		Budžet KS – Min. obrazovanja			300.000		
		Kredit			200.000		
		Ukupno		0	500.000		
		Budžet KS – Min. Obrazovanja			47.310	1.176.292 utrošeno	
						47.310 – preraspodjela sredstava	
		Mjera					1.785.000
Prioritet 3.4. Jačati društvenu vrijednost kulture i sporta							
3.4.1. Promocija i povećanje dostupnosti i kvaliteta kulturnih usluga	3.4.1.1. Promocija kulturnog življenja i dostupnosti kulturnih usluga	Jačanje kvaliteta kulturnih programa i poboljšanje koordinacije između kulturnih institucija	Ministarstvo kulture i sporta	Budžet KS - Min. kulture i sporta	3.500.000	3.000.000	
		Digitalni vodič za kulturna dešavanja u kantonu Sarajevo		Budžet KS - Min. kulture i sporta	10.000	10.000	

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		Juventafest – Internacionalni festival srednjoškolskog teatra		Budžet KS - Min. kulture i sporta	10.000	8.000	
Mjera					3.520.000	3.018.000	
3.4.2. Podrška razvoju kuturne infrastrukture	3.4.2.1. Razvoj poslovnih modela za povećanje investicija u kulturnu infrastrukturu	Projekat „Kinoteka BiH“	Ministarstvo kulture i sporta	Budžet KS - Min. kulture i sporta	70.000	70.000	
		Izgradnja Koncertne dvorane Sarajevo		Budžet KS - Min. kulture i sporta	10.000	0	
		Obuka umjetnika, kulturnih profesionalaca i organizacija u izvedbenim i ostalim umjetnostima, oglašavanju, filmu, TV-u, muzici, interdisciplinarnim umjetnostima, baštini i industriji video igara, za apliciranje na novi program EU Kreativna Evropa		Budžet KS - Min. kulture i sporta	30.000	30.000	
		Formiranje Muzejskog kvarta (MQ) svjetskog značaja (Zemaljski muzej, Muzej istorije BiH, Ars Aevi) u Sarajevu		Budžet KS - Min. kulture i sporta	386.000	386.000	
		Mala scena narodnog pozorišta sa pratećim objektima i smještajnim kapacitetima		Budžet KS - Min. kulture i sporta	450.000	0	
Mjera					946.000	486.000	
3.4.3. Promocija sportske kulture i dostupnosti sporta	3.4.3.1. Izraditi i usvojiti Akcioni plan promocije rekreativnog sporta	Uvođenje besplatnih termina u salama, sportskim klubovima po rasporedu korištenja i vraćanje sporta u škole KS	Ministarstvo kulture i sporta	Budžet KS - Min. kulture i sporta	250.000	250.000	
		Potpورا sportskim klubovima za uspostavljanje i održavanje mreže stručnjaka/trenera za sportski odgoj od predškolskog doba do starijih od 65 godina		Budžet KS - Min. kulture i sporta	200.000	200.000	
Mjera					450.000	450.000	
3.4.4. Podrška razvoju sportske infrastrukture	3.4.4.1. Izgradnja i unapređenje sportske infrastrukture u KS	Rekonstrukcija bazena na Velikom Polju	Ministarstvo privrede,	Budžet KS - Min. privrede		0	
		Izgradnja sportsko-rekreativnog centra Banovac – Gradski stadion Ilijaš	Ministarstvo kulture i sporta, općine,	Općina Ilijaš	750.000	500.000	

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		Program izgradnje i rekonstrukcije sportskih ploha u naseljima prema usvojenim planovima	Ministarstvo prostornog uređenje, građenja i zaštite okoliša	Budžet KS - Min. kulture i sporta	300.000	70.000	
		Kredit		600.000	500.000		
				Ukupno	900.000	570.000	
	3.4.4.2. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih kapaciteta KJP Centar Skenderija	Sportska dvorana na Bjelašnici		Budžet KS - Min. kulture i sporta	200.000	0	
		Izgradnja krova - rekonstrukcija ledene dvorane sa garažama KJP Centar Skenderija d.o.o.		Budžet KS - Min. privrede			
				Budžet FBiH			
				Kredit			
				Ukupno	0		
				Sanacija konstruktivnih elemenata objekata koji ugrožavaju sigurnost života i zdravlja ljudi i uklanjanje objekata koji uzrokuju urušavanje konstrukcija KJP Centar Skenderija d.o.o.	Budžet KS - Min. privrede		
		Budžet FBiH					
		Kredit			1.200.000		
		Ukupno			1.200.000	0	
		Rekonstrukcija dvorane "Mirza Delibašić" KJP Centar Skenderija d.o.o. Sarajevo			Budžet KS - Min. privrede		
				Budžet FBiH			
				Kredit			
				Ukupno	0		
				Rekonstrukcija, sanacija i redizajn dvorana D1, D2 i D3 KJP Centar Skenderija d.o.o. Sarajevo	Budžet KS - Min. privrede		
		Budžet FBiH					
		Kredit					
		Ukupno			0		
		Fasade kompleksa „Skenderija“			Budžet KS - Min. privrede		
	Budžet FBiH						
	Kredit						
	Ukupno			0			

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM			
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena	
Mjera					3.050.000	1.070.000		
3.4.5. Zaštita kulturno-historijskog naslijeđa	3.4.5.1. Unaprijediti zaštitu kulturno-istorijskog naslijeđa	Saniranje objektata kulturno-historijske baštine	Ministarstvo za boračka pitanja, Ministarstvo kulture i sporta, Fond memorijala	Budžet KS - Min. kulture i sporta	200.000			
		Revitalizacija historijskog područja Stari Grad Dubrovnik		Općina Ilijaš	30.000			
				Federalno ministarstvo kulture i sporta	20.000			
				Ukupno	50.000	0		
	3.4.5.2. Unaprijediti očuvanje tekovina odbrambeno-oslobodilačkog rata 92-95.	Obilježavanje mjesta iz ratnog perioda		Budžet KS - Min. borac. pitanja	100.000	30.000		
		Izgradnja Centralnog spomen-obilježja svim poginulim braniteljima opkoljenog Sarajeva		Budžet KS - Min. borac. pitanja	100.000	0		
		Sanacija i stavljanje u funkciju D-B tunela (odnosno spomeničkog kompleksa)		Budžet KS - fond memorijala	60.000	31.550,14		
				Fond memorijala - vlastita sredstva	90.000	20.000,00		
				Ukupno	150.000	51.550		
				Spomen obilježje braniocima Misoče	Općina Ilijaš			
				Izgradnja memorijalnog centar „Žuč“	Budžet KS - Min. borac. pitanja	1.000	0	
				Stavljanje u funkciju i preuređenje objekta restorana "KonTiki" ("Kod Sonje") u spomen-obilježje – Muzej stradanja građana Bosne i Hercegovine, koji bi podsjećao na događaje u periodu 1992-1995. godine	Budžet KS - Min. borac. pitanja	1.000	0	
					Budžet KS - Fond memorijala	94.000	0	
					Fond memorijala - vlastita sredstva	76.000	0	
					Ukupno	170.000	0	
				Izgradnja Memorijalnog centra Kovači	Budžet KS - Fond memorijala	175.000	433.616,00	

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		Izrada i postavljanje nišana i spomenika šehidima i poginulim borcima i umrlim braniteljima		Fond memorijala - vlastita sredstva	150.000	30.000,00	
				Općine	75.000	70.000,00	
				Ukupno	400.000	533.616	
Mjera					1.172.000	615.166	
Ukupno strateški cilj 3.					33.135.960	17.108.778	
Strateški cilj 4. Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima							
Prioritet 4.1. Osigurati i unaprijediti održivi sistem upravljanja prirodnim resursima i racionalno korištenje prostora							
4.1.1. Sistem upravljanja prirodnim resursima (biodiverzitet i mineralne sirovine)	4.1.1.1. Inventarizacija i izrada GIS baze podataka raznovrsnosti biljaka, životinja i gljiva sa staništima, uključujući i inventarizaciju invazivnih vrsta	Uraditi kategorizaciju i identifikaciju tipova staništa ekosistema u KS sa odgovarajućom bazom podataka	Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS, Ministarstvo privrede, Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa, KJU za zaštićena prirodna područja	Budžet KS - MPUGiZO			
		Uraditi inventarizaciju flore, faune i fungije unutar zaštićenih područja u KS, te unutar prirodnih cjelina utvrđenih Prostornim planom KS za period 2003. 2023. godina		Budžet KS - MPUGiZO			
	4.1.1.2. Procjena stepena ugroženosti vrsta i staništa u skladu sa IUCN (izrada crvenih listi za područje KS) i monitoring i kontrola invazivnih vrsta	Izraditi Crvene liste flore, faune i fungije za KS u skladu sa Crvenom listom FBiH		Budžet KS - MPUGiZO			
	4.1.1.3. Izrada programa istraživanja i provođenje geoloških istraživanja mangana, olova i cinka, gline, dolomita, krečnjaka i drugih nemetalnih mineralnih sirovina	Geološka istraživanja mangana, olova i cinka, gline, dolomita, krečnjaka i drugih nemetalnih mineralnih sirovina		Budžet KS - Min. privrede			
		Hodogram aktivnosti i realizacija zadataka/aktivnosti i prethodnih pitanja potrebnih za realizaciju održivih projekata korištenja mineralnih sirovina u zavisnosti od rezultata geoloških istraživanja		Budžet KS - Min. privrede			
		Planiranje i pripremne radnje za dodjelu koncesije u skladu sa Zakonom o koncesijama, na određenim pogodnim predmetima koncesije u		Budžet KS - Min. privrede			

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		zavisnosti od rezultata geoloških istraživanja i riješenih prethodnih pitanja i interesa KS					
Mjera					0	0	
4.1.2. Integralno upravljanje vodnim resursima	4.1.2.2. Godišnji plan i program sufinansiranja, izgradnje i održavanja vodnih objekata i aktivnosti vezane za poslove upravljanja vodama prema Zakonu o vodama		Ministarstvo privrede, Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture, Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, ViK, općine	Budžet KS - Min. privrede	2.088.100	1.641.002,25	
	4.1.2.3. Program odbrane od poplava	• Uređenje riječnih korita (Misoča, Ljubina i Stavinja)		Općina Ilijaš	22.000		
Mjera					2.110.100	1.641.002	
4.1.3. Integralna zaštita i očuvanje stabilnosti šumskih ekosistema	4.1.3.1. Integralna zaštita šumskih ekosistema od štetnog utjecaja požara	• Sanacija opožarenih površina i površina nastalih usljed pojave gradacije štetnih insekata ili biljnih bolesti	Ministarstvo privrede KS - Uprava za šumarstvo, KJP „Sarajevo-šume“	Budžet KS - Min. privrede	100.000	0	
		• Monitoring biljnih bolesti i štetnika		Budžet KS - Min. privrede	50.000	0	
	4.1.3.2. Provođenje mjera i aktivnosti iz Operativnih planova, planova održavanja i monitoring	• Izrada i implementacija Operativnog plana za provođenje šumskouzgojnih radova na području Kantona Sarajevo		Budžet KS - Min. privrede	254.000	0	
	4.1.3.3. Izgradnja, rekonstrukcija, sanacija i održavanje šumske infrastrukture	• Izrada planova otvaranja šuma primarne i sekundarne mreže šumskih komunikacija - u okviru Izvedbenih projekata		Budžet KS - Min. privrede	10.000	0	
		• Redovna rekonstrukcija, sanacija i održavanje mreže šumske infrastrukture		Budžet KS - Min. privrede	300.000	0	
	4.1.3.4. Očuvanje stabilnosti i unapređenje šumskih ekosistema	• Povećanje zelenih površina putem pošumljavanja		Budžet KS - Min. privrede	130.000	0	
Mjera					844.000	0	
Prioritet 4.2. Poboljšanje kvaliteta okolišnih komponenti i uspostavljanje integralnog sistema upravljanja otpadom							

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
4.2.1. Unaprijeđenje kvaliteta tla	4.2.1.2. Deminiranje šumskih i poljoprivrednih površina i izrada programa rehabilitacije i prevođenja u poljoprivredno zemljište	Označavanje prilaza potencijalnim minskim područjima i daljnje deminiranje nepristupačnih dijelova ZP "Trebević"	Kantonalna uprava civilne zaštite, Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS, Ministarstvo privrede, Zavod za izgradnju KS	Budžet KS - Min. privrede	100.000	0	Područje je u cjelosti deminirano (potvrdu dostavio BHMAG). Nije bilo utroška sredstava od strane MPUGIZO
		Deminiranje na području općine Ilijaš		Ostali izvori		100.000	
		Sanacija klizišta na području općine Ilijaš		Ukupno	100.000	100.000	
	4.2.1.3. Prevencija, sanacija i monitoring klizišta			Općina Ilijaš	22.000		
				Općina Ilijaš	22.000		
					144.000	100.000	
Mjera							
4.2.2. Unaprijeđenje kvaliteta zraka i zaštita od buke	4.2.2.3. Izrada početne/strateške karte buke	"Izrada bazne karte buke, te uspostava monitoringa buke"	Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture, Zavod za javno zdravstvo KS	Budžet KS - MPUGIZO	200.000		
		"Izrada Studije o porijeklu emisija u KS i Registra zagađivača u KS"		Međunarodni fondovi	200.000		
		"Inicijalne aktivnosti za formiranje Centra za upravljanje kvalitetom zraka"		Budžet KS - MPUGIZO	100.000	0	Realizovane aktivnosti za koje nisu bila potrebna finansijska sredstava
		"Izrada baznog disperzionog modela KS i zoniranje i zoniranje kvaliteta zraka za potrebe prostornog planiranja"		Budžet KS - MPUGIZO	100.000		
		Izrada Studije mikroklimatske slike sarajevske kotline"		Budžet KS - MPUGIZO,	120.000		

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
				Međunarodni fondovi			
		• "Nastavak kontinuiranog monitoringa kvaliteta zraka u KS"		Budžet KS - MPUGiZO	300.000	69.000	
		• "Implementacija Studije daljinskog grijanja"		Budžet KS - MPUGiZO	300.000	250.000	
		• "Subvencioniranje gasnih priključaka na postojeću infrastrukturu Sarajevogaz-a"		Budžet KS - MPUGiZO	350.000	350.000	
		• "Strategija ograničenja korištenja uglja i ostalih čvrstih goriva u Kantonu Sarajevo u periodu 2021-2031"		Budžet KS - MPUGiZO		210.540	
				UNDP		200.013	
				Ukupno	0	410.553	
Mjera					1.670.000	1.079.553	
4.2.3. Sistem upravljanja komunalnim otpadom	4.2.3.1. Implementacija Plana upravljanja otpadom Kantona Sarajevo	• Izgradnja zelenih otoka i reciklažnih dvorišta (kabasti otpad, tekstil, gume, EE otpad, akumulatori, ulja i masti)	Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS, Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture, KJKP „RAD“, općine	Budžet KS - MPUGiZO	150.000		
		• Uspostava sistema selektivnog prikupljanja otpada		Općina Ilijaš	50.000		
		• Izgradnja reciklažnog dvorišta u Ilijašu		Općina Ilijaš	100.000		
Mjera					300.000	0	
4.2.4. Sistem zbrinjavanja posebnog otpada	4.2.4.2. Izrada projektne dokumentacije za kasetu za azbestni otpad	• Održivo zbrinjavanje animalnog otpada sa područja Kantona Sarajevo	Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture, Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS, Ministarstvo privrede	Budžet KS - Min. Privrede			
				KJP PD "Butmir" d.o.o. Sarajevo			
				Ukupno	0	0	
Mjera					0	0	
Prioritet 4.3. Povećanje energetske efikasnosti i podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije							

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
4.3.1. Energetska efikasnost javnih objekata	4.3.1.2. Podrška projektima utopljanja javnih objekata u KS	Realizacija projekata povećanja energetske efikasnosti u objektima budžetskih korisnika koji su utvrđeni u Akcionom planu energetske efikasnosti javnih objekata u KS, kao i u ostalim prioritetnim javnim objektima koji su u nadležnosti KS"u okviru projekta "Zeleni ekonomski razvoj"	Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS, Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture, Ministarstvo privrede, Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade, resorna ministarstva, općine	Budžet KS - MPUGiZO	1.550.000	50.177,23	
				UNDP		17.034,05	
				Primitci (krajnji korisnici)		2.552,56	
				Ukupno	1.550.000	69.764	
		Povećanje energetske efikasnosti JU Srednjoškolski centar – Nedžad Ibrišimović, Ilijaš		Općina Ilijaš	35.000		
		Povećanje energetske efikasnosti za područne škole: Lješevu, Ljubinići, Misoča, Malešići i Dragoradi		Općina Ilijaš	35.000		
		Povećanje energetske efikasnosti na dijelu zgrade KSC-a		Općina Ilijaš			
		Povećanje energetske efikasnosti sportske dvorane Ilijaš		Općina Ilijaš			
		Povećanje energetske efikasnosti na objektima područnih ambulanti u Gajevima		Općina Ilijaš	50.000		
		Povećanje energetske efikasnosti na objektima kolektivnog i individualnog stanovanja na području općine Ilijaš		Općina Ilijaš	150.000		
		Povećanje energetske efikasnosti u stambenim objektima na području KS		Fond za zaštitu okoliša	750.000	352.853,84	
		Sistemska sanacija objekata oštećenih ratnim dejstvima (na svim objektima koji imaju krovni pokrivač ili fasadnu oblogu od materijala na bazi azbesta, planirano skidanje istog, uništenje i ugradnja novih ekoloških materijala)		Budžet KS – MPUGiZO	40.000	40.000	
				Primitci	110.000	149.024,75	
				Ukupno	150.000	189.025	
		"Energijska efikasnost u javnim objektima Kantona Sarajevo"		Budžet KS – MPUGiZO	2.525.296	0	
				EBRD Kredit	10.952.648	0	
				Grant	4.285.223	0	

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
				Ukupno	17.763.167	0	
Mjera					20.483.167	611.642	
4.3.2. Podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije	4.3.2.4. Planiranje i pripremanje projekata JPP u skladu sa Zakonom o javno-privatnom partnerstvu, u vezi s određenim pogodnim projektima JPP u zavisnosti od outputa Studije, riješenih prethodnih pitanja	- Izrada projekta sa arhitektonskim i tehničkim rješenjem, ishodovanje urbanističke i građevinske dozvole - Građevinski radovi na izgradnji objekta - Instaliranje sistema proizvodnje peleta i osposobljavanje centra sa sakupljanje sirovine	Ministarstvo privrede KS, Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade	Budžet KS - Min. privrede			
Mjera					0	0	
Prioritet 4.4. Unaprijediti razvoj infrastrukture i dostupnost na cijelom području Kantona Sarajevo							
4.4.1. Izgradnja i rekonstrukcija saobraćajnica i automatsko upravljanje saobraćajem	4.4.1.1. Rekonstrukcija, izgradnja i održavanje saobraćajnica	• Izgradnja Glavnog projekta brze ceste	Ministarstvo saobraćaja, Direkcija za puteve, Ministarstvo kumunalne privrede i infrastrukture, KJKP „Rad“, općine. GRAS	Budžet KS - Min. Saobraćaja	1.000.000		
		• Izgradnja saobraćajnice Džemala Bijedića		Budžet KS - Min. Saobraćaja	2.500.000	1.033.234,21	
		• Izgradnja IX transversale		Budžet KS - Min. Saobraćaja	5.000.000	1.958.370,04	
		• Izgradnja puta Bjelašnica-Pendičići-Jahorina (dionica Pendičići-Jahorina)		Budžet KS - Min. Saobraćaja	2.500.000		
		• Rekonstrukcija ceste Malešići – Podlugovi do granice Kantona Sarajevo i regionalni put II reda Stari Ilijaš – Bioča – Ahatovići		Budžet KS - Min. Saobraćaja	3.000.000		
		• Završetak rekonstrukcije regionalne ceste Malešići – Podlugovi - Visoko - Breza		Općina Ilijaš	200.000		
		• Rekonstrukcija regionalne ceste R-445 na lokalitetu općine Ilijaš		Budžet KS - Min. Saobraćaja	1.000.000		
		• Izgradnja dijela saobraćajne infrastrukture prema RP "Alića Gaj" i RP "Centar"		Općina Ilijaš	240.000		
		• Izgradnja saobraćajnice Podlugovi - Banovac		Općina Ilijaš			
		• Rekonstrukcija i izgradnja lokalnih puteva na općini Ilijaš		Općina Ilijaš	600.000		

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
	4.4.1.3. Izgradnja i rekonstrukcija saobraćajnica po Programu javnih investicija	Projekti iz Programa javnih investicija (izgradnja i rekonstrukcija I transversale - Dionica II, Južna longitudinala - Dionica II, Južna longitudinala - Dionica II do IV transversale		Kredit EBRD	20.000.000		
		Izgradnja i rekonstrukcija I transferzale - Dionica I		Federalnog ministarstva prometa i komunikacija		233.744	
		Izgradnja i rekonstrukcija I transferzale - Dionica II		Federalnog ministarstva prometa i komunikacija		1.433.696	
	4.4.1.5. Sanacija i optimizacija javnog gradskog saobraćaja	Sanacija, rekonstrukcija i modernizacija tramvajske pruge od „S“ krivine do Ilidže		Kredit EBRD	16.740.000		
		Sanacija tramvajske pruge na dijelu od „S“ krivine do stajališta Marijin Dvor		Budžet KS - Min. Saobraćaja		498.637	
		Izgradnja tramvajske pruge od Kružnog toka na Ilidži prema Hrasnici do administrativne granice Republike Srpske, istočno od Hrasnice		Kredit	8.700.000		
		Izgradnja kontaktne mreže za trolejbuski saobraćaj na koridoru Centar-Vogošća		Kredit	9.840.000		
		Uvođenje elektronskog sistema poništavanja karata		Budžet KS - Min. Saobraćaja	7.115.064	142.006,93	
				Kredit	30.000.000		
		Nabavka vozila za javni linijski prijevoz u KS		Budžet KS - Min. Saobraćaja		1.500.000,00	
		Nabavka nove elektrovučne podstanice za napajanje tramvajske i trolejbuske kontaktne mreže na području općine Stari Grad (projekat izgradnje punionice na prirodni gas CNG)		Ukupno	30.000.000	1.500.000,00	
				Budžet KS - Min. Saobraćaja			

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		Projekat automatskog upravljanja semaforskim sistemom u Kantonu Sarajevo– Izrada Projektnog zadatka nakon prikupljenih podataka sa terena radi izrade Glavnog Projekta		Budžet KS - Min. Saobraćaja	2.000.000		
		Projekat povećanja sigurnosti slijepih i slabovidnih osoba u gradskom saobraćaju– Izrada Projektnog zadatka nakon prikupljanja podataka sa terena radi izrade Glavnog Projekta za područje Skenderije		Budžet KS - Min. Saobraćaja	245.000	245.000	
	4.4.1.6. Unapređenje pješačkog i biciklističkog saobraćaja	Izgradnja i rekonstrukcija trotoara na području općine Ilijaš		Općina Ilijaš	70.000		
	4.4.1.7. Unapređenje saobraćaja u mirovanju	Priprema dokumentacije za građevinsku dozvolu, urbanistička je dobijena, urađen je projekat i priprema se dokumentacija za objavu tendera za izvođača radova na izgradnji podzemne garaže G3 u ulici Kolodvorska. Sva odobrenja su dobijena od komunalnih preduzeća		Budžet KS - Min. Saobraćaja	2.000.000	2.000.000	
Mjera					112.750.064	9.044.688	
4.4.2. Sistem upravljanja i infrastruktura za vodosnabdjevanje	4.4.2.1. Rekonstrukcija i izgradnja vodoprivredne infrastrukture -Rekonstrukcija vodovodne mreže, prema istom Programu -Rekonstrukcija elektroenergetskih i mašinskih postrojenja i sistema za dezinfekciju vode (prema programu "Sanacija dotrajalih dijelova vodovodnog sistema, ViK, 2008"	Rekonstrukcija pumpne stanice Alipašin most i potisni cjevovod-PS, Bačevo i Centar	Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture, KJKP ViK, općine	EBRD Kredit	10.757.065	8.808.269,67	
		Sanacija prioritetnih dijelova vodovodnog sistema (EBRD)		EBRD Kredit	4.302.826	5.900.516,70	
		Oprema i mašine za NRW projekat		EBRD Kredit	2.933.745		

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
Mjera							
	-Osiguranje novih količina vode (dodati i Filter postrojenje Bosna 3)	Uključenje Peračkog vrela u sistem vodosnabdijevanja		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture	500.000		
	4.4.2.2. Podrška projektima rekonstrukcije i izgradnje vodoprivredne infrastrukture u nadležnosti općina	Rekonstrukcija i izgradnja vodovodne mreže na području općine Ilijaš		Općina Ilijaš	35.000		
	· Izgradnja vodovodnih objekata i mreže za proširenje vodovodnog sistema prema provedbeno planskoj dokumentaciji						
	4.4.2.3. Optimizacija i modernizacija upravljanja vodovodnim sistemom						
					Budžet KS - Min. privrede	1.000	
Mjera					18.725.219	14.708.786	
4.4.3. Sistem prikupljanja i tretman otpadnih voda	4.4.3.6. Izgradnja i rekonstrukcija kanalizacione infrastrukture sa ciljem razdvajanja sistema (efikasniji rad postrojenja i čišći vodotoci)	Rekonstrukcija, izgradnja i održavanje lokalne kanalizacione mreže	Ministarstvo kumunalne privrede i infrastrukture, Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, KJKP „ViK“, Ministarstvo privrede + Agencija za vode, općine	Općina Ilijaš	100.000		
	4.4.3.7. Dezinfekciona stanica			Budžet FBiH			
Mjera					100.000	0	
4.4.5. Energetska infrastruktura – gasifikacija	4.4.5.1. Rekonstrukcija i razvoj distributivne gasne mreže	Razvijanje distributivne gasne mreže u naseljima na prostoru općine Centar	Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture KS	Sarajevogas	38.200		
				Općina Centar	177.000		
				Ukupno	215.200		
				Sarajevogas	180.220		

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		Rekonstrukcija i razvijanje distributivne gasne mreža u naseljima na prostoru općine Novi Grad		Općina Novi Grad	326.960		
				Ukupno	507.180		
		Rekonstrukcija i razvijanje distributivne gasne mreža u naseljima na prostoru općine Ilidža		Sarajevogas	18.570		
				Općina Ilidža	72.500		
				Ukupno	91.070		
		Rekonstrukcija i razvijanje distributivne gasne mreža u naseljima na prostoru općine Vogošća		Sarajevogas	33.000	4.000	
				Općina Vogošća	133.000	50.000	
				Ukupno	166.000	54.000	
		Rekonstrukcija i razvijanje distributivne gasne mreža u naseljima na prostoru općine Trnovo		Sarajevogas	46.500		
				Općina Trnovo	365.000		
				Ukupno	411.500		
		Rekonstrukcija i razvijanje distributivne gasne mreža u naseljima na prostoru općine Hadžići		Sarajevogas	87.000		
				Općina Hadžići	610.000		
				Ukupno	697.000		
		Proširenje gasne mreže na području općine Ilijaš		Sarajevogas	20.000		
				Općina Ilijaš	117.000		
				Ukupno	137.000		
		Gasifikacija industrijskih zona na području općine Ilijaš		Općina Ilijaš	40.000		
		Subvencioniranje priključaka na gasnu mrežu		Budžet KS - Min. komunalne privrede	350.000		
		Zamjena mjerača protoka gasa (II faza)		Budžet KS - Min. komunalne privrede	1.000.000	1.600.000	
Mjera					3.614.950	1.654.000	
4.4.6. Ostala komunalna infrastruktura	4.4.6.1. Sahranjivanje – unapređenje upravljanja grobljima i povećanje kapaciteta	Proširenje geoinformacionog sistema (GIS) u pogledu održavanja prateće komunalne infrastrukture, mobilijara i hortikulture na grobljima	Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture, Ministarstvo	KJKP „Pokop“ d.o.o. Sarajevo	30.000	0	

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		Izgradnja poslovne zgrade sa salonom grobnog ureda i šalter salom na groblju Bare	privrede, Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša	Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture	2.300.000	0	
		Povećanje kapaciteta za ukop/sahranu na groblju "Vlakovo" - proširenje groblja "Vlakovo" (parcela površina 53.053m²)		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture	1.175.000	600.000	
				KJKP „Pokop“ d.o.o. Sarajevo	25.000	0	
				UKupno	1.200.000	600.000	
		Povećanje kapaciteta za ukop/sahranu na groblju "Vlakovo" - Izgradnja krematorija i komemorativnog centra		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture	2.170.000	0	
				KJKP „Pokop“ d.o.o. Sarajevo	30.000	235.597	
				UKupno	2.200.000	235.597	
		Povećanje kapaciteta za ukop/sahranu na groblju "Vlakovo" - proširenje parking		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture	500.000	0	
				KJKP „Pokop“ d.o.o. Sarajevo		207.725	
				Ukupno	500.000	207.725	
		Izgradnja novog groblja Dolac		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture	1.300.000	0	
		Proširenje gradskog groblja Vlakovo na zemljištu označenom kao k.č.454/1 (kat.stanje k.o. Vlakovo), P=24.097m²		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture	750.000	0	
		Sanacija, adaptacija autobusnog parkinga i asfaltnog platoa na gradskom groblju Vlakovo		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture	200.000	0	

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		Izrada projektne dokumentacije i izgradnja objekta – garderoba za radnike sa sanitarnim čvorom i za posjetioce na groblju Vlakovo - Kurvanj		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture	64.200	0	
				KJKP „Pokop“ d.o.o. Sarajevo	5.800	0	
				UKupno	70.000		
		Uređenje Aleje veterana na već otkupljenim parcelama, zemljište označeno kao k.č.457/3 i 455/3(kat.stanje)k.o. Vlakovo, ukupne površine 6051m²		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture	351.000	0	
		Otkup zemljišta, označenog kao k.č.433/1 (P=20562m²), k.č.433/3 (P=180m²), k.č.455/1 (P=11169m²), k.č.457/1 (P=7583m²), k.č.458 (P=420m²), ukupne površine 39.914m², u svrhu obezbjeđenja cjelovitosti i kontinuiteta proširenja Aleje veterana, provođenjem svih radnji za utvrđivanje realne vrijednosti zemljišta i rješavanja imovinsko – pravnih odnosa u svrhu otkupa		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture	450.000	0	
		Izgradnja i uređenje novootkupljenih parcela, ukupne površine 39.914m², u svrhu obezbjeđenja cjelovitosti i kontinuiteta Aleje veterana a u cilju privođenja navedenog zemljišta krajnjoj namjeni – obezbjeđenja grobnih mjesta		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture	600.000	0	
		Izrada projektne dokumentacije i izgradnja Memorijalnog trga Aleje veterana sa kapelama na groblju Vlakovo		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture	580.000	0	
				KJKP „Pokop“ d.o.o. Sarajevo	23.000	0	
				UKupno	603.000		

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
		Izrada projektne dokumentacije i izgradnja restorana na groblju Vlakovo		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture			
		KJKP „Pokop“ d.o.o. Sarajevo		7.000	0		
		UKupno		7.000			
		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture		155.000			
		KJKP „Pokop“ d.o.o. Sarajevo		5.800	5.800		
		UKupno		160.800	5.800		
		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture		600.000	0		
		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture		60.000	0		
		Budžet KS - Min. komunalne infrastrukture		320.000	0		
	4.4.6.2. Zbrinjavanje pasa lualica	Projekat opremanja prihvatilišta pasa lualica		Budžet KS - Min. privrede	1.000	94.308	
	4.4.6.3. Projekat poboljšanja komunalne higijene javno-prometnih površina u KS	Spalionica animalnog otpada		Budžet KS - Min. privrede	2.000.000		
Mjera				13.702.800	1.143.430		

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
Ukupno Strateški cilj 4					174.444.300	29.983.102	
Strateški cilj 5. Unaprijediti sistem upravljanja razvojem Kantona Sarajevo							
Prioritet 5.1. Konsolidirati i povećati dugoročnu održivost javnih finansija, te ojačati razvojni kapacitet javnih finansija (budžeta i javnih fondova)							
5.1.1. Konsolidacija i povećanje dugoročne održivosti javnih finansija (budžeta i javnih fondova)	5.1.1.1. Uspostavljanje sistema održivog upravljanja dugom na nivou Kantona Sarajevo	Uspostavljanje mehanizama za kvalitetno i pravovremeno planiranje, praćenje i izvještavanje o stanju duga u Kantonu Sarajevo i općinama KS (softversko unapređenje postojeće baze podataka - DTS, edukacija zaposlenih)	Ministarstvo finansija, Zavod za informatiku i statistiku KS	Budžet KS – Ministarstvo finansija	30.000		
		Uspostavljanje IT aplikacije u Ministarstvu finansija KS za bolje planiranje, izvršavanje, izvještavanje, kontrolu budžeta i budžetskih sredstava, plaćanja i razmjenu elektronskih dokumenata i podataka između budžetskih korisnika Kantona Sarajevo i Ministarstva finansija Kantona Sarajevo		Budžet KS – Ministarstvo finansija	733.409	719.336,70	
Mjera					763.409	719.337	
Prioritet 5.2. Reformirati javnu administraciju i ojačati odgovornost, efikasnost i razvojni kapacitet administracije							
5.2.2. Unaprijediti pravni i strateški okvir i ojačati kapacitete institucija i javnu svijest u oblasti zaštite okoliša	5.2.2.2. Donijeti nove i uskladiti postojeće strateške dokumente i planove	Izrada prostornog plana Spomenik prirode Vrelo Bosne i plana upravljanja spomenikom prirode Vrelo Bosne i zaštićenim pejzažom Bentbaša	Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS,	Budžet KS - MPUGiZO	50.000	50.310	
		Implementacija Kantonalnog plana zaštite okoliša (KEAP)	Ministarstvo komunalne privrede i infrastrukture,	Budžet KS - MPUGiZO	700.000	225.282	
		Izrada Prostornog plana područja posebnog obilježja ZP „Trebević“ i implementacija Plana upravljanja ZP "Trebević"	Ministarstvo privrede,	Budžet KS - MPUGiZO	30.000	0	
		"Izrada Elaborata/Stručnog obrazloženja za proglašenje zaštite prioritetnih pojedinačnih spomenika prirodne baštine iz oblasti hidrogeološkog i geomorfološkog spomeničkog naslijeđa Kantona Sarajevo"	Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade, Kantonalna uprava za inspekcijske poslove,	Budžet KS - MPUGiZO		46.800	

Strateški cilj/ Prioritet	Projekat	Aktivnosti	Nosilac	Način finansiranja	Sredstva u KM		
Mjera					Planirano 2020	Realizovano 2020	Napomena
	5.2.2.4. Edukacija i promocija o značaju očuvanja okoliša i prirode	"Podrška za rad ekološkim udruženjima" ili da se piše kao posebna aktivnost	Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo	Budžet KS - MPUGiZO	80.000	55.380	
Mjera					860.000	377.772	
5.2.4. Modernizacija infrastrukture za upravno-administrativno poslovanje	5.2.4.1. Izrada i provedba Srednjoročnog plana investicija u modernizaciju poslovnih prostorija i opreme administracije, policije i pravosuđa	Dogradnja i adaptacija IV policijske uprave MUP-a KS PS Novi Grad	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo pravde i uprave, vatrogasno društvo	Kredit	400.000	0	
		Izgradnja novog objekta za potrebe Ministarstva		Kredit	3.500.000	0	
		Rekonstrukcije i sanacije na više objekata Ministarstva unutrašnjih poslova KS		Budžet KS - MUP	166.800	7.276	
		Izgradnja policijskog objekta za obuku kadrova "Grkarica" Igman		Budžet KS - MUP		60.000	
Mjera					4.066.800	67.276	
Prioritet 5.4. Smanjiti korupciju i kriminalitet, povećati bezbjednost građana, te osnažiti funkcionisanje pravne države							
5.4.1. Unaprijeđenje sigurnosti građana	5.4.1.1. Uspostavljanje efikasnog sistema sigurnosti u cilju smanjenja rizika i zaštite institucija i stanovništva od prijetnji po sigurnost	Nabavka specijalne opreme (vojne i policijske) - višenamjensko vozilo za posebne namjene, blindirano vozilo, vozilo za operativnu prismotru i ostala policijska oprema	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo kulture i sporta, Ministarstvo pravde i uprave, Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade	Primitci	3.440.000		
		Nabavka radarskih sistema		Primitci	710.000		
		Realizacija "PRIORITETA 1" iz Akcionog plana za suzbijanje krađa motornih vozila		Budžet KS - Uprava policije	2.150.000		
				Primitci	2.500.000		
				Ukupno	4.650.000	0	
Mjera					8.800.000	0	
Ukupno Strateški cilj 5.					14.490.209	1.164.385	
UKUPNO					242.139.390	70.045.540	

Pregled tabela

Tabela 1.	Osnovni pokazatelji Kantona Sarajevo i FBiH 2020.	15
Tabela 2.	Kategorizacija kantona i JLS.	17
Tabela 3.	Nivo razvijenosti Federacije BiH po kantonima u FBiH 2020 (FBiH=1,00)	17
Tabela 4.	Nivo razvijenosti Federacije BiH po JLS u FBiH 2020.	18
Tabela 5.	Broj stanovnika	19
Tabela 6.	Površina i gustina naseljenosti po općinama	20
Tabela 7.	Starosna struktura stanovništva u Kantonu Sarajevo	22
Tabela 8.	Koeficijenti starosnih struktura u Kantonu Sarajevo	23
Tabela 9.	Stope vitalne statistike	24
Tabela 10.	Vitalni indeks	24
Tabela 11.	Bruto domaći proizvod za Kanton Sarajevo, ukupno i per capita	25
Tabela 12.	BDP i bruto dodana vrijednost po proizvodnom principu za KS prema KD BiH 2010.	26
Tabela 13.	BDP i BDP/pc u općinama KS u periodu 2014 - 2019.	27
Tabela 14.	Radna snaga u Kantonu Sarajevo	28
Tabela 15.	Radna snaga po općinama Kantona Sarajevo	28
Tabela 16.	Broj zaposlenih	29
Tabela 17.	Stepen zaposlenosti ukupnog stanovništva	29
Tabela 18.	Broj zaposlenih po djelatnostima (KD 2010)	31
Tabela 19.	Broj nezaposlenih	33
Tabela 20.	Stopa nezaposlenosti	33
Tabela 21.	Nezaposlene osobe prema stručnoj spremi u Kantonu Sarajevo	34
Tabela 22.	Nezaposlenost prema dužini čekanja na posao 31.03.	35
Tabela 23.	Plaće	35
Tabela 24.	Vanjskotrgovinska razmjena, u 000 KM	36
Tabela 25.	Izvoz po područjima KD - proizvodni princip	36
Tabela 26.	Uvoz po područjima KD - proizvodni princip	37
Tabela 27.	Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi Kantona Sarajevo u 000 KM	38
Tabela 28.	Struktura ostvarenih investicija po tehničkoj strukturi (%)	38
Tabela 29.	Struktura ostvarenih investicija Kantona Sarajevo po djelatnostima	39
Tabela 30.	Registrovani poslovni subjekti	39
Tabela 31.	Registrovani poslovni subjekti na 1.000 stanovnika	39
Tabela 32.	Broj poslovnih subjekata u KS od 2014. do 2020. godine	40
Tabela 33.	Broj zaposlenih po djelatnostima u KS od 2014. do 2020. godine	41
Tabela 34.	Broj poslovnih subjekata od 2014. do 2020. godine	41
Tabela 35.	Broj zaposlenih po sektorima od 2014. do 2020. godine	42
Tabela 36.	Osnovni finansijski pokazatelji poslovanja poslovnih subjekata i sredstva i izvori sredstava KS i privrede	43
Tabela 37.	Pokazatelji poslovanja u KS od 2014. do 2020.	43
Tabela 38.	Pokazatelji poslovanja privrede KS	44
Tabela 39.	Prihodi poslovnih subjekata po djelatnostima (KD 2010), u milionima KM	44
Tabela 40.	Rashodi poslovnih subjekata po djelatnostima (KD 2010), u milionima KM	45
Tabela 41.	Ukupna neto dobit poslovnih subjekata po djelatnostima (KD 2010), u milionima KM	45
Tabela 42.	Gubitak poslovnih subjekata po djelatnostima (KD 2010), u milionima KM	46
Tabela 43.	Bex indeks granske privrede Kantona Sarajevo	47
Tabela 44.	Detaljnije rangiranje djelatnosti poslovne izvrsnosti s prognostičkim očekivanjima	48
Tabela 45.	Indeksi glavnih industrijskih grupacija u KS i FBiH, 2020/2019.	49
Tabela 46.	Indeksi industrijske proizvodnje prema područjima i odjeljcima KD-a u KS i FBiH, 2020/2019.	49
Tabela 47.	Indeksi prerađivačke industrije u Kantonu Sarajevo	50
Tabela 48.	Osnovni podaci o turizmu u KS	54
Tabela 49.	Osnovni pokazatelji poslovanja JKP-a u Kantonu Sarajevo	56
Tabela 50.	Indeksi 2020/2019. osnovnih pokazatelja poslovanja po KJKP i JKP u KS	57
Tabela 51.	Odnos sredstava Budžeta KS i ukupnih prihoda JKP-a	57
Tabela 52.	Uporedni pokazatelji predškolskog obrazovanja	58
Tabela 53.	Uporedni pokazatelji osnovnog obrazovanja (škole i odjeljenja)	58
Tabela 54.	Uporedni pokazatelji osnovnog obrazovanja (učenici)	59
Tabela 55.	Uporedni pokazatelji osnovnog obrazovanja (nastavnici)	59
Tabela 56.	Opremljenost računarima u osnovnom obrazovanju	60
Tabela 57.	Osnovno obrazovanje, izvedeni pokazatelji (%)	60
Tabela 58.	Uporedni pokazatelji srednjeg obrazovanja (škole i odjeljenja)	61
Tabela 59.	Uporedni pokazatelji srednjeg obrazovanja (učenici)	61
Tabela 60.	Uporedni pokazatelji srednjeg obrazovanja (nastavnici)	61

Tabela 61.	Opremljenost računarima u srednjem obrazovanju.....	62
Tabela 62.	Srednje obrazovanje, izvedeni pokazatelji (%)	62
Tabela 63.	Broj visokoškolskih ustanova, studenata i nastavnika.....	63
Tabela 64.	Pregled korisnika socijalne zaštite, civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom, mjesečni prosjek	63
Tabela 65.	Broj korisnika oblika materijalne pomoći zaštite po osnovu zakona, mjesečni prosjek	64
Tabela 66.	Godišnja finansijska sredstva oblika materijalne pomoći zaštite po osnovu zakona	64
Tabela 67.	Korisnici oblika materijalne pomoći zaštite prema broju stanovnika	64
Tabela 68.	Pregled kategorija korisnika socijalne zaštite KS	65
Tabela 69.	Korisnici socijalne zaštite, materijalni oblici	66
Tabela 70.	Sredstva socijalne zaštite, materijalni oblici, mjesečni prosjek	67
Tabela 71.	Korisnici i sredstva socijalne zaštite, materijalni oblici, mjesečni prosjek	67
Tabela 72.	Pregled korisnika lične i porodične invalidnine, u KS	68
Tabela 73.	Registrovana nezaposlenost-demobilisani vojni obveznici, u KS.....	69
Tabela 74.	Zaposleni i nezaposleni u KS, od 2014-2020., kraj godine	69
Tabela 75.	Korisnici novčane naknade i zdravstvenog osiguranja u KS.....	70
Tabela 76.	Nezaposlena lica od 15-30 godina starosti u KS, kraj godine	70
Tabela 77.	Broj nezaposlenih lica od 15-30 godina starosti po kvalifikaciji, u KS, kraj godine	71
Tabela 78.	Zaposleni i nezaposleni u KS po polu, godišnji prosjek.....	71
Tabela 79.	Prirodno kretanje stanovništva u KS period 2014-2020. (‰)	72
Tabela 80.	Pregled timova porodične medicine po općinama	73
Tabela 81.	Pregled stanovnika kroz timove porodične medicine po općinama	73
Tabela 82.	Posteljni kapaciteti u bolničkim zdravstvenim ustanovama u Kantonu Sarajevu.....	74
Tabela 83.	Ljekari i stomatolozi u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u KS	74
Tabela 84.	Osigurana lica u Kantonu Sarajevu	75
Tabela 85.	Pregled broja osiguranika po osnovama osiguranja	75
Tabela 86.	Podaci o intervencijama	79
Tabela 87.	Uporedni pokazatelji saobraćajnih nezgoda i posljedica na području Kantona Sarajevu.....	80
Tabela 88.	Prijevoz putnika i roba.....	82
Tabela 89.	Pregled javnih vodovodnih sistema u Kantonu Sarajevu	83
Tabela 90.	Pregled potrošnje energije/energenata u KS	86
Tabela 91.	Pregled potrošnje električne energije po godinama u KS za period	87
Tabela 92.	Pregled potrošnje prirodnog gasa po godinama u KS	87
Tabela 93.	Ukupno ostvareni prihodi.....	96
Tabela 94.	Ostvareni budžetski rashodi	97
Tabela 95.	Pregled promjena osnovnih podataka iz PJKS	98
Tabela 96.	Pregled promjena osnovnih podataka iz PJKS, indeks 2020/2019.	98
Tabela 97.	Programski okvir:.....	100
Tabela 98.	Pregled planiranih sredstava za realizaciju strateških i prioritetnih ciljeva Strategije razvoja KS do 2020.....	101
Tabela 99.	Finansijska sredstva (u KM) potrebna za realizaciju strateških ciljeva tokom 2020-2022.	102
Tabela 100.	Planirana implementacija Strategije razvoja Kantona Sarajevu do 2020. prema broju projekata	103
Tabela 101.	Planirana struktura finansiranja Strateških i Prioritetnih ciljeva za period 2020-2022.	103
Tabela 102.	Plan i realizacija u 2020. prema strateškim ciljevima	105
Tabela 103.	Ukupna realizacija po strateškim ciljevima od 2016. do 2020. godine.....	108
Tabela 104.	Indikatori Strateškog cilja 1. i prioritetnih ciljeva	109
Tabela 105.	Indikatori Strateškog cilja 2. i prioritetnih ciljeva	112
Tabela 106.	Indikatori Strateškog cilja 3. i prioritetnih ciljeva	113
Tabela 107.	Indikatori Strateškog cilja 4. i prioritetnih ciljeva	115
Tabela 108.	Indikatori Strateškog cilja 5. i prioritetnih ciljeva	117
Tabela 109.	Struktura plana i implementacije Strategije prema strateškim ciljevima i izvorima finansiranja u 2020.	120
Tabela 110.	Planirana i realizovana sredstva za 2020. godinu	123

Pregled grafova

Graf 1. Indeks razvijenosti kantona u FBiH u 2020.	18
Graf 2. Indeks razvijenosti općina u FBiH u 2020.	18
Graf 3. Stanovništvo Kantona Sarajevo po općinama 2020. (%)	19
Graf 4. Starosna struktura stanovništva 2020. (%)	22
Graf 5. BDP/pc KS i FBiH (u KM)	26
Graf 6. Relativni nivo razvijenosti općina Kantonu Sarajevo prema BDP/pc (KS = 100,0)	27
Graf 7. Zaposlenost u Kantonu Sarajevo po općinama 2020. (%)	30
Graf 8. Zaposlenost u Kantonu Sarajevo po djelatnostima KD 2010, 2020. (%)	31
Graf 9. Lokacijski kvocijent djelatnosti u KS prema zaposlenosti	32
Graf 10. Nezaposlenost u Kantonu Sarajevo po općinama 2020. (%)	33
Graf 11. Nezaposlenost prema kvalifikacionoj strukturi u Kantonu Sarajevo 2020. (%)	34
Graf 12. Obim vanjsko-trgovinske razmjene Kantona Sarajevo, 2020.	36
Graf 13. Indeksi ostvarenih investicija u Kantonu Sarajevo 2019/2018. po tehničkoj strukturi	38
Graf 14. Struktura poslovnih subjekata po sektorima, u %	42
Graf 15. Struktura zaposlenih po sektorima, u %	42
Graf 16. Plan i realizacija po strateškim ciljevima 2020. u KM	106
Graf 17. Realizacija od 2016-2020. po Strateškim ciljevima u odnosu na ukupnu Strategiju (u KM)	108
Graf 18. Realizovano po izvorima finansiranja u 2020.	119
Graf 19. Plan i realizacija za 2020. po strukturi finansiranja (u KM)	120

Web stranice korištene u izradi Izvještaja

<http://www.fzzpr.gov.ba/>
<http://fzs.ba/>
<http://zis.ks.gov.ba/>
<http://www.bhas.ba/>
<http://www.fzzz.ba/>
<http://www.szks.ba/>
<http://www.kzzosa.ba/>
<http://www.zzjzks.ba/>
<http://www.pksa.com.ba/>
<http://zpr.ks.gov.ba/>
<http://mf.ks.gov.ba/>
<http://mki.ks.gov.ba/>
<http://mpu.ks.gov.ba/>
<http://ms.ks.gov.ba/>
<http://mon.ks.gov.ba/>
<http://mz.ks.gov.ba/>
<http://mks.ks.gov.ba/>
<http://mup.ks.gov.ba/>
<http://mrsri.ks.gov.ba/>
<https://mbp.ks.gov.ba/>
<http://kucz.ks.gov.ba/>
<http://mp.ks.gov.ba/>
<https://mpz.ks.gov.ba/>
<http://www.viksa.ba/>
<http://www.doingbusiness.org/>
<https://mobilityexchange.mercer.com/>
http://mp.ks.gov.ba/sites/mp.ks.gov.ba/files/bilans_energet.potreba2017.pdf
<http://www.fia.ba/>
<http://www.zzjzks.ba/>
<http://www.zzjzfbih.ba/>
<http://vlada.ks.gov.ba/tim-vlade-i-ured-za-borbu-protiv-korupcije-i-upravljanje-kvalitetom>
<http://skupstina.ks.gov.ba/>